[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Προσαρμογή των Ελληνικών Τραπεζών στην συνθήκη της Βασιλείας ΙΙ – πιθανά αίτια της μη προσαρμογής και τα αποτελέσματα της, στον ανταγωνισμό με τις άλλες Τράπεζες εκτός Ελληνικού Πιστωτικού Συστήματος.»

Ζωή Β. Σουλιώτη
Πτυχίο Οικονομικού Τμήματος Πανεπιστημίου Αθηνών

Υποβληθείσα για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα
στη Διοίκηση Επιχειρήσεων για στελέχη
(Ε-MBA)

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων
Πανεπιστήμιο Πειραιώς

2008

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Στην οικογένειά μου και ειδικότερα στα μέλη της, που με πίστεψαν και με ενθάρρυναν, στον αδελφό μου Γιώργο, στην μητέρα μου Κατερίνα και στην κόρη μου Λίλα Καστόρα.

Ζωή Β. Σουλιώτη

Προσαρμογή των Ελληνικών Τραπεζών στην συνθήκη της Βασιλείας ΙΙ – πιθανά αίτια της μη προσαρμογής και τα αποτελέσματα της, στον ανταγωνισμό με τις άλλες Τράπεζες εκτός Ελληνικού Πιστωτικού Συστήματος.»

Σημαντικοί όροι:
Η Εποπτεία και οι επιπτώσεις της, πιθανές στρεβλώσεις του Ανταγωνισμού, Εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελληνική Τραπεζική Αγορά και στην Ευρωπαϊκή ένωση, Κόστος της ελλιπούς και της υπερβολικής εποπτείας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα διατριβή επιχειρείται να παρουσιαστεί το γενικότερο Θεσμικό Πλαίσιο της λειτουργίας των Πιστωτικών Ιδρυμάτων τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παράλληλα αναλύονται οι παράγοντες που συνιστούν το Πλαίσιο Εποπτείας των Πιστωτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα και στην Ευρώπη και οι πιθανές επιπτώσεις από την ελλιπή εφαρμογή του. Επίσης παρουσιάζονται αναλυτικά οι στρεβλώσεις του Ανταγωνισμού και οι συνέπειες στην Ελληνική Αγορά.
Για την παρουσίαση χρησιμοποιήθηκε Ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, τα κείμενα των σχετικών Κοινοτικών Οδηγιών, οι Κανόνες Εποπτείας καθώς και τα κείμενα διαβούλευσης από την ηλεκτρονική Διεύθυνση της Τράπεζας της Ελλάδος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδες
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	
Εισαγωγή	1
1. Συνοπτική παρουσίαση του Πλαισίου λειτουργίας των Πιστωτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα	10
1.1. Νομοθετικό και Κανονιστικό Πλαίσιο	10
1.2. Ίδρυση και λειτουργία Πιστωτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα	11
2. Συγχώνευση Πιστωτικών Ιδρυμάτων	14
3. Εγκατάσταση Πιστωτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα.	16
3.1 Εγκατάσταση στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε κράτος μέλος της Ε.Ε & διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών	16
3.2 Εγκατάσταση στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων τρίτων, εκτός ΕΕ, χωρών	16
3.3. Ίδρυση υποκαταστημάτων Ελληνικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων στο εξωτερικό	18
3 3.1. Ίδρυση υποκαταστημάτων Ελληνικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων σε άλλα κράτη - μέλη της ΕΕ.	18
3.3.2. Ίδρυση υποκαταστημάτων Ελληνικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων σε τρίτες, εκτός ΕΕ, χώρες	19
4. Ειδικές συμμετοχές	20
4.1 Γενικά	20
4.2. Ειδικές συμμετοχές σε Πιστωτικά Ιδρύματα	20
4.3 Ειδικές συμμετοχές Πιστωτικών Ιδρυμάτων σε άλλες επιχειρήσεις	22
4.3.1. Ειδικές συμμετοχές σε επιχειρήσεις του μη χρηματοπιστωτικού τομέα	22
4.3.2. Ειδικές συμμετοχές σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα	22
5. Διασφάλιση αξιόπιστης λειτουργίας τραπεζών – Εποπτεία.	25
5.1 Γενικά	25
5.1.1 Όροι λειτουργίας	25
6. Κατασταλτική εποπτεία	37
7. Εξυγίανση και εκκαθάριση	40
8. Η Λογική του Εποπτικού Ελέγχου	42
9. Ρυθμιστικό Πλαίσιο και Διαπλοκή Κινήτρων	45
10. Διεθνή Τραπεζικής Εποπτεία – Ιστορική Επισκόπηση	46
11. Αξιολόγηση των προτάσεων της Επιτροπής της Βασιλείας	51
12. Η πειθαρχία της Αγοράς	52
13. Το κόστος της υπερβολικής εποπτείας	54
14. Ρόλος των μηχανισμών της αγοράς στην άσκηση εποπτείας	57
15. Συμπεράσματα σχετικά με την Εποπτεία των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.	59
16. Οι λειτουργίες των τραπεζών στην Ελλάδα	61
16.1 Κίνδυνοι σχετιζόμενοι με την λειτουργία των Τραπεζών	62
16.2. Κίνδυνος της Αγοράς	62
16.3. Στρατηγικός κίνδυνος	63
16.4.Κίνδυνος Επιτοκίων	63
16.5.Λειτουργικός Κίνδυνος	64
16.6. Συναλλαγματικός Κίνδυνος	65

16.7 Πιστωτικός Κίνδυνος 66
16.8.Κίνδυνος Ρευστότητας 66
16.9.Ασφαλιστικός Κίνδυνος 67
16.10. Κίνδυνος Συμμετοχών 67
16.11.Νομικός Κίνδυνος 68
16.12.Κίνδυνος Αξιοπιστίας 68
16.13.Άλλοι κίνδυνοι (πιο ειδικοί) 69

17. Απελευθέρωση των Τραπεζικών Συστημάτων 71

18. ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ 73
18.1. Οι τρεις πυλώνες 74

19. Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου 77
19.1. Ενδεχόμενες Επιπτώσεις του προτεινόμενου Πλαισίου 77
19.2. Οι επιπτώσεις στον ελληνικό τραπεζικό τομέα 78

20. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και εφαρμογή τους στο Τραπεζικό σύστημα 81
20.1. Αναγνώριση και επιμέτρηση των Χρηματ. μέσων - εφαρμογή του Δ.Λ..Π. 39 83
20.2. Διαθέσιμα προς πώληση (Available for Sale- AFS) χρημ/κα. περιουσιακά στοιχεία 83
20.3. Επενδύσεις σε Ακίνητα Ενσώματα Πάγια - Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 16 και 40. 90
20.4..Γνωστοποίηση και Παρουσίαση Κατάταξη στοιχείων του παθητικού - ΔΛΠ 32 91
20.5. Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ΔΛΠ 27 92

21. Υποχρεώσεις της Τράπεζας της Ελλάδος 93

22. Ενιαίοι όροι ανταγωνιστικής άσκησης των τραπεζικών δραστηριοτήτων 96

23. ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 100
23.1. Οδηγίες στο πλαίσιο της Διαδικασίας LAMFALUSSY 101
23.2. Οδηγία για τις αγορές και τα χρηματοοικονομικά μέσα. 102
23.3. Οδηγία για τη Διαφάνεια 103
23.4. Οδηγία για τα Ενημερωτικά Δελτία 103
23.5 Οδηγία για την Κατάχρηση Αγοράς 104
23.6. Λοιπές Οδηγίες 104
23.7. Οι Ενέργειες της Ε.Ε. για την εκκαθάριση και το διακανονισμό των συναλλαγών 105

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Π.Δ.Τ.Ε. 2461/5.4.2000 (ΦΕΚ Α' 123/24.4.2000 σελ. 20.25
2. Ν 2076/1992/Α (ΦΕΚ Α 130) σελ. 61,69
3. ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ(89/299/ΕΟΚ σελ. 25,42,57
4. ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (2001/24/ΕΚ) σελ 40,42

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Επιθυμώ να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον καθηγητή μου κ. Χρήστο Καζαντζή τον Πανεπιστημιακό δάσκαλο, που με καθοδήγησε, ώστε για δεύτερη φορά στη ζωή μου να καθίσω στα Πανεπιστημιακά έδρανα και γεφύρωσε με τον τρόπο αυτό, το χάσμα μεταξύ γνώσης και εμπειρίας.

Επίσης θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες, σε όλους τους Πανεπιστημιακούς δασκάλους του Τμήματος μου, οι οποίοι όλο αυτό το χρονικό διάστημα, ξεπέρασαν τους εαυτούς τους, στην προσπάθεια να μας μεταδώσουν ουσιαστική γνώση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Π. Αγγελόπουλος, «Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα», Εκδόσεις Σταμούλη 2005 σελ.86.

Κ. Αθανασίου « Απόκλιση από τη δεύτερη Τραπεζική οδηγία με βάση τις διατάξεις περί Δημοσίου συμφέροντος.» Δελτίο ΕΕΤ, 1991, σελ 117.

Μ. Αγγελάκης., «Συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας» (άρθρα 1-10 του Ν. 3301/2004)- Συνοπτική παρουσίαση θεσμικού πλαισίου, Δελτίο ΕΕΤ 2005, αρ. τεύχ. 41, σελ. 49.

Π. Αλεξάκης, «Το Ελληνικό Χρηματιστήριο κάτω από τις Ευρωπαϊκές Χρηματιστηριακές Εξελίξεις», Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, 2006.

Χ. Γκόρτσος : «Διαχείριση και εποπτεία του κινδύνου επιτοκίων των Εμπορικών Τραπεζών» , Δελτίο ΕΕΤ 1992, σελ 48.

Χ. Γκόρτσος: «Η Συμφωνία της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια των διεθνών εμπορικών Τραπεζών», Δελτίο ΕΕΤ 1990, σελ 29 επ (Α' μέρος) και 1991, σελ 19 επ (Β' μέρος).

Χ. Γκόρτσος: «Προληπτική εποπτεία Τραπεζών και Εγγύηση Τραπεζικών καταθέσεων στην Ελλάδα» , ΕΕΤ, 1997 σελ 77.

Α. Ευθυμιόπουλος «Η ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας: Η θεωρητική διαμάχη, οι εμπειρικές ενδείξεις και τα ζητήματα πολιτικής που παραμένουν «ανοικτά» Δελτίο ΕΕΤ 2005 σελ 42.

Π. Καραμανώλης «Διατάξεις για τη συγχώνευση –εξαγορά πιστωτικών Ιδρυμάτων και εκχώρηση – αναδοχή χαρτοφυλακίου τους», Δελτίο ΕΕΤ 1996, σελ. 42.

Γ. Προβόπουλος – Π. Καπόπουλος, «Η Δυναμική του Χρηματοοικονομικού Συστήματος», Εκδόσεις Κριτική, 2001, σελ 65.

Ι. Κουρής –Π.Στρούζας , «Συστήματα διακανονισμού των πληρωμών, Συστημικού Κινδύνου και ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας» , Δελτίο ΕΕΤ 1996 σελ. 100

Σ. Μούζουλας « Η συγχώνευση Πιστωτικών Ιδρυμάτων με τον Ν. 2515/97» ΕΕμπΔ 1998 σελ 458.

Κ. Ταβλαρίδης, Η πορεία του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος στην υλοποίηση της δημιουργίας του ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ, Δελτίο ΕΕΤ 2005 (Α' τριμ.), σελ. 13.

Γ. Τραγάκης, Η ποινικοποίηση της διεθνούς πρακτικής του ξεπλύματος χρημάτων και η νέα χρηματοπιστωτική ηθική, Δελτίο ΕΕΤ 1991, σελ. 6.

Θ. Χατζηγάγιος, «Οι αρχές της καθολικότητας και της ενότητας στις διαδικασίες εκκαθάρισης του πιστωτικού ιδρύματος στον ενιαίο κοινοτικό χώρο», ΕΕΤ, 1996, σελ. 586.

Ν. Χατζηγιάννη, «Γενικό διάγραμμα της εξέλιξης των κοινοτικών ρυθμίσεων για την εσωτερική αγορά στον χρηματοπιστωτικό τομέα», Δελτίο ΕΕΤ 1994 (Νοέμβριος.), σελ. 167.

Α. Χριστοδουλόπουλος, «Ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας: Επισκόπηση», Δελτίο ΕΕΤ 1998 (Β' τρίμ.), σελ. 72.

Ψιλοπούλου-Τσουτσουβά «Ο συντελεστής φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Οδηγία αριθ. 89/647/ΕΟΚ», Δελτίο ΕΕΤ 1991, σελ. 42.

Σ Ψυχομάνης . « Οι Τράπεζες και η Εποπτείας τους» - «Δίκαιο του Τραπεζικού Συστήματος», Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2006.

J. Petterson, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «Η Λειτουργία και η Εποπτεία των Διεθνών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (συνοπτική παρουσίαση)».

Π.Δ.Τ.Ε. 2577/2006 - ΦΕΚ 59/Α/20.3.2006 Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων.

Εισαγωγή

Ο Adam Smith, ο μεγάλος αυτός οικονομικός φιλόσοφος του προβιομηχανικού καπιταλισμού, έγραφε στο παροιμιώδες έργο του «Έρευνα για τη φύση και τα αίτια του πλούτου των εθνών», το οποίο δημοσιεύθηκε 1776 ότι: «Δεν αναμένουμε το δείπνο μας από την αγαθοεργία του κρεοπώλη, του ζυθοποιού ή του φούρναρη, αλλά απ' ό,τι αυτοί θεωρούν ατομικό συμφέρον τους. Δεν απευθυνόμαστε στην ανθρωπιά τους, αλλά στη φιλαυτία τους και ποτέ δεν τους μιλάμε για τις δικές μας ανάγκες, αλλά για τα δικά τους οφέλη».

Κάποιοι θεώρησαν τις ιδέες του διακηρύξεις ενός αποδεκτού -αν όχι αναγκαίου- για μιαν ελεύθερη αγορά επιχειρηματικού αμοραλισμού. Γρήγορα, η ανερχόμενη τότε αστική τάξη ενστερνίσθηκε αποσπασματικά τις ιδέες του, βρίσκοντας σ' αυτές ικανά θεωρητικά ερείσματα της συχνά απάνθρωπης αρπακτικότητάς της.

Όμως, ο ίδιος ο Smith δεν δεχόταν το ατομικό συμφέρον κυρίαρχο στην ελεύθερη, αυτορρυθμιζόμενη αγορά που οραματιζόταν. Το έβλεπε πάντα συζευγμένο με μια αντίρροπη εξισορροπητική δύναμη, αυτή του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός αποτελεί γι' αυτόν τον κοινωνικό φραγμό κάθε υπερβολής της ιδιοτέλειας. για το λόγο αυτό και ο κόσμος του Adam Smith, καθιερώθηκε να ονομάζεται ως ο κόσμος του ατομικιστικού ανταγωνισμού.

Πρόκειται για την αντίληψη ότι οι επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να συμπεριφέρονται μόνο νόμιμα, αλλά να δρουν και με βάση ηθικά πρότυπα σε ένα όσο το δυνατόν υψηλότερο επίπεδο κοινωνικής ευθύνης και υπευθυνότητας στις σχέσεις τους με τους εργαζόμενους, τους προμηθευτές τους, τους πελάτες τους, γενικότερα το ευρύ κοινό. Με μια άλλη διατύπωση, η επιχειρηματική ηθική έχει την έννοια της συμμόρφωσης στα νομικά, ρυθμιστικά, επαγγελματικά και επιχειρηματικά πρότυπα, της τήρησης των υποσχέσεων και των υποχρεώσεων και της υιοθέτησης γενικών αρχών, όπως είναι η δικαιοσύνη, η ειλικρίνεια, η τιμιότητα και ο σεβασμός.

Επιχειρηματική ηθική σημαίνει, τελικά, την υποταγή στο μη επιβαλλόμενο από κανονισμούς, νόμους ή οδηγίες.

Το θέμα απασχολεί τη σύγχρονη μορφή διοίκησης των επιχειρήσεων σε βαθμό, που να αποτελεί πλέον στις Η.Π.Α. σημαντικό αντικείμενο έρευνας και εκπαίδευσης από ειδικούς Οργανισμούς επιχειρηματικής ηθικής. Σε μεγάλες επιτυχημένες επιχειρήσεις έχει ήδη γίνει ιδιαίτερο αντικείμενο απασχόλησης ειδικευμένου υπαλληλικού προσωπικού.

Βέβαια η αιτία της εκδήλωσης του όψιμου αυτού ενδιαφέροντος του αναπτυγμένου κόσμου για την επιχειρηματική ηθική δεν έχει να κάνει με την ανακάλυψη της έννοιας αλλά με την συνειδητοποίηση της επερχόμενης αποσυντόνισης του συστήματος και της μετατροπής του σε ένα είδος επιχειρηματικής ζούγκλας.

Ασφαλώς δεν μπορεί να μπορεί να θεωρείται επιτυχία από πλευρά της Οικονομικής Επιστήμης, η απομύζηση και της τελευταίας οικονομικής ικμάδας του επιχειρηματικού και καταναλωτικού κόσμου, που υποφέρει στο περιβάλλον μιας ανασφαλούς, κλυδωνιζόμενης οικονομίας, όπως της ελληνικής. Δεν μπορεί να θεωρείται ως «επιτυχία» η απόλαυση ως κέρδους το προϊόν του συστηματικού «ροκανίσματος», που οι ίδιες οι τράπεζες επιχειρούν στο κλαδί της οικονομίας, που τις στηρίζει.

Στηρίζοντας, αντίθετα, την εθνική οικονομία, στηρίζουν την ίδια τους την ύπαρξη. Έτσι, άλλωστε, μπορεί να δικαιολογηθεί και ο διαδεδομένος επιστημονικός χαρακτηρισμός της τραπεζικής επιχείρησης ως «δημόσιας υπηρεσίας».

Ποιο, όμως, συγκεκριμένο πρότυπο ηθικής συμπεριφοράς μπορεί κανείς να υποδείξει στον τραπεζικό επιχειρηματικό κόσμο; Ποιοι είναι οι κανόνες, που συγκροτούν την τραπεζική επιχειρηματική ηθική;

Οι απαντήσεις δεν μπορούν να είναι συγκεκριμένες. Εξαρτώνται από την θέση του καθενός - θέση, αναπόφευκτα υποκειμενική- απέναντι στις διατυπωμένες αρχές φιλοσοφικών σχολών και θρησκευτικών πεποιθήσεων. Η αριστοτελική ηθική του εθισμού στην αρετή με κατάλληλους

νόμους, η ωφελιμιστική ηθική των Μπένθαμ και Μίλ βασισμένη στο αξίωμα «μεγαλύτερη ευτυχία για μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων», η καντιανή ηθική του «κατηγορικού προστάγματος», του οικουμενικού κανόνα δράσης, η χριστιανική ηθική του «χρυσού κανόνα», διατηρούν πάντα τη σφριγηλή θελκτικότητά τους παρέχοντας κριτήρια επιλογής της επιχειρηματικής συμπεριφοράς, που είναι πράγματι ηθική. Αυτή, όμως, η ανώτερη ηθική είναι μάλλον ουτοπική για το διαμορφωμένο πρωτόγονο καθεστώς της ελληνικής τραπεζικής επιχειρηματικότητας. Έτσι, ζητούμενο, σε πρώτο στάδιο, μπορεί να είναι η ελάχιστη μόνον και εφικτή ηθικότητα. Ποια είναι αυτή; Τι άλλο από την άμεση και άδολη συμμόρφωση στο νόμο. Όχι, βεβαίως, στο νόμο, που επιδιώκει να υπαγορεύσει η οποιασδήποτε φύσεως «διαπλοκή» και ενίοτε το πετυχαίνει. Ούτε και στις νομικές ερμηνείες, που περίτεχνα χαλκευμένες ευνοούν τον ισχυρότερο έναντι του ασθενέστερου, το ατομικό συμφέρον έναντι του γενικού, χλευάζοντας την κοινή αντίληψη περί ισότητας έναντι του νόμου και περί του κοινωνικού προσανατολισμού του.

Ο κώδικας τραπεζικής δεοντολογίας των ελληνικών τραπεζών, ο οποίος συντάχθηκε το 1997, αντί να προβλέψει υποχρεώσεις των τραπεζών, πέραν εκείνων, που ο νόμος με επιτακτικό τρόπο θεσπίζει, όρισε κάποιες, ούτως ή άλλως, νόμιμες υποχρεώσεις, κάποιες άλλες πρόδηλα ελλειμματικές, κάποιες επιεικέστερες των νόμιμων και -το εκπληκτικότερο όλων!- όρισε και υποχρεώσεις πελατών. Αντί να επιδιωχθεί η διδαχή, κατανόηση και εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, επιδιώχθηκε η δημιουργία «ιδιωτικού» και «συντεχνιακού» δικαίου, κατά τις υπαγορεύσεις των συμφερόντων τους.

Ο τραπεζικός μεσολαβητής θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ανεξάρτητο όργανο, εφόσον από την αρχή της εγκαθίδρυσης του είχε αναγνωρισμένη και αποδεκτή την «ακεραιότητα» του με κάποιας μορφής δεσμευτικότητα των αποφάσεων του απέναντι των τραπεζών, και με την φερεγγυότητα και των «άριστων» νομικών γνώσεων που θα έπρεπε να έχει.

Παρά τα παραπάνω δημιουργήθηκε το 1999 ως όργανο της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών με αρμοδιότητα τη φιλική διευθέτηση των διαφορών με πελάτες. Τα αποτελέσματα της μέχρι τώρα «δράσης» του θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως «ισχνά»

Συχνά από τον Τύπο προβάλλεται η άποψη, ότι η δράση του εξασφαλίζει την ελάχιστη προσβολή των συμφερόντων των τραπεζών και τον περιορισμό της διαρροής δυσφημιστικών ειδήσεων από απαράδεκτες ενέργειες ή παραλείψεις τους σε βάρος των πελατών.

Η «Εταιρία Τραπεζικού Δικαίου» ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών αλλά η εκδοτική και η γενικότερη δραστηριότητα της Ένωσης δεν φαίνεται να καλύπτει τα συμφέροντα του καταναλωτή – τραπεζικών υπηρεσιών.

Είναι σαν να υφίσταται, χωρίς όμως ακόμα να είναι επαρκώς τεκμηριωμένη, η ύπαρξη συντονισμένης προσπάθειας επηρεασμού των εμπλεκομένων θεσμών και παραγόντων, ώστε οι νόμοι και οι ερμηνείες τους να μη θίγουν ποτέ καίρια τα συμφέροντα των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Ο μάντης Τειρεσίας στη γνωστή τραγωδία του Σοφοκλή «Αντιγόνη» είναι τυφλός και αναγγέλλει θλιβερές προβλέψεις στο βασιλέα Κρέοντα, δηλαδή ότι θα τιμωρηθεί σκληρά για την ασέβεια που επεδείκνυε απέναντι στους αιώνιους ηθικούς νόμους.

Δυστυχώς ακόμα στη χώρα μας το κακώς εννοούμενο τραπεζικό επιχειρηματικό συμφέρον επιβάλει η σύγχρονη τραπεζική επιχείρηση να έχει ολάνοιχτα τα μάτια για την εξαγωγή χρήσιμων πληροφοριακών δεδομένων και κάθε άλλο παρά για ηθικούς κανόνες ενδιαφέρεται. Πόσο δίκαιο είχε ο Σοφοκλής όταν έγραφε ότι το χρήμα «έδειξεν ανθρώποις πανουργίας έχειν και παντός έργου δυσσέβειαν ειδέναι» (=έδειξε στον άνθρωπο να είναι πανούργος και του 'μαθε καλά σε κάθε έργο να παρανομεί).

Οι αρμόδιες Ελληνικές Αρχές δεν φαίνεται τουλάχιστον μέχρι τώρα να εφαρμόζουν με ακρίβεια τους Νόμους και τις συνθήκες για την επαρκή πληροφόρηση του καταναλωτικού κοινού. με

αποτέλεσμα ο μικροκαταθέτης να μην έχει ούτε επαρκή πληροφόρηση αλλά ούτε και δυνατότητα να αντιπαλέψει με το «δαιδαλώδες» νομοθετικό πλαίσιο των Ελληνικών Τραπεζών.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών δεν αφήνει στον Τραπεζικό πελάτη πολλά περιθώρια εκδήλωσης της ελευθερίας του για πληροφοριακή αυτοδιάθεση.

Τα τελευταία χρόνια άνθησαν στον τόπο μας οι λεγόμενες εισπρακτικές εταιρίες πολλές από αυτές ιδρύθηκαν ως θυγατρικές τραπεζών οι οποίες πολλές φορές ασκούν υπερβάλλουσα πίεση στον δανειολήπτη. Ενδεχομένως οι Εταιρείες αυτές να παραβιάζουν τις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν. Δ. 3026/1954 και, επομένως ίσως δεν θα έπρεπε να λάβουν άδεια σύστασης και λειτουργίας -η οποία, βέβαια, και σήμερα μπορεί να ανακληθεί.

Κατακλυσθήκαμε επίσης από τραπεζικές διαφημίσεις. οι οποίες κάποιες απ' αυτές θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως παραπλανητικές. Οι απλοί καταναλωτές συνήθως δεν αντιδρούν αλλά ούτε και οι ανταγωνίστριες τράπεζες. Το θέμα των παραπλανητικών διαφημίσεων και η έλλειψη αντίδρασης του Τραπεζικού Ανταγωνισμού θα μπορούσε να μας επιτρέψει και μια άλλη συναφή παρατήρηση σχετικά με την εναρμονισμένη πρακτική η οποία και απαγορεύεται από τον Ν. 703/1977

Είναι, όμως, εύκολη η παρατήρηση ότι οι διαφορές μεταξύ των προσφερόμενων υπηρεσιών και πιστωτικών διευκολύνσεων, που παρέχουν όλες οι τράπεζες στην Ελλάδα από πλευράς κόστους για τον πελάτη, είναι μάλλον ανύπαρκτες. Από το άλλο μέρος, είναι χρήσιμο να αναλογισθεί κανείς ότι οι λειτουργικές δαπάνες των τραπεζών, τα ίδια κεφάλαια τους, οι επισφάλειες τους, το ύψος των καταθέσεων που διαχειρίζονται, οι οικονομικές τους θέσεις γενικότερα δεν μπορούν να είναι στα ίδια επίπεδα, η διαπίστωση προκύπτει, μάλλον, αβίαστα. Υπάρχει τουλάχιστον προφανής πρόθεση της νόθευσης του υγιούς και αποδοτικού ανταγωνισμού στο τραπεζικό χώρο. Ίσως τα παραπάνω τελικά να αποτελέσουν θέμα για την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Τα επιτόκια καταθέσεων είναι, για μακρύ ήδη χρονικό διάστημα, αρνητικά, με την έννοια ότι υπολείπονται κατά πολύ του ύψους του τρέχοντος πληθωρισμού. Και δεν είναι μόνον αυτό που προκαλεί εντύπωση. Σχεδόν όλες οι τράπεζες εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων δεν αποδίδουν τόκους σε μικρού ύψους καταθέσεις.

Αντίστοιχα τα επιτόκια χορηγήσεων υπερβαίνουν συχνά κατά πολύ το ανώτατο όριο των εξωτραπεζικών επιτοκίων τα οποία προσδιορίζονται διοικητικά με ένα πολύπλοκο τρόπο, που θα έπρεπε να είχε προ πολλού απλοποιηθεί. Παρότι, όμως, το ύψος των εξωτραπεζικών επιτοκίων επηρεάζει και το ύψος των τραπεζικών, είτε γιατί τούτο επιβάλλει ο οικονομικός και κοινωνικός σκοπός της απελευθέρωσης των τραπεζικών επιτοκίων, είτε γιατί τούτο επιβάλλει η αρχή της ισονομίας, είτε γιατί και ο Άρειος Πάγος αποφάνθηκε περί κοινών ανωτάτων ορίων. Παρά τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, οι τράπεζες επέδειξαν μια σκανδαλώδη αδιαφορία για το θέμα ακριβώς επειδή κανείς καταναλωτής δεν διαθέτει τη γνώση, τη διάθεση, το χρόνο και το χρήμα για να πλήξει δικαστικά τις Τράπεζες.

Ο ανατοκισμός στις τραπεζικές πιστώσεις αποτελεί ένα ακόμα θλιβερό ζήτημα. Η άστοχη νομοθεσία οδήγησε στο πρόβλημα των υπερχρεώσεων. Η στροφή της νομολογίας του Αρείου Πάγου το 1998 έδωσε κάποιες λύσεις στην υπερχρέωση του δανειστή αλλά η παρερμηνεία των Νόμων περί των αλληλόχρεων Λογαριασμών πρόσθεσε ακόμα ένα δύσκολο προς επίλυση θέμα στην αρμόδια ελεγκτική Αρχή.

Στις καταθέσεις ο ανατοκισμός συμφωνείται, για να έχουν οι τράπεζες τη δυνατότητα να διατηρούν στα ταμεία τους τη ρευστότητα, που θα έχαναν με την καταβολή των άτοκων τόκων. Αυτή τη ρευστότητα μπορούν ασφαλώς να διαθέτουν περαιτέρω σε πιστώσεις, υπερκαλύπτοντας το κόστος του ανατοκισμού. Και εν πάση περιπτώσει, αν τους βαρύνει πράγματι ο ανατοκισμός των καταθέσεων, έχουν τη δυνατότητα να μην τον συμφωνήσουν, καλώντας ενδεχομένως τους καταθέτες σε ανάληψη των τόκων, που δεν πρόκειται να επιφέρουν άλλους τόκους.

Τα καταναλωτικά δάνεια αποτελούν σήμερα μια σημαντική -αν όχι τη σημαντικότερη- πηγή εσόδων για τις τράπεζες παρά του ότι κανείς δεν έχει διευκρινίσει επακριβώς αν θεσμοί του factoring και του leasing χρησιμοποιούνται ορθά ή χρησιμοποιούνται τελικά για να εξυπηρετούν άλλους στόχους από αυτούς που έχουν προβλεφθεί

Η ανεξέλεγκτη επέκταση της καταναλωτικής πίστης στην Ελλάδα, δεν εξυπηρετεί ούτε την εθνική οικονομία, ούτε το ελληνικό νοικοκυριό στηρίζει, αφού το οδηγεί στην πέραν των δυνατοτήτων του υπερχρέωση, επιτρέποντας έμμεσα την εκμετάλλευση του, με υψηλά επιτόκια και ανατοκισμούς.

Η νομοθετική πρόβλεψη της «τιτλοποίησης» επιχειρηματικών απαιτήσεων, μεταξύ άλλων ή, ακόμη και η τιτλοποίηση των τραπεζικών απαιτήσεων από καταναλωτικά δάνεια επέτρεψε, στις τράπεζες να πορίζονται μια «πλασματική» ρευστότητα,

Η Τράπεζα της Ελλάδος από την κοινοτική και την εθνική νομοθεσία έχει καταστεί αρμόδια για την «διατήρηση της σταθερότητας του «επιπέδου τιμών. Ο στόχος αυτός δεν επιτυγχάνεται με τον άμετρο καταναλωτισμό δεδομένου ότι η ζήτηση «τονώνεται» αλλά με εισαγόμενα προϊόντα. Θεωρώ ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα χρειάζεται ν' απαλλαγεί από τις χρόνιες αταβιστικές του στρεβλώσεις και να αλλάξει γραμμή πλεύσης, αναδεικνύοντας το κοινωνικά και νομικά αποδεκτό πρόσωπο του.

Ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος έχει ήδη ζητήσει να απαλειφθούν από τις συμβάσεις οι όροι που έχουν κριθεί δικαστικά ως καταχρηστικοί. Την ώρα που ακούγονται φωνές, για περαιτέρω άνοδο των επιτοκίων χορηγήσεων, η ΤτΕ επιχειρεί να επαναφέρει τις τράπεζες στην ορθή τάξη και τούτο, διότι ορισμένες εμφανίζονται διστακτικές όταν πρέπει να μειώσουν τα επιτόκια χορηγήσεων και ιδιαιτέρως πρόθυμες όταν πρόκειται να τα αυξήσουν.

Στις αρχές του έτους εκδόθηκαν δύο αποφάσεις του Ειρηνοδικείου, με τις οποίες κρίθηκε παράνομος και καταχρηστικός ο τρόπος διακύμανσης των επιτοκίων στους δανειολήπτες, καθώς οι τράπεζες όφειλαν να έχουν μειώσει σημαντικά τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων.

Οι συγκεκριμένες τράπεζες υποχρεώθηκαν να επιστρέψουν μέρος των τόκων που έλαβαν από τους πελάτες τους, με το αιτιολογικό ότι δεν μείωσαν επαρκώς το επιτόκιο των δανείων τους.

Όπως και πιο πάνω ανέφερα οι τράπεζες είχαν «διατηρήσει για τον εαυτό τους» το προνόμιο να προσδιορίζουν το κυμαινόμενο επιτόκιο, (διοικητικά) χωρίς να είναι διαφανής ο μηχανισμός με τον οποίο κάθε φορά το επιτόκιο αυτό θα αναπροσαρμοζόταν. Ο όρος αυτός είχε κριθεί με δικαστικές αποφάσεις (και του Αρείου Πάγου) -που εκδόθηκαν επί συλλογικών αγωγών τής ΕΚΠΟΙΖΩ- καταχρηστικός. Οι τράπεζες θα έπρεπε να είχαν αναφέρει στις συμβάσεις τους κριτήρια με βάση τα οποία θα διακυμαίνεται το επιτόκιο του δανείου. Επιπλέον, όφειλαν να μειώνουν τα επιτόκια, όταν το κόστος του χρήματος γινόταν φθηνότερο για τις ίδιες. Επομένως, τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων θα έπρεπε να διαμορφώνονται με αναφορά σε ένα επιτόκιο που αντικατοπτρίζει το κόστος χρήματος για τις τράπεζες.

Οι τράπεζες, εξάλλου, με διάφορα τεχνάσματα, χορηγούσαν, ιδίως από τα μέσα του 2003 και μετά, δάνεια με χαμηλότερο κυμαινόμενο επιτόκιο στους νέους δανειολήπτες, χωρίς να αναπροσαρμόζουν στο ίδιο επίπεδο το επιτόκιο των παλαιότερων συμβάσεων. Μάλιστα, οι καταναλωτές δεν ήταν σε θέση να αντιδράσουν, καθώς σε περίπτωση μεταφοράς του δανείου τους θα έπρεπε να πληρώσουν ποινές προεξόφλησης που οι τράπεζες τότε -αδικαιολόγητα βέβαια- εφάρμοζαν, νέα έξοδα δανείου και ιδίως έξοδα προσημείωσης υποθήκης.

Συνολικά, η ΕΚΠΟΙΖΩ εκτιμά ότι 19 όροι στις τραπεζικές συναλλαγές, που προβλέπουν την επιβολή προμηθειών εις βάρος των καταναλωτών και την είσπραξη μη οφειλόμενων τόκων, είναι παράνομοι και έχει προσφύγει στη Δικαιοσύνη, ζητώντας να κηρυχθούν παράνομοι και καταχρηστικοί.

Η εποπτική, ιδίως, αρχή οφείλει να εγερθεί πλέον από το «νήδυμο» ύπνο της και να ασκήσει ουσιαστικά την πιστωτική πολιτική, που ο νομοθέτης της έχει αναθέσει, φροντίζοντας για την επίτευξη του ευρωπαϊκού στόχου της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών και στη χώρα μας. Η τράπεζα της Ελλάδος καλείται να μετέχει ενεργά στην προσπάθεια, της συστηματικής

ανάπτυξης των θεμάτων του δικαίου του τραπεζικού συστήματος ώστε η προσπάθεια αυτή να αποτελέσει καίριο πλήγμα κατά του «λεβιάθαν» της τραπεζικής πολυνομίας.

Τέλος, με βάση και τα όσα πιο πάνω αναφέρθηκαν, ένα από τα κυριότερα θέματα που απασχολούν το χρηματοοικονομικό κόσμο τα τελευταία χρόνια είναι ο ρόλος των μηχανισμών της αγοράς ως αποτελεσματική ένδειξη ρυθμιστικής πολιτικής παρέμβασης. Ειδικότερα στον τραπεζικό κλάδο, ο οποίος χαρακτηρίζεται από έντονο ανταγωνισμό, αδιαφάνεια και πολυπλοκότητα των κινδύνων που αναλαμβάνουν οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, η ρυθμιστική παρέμβαση από τις εποπτικές αρχές κρίνεται επιτακτική. Η σπουδαιότητα του τραπεζικού κλάδου για την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία, καθώς και οι αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρει η πτώχευση των μεγάλων χρηματοοικονομικών οργανισμών, τον αναδεικνύουν ως τον πιο εκτενώς ρυθμιζόμενο κλάδο της παγκόσμιας οικονομίας.

1. Συνοπτική παρουσίαση του Πλαισίου λειτουργίας των Πιστωτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα

1. 1 . Νομοθετικό και Κανονιστικό Πλαίσιο

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αρμόδια για την παροχή άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, καθώς και για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η ανάληψη και η άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων διέπεται κυρίως από το Ν. 2076/92, με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία η 2η Τραπεζική Οδηγία (89/674/ΕΟΚ, όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2000/12/ΕΚ), καθώς και από το Ν. 1665/1951. Οι βασικοί εποπτικοί κανόνες έχουν καθοριστεί με Πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, με τις οποίες ενσωματώθηκαν αντίστοιχες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Οδηγίες 89/674 ΕΟΚ /89, 91/633 ΕΟΚ/91, 89/647 ΕΟΚ/89, 91/31 ΕΟΚ /90 και 92/121 ΕΟΚ/92/ΕΕ αριθ. L 29/1/93) και αφορούν, μεταξύ άλλων, τον ορισμό των ιδίων κεφαλαίων (ΠΔ/ΤΕ 2054/18-3-92 όπως τροποποιήθηκε ως προς τα εκτός ισολογισμού στοιχεία με την ΠΔ/ΤΕ 2479/01) και το συντελεστή φερεγγυότητας και την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΠΔ/ΤΕ 2246/93, όπως ισχύει). Με το Ν. 2396/96 ενσωματώθηκαν στην εσωτερική νομοθεσία οι Οδηγίες 93/22/ΕΟΚ για τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών και 93/6/ΕΟΚ για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και των πιστωτικών ιδρυμάτων (89/299 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που καθορίζει το ύψος των ιδίων κεφαλαίων των Τραπεζών).

Ειδικότερα, το θέμα των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη των κινδύνων αγοράς (Market risk) του χαρτοφυλακίου συναλλαγών αλλά και του επενδυτικού χαρτοφυλακίου των πιστωτικών ιδρυμάτων έχει εξειδικευτεί με την ΠΔ/ΤΕ 2397/96. (με τις ΠΔ/ΤΕ 2494/2002 & 2524/03 οι οποίες τροποποιούν και συμπληρώνουν την 2397/96) Με την ΠΔ/ΤΕ 2438/98 εξειδικεύτηκαν οι αρχές λειτουργίας και τα κριτήρια αξιολόγησης των Συστημάτων Εσωτερικού

Ελέγχου και των Μονάδων Διαχείρισης Κινδύνων των πιστωτικών ιδρυμάτων που εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος.

1.2. Ίδρυση και λειτουργία Πιστωτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα

Ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα επιτρέπεται να συσταθούν και να λειτουργούν μόνο με τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας και κατ' εξαίρεση με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του Ν. 1667/86 (άρθρο 5, παρ. 1 Ν. 2076/92). Ως πιστωτικό ίδρυμα ορίζεται (άρθρο 2, παρ. 1 Ν. 2076/92) η επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων προς επιστροφή κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της. Η κατ' επάγγελμα αποδοχή καταθέσεων χρημάτων ή άλλων κεφαλαίων (τα οποία πρέπει τελικά να επιστρέφονται) από το κοινό απαγορεύεται σε πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που δεν αποτελούν πιστωτικά ιδρύματα, ενώ η αντίστοιχη απαγόρευση της κατ' επάγγελμα χορήγησης δανείων ή πιστώσεων προς το κοινό ήρθη με την έκδοση του Ν. 2937/2001 και η σχετική δραστηριότητα υπήχθη σε καθεστώς αδειοδότησης της Τράπεζας της Ελλάδος.

Οι όροι για τη χορήγηση της σχετικής άδειας καθορίζονται με Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Σε περίπτωση άσκησης της πιο πάνω δραστηριότητας χωρίς την απαιτούμενη άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος επιβάλλονται διαζευκτικά ή σωρευτικά οι προβλεπόμενες κυρώσεις(φυλάκιση, χρηματική ποινή). Η ανωτέρω απαγόρευση δεν καταλαμβάνει τη χορήγηση δανείων ή πιστώσεων με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένης της εκδόσεως πιστωτικών καρτών, για τη διάθεση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών είτε από την ίδια τη διαθέτουσα το αγαθό ή την υπηρεσία επιχείρηση είτε από επιχείρηση συνδεδεμένη με αυτήν, κατά την έννοια του άρθρου 42ε παρ. 5 του Κ.Ν. 2190/1920 ή στενά με αυτή συνεργαζομένη, κατά τα οριζόμενα με Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (άρθρο 4, παρ 1 και 3 του Ν.2076/92, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 33, παρ 2. του Ν. 2937/01). Η διαδικασία για τη

χορήγηση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος καθορίζεται στο Ν. 2076/92 (άρθρα 5,6,7 και 17). Οι βασικές προϋποθέσεις είναι οι ακόλουθες :

1. Υποβολή αίτησης στην Τράπεζα της Ελλάδος, συνοδευόμενη από πρόγραμμα επιχειρηματικής δραστηριότητας για το είδος, την έκταση των εργασιών και το χρονοδιάγραμμα επίτευξης των στόχων του πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και για το πλαίσιο της διοικητικής και λογιστικής οργάνωσής του και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου.

2. Στη διακριτική ευχέρεια της Τράπεζας της Ελλάδος βρίσκεται η δυνατότητα να επιτραπεί η κατάθεση ισόποσης με το μετοχικό κεφάλαιο του από ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος εγγυητικής επιστολής, αναγνωρισμένου πιστωτικού ιδρύματος, η οποία επιστρέφεται μετά την κατάθεση του μετοχικού κεφαλαίου στην Τράπεζα της Ελλάδος ή την κοινοποίηση τυχόν απορριπτικής απόφασης της Τράπεζας της Ελλάδος.

3. Γνωστοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος της ταυτότητας των μετόχων, φυσικών ή νομικών προσώπων, που θα κατέχουν ειδική συμμετοχή στο πιστωτικό ίδρυμα καθώς και το ποσοστό της συμμετοχής. Ως ειδική συμμετοχή νοείται η άμεση ή έμμεση κατοχή τουλάχιστον του 10% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου του πιστωτικού ιδρύματος (άρθρο2εδ.10Ν.2076/92). Προκειμένου περί μετόχων νομικών προσώπων η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται να ζητήσει γνωστοποίηση της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που άμεσα ή έμμεσα ελέγχουν τα νομικά πρόσωπα. Σε περίπτωση που οι μέτοχοι με ειδική συμμετοχή είναι λιγότεροι από δέκα γνωστοποιείται η ταυτότητα των δέκα μεγαλύτερων μετόχων.

4. Γνωστοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος της ταυτότητας δύο τουλάχιστον προσώπων κατοίκων Ελλάδος, που θα είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό του προσανατολισμού της δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος και διαθέτουν την απαιτούμενη κατάρτιση και εμπειρία, όπως αυτή προκύπτει από προϋπηρεσία σε θέσεις ανάλογης ευθύνης κατά προτίμηση σε πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα. Ένα τουλάχιστον από τα ως άνω πρόσωπα θα συμμετέχει ως μέλος στο Δ.Σ του πιστωτικού ιδρύματος. 5. Υποβολή δήλωσης για την

προέλευση των χρηματικών μέσων των μετόχων, όπως ορίζει ο νόμος (Ν. 1868/ άρθρο 27). 6. Πριν τη χορήγηση της άδειας θα πρέπει να κατατεθεί στην Τράπεζα της Ελλάδος το αρχικό κεφάλαιο, το οποίο ανέρχεται τουλάχιστον στο ποσό των ευρώ 18.000.000 προκειμένου περί πιστωτικών ιδρυμάτων με τη μορφή ανώνυμης εταιρίας (ΠΔ/ΤΕ 2471/10.4.2001) .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Π. Αγγελόπουλος, «Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα», Εκδόσεις Σταμούλη 2005 σελ.86

Κ. Αθανασίου « Απόκλιση από τη δεύτερη Τραπεζική οδηγία με βάση τις διατάξεις περί Δημοσίου συμφέροντος,» Δελτίο ΕΕΤ, 1991, σελ 117

2. Συγχώνευση Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Η συγχώνευση των πιστωτικών ιδρυμάτων διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 16 του Ν. 2515/25.7.97, όπως το άρθρο αυτό συμπληρώθηκε με το άρθρο 12 του Ν.2744/25.10.99 και από τις διατάξεις των άρθρων 68 - 80 του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, εφόσον δεν αντίκεινται στο άρθρο 16 του Ν. 2515/97, όπως ισχύει. Η συγχώνευση των πιστωτικών ιδρυμάτων πραγματοποιείται είτε με απορρόφηση (με την οποία εξομοιώνεται και η εξαγορά) είτε με σύσταση νέας εταιρίας κατά τους ορισμούς του άρθρου 68 του Κ.Ν. 2190/1920. Ο εκάστοτε Υπουργός Ανάπτυξης εκδίδει την εγκριτική απόφαση της συγχώνευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας περί ανωνύμων εταιριών, αφού έχει προηγηθεί η έγκριση της συγχώνευσης από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα πιστωτικά ιδρύματα που συγχωνεύονται γνωστοποιούν στην Τράπεζα της Ελλάδος τις περί συγχωνεύσεως αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων τους, συνοδευόμενες: ι) από το σχέδιο σύμβασης συγχωνεύσεως και τις κατά περίπτωση προβλεπόμενες στο σημείο αυτό εκθέσεις και ιι) από το πρόγραμμα επιχειρηματικής δραστηριότητας για το είδος και την έκταση των εργασιών, καθώς και για τη διοικητική και λογιστική οργάνωση και τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου του πιστωτικού ιδρύματος που προέρχεται από τη συγχώνευση Η Τράπεζα της Ελλάδος, εντός δύο μηνών από την υποβολή όλων των ανωτέρω στοιχείων ή εντός έξι μηνών επί συγχωνεύσεως δια συστάσεως νέου πιστωτικού ιδρύματος, εγκρίνει τη συγχώνευση ή την αρνείται με αιτιολογημένη απόφασή της, εάν, λόγω της συγχώνευσης, είτε ι) καθίσταται ανεπαρκής η διοικητική ή και η λογιστική οργάνωση ή οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου του πιστωτικού ιδρύματος που προέρχεται από τη συγχώνευση είτε ιι) δεν πληρούνται ως προς το πιστωτικό αυτό ίδρυμα οι αρχές και οι κανόνες που διέπουν την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και ιδίως οι κανόνες που ισχύουν ως προς τη συγκέντρωση κινδύνων ή την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Η έγκριση της Τραπέζης της Ελλάδος απαιτείται κυρίως : ι) επί διασπάσεως πιστωτικών ιδρυμάτων κατά τα άρθρα 81 έως και 89 του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει, καθώς και ιι) για την έγκυρη απόκτηση από λειτουργούν πιστωτικό ίδρυμα κλάδου, μέρους ή τμήματος της επιχείρησης ή υποκαταστημάτων άλλου λειτουργούντος πιστωτικού ιδρύματος, εφόσον επέρχεται αύξηση του ενεργητικού του επωφελούμενου ή του αποκτώντος πιστωτικού ιδρύματος κατά ποσοστό 10% και άνω ή αύξηση του συνολικού αριθμού των υποκαταστημάτων και θυρίδων του.

Οι παραπάνω διατάξεις σχετικά με τις συγχωνεύσεις Τραπεζικών ή άλλων Πιστωτικών Ιδρυμάτων περιλαμβάνουν και τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στη σχετική απόφαση ΕΤΠΘ 80/15/29.8.2000, εφόσον αντίστοιχα: το απορροφούν ή το εξαγοράζον ή το συνιστώμενο νέο νομικό πρόσωπο και το επωφελούμενο ή το αποκτών νομικό πρόσωπο είναι πιστωτικό ίδρυμα ή άλλο χρηματοδοτικό ίδρυμα εποπτευόμενο από την Τράπεζα της Ελλάδος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Π. Αγγελόπουλος, «Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα», Εκδόσεις Σταμούλη 2005 σελ.86

Π. Καραμανώλης «Διατάξεις για τη συγχώνευση –εξαγορά πιστωτικών Ιδρυμάτων και εκχώρηση – αναδοχή χαρτοφυλακίου τους», Δελτίο ΕΕΤ 1996, σελ. 42

3. Εγκατάσταση Πιστωτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα

3.1 Εγκατάσταση στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε κράτος μέλος της Ε.Ε. & διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών

Τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε χώρα που έχει κυρώσει τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο μπορούν να εγκαθίστανται μέσω υποκαταστημάτων ή να παρέχουν χωρίς εγκατάσταση διασυνοριακές υπηρεσίες στην Ελλάδα, χωρίς να απαιτείται έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος, εφόσον οι δραστηριότητες που προτίθενται να ασκήσουν καλύπτονται από την άδεια λειτουργίας που έχουν λάβει από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής και εποπτεύονται από αυτές με βάση τις αντίστοιχες οδηγίες της ΕΕ ως ελάχιστο όριο (άρθρα 11 και 13 παράγρ. 3 του Ν 2076/92).

Η εγκατάσταση υλοποιείται με γνωστοποίηση της αρμόδιας εποπτικής αρχής της χώρας καταγωγής προς την Τράπεζα της Ελλάδος. Η γνωστοποίηση περιλαμβάνει την επωνυμία του πιστωτικού ιδρύματος, τη διεύθυνση του υποκαταστήματος στη χώρα υποδοχής, τα ονόματα των υπευθύνων για τη διεύθυνση του υποκαταστήματος, στοιχεία που αναφέρονται στην οικονομική κατάσταση του πιστωτικού ιδρύματος (ύψος ιδίων κεφαλαίων και συντελεστή φερεγγυότητας), το πρόγραμμα δραστηριοτήτων, στο οποίο αναγράφονται μεταξύ άλλων το είδος των εργασιών τις οποίες σχεδιάζει να ασκήσει το υποκατάστημα και η οργανωτική του δομή, καθώς και το σύστημα εγγύησης καταθέσεων στη χώρα καταγωγής, εφόσον το σύστημα αυτό καλύπτει και τις καταθέσεις στο υποκατάστημα στην Ελλάδα.

3.2 Εγκατάσταση στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων τρίτων, εκτός ΕΕ, χωρών

Η ίδρυση υποκαταστήματος στην Ελλάδα πιστωτικού ιδρύματος που εδρεύει σε χώρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε χώρα που δεν έχει κυρώσει τη Συμφωνία για τον ΕΟΧ, διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 2076/92 (άρθρο 12) και της ΠΔ/ΤΕ 2461/5.4.2000 και γίνεται με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας ως προς την ίδρυση, υπό τους ακόλουθους όρους και προϋποθέσεις :

1. Υποβολή αίτησης του πιστωτικού ιδρύματος στην Τράπεζα της Ελλάδος

2. Ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο ύψους ευρώ 9.000.000 ή δρχ. 3.066,75 εκατ., το οποίο επέχει θέση ιδίων κεφαλαίων. Εάν πρόκειται για ίδρυση περισσότερων από 4 υποκαταστημάτων απαιτούνται πρόσθετα κεφάλαια μέχρι τη συμπλήρωση του ελάχιστου ορίου αρχικού μετοχικού κεφαλαίου που ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα (ευρώ 18.000.000 σχετ. ΠΔ/ΤΕ 2471/10.4.2001).

3. Γνωστοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος της επωνυμίας του πιστωτικού ιδρύματος και της διεύθυνσης του υποκαταστήματος στη χώρα υποδοχής,

4. Υποβολή στην Τράπεζα της Ελλάδος στοιχείων (βιογραφικό σημείωμα, απόσπασμα ποινικού μητρώου και δύο συστατικών επιστολών) για δύο υπεύθυνα πρόσωπα που θα έχουν την ευθύνη της διεύθυνσης του Υποκαταστήματος, θα κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα και θα διαθέτουν επαρκή επαγγελματική κατάρτιση και εμπειρία.

5. Υποβολή στην Τράπεζα της Ελλάδος προγράμματος δραστηριοτήτων στο οποίο θα αναγράφονται μεταξύ άλλων το είδος των εργασιών τις οποίες σχεδιάζει να ασκήσει το υποκατάστημα, οι οποίες πρέπει να καλύπτονται από την άδεια λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος στη χώρα καταγωγής, και η οργανωτική του δομή.

6. Ανακοίνωση στην Τράπεζα της Ελλάδος πληροφοριών ως προς το σύστημα εγγύησης καταθέσεων στη χώρα καταγωγής, εφόσον το σύστημα αυτό καλύπτει και τις καταθέσεις στο υποκατάστημα στην Ελλάδα.

7. Γνωστοποίηση από την αρμόδια αρχή της χώρας καταγωγής των ιδίων κεφαλαίων και του συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας του πιστωτικού ιδρύματος.

8. Υποβολή στην Τράπεζα της Ελλάδος της έγγραφης συναίνεσης της Κεντρικής Τράπεζας της χώρας καταγωγής του πιστωτικού ιδρύματος για την επέκτασή του στην Ελλάδα. Το πιστωτικό ίδρυμα υποβάλλει τυχόν πρόσθετα στοιχεία και πληροφορίες που θα του ζητηθούν από την Τράπεζα της Ελλάδος, προκειμένου αυτή να διαμορφώσει σαφή εικόνα για τη δραστηριότητά

του (π.χ. ως προς την οικονομική του ευρωστία, την κεφαλαιακή του επάρκεια έναντι του πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων αγοράς, την τήρηση ορίων για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα κλπ.).-

3.3. Ίδρυση υποκαταστημάτων Ελληνικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων στο εξωτερικό

3.3.1. Ίδρυση υποκαταστημάτων Ελληνικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων σε άλλα κράτη - μέλη της ΕΕ.

Πιστωτικό ίδρυμα που ιδρύθηκε και λειτουργεί στην Ελλάδα μπορεί να εγκαθίσταται μέσω υποκαταστήματος ή να παρέχει χωρίς εγκατάσταση υπηρεσίες σε άλλος κράτος - μέλος της ΕΕ ή σε χώρα που έχει κυρώσει τη Συνθήκη για τον ΕΟΧ, εφόσον οι δραστηριότητές του περιλαμβάνονται στον κατάλογο του άρθρου 24 του Ν. 2076/92 και καλύπτονται από την άδεια λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα (άρθρο 10 Ν. 2076/92).Το πιστωτικό ίδρυμα, που επιθυμεί να ιδρύσει υποκατάστημα σε άλλο Κράτος - Μέλος της ΕΕ, προβαίνει σε σχετική γνωστοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος . Η γνωστοποίηση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει:

1. το Κράτος - Μέλος στο οποίο πρόκειται να ιδρυθεί το υποκατάστημα,

2. το πρόγραμμα δραστηριοτήτων, στο οποίο αναφέρονται μεταξύ άλλων το είδος των εργασιών, τις οποίες σχεδιάζει να ασκήσει το υποκατάστημα και η οργανωτική του δομή,

3. τη διεύθυνση του υποκαταστήματος στο Κράτος - Μέλος υποδοχής, στην οποία μπορεί να ζητούνται έγγραφα στοιχεία,

4. τα ονόματα των υπευθύνων για τη διεύθυνση του υποκαταστήματος.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, μέσα σε τρεις μήνες αφότου περιέλθουν σε γνώση της τα ανωτέρω στοιχεία, τα ανακοινώνει στην αρμόδια αρχή του Κράτους - Μέλους υποδοχής και ενημερώνει σχετικά το ενδιαφερόμενο πιστωτικό ίδρυμα. Η Τράπεζα της Ελλάδος ανακοινώνει, επίσης, στην

αρμόδια αρχή του Κράτους - Μέλους υποδοχής το ύψος των ιδίων κεφαλαίων και το συντελεστή φερεγγυότητας του πιστωτικού ιδρύματος

3.3.2.Ίδρυση υποκαταστημάτων Ελληνικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων σε τρίτες, εκτός ΕΕ, χώρες

Για την ίδρυση από πιστωτικά ιδρύματα που ιδρύθηκαν και λειτουργούν στην Ελλάδα υποκαταστήματος ή γραφείου αντιπροσωπείας σε τρίτη, εκτός Ε.Ε. χώρα ή σε χώρα που δεν έχει κυρώσει τη Σύμβαση για τον ΕΟΧ απαιτείται η χορήγηση άδειας εκ μέρους της Τράπεζας της Ελλάδος. (άρθρο 12 παρ. 1 Ν. 2076/92).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χ. Γκόρτσος: «Η Συμφωνία της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια των διεθνών εμπορικών Τραπεζών», Δελτίο ΕΕΤ 1990, σελ 29 επ (Α' μέρος) και 1991, σελ 19 επ (Β' μέρος).

4. Ειδικές συμμετοχές

4.1 Γενικά

Λόγω του ρόλου των πιστωτικών ιδρυμάτων στην οικονομία η νομοθεσία προβλέπει ειδική διαδικασία έγκρισης από την Τράπεζα της Ελλάδος για την απόκτηση ειδικής συμμετοχής σε πιστωτικά ιδρύματα από φυσικά ή νομικά πρόσωπα καθώς και για την απόκτηση ειδικών συμμετοχών από ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα σε άλλες επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας. Οι διατάξεις αυτές του Ν. 2076/92 και της απόφ. ΕΤΠΘ 80/15/29.8.2000 εκτείνονται πέραν της ελάχιστης εναρμόνισης που έχει υιοθετηθεί στη 2η Συντονιστική Τραπεζική Οδηγία.

4.2. Ειδικές συμμετοχές σε Πιστωτικά Ιδρύματα

Για την απόκτηση ειδικής συμμετοχής σε υπό ίδρυση πιστωτικό ίδρυμα ισχύουν τα αναφερόμενα ανωτέρω, ενώ μετά την έναρξη της λειτουργίας του κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο σκοπεύει να αποκτήσει ειδική συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα υποχρεούται να ενημερώνει προηγουμένως την Τράπεζα της Ελλάδος και να της γνωστοποιεί το ποσό της συμμετοχής αυτής. Η ίδια υποχρέωση ισχύει και όταν αυξάνεται υφιστάμενη ειδική συμμετοχή ούτως ώστε η αναλογία των δικαιωμάτων ψήφου που κατέχει ένα πρόσωπο να φτάνει ή να υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του 20%, του 33% ή του 50% του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου ή το πιστωτικό ίδρυμα να καθίσταται θυγατρική του συμμετέχοντος προσώπου. Ανάλογη υποχρέωση υφίσταται και σε περίπτωση αύξησης ειδικής συμμετοχής που υπερβαίνει κατά ποσό που αντιστοιχεί σε δύο ποσοστιαίες μονάδες του μετοχικού κεφαλαίου του πιστωτικού ιδρύματος και μέχρι η συνολική συμμετοχή να φτάσει το όριο του 33%.

Προκειμένου περί συμμετοχών που πραγματοποιούνται από νομικά πρόσωπα η Τράπεζα της Ελλάδος ζητά πληροφορίες για την ταυτότητα των φυσικών προσώπων που άμεσα ή έμμεσα ελέγχουν τα νομικά αυτά πρόσωπα και την γνωστοποίηση οποιασδήποτε μεταγενέστερης μεταβολής στην ταυτότητα των φυσικών αυτών προσώπων.

Για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που ελέγχουν νομικά πρόσωπα με ειδική συμμετοχή σε πιστωτικά ιδρύματα ή είναι μεταξύ των 10 μεγαλύτερων μετόχων, η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί:

1. να επιβάλλει την υποχρέωση στα νομικά αυτά πρόσωπα να έχουν ονομαστικές τις μετοχές με δικαίωμα ψήφου.

2. να απαιτεί όπως συγκεκριμένα ποσοστά του συνόλου των πιο πάνω ονομαστικών μετοχών με δικαίωμα ψήφου ανήκουν σε ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα που τυγχάνουν της προηγούμενης έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος.

Εντός τριών μηνών από τη γνωστοποίηση, η Τράπεζα της Ελλάδος υποχρεούται είτε να εγκρίνει τη συμμετοχή είτε να αντιταχθεί σ' αυτή με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον κρίνει ότι τα πρόσωπα που πραγματοποιούν τη συμμετοχή, περιλαμβανομένων και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν τα συμμετέχοντα νομικά πρόσωπα, δεν είναι κατάλληλα για να εξασφαλίζουν τη συνετή και χρηστή διαχείριση του πιστωτικού ιδρύματος. Στην έννοια της καταλληλότητας περιλαμβάνεται και η αξιολόγηση της φερεγγυότητας. Σε περίπτωση που δεν γνωστοποιηθούν ή εγκριθούν οι παραπάνω συμμετοχές, αυτοδικαίως παύει να έχει αποτέλεσμα η άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου που απορρέουν από τη συμμετοχή αυτή, ενώ η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να επιβάλλει στους κατόχους των ειδικών συμμετοχών τις προβλεπόμενες κυρώσεις (πρόστιμο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, αποκλεισμό των προσώπων από τη διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος) μεμονωμένα ή σωρευτικά. Σε περίπτωση μη γνωστοποίησης στην Τράπεζα της Ελλάδος της αλλαγής της ταυτότητας φυσικού προσώπου, που ελέγχει νομικό

πρόσωπο με ειδική συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα, αυτοδικαίως παύει να έχει αποτέλεσμα η άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου που απορρέουν από τη συμμετοχή του νομικού προσώπου.

4.3 Ειδικές συμμετοχές Πιστωτικών Ιδρυμάτων σε άλλες επιχειρήσεις

4.3.1. Ειδικές συμμετοχές σε επιχειρήσεις του μη χρηματοπιστωτικού τομέα

Οι ειδικές συμμετοχές των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων σε επιχειρήσεις του μη χρηματοπιστωτικού τομέα υπόκεινται στα κατά το άρθρο 16 του Ν. 2076/92 όρια, τα οποία ορίζονται κατά επιχείρηση και συνολικά σε 15% και 60% των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος, αντίστοιχα.

4.3.2.Ειδικές συμμετοχές σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα

Οι ειδικές συμμετοχές των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων καθώς και των υποκαταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε χώρες εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα δεν υπόκεινται στις παραπάνω αναφερθείσες προϋποθέσεις για την απόκτηση ή την επαύξησή τους όμως απαιτείται η προηγούμενη έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος (απόφαση ΕΤΠΘ 80/15/29.8.2000, όπως τροποποιήθηκε με την ΠΔ/ΤΕ 2483/20.12.2001) στις ακόλουθες περιπτώσεις : **1.** για την αρχική απόκτηση "ειδικής συμμετοχής" ι) όταν η αξία της συμμετοχής που πραγματοποιείται από εμπορικές ή επενδυτικές τράπεζες υπερβαίνει το ποσό των 1.500.000 ευρώ, ιι) όταν η αξία της συμμετοχής που πραγματοποιείται από τα λοιπά πιστωτικά ιδρύματα υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ. **2.** για την επαύξηση "ειδικής συμμετοχής", πέραν του ποσού που έχει εγκριθεί με την τελευταία σχετική απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος, κατά ποσό που υπερβαίνει εντός κάθε ημερολογιακού έτους (εφάπαξ ή τμηματικά) το χαμηλότερο από τα πιο κάτω όρια: ι) το ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό ίσο με το 2% των κατά το τέλος του αμέσως προηγούμενου ημερολογιακού εξαμήνου ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος ή ιι) το ποσό των 6.000.000 ευρώ. Δεν απαιτείται η έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος: **1.** Για την επαύξηση της

αξίας συμμετοχής πέραν των πιο πάνω απαλλακτικών ορίων, όταν αφορά: ι) συμμετοχή σε εταιρία στην οποία το πιστωτικό ίδρυμα συμμετέχει ήδη με ποσοστό μεγαλύτερο του 50%, εφόσον ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του πιστωτικού ιδρύματος είναι ανώτερος του 11% και η επίπτωση στον δείκτη από την επαύξηση της συμμετοχής δεν υπερβαίνει τη μία ποσοστιαία μονάδα. ιι) διανομή δωρεάν μετοχών ή επαναγορές πωληθεισών μετοχών μέσω του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών εντός τριών ημερών από την ημερομηνία πώλησης των αντίστοιχων τίτλων. **2**. Για την απόκτηση ή επαύξηση των ειδικών συμμετοχών που πραγματοποιούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα μέσω εταιριών επενδύσεων χαρτοφυλακίου του Ν. 1969/91, όπως: Οι συμμετοχές που δεν υπόκεινται σε έγκριση σύμφωνα με τα παραπάνω γνωστοποιούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος εντός των καθοριζομένων με την απόφαση ΕΤΠΘ 80/15/29.8.2000 προθεσμιών κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων για απόκτηση ειδικής συμμετοχής λαμβάνονται κυρίως υπόψη: i) η επίπτωση της συμμετοχής στην κεφαλαιακή επάρκεια του συμμετέχοντος πιστωτικού ιδρύματος και ii) η επάρκεια και αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου και των σχετικών εσωτερικών διαδικασιών του πιστωτικού ιδρύματος σε σχέση με τις αυξημένες απαιτήσεις που δημιουργούνται από τη διεύρυνση του ομίλου.

Ειδικότερα ως προς την αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας επισημαίνεται ότι: 1. Τα ίδια κεφάλαια που λαμβάνονται υπόψη για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων δεν συμπίπτουν κατ' ανάγκη με τα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων που περιλαμβάνονται στις δημοσιευμένες λογιστικές καταστάσεις και στον ισολογισμό, καθόσον η Τράπεζα της Ελλάδος προβαίνει για τους σκοπούς εποπτείας στις προβλεπόμενες από τις ισχύουσες διατάξεις προσαρμογές τους (i) για την αποτροπή του διπλού υπολογισμού των στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων στο επίπεδο του πιστωτικού ιδρύματος που αποκτά τη συμμετοχή και αυτού στο οποίο αποκτάται η συμμετοχή και (ii) στην περίπτωση ανεπάρκειας των προβλέψεων. 2. Το κριτήριο της κεφαλαιακής επάρκειας πρέπει να ικανοποιείται ανά πάσα στιγμή τόσο σε επίπεδο μεμονωμένου πιστωτικού

ιδρύματος όσο και σε επίπεδο ομίλου. 3. Στις περιπτώσεις που η απόκτηση της ειδικής συμμετοχής πραγματοποιείται από πιστωτικό ίδρυμα που εδρεύει σε τρίτη, εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, χώρα η Τράπεζα της Ελλάδος συνεργάζεται με τις εποπτικές αρχές που είναι αρμόδιες για την εποπτεία του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος σε ενοποιημένη βάση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σ. Μούζουλας « Η συγχώνευση Πιστωτικών Ιδρυμάτων με τον Ν. 2515/97» ΕΕμπΔ 1998 σελ 458.

5. Διασφάλιση αξιόπιστης λειτουργίας τραπεζών – Εποπτεία.

5.1 Γενικά

Σε μια ενιαία τραπεζική αγορά δεν επαρκεί η εναρμόνιση μόνον ως προς την άδεια πιστωτικού ιδρύματος. Απαιτούνται, επιπλέον, κοινοί όροι λειτουργίας. Αυτοί αποσκοπούν γενικά στη διασφάλιση της αξιόπιστης λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος. Ο κοινοτικός, λοιπόν, νομοθέτης επέβαλε στα κράτη μέλη να θεσπίσουν μια σειρά όρων, που πρέπει να τηρεί ένα πιστωτικό ίδρυμα κατά τη λειτουργία του, οι οποίοι αφορούν τα κεφάλαια, τα πρόσωπα, τον τρόπο δράσης και την κεντρική εποπτεία. Η εποπτεία της τήρησης των όρων αυτών ανατέθηκε στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών.

Αρμόδια εποπτική αρχή είναι -κατά τον ορισμό της παραγράφου 4 του άρθρου 1 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ- η εθνική αρχή, που είναι εξουσιοδοτημένη, βάσει νόμου ή κανονιστικής διατάξεως, να ελέγχει τα πιστωτικά ιδρύματα. Αυτή είναι, κατά κανόνα, η αρχή του κράτους μέλους καταγωγής του πιστωτικού ιδρύματος, του κράτους μέλους, δηλαδή, όπου έχει χορηγηθεί η άδεια του πιστωτικού ιδρύματος. Η οδηγία, λοιπόν, 2000/12/ΕΚ αναφέρεται στους παραπάνω όρους, καταρχήν, διάσπαρτα, αλλά κυρίως, σε αυτοτελές τμήμα -Τίτλος V, άρθρα 26-56- υπό τον γενικό τίτλο «Αρχές και τεχνικά μέσα προληπτικής εποπτείας». Στις παραγράφους, που ακολουθούν, εκτίθενται σε αδρές γραμμές οι θεσπισθέντες όροι και το περιεχόμενο της προβλεπόμενης άσκησης προληπτικής και κατασταλτικής εποπτείας επί των πιστωτικών ιδρυμάτων.

5.1.1 Όροι λειτουργίας

1. Τα «ίδια κεφάλαια» Τα πιστωτικά ιδρύματα διατηρούν, σε όλη τη διάρκεια τους, ελάχιστα «ίδια κεφάλαια» στο ύψος του απαιτούμενου για την απόκτηση άδειας αρχικού κεφαλαίου. Αν

τα κεφάλαια αυτά μειωθούν κάτω από το εγκεκριμένο, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να απαιτούν την εντός ορισμένου, σύντομου χρονικού διαστήματος επαναφορά τους στο όριο ή την παύση των δραστηριοτήτων του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος (άρθρο 5, παρ. 3 και 7 οδηγίας).

Προς το σκοπό άρσεως της αοριστίας του όρου «ίδια κεφάλαια», ο οποίος αναδεικνύεται ουσιώδους σημασίας για την αξιόπιστη, φερέγγυα λειτουργία ενός πιστωτικού ιδρύματος, ο κοινοτικός νομοθέτης αναφέρεται, στα άρθρα 34-39 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ, σε μιαν εκτενή αναφορά των στοιχείων, που συγκροτούν τα κεφάλαια αυτά. Βασικός στόχος είναι ο καθορισμός τους με ενιαίο τρόπο, ώστε να δημιουργείται σαφής και ασφαλής βάση υπολογισμού των κεφαλαίων, που πρέπει να βρίσκονται στην ελεύθερη διάθεση του πιστωτικού ιδρύματος, για την κάλυψη συνήθων τραπεζικών κινδύνων.

Σύμφωνα με την Κοινοτική Οδηγία, τα «ίδια κεφάλαια» διακρίνονται σε βασικά και συμπληρωματικά. Τα πρώτα βρίσκονται σε πλήρη και ελεύθερη διάθεση εκ μέρους του πιστωτικού ιδρύματος για κάλυψη κινδύνων. Πρόκειται για σύνολο περιουσιακών στοιχείων, στοιχείων του ενεργητικού του πιστωτικού ιδρύματος, απαρτιζόμενο από το καταβεβλημένο κεφάλαιο, τη διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, τα αποθεματικά, πλην εκείνων, που προέρχονται από αναπροσαρμογές πάγιων στοιχείων, το υπόλοιπο των κερδών τρεχούσης ή και παρελθούσης χρήσεως μεταφερόμενο σε νέο, τα προσωρινά, ελεγμένα ήδη, κέρδη της τρεχούσης χρήσεως και τα κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους. Τα δεύτερα, ως μικρότερης σημασίας, μπορούν απλώς να συνυπολογίζονται στα βασικά κεφάλαια υπό τον περιορισμό ότι δεν θα τα υπερβαίνουν. Στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια υπάγονται τα αποθεματικά από αναπροσαρμογές πάγιων στοιχείων του ενεργητικού, οι διορθώσεις της αξίας απαιτήσεων ή τίτλων, οι τίτλοι αόριστης διάρκειας, εκδόσεως του πιστωτικού ιδρύματος, οι οποίοι του εξασφαλίζουν πλεονεκτική θέση οι προνομιούχες μετοχές ορισμένης διάρκειας, που παρέχουν δικαίωμα σωρευτικού μερίσματος, και τα ληφθέντα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης. Τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης συνιστούν δάνεια, που έχει λάβει το πιστωτικό ίδρυμα με τη

δεσμευτική συμφωνία ότι σε περίπτωση πτωχεύσεως του ή εκκαθάρισης του τα δάνεια αυτά θα κατατάσσονται μετά τις απαιτήσεις όλων των άλλων πιστωτών και δεν θα εξοφλούνται παρά μόνον μετά την εξόφληση όλων των άλλων εκκρεμούντων τη στιγμή εκείνη χρεών (άρθρο 36, παρ. 3 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ)

Οι τίτλοι οι οποίοι συμπεριλαμβάνονται στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια, δεν μπορούν να εξοφληθούν με πρωτοβουλία του κομιστή ή χωρίς άδεια της εποπτικής αρχής, ενώ το πιστωτικό ίδρυμα, που τους εξέδωσε, έχει τη δυνατότητα να αναβάλει την καταβολή τόκων από την υποκείμενη δανειακή σχέση. Τα εισπραττόμενα ποσά και οι μη καταβαλλόμενοι τόκοι μπορούν να διατεθούν για κάλυψη ζημιών.

2. Έδρα διοικήσεως του Πιστωτικού Ιδρύματος: Η κεντρική διοίκηση ενός πιστωτικού ιδρύματος, που είναι νομικό πρόσωπο, βρίσκεται στο ίδιο κράτος μέλος, όπου είναι και η καταστατική του έδρα. Η τελευταία, επομένως, ορίζεται ως έδρα διοικήσεως του πιστωτικού ιδρύματος. Τα χωρίς νομική προσωπικότητα πιστωτικά ιδρύματα έχουν την κεντρική τους διοίκηση στο κράτος μέλος, που χορήγησε την άδεια, και στο οποίο ασκούν πράγματι δραστηριότητα. 3. Οργάνωση: Κάθε πιστωτικό ίδρυμα πρέπει να έχει την καλή διοικητική και λογιστική οργάνωση καθώς και τις πρόσφορες διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου, που η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής επιβάλλει (άρθρο 17 οδηγίας). Ως κράτος μέλος καταγωγής του πιστωτικού ιδρύματος θεωρείται, κατά τους ορισμούς της οδηγίας, το κράτος μέλος, που έχει χορηγήσει την άδεια λειτουργίας του. 4. «Ειδική συμμετοχή» σε πιστωτικό ίδρυμα: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που σκοπεύει να αποκτήσει «ειδική» (ιδιαίτερη, ιδιάζουσα, εξαιρετική) συμμετοχή (το περιεχόμενο του όρου σημαίνει την άμεση ή έμμεση κατοχή, τουλάχιστον του 10% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας επιχείρησης ή η δυνατότητα άσκησης -όχι μόνον «η άσκηση»- ουσιώδους επιρροής στη διαχείριση της επιχείρησης, στην οποία υπάρχει οποιαδήποτε υποδεέστερη συμμετοχή -όχι, «...στην οποία κατέχεται η συμμετοχή), σε πιστωτικό ίδρυμα ή να αυξήσει τη συμμετοχή αυτή στα όρια των 20%, 30% ή 50% και άνω ή να καταστήσει

το πιστωτικό ίδρυμα θυγατρική του, ή να παύσει ή να μειώσει την ειδική συμμετοχή κάτω από τα παραπάνω ποσοστά, ενημερώνει προηγουμένως την αρμόδια αρχή, γνωστοποιώντας σ' αυτήν και το αποκτώμενο ή μειούμενο ποσοστό ή την παύση της συμμετοχής. Η αρμόδια αρχή μπορεί να αντιταχθεί στη συμμετοχή, εντός τριμήνου από την ενημέρωση, ή να ορίσει μέγιστη προθεσμία υλοποίησης της. Όταν, με την παραπάνω συμμετοχή το πιστωτικό ίδρυμα καθίσταται θυγατρική ή περιέρχεται στον έλεγχο είτε άλλου πιστωτικού ιδρύματος με άδεια λειτουργίας από άλλο κράτος μέλος, είτε μητρικής επιχείρησης

Λαμβάνονται υπόψη : 1. τα δικαιώματα ψήφου τα οποία αναφέρονται στη σχετική Κοινοτική Οδηγία: (88/627/ΕΟΚ όπως αυτή έχει τροποποιηθεί). «...εξομοιώνονται προς τα δικαιώματα ψήφου που κατέχει (ένα πρόσωπο): α) τα δικαιώματα ψήφου που κατέχουν στο όνομα τους άλλα πρόσωπα ,για λογαριασμό του προαναφερόμενου προσώπου, β) τα δικαιώματα ψήφου που κατέχουν επιχειρήσεις, τις οποίες ελέγχει το προαναφερόμενο πρόσωπο γ) Τα δικαιώματα ψήφου που κατέχει τρίτος με τον οποίο το προαναφερόμενο πρόσωπο έχει συνάψει γραπτή συμφωνία που τους υποχρεώνει να υιοθετούν μέσω συντονισμένης άσκησης των δικαιωμάτων ψήφου που διαθέτει, διαρκή κοινή πολιτική ως προς τη διαχείριση της εν λόγω εταιρίας, δ) τα δικαιώματα ψήφου που κατέχει τρίτος δυνάμει γραπτής συμφωνίας που έχει συναφθεί με το προαναφερόμενο πρόσωπο ή με πρόσωπο με μια από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις, και η οποία προβλέπει προσωρινή επ'ανταλλάγματι μεταβίβαση αυτών των δικαιωμάτων ψήφου, ε) τα δικαιώματα ψήφου που αντιστοιχούν στις μετοχές που κατέχει το προαναφερόμενο πρόσωπο και οι οποίες έχουν κατατεθεί ως εγγύηση, εκτός αν τα δικαιώματα ψήφου έχει ο θεματοφύλακας και δηλώσει ότι προτίθεται να τα ασκήσει. Στην περίπτωση αυτή, εξομοιώνονται με τα δικαιώματα ψήφου που κατέχει αυτός ο τελευταίος, στ) Τα δικαιώματα ψήφου που αντιστοιχούν στις μετοχές των οποίων επικαρπωτής είναι το προαναφερόμενο πρόσωπο, ζ) τα δικαιώματα ψήφου, τα οποία το προαναφερόμενο πρόσωπο ή ένα από τα πρόσωπα όπως πιο πάνω αναφέρονται μπορεί να αποκτήσει, με αποκλειστική πρωτοβουλία του, δυνάμει ρητής

συμφωνίας, η) τα δικαιώματα ψήφου που αντιστοιχούν στις μετοχές που έχουν κατατεθεί στο προαναφερόμενο πρόσωπο και τα οποία αυτό μπορεί να ασκήσει κατά την κρίση του, εφόσον δεν υπάρχουν ειδικές οδηγίες των κατόχων εξομοιώνονται με τα δικαιώματα ψήφου «πιστωτικού ιδρύματος, είτε προσώπου, που ελέγχει, επίσης, πιστωτικό ίδρυμα, η σχετική κρίση της αρμόδιας αρχής προϋποθέτει προηγούμενη διαβούλευση με την αρμόδια αρχή του άλλου κράτους μέλους. Σε περιπτώσεις παραλείψεως της ενημέρωσης ή όταν πιθανολογείται επιρροή των νομικών ή φυσικών προσώπων που απέκτησαν ειδική συμμετοχή σε βάρος της συνετής και χρηστής διοίκησης του πιστωτικού ιδρύματος, η αρμόδια αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισης της κατάστασης, όπως, ενδεικτικά, διαταγές, κυρώσεις, αναστολή δικαιωμάτων ψήφου. Αν, μάλιστα, αποκτηθεί συμμετοχή, παρά την αντίθεση της αρχής, η ποινή -πέρα από άλλες κυρώσεις που μπορούν να προβλέπουν οι εθνικές νομοθεσίες- πρέπει να είναι είτε η αναστολή της άσκησης των αντίστοιχων δικαιωμάτων ψήφου, είτε η ακυρότητα ή η δυνατότητα ακύρωσης των σχετικών ψήφων (άρθρο 16, παρ. 5 οδηγίας). Τα ίδια τα πιστωτικά ιδρύματα, στις παραπάνω περιπτώσεις αποκτήσεως ή εκχωρήσεως συμμετοχών, ανακοινώνουν αμέσως το συμβάν στην αρμόδια αρχή. Επιπλέον, και μία τουλάχιστον φορά το χρόνο, ανακοινώνουν στην ίδια αυτή αρχή τα ονόματα όσων έχουν ειδικές συμμετοχές και τα ποσοστά τους (άρθρο 16, παρ. 4 οδηγίας). 5. «Ειδική συμμετοχή» σε επιχείρηση: Ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν μπορεί να έχει «ειδική συμμετοχή» σε επιχείρηση, που δεν είναι πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα ή επιχείρηση με δραστηριότητα, που αποτελεί άμεση προέκταση της τραπεζικής δραστηριότητας, ή αφορά δευτερεύουσες υπηρεσίες της, όπως π.χ. διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων, υπηρεσιών πληροφορικής ή άλλη παρόμοια δραστηριότητα, αν η συμμετοχή του αυτή υπερβαίνει τα 15% των ιδίων κεφαλαίων του. Το σύνολο, εξάλλου, των ως άνω συμμετοχών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 60% των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος. Από τους περιορισμούς αυτούς μπορούν να εξαιρούνται μόνον οι συμμετοχές σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Υπέρβαση είναι, επίσης, δυνατή σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οπότε οι αρμόδιες αρχές απαιτούν αύξηση των

ιδίων κεφαλαίων ή τη λήψη άλλων μέτρων ισοδύναμου αποτελέσματος. Υπέρβαση μπορεί, ακόμα, να επιτραπεί από τα κράτη μέλη, αν το πλεόνασμα -και, ιδίως, το υψηλότερο πλεόνασμα από το 15 ή το 60%- καλύπτεται από τα ίδια κεφάλαια, τα οποία δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του συντελεστή φερεγγυότητας (άρθρο 51 οδηγίας). 6. Συντελεστής φερεγγυότητας: Τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να διατηρούν μονίμως τον «συντελεστή φερεγγυότητας» για κάθε στοιχείο του Ενεργητικού τους (εκτός ισολογισμού στοιχεία είναι τα απαριθμούμενα στα παραρτήματα ΙΙ και IV της οδηγίας 2000/12/ΕΚ στοιχεία, τα οποία δεν ανήκουν στο ενεργητικό του πιστωτικού ιδρύματος, ενέχουν όμως κυμαινόμενου επιπέδου κινδύνους, όπως οι εγγυήσεις, οι πιστώσεις έναντι εγγράφων, οι πράξεις ανταλλαγής επιτοκίων ή νομισμάτων, οι προθεσμιακές πράξεις σε συνάλλαγμα κ.λ.π), σε ποσοστό ανώτερο του 8% - δηλαδή, τα «ίδια κεφάλαια» τους, ως ποσοστό του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού και των εκτός ισολογισμού στοιχείων, που σταθμίζονται ανάλογα με τον κίνδυνο (μη ικανοποιήσεως τους) στη βάση προκαθορισμένων από τις διατάξεις των άρθρων 43 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ συντελεστών σταθμίσεως κινδύνου. Με άλλα λόγια, ο συντελεστής φερεγγυότητας 8% αποδίδει τη σχέση των ιδίων κεφαλαίων (αριθμητής) προς τα σταθμισμένα, κατά τις διατάξεις της οδηγίας, ως προς την επισφάλεια τους, στοιχεία του ενεργητικού και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία (παρονομαστής) του πιστωτικού ιδρύματος. Οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους έχουν τη δυνατότητα να ορίζουν υψηλότερους ελάχιστους συντελεστές φερεγγυότητας. Αν, πάντως, ο ορισθείς συντελεστής πέσει κάτω από το όριο του 8%, οι αρμόδιες αρχές μεριμνούν, ώστε το πιστωτικό ίδρυμα να λάβει μέτρα επαναφοράς του στο προσήκον ύψος (άρθρα 40-47 οδηγίας 2000/12/ΕΚ). 7. Τα «χρηματοδοτικά ανοίγματα»: Ως «χρηματοδοτικά ανοίγματα», κατά τον ορισμό της παραγράφου 24 του άρθρου 1 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ, νοούνται τα (περιουσιακά) στοιχεία του ενεργητικού (όπως, ταμειακά διαθέσιμα, απαιτήσεις, συμμετοχές) και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία (όπως, εγγυοδοσίες, πιστώσεις έναντι εγγράφων, πράξεις σε παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα) ενός πιστωτικού ιδρύματος, εξαιρουμένων, αφενός

μεν των περιπτώσεων πράξεων επί συναλλάγματος, που διακανονίζονται σε 48 ώρες, και των περιπτώσεων αγοραπωλησίας τίτλων, που διακανονίζονται εντός πέντε εργάσιμων ημερών, αφετέρου δε των προβλεπόμενων ειδικά από τις αρμόδιες αρχές περιπτώσεων, που τα στοιχεία καλύπτονται κατά 100% από ίδια κεφάλαια, τα οποία δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του συντελεστή φερεγγυότητας και των λοιπών θεσπισμένων συντελεστών εποπτείας.

«Χρηματοδοτικά ανοίγματα» ενός πιστωτικού ιδρύματος προς έναν πελάτη ή ομάδα συνδεδεμένων πελατών («Ομάδα συνδεδεμένων πελατών» συνιστούν δύο ή περισσότερα πρόσωπα υπαγόμενα σε ενιαίο κίνδυνο, είτε λόγω της άμεσης ή έμμεσης κατοχής εξουσίας ελέγχου του ενός επί των άλλων, είτε όταν, λόγω οποιασδήποτε άλλης σχέσεως, πιθανολογείται ότι το χρηματοοικονομικό πρόβλημα του ενός θα προκαλέσει δυσκολίες εξόφλησης στα άλλα - άρθρο 1, παρ. 25 οδηγίας 2000/12/ΕΚ), όταν είναι ίσα ή μεγαλύτερα του 10% και μέχρι 25% των ιδίων κεφαλαίων του («μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα»), γνωστοποιούνται στην αρμόδια αρχή και τα σχετικά στοιχεία φυλάσσονται για δύο τουλάχιστον χρόνια. Χρηματοδοτικά ανοίγματα μεγαλύτερα του 25% των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος -ή μεγαλύτερα του 20%, αν αυτά γίνονται προς μητρική ή θυγατρική επιχείρηση του ή και προς μία ή περισσότερες θυγατρικές της ίδιας μητρικής επιχείρησης- απαγορεύονται. Απαγορεύεται, επίσης, να υπερβεί το άθροισμα όλων των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων -ύψους, από 10 έως 25% των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να ορίζουν αυστηρότερα απαγορευτικά όρια ή και να απαλλάσσουν τα πιστωτικά ιδρύματα από τον περιορισμό του 20% των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων προς μητρικές ή θυγατρικές, όταν αυτές υπόκεινται μαζί του σε καθεστώς εποπτείας επί ενοποιημένης βάσεως. Μπορούν, επίσης, να εξαιρούν των περιορισμών και απαγορεύσεων ορισμένα, απαριθμημένα στην οδηγία, χρηματοδοτικά ανοίγματα, που δεν ενέχουν στοιχεία επικινδυνότητας (επισφάλειας). Η υπέρβαση των εγκεκριμένων ορίων υποχρεώνει το πιστωτικό ίδρυμα σε

γνωστοποίηση της προς την αρμόδια αρχή, η οποία, κατά τις περιστάσεις, μπορεί να παράσχει περιορισμένη προθεσμία συμμόρφωσης προς τα όρια (άρθρα 48-50 οδηγίας 2000/12/ΕΚ).

8. Κατάρτιση ενοποιημένων ισολογισμών: Κάθε πιστωτικό ίδρυμα, που έχει ως θυγατρική άλλο πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα ή διαθέτει «συμμετοχή» (ως «συμμετοχή» εννοείται στο σημείο αυτό «η άμεση ή έμμεση κατοχή του 20% ή περισσότερο των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου επιχείρησης» -άρθρο 1, παρ. 9 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ), σ' αυτά, υποχρεούται να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς (ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις) και ενοποιημένη έκθεση διαχείρισης. Τούτο απαιτείται για την εμφάνιση και τη δυνατότητα ελέγχου της πραγματικής οικονομικής κατάστασης του πιστωτικού ιδρύματος, που έχει συνδέσει την τύχη του με άλλες επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα. Στην ενοποίηση αυτή βασίζεται η ασκούμενη από τις αρμόδιες αρχές προληπτική εποπτεία. Έτσι, ο έλεγχος της φερεγγυότητας, της επάρκειας ιδίων κεφαλαίων, σε σχέση με τους κινδύνους της αγοράς, και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων διενεργούνται σε ενοποιημένη βάση (άρθρα 52-56 οδηγίας 2000/12/ΕΚ, οδηγία 86/635/ΕΟΚ και οδηγία 83/349/ ΕΟΚ).Η εποπτεία σε ενοποιημένη βάση, πάντως, κατά τις διατάξεις των άρθρων 52-56 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ, περιλαμβάνει περαιτέρω και τις περιπτώσεις πιστωτικών ιδρυμάτων, που είναι θυγατρικές χρηματοδοτικής εταιρίας (μητρική εταιρία), και τις περιπτώσεις πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, που αποτελούν 1θυγατρικές άλλης (μητρικής) επιχείρησης, υποκείμενα σε ενοποίηση με την εταιρία αυτή. Μπορεί, ακόμα, να συμπεριλάβει -κατά την κρίση των αρμόδιων αρχών- τις περιπτώσεις απλής άσκησης σημαντικής επιρροής ενός πιστωτικού ιδρύματος επί άλλων πιστωτικών ή και επί χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και τις περιπτώσεις, που πλείονα τέτοια ιδρύματα τίθενται υπό ενιαία διοίκηση ή έχουν διαχειριστικά, διοικητικά ή εποπτικά όργανα αποτελούμενα κατά

Βλ. *Χρ. Γκόρτσου*, Η εποπτεία των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση, Δελτίο ΕΕΤ 1996, σελ. 73 , οφείλουν να διατηρούν «ίδια κεφάλαια» ίσα, τουλάχιστον, προς το άθροισμα των κεφαλαιακών απαιτήσεων για κάλυψη ζημιών, που είναι δυνατό να δημιουργηθούν από συναλλαγές ιδιαίτερης επικινδυνότητας ως προς το αποτέλεσμα. Εν προκειμένω, γίνεται λόγος για την απαραίτητη και ελεγχόμενη *«επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων»* ή την «κεφαλαιακή επάρκεια» των πιστωτικών ιδρυμάτων. Το σχετικό θέμα ρυθμίζει διεξοδικά η οδηγία 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

πλειοψηφία από τα ίδια πρόσωπα. Χάριν περαιτέρω εναρμόνισης, η κοινοτική νομοθεσία περιέχει ειδικές κοινές διατάξεις για τον τρόπο κατάρτισης των ετήσιων και ενοποιημένων λογαριασμών των τραπεζών και, των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Στις διατάξεις αυτές συμπεριλαμβάνονται κανόνες ειδικής διάρθρωσης των λογαριασμών, κανόνες αποτίμησης και κανόνες παροχής δυνατότητας πρόβλεψης δημιουργίας έκτακτων αποθεματικών για αντιμετώπιση ζημιών, εμφανιζομένων στο παθητικό σκέλος του ισολογισμού υπό τον τίτλο «κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους» (οδηγία 86/635/ΕΟΚ). 9. «Κεφαλαιακή επάρκεια»: Οι διατάξεις για τον συντελεστή φερεγγυότητας αφορούν την προσπάθεια κάλυψης των «πιστωτικών κινδύνων», τους οποίους ενέχει η τραπεζική δραστηριότητα. Για την κάλυψη, επίσης, των «κινδύνων αγοράς», συνισταμένων σε κινδύνους θέσης, κινδύνους διακανονισμού και αντισυμβαλλομένου και συναλλαγματικούς κινδύνους προβλέφθηκε περαιτέρω ότι τα πιστωτικά ιδρύματα, καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας τους. Σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας αυτής, και σε αδρές γραμμές, η ως άνω επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων θεωρείται αναγκαία για την κάλυψη: (α)«κινδύνων θέσης», κινδύνων, δηλαδή, προερχομένων από την τοποθέτηση σε μετοχές, διαπραγματεύσιμους χρεωστικούς τίτλους, παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ή από την αναδοχή έκδοσης τίτλων, οπότε λαμβάνεται υπόψη η «καθαρή θέση» του πιστωτικού ιδρύματος σε κάθε όμοιο αντικείμενο συναλλαγής, η διαφορά, δηλαδή, μεταξύ συμφωνημένων τιμών αγοράς του αντικειμένου, που καταβάλλονται και τιμών πώλησης, που εισπράπονται, (β) «κινδύνων διακανονισμού», προερχομένων από συναλλαγές, στις οποίες ομολογίες και μετοχές δεν έχουν ακόμα διακανονισθεί μετά τον προβλεπόμενο χρόνο παράδοσης τους, οπότε συντρέχει κίνδυνος διαφοράς των συμφωνημένων τιμών διακανονισμού και τρεχουσών τιμών αγοράς, (γ) «κινδύνων αντισυμβαλλομένου», προερχομένων από συναλλαγές, στις οποίες υπάρχει εκκρεμότητα εκπλήρωσης της υποχρέωσης του αντισυμβαλλομένου όπως από ανοίγματα σε ατελείς αγοραπωλησίες τίτλων, σε πωλήσεις τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς, (δ) «κινδύνων τιμών συναλλάγματος», που αφορούν καθαρές

ανοικτές θέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων σε κάθε ξένο νόμισμα και στο σύνολο τους. Στο ίδιο θέμα, της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, σημαντική είναι, εξάλλου, η προσφορά και επιρροή των εργασιών της «Επιτροπής της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία» (Basle Commitee on Banking Supervision) συσταθείσα το 1974 από εκπροσώπους των τραπεζικών εποπτικών αρχών των σημαντικότερων βιομηχανικών κρατών με τραπεζικές αγορές ιδιαίτερης βαρύτητας στο παγκόσμιο οικονομικό γίγνεσθαι, ως συμβουλευτικό κατ' ουσίαν όργανο της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών στην οποία εδρεύει και η γραμματεία της, έχει προχωρήσει στην κατάρτιση συμφώνων για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων σε διεθνές επίπεδο, τα οποία ακολουθεί ο κοινοτικός νομοθέτης. Ήδη, μάλιστα, έχει εκδοθεί, από τον Ιούνιο του 2004, το νέο σχετικό Σύμφωνο, το οποίο απετέλεσε κείμενο σχεδίου πρότασης οδηγίας για την ενσωμάτωση του στην κοινοτική τραπεζική νομοθεσία. 10. Η ρευστότητα: Τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να έχουν, ακόμα, διασφαλισμένη / ρευστότητα, με την έννοια της επάρκειας των ταμειακών διαθεσίμων τους προς εξόφληση τρεχουσών υποχρεώσεων τους, ετοιμότητα, με άλλα λόγια, πληρωμών. Αυτή εξασφαλίζεται με διαρκή έλεγχο της κατάστασης εισπράξεων και πληρωμών, ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία ταμειακή ισορροπία, η αποφυγή, δηλαδή, συγκυριών προσωρινής αδυναμίας πληρωμών. Τα μέσα ελέγχου της ρευστότητας καθορίζονται, καταρχήν, από τα ίδια τα κράτη μέλη. Η εναρμόνιση τους παραμένει, ωστόσο, στόχος της κοινοτικής νομοθεσίας, όπως τουλάχιστον διαφαίνεται από το σημείο 72 του προοιμίου της οδηγίας 2000/12/ΕΚ. Σε ένα πρώτο, πάντως, στάδιο, η Συμβουλευτική επιτροπή τραπεζών έχει επιφορτισθεί με το ιδιαίτερο καθήκον προσδιορισμού των αφορώντων τη ρευστότητα -και τη φερεγγυότητα- στοιχείων, τα οποία παρακολουθούν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, στα πλαίσια του ασκούμενου ελέγχου τους, ώστε να καταστεί δυνατή η υποβολή προς την Επιτροπή πρότασης συντονισμού. 11 Στόχοι της εποπτείας: Στόχοι της εποπτείας είναι η σταθερότητα και αποτελεσματικότητα του πιστωτικού συστήματος και γενικότερα του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας. Επίσης, η εποπτεία αποβλέπει στη διαφάνεια των διαδικασιών και των όρων

των συναλλαγών των υποκειμένων σε αυτή. Το Θεσμικό Πλαίσιο την άσκηση της εποπτείας έχει κατά κύριο λόγο διαμορφωθεί από την ενσωμάτωση της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας, η οποία με τη σειρά της είναι συμβατή με τις αρχές της Βασιλείας. Ο τελικός στόχος της τραπεζικής εποπτείας είναι να ενισχύσει την εμπιστοσύνη του κοινού στο τραπεζικό σύστημα εξασφαλίζοντας (α) τη σταθερότητα και ευρωστία των χρηματοοικονομικών οργανισμών, (β) την προστασία των οικονομικών μονάδων από ενδεχόμενη μονοπωλιακή ή ολιγοπωλιακή εκμετάλλευση, (γ) την ασφάλεια των καταθέσεων των μικρότερων και λιγότερο καλά πληροφορημένων πελατών. Η επίτευξη των στόχων δεν πρέπει, ωστόσο, να προκαλεί στρεβλώσεις στην κατανομή των αποταμιευτικών κεφαλαίων μεταξύ εναλλακτικών τοποθετήσεων. Είναι παρά όλες τις διαβουλεύσεις των εμπλεκομένων μερών πολύ δύσκολο να προσδιοριστεί θεωρητικά το άριστο επίπεδο τραπεζικής εποπτείας. Οι σχεδιαστές του ρυθμιστικού πλαισίου θα πρέπει να επιλύσουν το πρόβλημα επιλογής μεταξύ της ανάγκης σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος και του στόχου της μεγιστοποίησης των κερδών, που προϋποθέτει την ανάληψη υψηλότερων κινδύνων. Με άλλα λόγια, η προληπτική εποπτεία θα πρέπει να αποβλέπει σε ένα άριστο μίγμα ανταγωνιστικότητας και φερεγγυότητας του τραπεζικού συστήματος. Είναι χρήσιμο να διακρίνουμε μεταξύ τριών εννοιών, οι οποίες συναντώνται συχνά στη σχετική συζήτηση: τη **«ρύθμιση»**, την **«παρακολούθηση»** και την **«εποπτεία»**. Η ρύθμιση αναφέρεται στην επιβολή συγκεκριμένων κανόνων συμπεριφοράς για τα τραπεζικά ιδρύματα. Το ρυθμιστικό πλαίσιο μπορεί να εισαχθεί είτε απευθείας από το νομοθετικό σώμα, το Κοινοβούλιο, είτε από άλλα όργανα της εκτελεστικής εξουσίας που έχουν ανάλογη θεσμική αρμοδιότητα, όπως το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, η Κεντρική Τράπεζα ή άλλη εποπτική αρχή. Ρυθμιστικούς κανόνες μπορεί ενδεχομένως να επιβάλει και κάποιο συλλογικό όργανο των τραπεζών υπό τη μορφή ενός κώδικα δεοντολογίας. Σε διεθνές επίπεδο, οι ρυθμίσεις που προτείνονται από τους διεθνείς οργανισμούς με τη μορφή κανονιστικών διατάξεων ή οδηγιών αντιμετωπίζουν το σύνηθες πρόβλημα του διεθνούς δικαίου: την αδυναμία

καθολικής αποδοχής και εφαρμογής του. Η παρακολούθηση αφορά στη διαδικασία ελέγχου και επαλήθευσης του κατά πόσο οι υφιστάμενοι κανόνες τηρούνται από τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα. Η εποπτεία αναφέρεται σε μία γενικότερη παρακολούθηση της συμπεριφοράς των χρηματοοικονομικών οργανισμών. Υπό αυτή την ευρεία έννοια, μπορεί να οριστεί ως μία διαδικασία που περιλαμβάνει τέσσερις φάσεις: πρώτον, τη φάση έκδοσης άδειας λειτουργίας, δεύτερον, το αυστηρώς ελεγκτικό έργο, τρίτον, ένα αξιόπιστο σύστημα επιβολής κυρώσεων και τέλος, τη διαχείριση κρίσεων.

Η διαδικασία έκδοσης άδειας λειτουργίας τραπεζικού ιδρύματος αφορά στον ex ante ορισμό προϋποθέσεων που εξασφαλίζουν την κεφαλαιακή επάρκεια, την ικανότητα ανώτατων και ανώτερων διευθυντικών στελεχών στο management καθώς και τη δέουσα επιχειρηματική ηθική. Άλλα κριτήρια για την έκδοση της άδειας μπορεί να είναι οι προοπτικές κερδοφορίας της υπό ίδρυση τράπεζας ή οι πιστωτικές ανάγκες της τοπική κοινωνίας. Το αυστηρό ελεγκτικό έργο αφορά στην ενδελεχή εξέταση ορισμένων βασικών χρηματοοικονομικών μεγεθών της τράπεζας, όπως η ποιότητα των στοιχείων του ενεργητικού, η κεφαλαιακή επάρκεια, η ρευστότητα, τα έσοδα, η διαχείριση, τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου κ.λ.π.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χ. Γκόρτσος : «Διαχείριση και εποπτεία του κινδύνου επιτοκίων των Εμπορικών Τραπεζών» , Δελτίο ΕΕΤ 1992, σελ 48

Π.Δ.Τ.Ε. 2577/2006- ΦΕΚ59/Α/20.3.2006 Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων. άρθρα 1-6

6. Κατασταλτική εποπτεία

Η κατασταλτική εποπτεία, από το άλλο μέρος, κατά την κοινοτική νομοθεσία, συνίσταται στην πρόβλεψη ποικίλων μέτρων σε βάρος του πιστωτικού ιδρύματος ή των συμμετεχόντων προσώπων, που δεν τήρησαν τις επιβαλλόμενες υποχρεώσεις. Έτσι:

(α) Σε περιπτώσεις μείωσης των ιδίων κεφαλαίων κάτω από το προβλεπόμενο ελάχιστο όριο του αρχικού κεφαλαίου, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να τάσσουν σύντομη προθεσμία, εντός της οποίας το πιστωτικό ίδρυμα οφείλει είτε να επαναφέρει τα κεφάλαια του στο προσήκον ύψος, είτε να παύσει τις δραστηριότητες του (άρθρο 5 παρ. 7 οδηγίας 2000/12/ ΕΚ).

(β) Στις ειδικά και περιοριστικά προβλεπόμενες περιπτώσεις του άρθρου 14 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ επιτρέπεται η ανάκληση της άδειας πιστωτικού ιδρύματος, με αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας αρχής,

η οποία κοινοποιείται στους ενδιαφερόμενους και γνωστοποιείται στην Επιτροπή.

Η <u>ανάκληση, δηλαδή, της άδειας είναι δυνατή μόνον</u> : 1. Αν δεν γίνεται χρήση της εντός έτους ή το πιστωτικό ίδρυμα παραιτείται ρητά απ' αυτήν ή έχει παύσει τις εργασίες του πλέον του εξαμήνου. Βεβαίως, το κράτος μέλος, αντί της ανάκλησης, μπορεί να θεσπίσει την αυτόματη παύση της ισχύος της άδειας. 2. Αν το πιστωτικό ίδρυμα απέκτησε την άδεια με ψευδείς δηλώσεις ή αντικανονικά, 3. Αν το πιστωτικό ίδρυμα δεν πληροί πλέον τους όρους, υπό τους οποίους του χορηγήθηκε η άδεια. 4. Αν δεν έχει πλέον επαρκή ίδια κεφάλαια ή δεν αποδεικνύει τη φερεγγυότητα του. 5. Αν συντρέχει άλλος, προβλεπόμενος από εθνική νομοθεσία κράτους μέλους, λόγος ανακλήσεως.

1. Σε περιπτώσεις κινδύνου συγχύσεως από τη χρήση της επωνυμίας πιστωτικού ιδρύματος, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν την προσθήκη επεξηγήσεως στην επωνυμία (άρθρο 15 οδηγίας 2000/12/ΕΚ)

2. Σε περιπτώσεις αποκτήσεως συμμετοχής σε πιστωτικό ίδρυμα, παρά την αντίθεση της αρμόδιας αρχής, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν οποιεσδήποτε κυρώσεις, οπωσδήποτε, όμως, είτε την αναστολή της άσκησης των αντίστοιχων δικαιωμάτων ψήφου, είτε την ακυρότητα ή τη δυνατότητα ακύρωσης των σχετικών ψήφων. Αν έχει απλώς παραληφθεί η οφειλόμενη προηγούμενη ενημέρωση της αρχής ή τα αποκτήσαντα τη συμμετοχή πρόσωπα ασκούν επιρροή στο πιστωτικό ίδρυμα, η οποία είναι δυνατόν να αποβεί σε βάρος της συνετής και χρηστής διοίκησης του ιδρύματος, η αρμόδια αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να τερματισθεί αυτή η κατάσταση. Τέτοια μέτρα μπορούν, ενδεικτικά και μεταξύ άλλων, να είναι οι διαταγές, οι κυρώσεις κατά των διευθυνόντων και η αναστολή της άσκησης των δικαιωμάτων ψήφου, που κατέχουν τα συμμετέχοντα πρόσωπα (άρθρο 16 παρ. 5 οδηγίας 2000/12/ΕΚ).

3. Σε περιπτώσεις εγκατάστασης με ίδρυση υποκαταστήματος σε άλλο κράτος μέλος ή διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών και, εφόσον το δραστηριοποιούμενο πιστωτικό ίδρυμα δεν τηρεί τις διατάξεις, που έχει θεσπίσει το κράτος μέλος υποδοχής, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας, οι οποίες και παρέχουν αρμοδιότητα στην εποπτική αρχή του κράτους αυτού, η οποία απαιτεί, καταρχήν, παύση της αντικανονικής κατάστασης, στη συνέχεια, ενημερώνεται η αρμόδια αρχή του κράτους καταγωγής και, αν αυτή δεν λάβει μέτρα ή το πιστωτικό ίδρυμα δεν συμμορφωθεί με τα ληφθέντα μέτρα, το κράτος υποδοχής λαμβάνει αυτό τα ενδεικνυόμενα μέτρα πρόληψης και καταστολής νέων παρατυπιών και, εν ανάγκη, εμποδίζει το ίδρυμα να συνεχίσει τη δράση του στο έδαφος του. Το ίδιο πράττει και, όταν παραβιάζονται διατάξεις, που έχουν θεσπισθεί για λόγους γενικότερου συμφέροντος. Δεν αποκλείεται και η προηγούμενη λήψη των αναγκαίων ασφαλιστικών μέτρων για την προστασία καταθετών, επενδυτών και άλλων τυχόν «καταναλωτών» τραπεζικών υπηρεσιών.

4. Γενικότερα, σε περιπτώσεις παραβάσεως νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, σχετικών με τον έλεγχο ή την άσκηση της τραπεζικής δραστηριότητας, τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέπουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους έχουν την εξουσία να επιβάλουν κυρώσεις

ή να λαμβάνουν μέτρα κατά των πιστωτικών ιδρυμάτων ή των υπεύθυνων Διοικητικών Στελεχών, με στόχο την παύση των παραβάσεων ή την έκλειψη των αιτιών τους (άρθρο 32 οδηγίας 2000/12/ΕΚ).

Τα αναμειγνυόμενα, πάντως, με την άσκηση της προληπτικής και της κατασταλτικής εποπτείας πρόσωπα είναι υποχρεωμένα σε τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου, με την έννοια ότι οι εμπιστευτικές πληροφορίες, που περιέρχονται σε γνώση τους κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων, δεν επιτρέπεται να γνωστοποιούνται σε κανένα πρόσωπο ή αρχή, παρά μόνον με συνοπτική ή συγκεντρωτική μορφή, ώστε να μην προκύπτει η ταυτότητα του συγκεκριμένου πιστωτικού ιδρύματος. Τούτο δεν ισχύει στις προβλεπόμενες στο ποινικό δίκαιο περιπτώσεις, στις διαδικασίες της πτώχευσης ή της αναγκαστικής εκκαθάρισης και ως προς την ανταλλαγή πληροφοριών, κυρίως, μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών και άλλων αρχών, κρατών ή αρμοδίων προσώπων, κατά τις ειδικότερες διακρίσεις του άρθρου 30 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χ. Γκόρτσος : «Διαχείριση και εποπτεία του κινδύνου επιτοκίων των Εμπορικών Τραπεζών» , Δελτίο ΕΕΤ 1992, σελ 48

Χ. Γκόρτσος: «Προληπτική εποπτεία Τραπεζών και Εγγύηση Τραπεζικών καταθέσεων στην Ελλάδα» , ΕΕΤ, 1997 σελ 77

7. Εξυγίανση και εκκαθάριση

Η ανάπτυξη των τραπεζικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας με την εγκαθίδρυση της ενιαίας τραπεζικής αγοράς έφερε στο προσκήνιο επιτακτικότερο το ζήτημα των μεθόδων αντιμετώπισης της κατάστασης οικονομικής αδυναμίας ενός πιστωτικού ιδρύματος. Η οδηγία, λοιπόν, 2001/24/ΕΚ, έθεσε τις βάσεις της αμοιβαίας αναγνώρισης των μέτρων εξυγίανσης και των διαδικασιών εκκαθάρισης ενός πιστωτικού ιδρύματος από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής του.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της, Κοινοτικής Οδηγίας «μέτρα εξυγίανσης» είναι τα μέτρα, που στοχεύουν να διαφυλάξουν ή να αποκαταστήσουν την οικονομική κατάσταση του πιστωτικού ιδρύματος και μπορούν να θίξουν ακόμα και προϋπάρχοντα δικαιώματα τρίτων, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων, που συνεπάγονται τη δυνατότητα αναστολής πληρωμών, αναστολής εκτελεστικών μέτρων ή μείωσης των απαιτήσεων. «Διαδικασίες εκκαθάρισης» είναι οι συλλογικές διαδικασίες, τις οποίες κινούν και ελέγχουν διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους και οι οποίες αποσκοπούν στη ρευστοποίηση περιουσιακών στοιχείων, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα, που μπορεί να συνίσταται σε πτωχευτικό συμβιβασμό ή άλλο ανάλογο μέτρο. Τα παραπάνω μέτρα εξυγίανσης και ειδικότερα τη διαδικασία εκκαθάρισης μπορούν να αποφασίζουν οι αρχές μόνον του κράτους καταγωγής, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο. Παράγουν δε τα αποτελέσματα τους σε ολόκληρη την Κοινότητα, χωρίς να παρίσταται ανάγκη τήρησης άλλων διατυπώσεων στα κράτη μέλη υποδοχής. Μάλιστα, οι διαχειριστές και οι εκκαθαριστές μπορούν να ασκούν τις εξουσίες τους σε όλα τα κράτη μέλη. Απαιτείται, απλώς, ενημέρωση των αρχών του κράτους υποδοχής και δημοσίευση των μέτρων ή της έναρξης της διαδικασίας στην επίσημη εφημερίδα των ευρωπαϊκών κοινοτήτων και σε δύο ευρείας κυκλοφορίας εφημερίδες του κράτους μέλους υποδοχής. Απαιτείται, ακόμα, η ενημέρωση των γνωστών πιστωτών του πιστωτικού ιδρύματος, αν προβλέπεται άσκηση δικαιώματος

αναγγελίας εκ μέρους τους. Οι αρχές των κρατών μελών υποδοχής μπορούν να λαμβάνουν «μέτρα εξυγίανσης» κατά υποκαταστημάτων κοινοτικών πιστωτικών ιδρυμάτων μόνον, αν η λήψη τους είναι απαραίτητη, και να λαμβάνουν, επίσης, μέτρα εξυγίανσης ή να θέτουν σε εκκαθάριση - ανακαλώντας τη σχετική άδεια- το υποκατάστημα πιστωτικού ιδρύματος με εγκατάσταση σε τρίτη χώρα, ενημερώνοντας τις λοιπές κοινοτικές χώρες, όπου λειτουργούν, επίσης, υποκαταστήματα του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος.

Σε ουσιαστικά θέματα, η οδηγία προβλέπει 1. την εγκυρότητα της εκπλήρωσης μιας παροχής, που δεν γίνεται προς τον εκκαθαριστή πιστωτικού ιδρύματος, το οποίο δεν είναι νομικό πρόσωπο, όταν ο οφειλέτης αγνοούσε την έναρξη της διαδικασίας εκκαθαρίσεως στο κράτος μέλος καταγωγής, 2. την εξάρτηση του κύρους της επαχθούς δικαιοπραξίας που επιχειρεί ένα πιστωτικό ίδρυμα μετά τη λήψη μέτρου εξυγίανσης ή την έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης και έχει ως αντικείμενο διάθεση ακινήτου, πλοίου, αεροσκάφους ή τίτλων, από το δίκαιο του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το ακίνητο ή τα δημόσια βιβλία ή οι λογαριασμοί καταχώρησης των πράξεων και 3. την διατήρηση ή την άσκηση μιας σειράς δικαιωμάτων τρίτων, κατά κανόνα σύμφωνα με τα όσα ισχύουν στη διαδικασία πτώχευσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θ. Χατζηγάγιος, «Οι αρχές της καθολικότητας και της ενότητας στις διαδικασίες εκκαθάρισης του πιστωτικού ιδρύματος στον ενιαίο κοινοτικό χώρο», ΕΕΤ, 1996, σελ. 586.

8. Η Λογική του Εποπτικού Ελέγχου

Ένα βασικό ερώτημα που τίθεται είναι για ποιο λόγο οι τράπεζες έχουν ιστορικά «προσελκύσει» το ισχυρό ενδιαφέρον των οικονομικών και εποπτικών αρχών. Η ένταση της ελεγκτικής προσπάθειας είναι συγκρίσιμη μόνο με αυτήν που παραδοσιακά επιβάλλεται στις δημόσιες επιχειρήσεις. Η απάντηση στο ερώτημα θα πρέπει να αναζητηθεί στο γεγονός ότι στο σύστημα της ελεύθερης οικονομίας οι τράπεζες εξαρτώνται απολύτως από την εμπιστοσύνη του κοινού στη διαχείριση του χαρτοφυλακίου δανείων και τίτλων. Ο εποπτικός έλεγχος, λοιπόν, θεωρείται ως ένας σημαντικός παράγοντας εξασφάλισης αυτής της εμπιστοσύνης. Μία δεύτερη απάντηση στο ερώτημα είναι πως (σε συνθήκες κρίσεις) την ομαλή συνέχιση της λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος μπορούν να εγγυηθούν μόνον οι οικονομικές αρχές (κυβέρνηση ή Κεντρική Τράπεζα). Όλες όμως οι κυβερνήσεις επιθυμούν να περιορίσουν κατά το δυνατόν το κόστος παρέμβασης σε περιόδους κρίσης, επιβάλλοντας κανόνες προληπτικής εποπτείας σε ομαλές περιόδους.

Η πιο ισχυρή δικαιολογητική βάση για την άσκηση προληπτικής εποπτείας στις τράπεζες συνδέεται με την ασυμμετρία πληροφόρησης. Η αδυναμία των αποταμιευτών να γνωρίζουν με πληρότητα την ποιότητα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου των τραπεζών, είναι εύλογο να οδηγήσει σε μία τάση των τραπεζών να ακολουθούν «τολμηρότερες» στρατηγικές ανάληψης κινδύνου από τις θεωρούμενες «κοινωνικά άριστες». Ο ηθικός αυτός κίνδυνος γίνεται ακόμη μεγαλύτερος στην περίπτωση τραπεζικών ιδρυμάτων με μεγάλο μέγεθος σε σχέση με την υπόλοιπη αγορά. Η σιωπηρή πεποίθηση που επικρατεί στην αγορά είναι ότι οι μεγάλες τράπεζες είναι αδύνατο να καταρρεύσουν, είτε επειδή είναι πολύ ισχυρές, είτε γιατί οι νομισματικές αρχές δεν θα το επιτρέψουν, αναλαμβάνοντας ρόλο δανειστή ύστατης προσφυγής μέσω της παροχής απαιτούμενης ρευστότητας.

Μία πρόσθετη δικαιολόγηση του εποπτικού ελέγχου του τραπεζικού συστήματος συνδέεται με τη θεώρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας ως δημόσιο αγαθό. Υπό την έννοια αυτή, ένα ρυθμιστικό πλαίσιο για την αποφυγή των συστηματικών απειλών είναι απαραίτητο, εφόσον το κοινωνικό κόστος από την κατάρρευση μίας τράπεζας υπερβαίνει το ιδιωτικό κόστος. Συνεπώς, το δυνητικό κοινωνικό κόστος δεν ενσωματώνεται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων από μία τράπεζα.

Γιατί όμως το κοινωνικό κόστος από την κατάρρευση μίας τράπεζας είναι τόσο μεγάλο; Ο λόγος είναι ότι η κατάρρευση ενός τραπεζικού ιδρύματος αποτελεί συστηματική απειλή ανάλογη του μεγέθους του τραπεζικού ιδρύματος. Οι τράπεζες συνδέονται μέσω της διατραπεζικής αγοράς, όπου επιχειρούν να εξομαλύνουν τις διακυμάνσεις στη ρευστότητά τους, δανείζοντας η μία την άλλη. Συνεπώς, τυχόν αιφνίδια αδυναμία μίας τράπεζας να αντιμετωπίσει τις υποχρεώσεις της, μπορεί να προκαλέσει ισχυρούς κραδασμούς στο σύνολο του χρηματοοικονομικού συστήματος. Οι τράπεζες άλλωστε έχουν περιορισμένες δυνατότητες να προστατευτούν έναντι αυτών των κινδύνων. Τα στοιχεία του παθητικού τους είναι περισσότερο ρευστοποιήσιμα σε σύγκριση με τα στοιχεία του ενεργητικού τους. Το μεγαλύτερο μέρος του επενδυτικού χαρτοφυλακίου τους δεν είναι διαπραγματεύσιμο στην αγορά, ενώ ένας τραπεζικός πανικός θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας των διαπραγματεύσιμων στοιχείων του ενεργητικού.

Ακόμη και όταν η πιθανότητα να προκληθεί κρίση από την κατάρρευση μίας τράπεζας είναι πολύ μικρή, εάν αυτή τελικώς συμβεί, μπορεί να είναι ιδιαίτερα σοβαρή και το κόστος πολύ υψηλό. Υπό αυτή την έννοια, το κόστος του εποπτικού ελέγχου μπορεί να θεωρηθεί ως ένα επασφάλιστρο για την κάλυψη έναντι ενός ενδεχομένου χαμηλής πιθανότητας. Επιπλέον, η ύπαρξη οικονομιών κλίμακας στη διαδικασία εποπτικού ελέγχου αποτελεί έναν πρόσθετο λόγο εγκαθίδρυσης μίας εποπτικής αρχής που να αποσκοπεί στην εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας.

Στις περισσότερες χώρες το κύριο βάρος του εποπτικού ελέγχου κατευθύνεται προς τα τραπεζικά ιδρύματα και λιγότερο προς τους υπόλοιπους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς. Η αιτία είναι ότι παραδοσιακά οι τράπεζες αποτελούσαν τον πυρήνα του χρηματοοικονομικού συστήματος. Ήταν το βασικό κανάλι μέσω του οποίου οι αποταμιεύσεις μετατρέπονται σε πιστώσεις. Έτσι, ενδεχόμενη κατάρρευσή τους μπορεί να επηρεάσει πολύ περισσότερο την οικονομία από ό,τι η κατάρρευση άλλων χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σ Ψυχομάνης . « Οι Τράπεζες και η Εποπτείας τους» - «Δίκαιο του Τραπεζικού Συστήματος», Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2006σελ. 45 & σελ 75

9. Ρυθμιστικό Πλαίσιο και Διαπλοκή Κινήτρων

Οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις σε μία αγορά μπορούν να θεωρηθούν ως ένα είδος συμβολαίων. Εάν το ρυθμιστικό πλαίσιο, το σύνολο δηλαδή των συμβολαίων, είναι καλοσχεδιασμένο, παρέχει στα διευθυντικά τραπεζικά στελέχη τα κίνητρα να ενεργούν κατά τρόπο, ώστε να αποτρέπουν τις συστηματικές απειλές, χωρίς να πλήττουν την αποτελεσματικότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος. Ο ανεπαρκής σχεδιασμός των ρυθμιστικών παρεμβάσεων είναι βέβαιο ότι θα αποτύχει να μειώσει το συστηματικό κίνδυνο, ενώ παράλληλα είναι πιθανό να βλάψει τη διαδικασία της τραπεζικής διαμεσολάβησης. Για παράδειγμα, η επιβολή υπερβολικά υψηλών ή μη σταθμισμένων με τον κίνδυνο κεφαλαιακών απαιτήσεων είναι φυσικό να περιορίσει τη χορήγηση δανείων και συνακόλουθα την επενδυτική δραστηριότητα. Παραδοσιακά, η εποπτεία ήταν εξωτερικώς επιβαλλόμενη στις τράπεζες. Η εξωτερική, ωστόσο, εποπτεία φαίνεται ανεπαρκής στη σημερινή εποχή της πολυπλοκότητας των τραπεζικών εργασιών και της ταχύτατης προσαρμογής των χαρτοφυλακίων. Τίθεται, έτσι, το ζήτημα της μετεξέλιξης από ένα σύστημα εξωτερικής εποπτείας σε ένα σύστημα εσωτερικής εποπτείας, που θα ενισχύεται από μία κατάλληλη διάρθρωση κινήτρων που θα προβλέπονται σε ένα ρυθμιστικό πλαίσιο. Οι δυσχέρειες στην κατάστρωση ενός τέτοιου πλαισίου ανακύπτουν από το γεγονός ότι είναι ασύμμετρα κατανεμημένη η πληροφόρηση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων στην αγορά. Ας δούμε έτσι, τα προβλήματα που ανακύπτουν για τις εποπτικές αρχές κατά την προσπάθεια άριστης διάρθρωσης των κινήτρων, στα πλαίσια μίας ολοκληρωμένης ρυθμιστικής παρέμβασης υπό το πρίσμα της θεωρίας εντολέα-εντολοδόχου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μ. Αγγελάκης., «Συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας» (άρθρα 1-10 του Ν. 3301/2004)- Συνοπτική παρουσίαση θεσμικού πλαισίου, Δελτίο ΕΕΤ 2005, αρ. τεύχ. 41, σελ. 49.

10. Διεθνή Τραπεζικής Εποπτεία – Ιστορική Επισκόπηση

Η τραπεζική εποπτεία έχει μακρά ιστορία, ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου στις αρχές του αιώνα αποτέλεσε σημαντικό τομέα άσκησης πολιτικής. Ο μεγάλος αριθμός πτωχεύσεων τραπεζών, ιδιαίτερα στην περίοδο της Μεγάλης ύφεσης, υπήρξε η βασική αιτία για το ενδιαφέρον των οικονομικών αρχών στο ζήτημα της εποπτείας του τραπεζικού συστήματος. Η έμφαση δόθηκε στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης του αποταμιευτικού κοινού στα τραπεζικά ιδρύματα και δεν περιορίστηκε αποκλειστικά στις Ηνωμένες Πολιτείες. Καταρρεύσεις τραπεζών και στροφή του κοινού προς το χρυσό ήταν οι κύριες εμπειρίες της Αυστρίας και της Γερμανίας κατά την περίοδο της ύφεσης και ως εκ τούτου η σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος αποτέλεσε κεντρικό οικονομικό στόχο.

Μετά την δεκαετία του ΄30, το πρόβλημα των πτωχεύσεων των τραπεζών υποχώρησε σε μεγάλο βαθμό. Η ένταση του εποπτικού ελέγχου συρρικνώθηκε, τόσο στις Ηνωμένες Πολιτείες, όσο και στην Ηπειρωτική Ευρώπη. Από τη δεκαετία του ΄70 και μετά, οι τραπεζικές κρίσεις γίνονται συχνότερες σε ένα διεθνοποιημένο πλέον τραπεζικό περιβάλλον.

Η εποπτεία της διεθνούς τραπεζικής αποτελεί, συνεπώς, ένα σχετικά πρόσφατο φαινόμενο στην οικονομική ιστορία. Κύριο χαρακτηριστικό της ήταν ότι κάθε ρυθμιστική παρέμβαση αποτελούσε αντίδραση σε κάποια σημαντική διεθνή τραπεζική κρίση. Εντούτοις, τα τραπεζικά ιδρύματα με διεθνή παρουσία παραμένουν σε μεγάλο βαθμό κάτω από τον έλεγχο των εποπτικών αρχών της χώρας καταγωγής τους. Ο υπερ-εθνικός συντονισμός των πρακτικών τραπεζικής εποπτείας εμποδίστηκε από θεσμικές διαφορές, ιδιαίτερες εθνικές συνήθειες και ολιγοπωλιακές δομές. Μετά την κατάρρευση της γερμανικής τράπεζας Herstatt το 1974 και της αμερικανικής Franklin National, το ενδιαφέρον των οικονομικών αρχών στράφηκε στη συνεργασία των επί μέρους εθνικών τραπεζικών συστημάτων. Αυτό οδήγησε στη δημιουργία της Επιτροπής για την Τραπεζική Εποπτεία υπό την αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών. Αυτή η Επιτροπή

υπήρξε πρόδρομος της Επιτροπής Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, στην οποία κάθε χώρα μέλος του G10, η Ελβετία και το Λουξεμβούργο, εκπροσωπούνται από την Κεντρική Τράπεζα (και την εποπτική αρχή σε όσες περιπτώσεις η εποπτεία δεν είναι αρμοδιότητα της κεντρικής τράπεζας).

Το πρώτο έργο της Επιτροπής ήταν η διατύπωση κατευθυντήριων γραμμών για τον επιμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών, οι οποίες εγκρίθηκαν από τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών του G10. οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές ενσωματώθηκαν στο γνωστό ως Concordat του 1975, που είχε σκοπό να εμποδίσει τις τράπεζες ξένης ιδιοκτησίας να αποφεύγουν τον εποπτικό έλεγχο στη χώρα στην οποία δραστηριοποιούνται. Το Concordat προέβλεπε τα εξής: Πρώτον, η εποπτεία της δεινούς τραπεζικής να είναι αρμοδιότητα από κοινού των νομισματικών αρχών της χώρας προέλευσης και της χώρας υποδοχής. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος της φερεγγυότητας των υποκαταστημάτων θα έπρεπε να είναι ευθύνη της εποπτικής αρχής της χώρας προέλευσης, ενώ ο έλεγχος της φερεγγυότητας των θυγατρικών θα έπρεπε να είναι ευθύνη των εποπτικών αρχών της χώρας υποδοχής. Δεύτερον, ο έλεγχος της ρευστότητας των υποκαταστημάτων, των θυγατρικών και των κοινοπραξιών των διεθνώς δραστηριοποιούμενων τραπεζικών ιδρυμάτων, θα έπρεπε να είναι αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών της χώρας υποδοχής. Τρίτον, η συνεργασία σε πρακτικής φύσης ζητήματα θα έπρεπε να προωθείται με την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών των χωρών προέλευσης και υποδοχής.

Η κατάρρευση της εγκατεστημένης στο Λουξεμβούργο ιταλικής τράπεζας Banco Ambrosiano, το 198, οδήγησε σε μία αναθεώρηση του Concordat του 1983, η οποία περιείχε ορισμένες αρχές «συνετής εποπτείας» των διεθνών τραπεζικών εργασιών. Η κατάρρευση της Banco Ambrosiano επέτεινε τις ανησυχίες σχετικά με τη μεταχείριση από τις εποπτικές αρχές των εταιριών συμμετοχών και των δραστηριοτήτων σε υπεράκτια (ή εξωχώρια) τραπεζικά κέντρα. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο Concordat, οι εποπτικές αρχές της χώρας προέλευσης μπορούν να ελέγξουν

την ποιότητα του εποπτικού ελέγχου της χώρας υποδοχής και αντιστρόφως. Εάν δηλαδή η εποπτική αρχή της χώρας υποδοχής θεωρεί ότι η εποπτεία που ασκεί η εποπτική αρχή της χώρας προέλευσης στις τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην επικράτεια της είναι ανεπαρκής, θα μπορούσε να παρεμποδίσει τη συνέχιση της λειτουργίας των υποκαταστημάτων αυτών των τραπεζών ή να επιβάλει περιορισμούς στη διεξαγωγή των εργασιών τους. Από την άλλη πλευρά, στις περιπτώσεις που η εποπτική αρχή της χώρας προέλευσης θεωρεί ότι η εποπτική αρχή της χώρας υποδοχής ασκεί πλημμελώς τα καθήκοντά της, έχει τη δυνατότητα να επεκτείνει τον εποπτικό έλεγχο και στις διεθνείς δραστηριότητες των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων.

Τον Απρίλιο του 1990, η Επιτροπή εξέδωσε μία συμπληρωματική έκδοση η οποία ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών. Επίσης, συμπεριλάμβανε συστάσεις για το ρόλο της εξωτερικής ελεγκτικής κα την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών.

Το 1988, η Επιτροπή της Βασιλείας συμφώνησε ότι πρέπει να απαιτείται ένας ελάχιστος δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της τάξης του 8%, ώστε να εξασφαλίζεται η φερεγγυότητα ενός τραπεζικού ιδρύματος. Ο Κώδικας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων της Βασιλείας παρέχει μία μέθοδο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, που επιβάλλονται στις τράπεζες για την κάλυψή τους έναντι του πιστωτικού κινδύνου, στον οποίο εκτίθενται από στοιχεία που περιλαμβάνει το επενδυτικό τους χαρτοφυλάκιο. Η μέθοδος αυτή στηρίζεται στη στάθμιση διαφόρων κατηγοριών στοιχείων του ενεργητικού με διαφορετικό συντελεστή κινδύνου. Ο κύριος στόχος ήταν η ενίσχυση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος. Η φύση της ρύθμισης αυτής διαφέρει σημαντικά από την προηγούμενη εργασία της Επιτροπής της Βασιλείας κατά δύο τρόπους. Πρώτον, ο Κώδικας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων αποτελούσε την πρώτη προσπάθεια εναρμόνισης των εγχώριων ρυθμιστικών πλαισίων. Δεύτερον, ο Κώδικας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων ενίσχυσε την εμπιστοσύνη του κοινού στην κεφαλαιακή επάρκεια των μεγάλων διεθνών τραπεζών.

Η Επιτροπή της Βασιλείας εξέδωσε νέους κανόνες για την εποπτεία των διεθνών τραπεζικών εργασιών ως αντίδραση στην πτώχευση της Bank of Credit and Commerce International (BCCI) τον Ιούλιο του 1991 και την κρίση στο υποκατάστημα της Atlanta της Banca Nationale del Lavoro (BNL). Το βασικό μάθημα για τις εποπτικές αρχές από την πτώχευση της BCCI ήταν ότι η εποπτεία των διεθνών ομίλων πρέπει να είναι καθολική, δηλαδή να εφαρμόζεται σε όλες τις θυγατρικές ή εξωχώριες δραστηριότητες χωρίς εξαιρέσεις. Η BCCI δεν υπόκειτο σε καθολική εποπτεία από τις αρχές, αφού η μητρική της εταιρία, που ήταν μία εταιρία συμμετοχών με έδρα το Λουξεμβούργο, απέφευγε τον εποπτικό έλεγχο επειδή δεν εθεωρείτο ως τράπεζα από το νόμο του Λουξεμβούργου. Οι δύο θυγατρικές της BCCI εγκαταστάθηκαν σε δύο εξωχώρια τραπεζικά κέντρα, το Λουξεμβούργο και τις νήσους Cayman, όπου το ρυθμιστικό πλαίσιο ήταν ασθενές και η νομοθεσία περί τραπεζικού απορρήτου αυστηρή. Λόγω της έλλειψης καθολικής εποπτείας, η BCCI είχε τη δυνατότητα χειρισμών στα λογιστικά της βιβλία μεταφέροντας στοιχεία ενεργητικού από τη μία θυγατρική της στην άλλη και αποκρύπτοντας έτσι την πραγματική χρηματοοικονομική της κατάσταση.

Ένας δεύτερος λόγος, για τον οποίο η κατάρρευση της BCCI προσέλκυσε το ενδιαφέρον των εποπτικών αρχών, ήταν η αξιοποίηση της νομοθεσίας περί τραπεζικού απορρήτου από φορείς που εμπλέκονταν σε παράνομες ή εγκληματικές δραστηριότητες (π.χ. εμπόριο όπλων ή ναρκωτικών). Το 1988 και το 1992, η Επιτροπή της Βασιλείας εξέδωσε οδηγίες για τη χαλάρωση του τραπεζικού απορρήτου στις περιπτώσεις σοβαρών υποψιών για παράνομη δραστηριότητα και την καταπολέμηση του λεγόμενου «ξεπλύματος χρήματος».

Η συνεχής διερεύνηση του φαινομένου της τιτλοποίησης στο ενεργητικό των διεθνών τραπεζικών ιδρυμάτων και η υποχώρηση του παραδοσιακού τραπεζικού δανεισμού υποχρέωσε την Επιτροπή της Βασιλείας να ασχοληθεί με τη διαχείριση του κινδύνου αγοράς, που απορρέει από τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου τίτλων. Το 1993 εξέδωσε οδηγίες για τον υπολογισμό των

κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο αγοράς. Η προσέγγιση που ακολούθησε στηρίζεται στη μεθοδολογία του Κώδικα Κεφαλαιακών Απαιτήσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο.

Η ύπαρξη υψηλών δεικτών φερεγγυότητας είναι αναγκαία, αλλά όχι και ικανή συνθήκη για την εξασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος. Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός ποιοτικών απαιτήσεων, όπως το καλό management και η υγιής δομή της τράπεζας, η ύπαρξη επαρκών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, η ανάπτυξη διαδικασιών χορήγησης δανείων και η συνετή διαχείριση χαρτοφυλακίου. Επιπλέον, η εποπτεία των τραπεζικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να αποτελεί απλώς ένα μέρος μίας γενικότερης προσπάθειας για την παγίωση ενός σταθερού περιβάλλοντος στις χρηματοοικονομικές αγορές. Συγκεκριμένα, η προσπάθεια αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει την άσκηση σταθεροποιητικής μακροοικονομικής πολιτικής, μία καλώς αναπτυγμένη δημόσια υποδομή και μία αποτελεσματική λειτουργία του «μηχανισμού πειθαρχίας» των αγορών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σ Ψυχομάνης . « Οι Τράπεζες και η Εποπτείας τους» - «Δίκαιο του Τραπεζικού Συστήματος», Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2006σελ. 211 -230

11. Αξιολόγηση των προτάσεων της Επιτροπής της Βασιλείας

Το προτεινόμενο πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια περιλαμβάνει αρκετά θετικά στοιχεία. Ο κύριος στόχος του δεν είναι να μειώσει το συνολικό επίπεδο κεφαλαιακών απαιτήσεων, αλλά να εξασφαλίσει την αποτελεσματική κατανομή του κεφαλαίου. Η εξάλειψη του αυθαίρετου διαχωρισμού των χωρών (εντός και εκτός Ο.Ο.Σ.Α.), καθώς και η υιοθέτηση κεφαλαιακών απαιτήσεων για άλλους τύπους κινδύνων (όπως ο λειτουργικός κίνδυνος και ο νομικός κίνδυνος) αποτελούν σημαντικές βελτιώσεις του πλαισίου που προϋπήρχε. Τέλος, αναγνώριση των μοντέλων διαχείρισης κινδύνων και της δυνατότητας χρησιμοποίησής τους για εσωτερική αξιολόγηση αποτελεί ένα ακόμη σημαντικό βήμα προς ένα καθεστώς τραπεζικής εποπτείας συμβατό προς τις ανάγκες του παγκόσμιου χρηματοοικονομικού συστήματος.

Η μεγαλύτερη καινοτομία του πλαισίου που προτάθηκε ήταν η χρήση των αξιολογήσεων των εξειδικευμένων εταιριών (Moody', Standard & Poor's, Fitch IBCA κλπ), ώστε να διακρίνουμε μεταξύ εκθέσεων σε κινδύνους διαφορετικής ποιότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. Τραγάκης, Η ποινικοποίηση της διεθνούς πρακτικής του ξεπλύματος χρημάτων και η νέα χρηματοπιστωτική ηθική, Δελτίο ΕΕΤ 1991, σελ. 6 επ.

12. Η πειθαρχία της Αγοράς

Οι κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου δε μπορεί να αποτελούν τις μόνες συνιστώσες του θεσμικού πλαισίου για τη διατήρηση της ευρωστίας ενός τραπεζικού συστήματος. Όπως είδαμε, η Επιτροπή της Βασιλείας πρότεινε ένα σύγχρονο σύστημα διεθνούς εποπτείας το οποίο και στηρίζεται στον πυλώνα της πειθαρχίας της αγοράς ως μηχανισμού ενδυνάμωσης της φερεγγυότητας των τραπεζών.

Η τάση προς ενίσχυση των δυνάμεων της αγοράς στην ανάληψη πιο ενεργού εποπτικού ρόλου συνδέεται, τόσο με τις διαρθρωτικές αλλαγές που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη τραπεζική πραγματικότητα, όσο και με το στρατηγικό στόχο της καθιέρωσης ενός εποπτικού πλαισίου, που δεν θα βλάπτει την αποτελεσματικότητα. Συγκεκριμένα, η ενδυνάμωση των δυνάμεων της αγοράς απαιτεί μεγαλύτερη διαφάνεια. Η ανάγκη για μεγαλύτερη διαφάνεια έχει γίνει πολύ πιο επιτακτική, αφού οι δραστηριότητες του χρηματοοικονομικού τομέα είναι πιο πολύπλοκες και περισσότερου δυναμικού χαρακτήρα. Οι περισσότερες μεγάλες τράπεζες έχουν μεγάλης κλίμακας διεθνείς δραστηριότητες και σημαντική συμμετοχή σε εργασίες διαχείρισης χαρτοφυλακίων και ασφαλιστικές υπηρεσίες.

Επιπλέον, η αναδιάταξη του μίγματος της εποπτείας υπέρ ενός μεγαλύτερου βάρους στην πειθαρχία της αγοράς και μικρότερου βάρους στον απευθείας έλεγχο, φαίνεται να αποτελεί πλέον μέσο για την άνοδο της αποτελεσματικότητας του τραπεζικού συστήματος. Πράγματι, ο εποπτικός έλεγχος είναι μία διαδικασία που έχει κόστος. Η παροχή αυτής της υπηρεσίας από τις εποπτικές αρχές στηρίζεται στην παραδοχή ότι το όφελος από την χρηματοοικονομική σταθερότητα υπερβαίνει το κόστος διενέργειας του ελέγχου. Ωστόσο, η υπερβολική εποπτική προσπάθεια απαιτεί υψηλό λειτουργικό και κοινωνικό κόστος προκαλώντας απώλεια ανταγωνιστικότητας στο τραπεζικό σύστημα και την οικονομία εν γένει. Εφόσον η αναδιάταξη του μίγματος της εποπτικής προσπάθειας υπέρ μίας μεγαλύτερης προσφυγής στην πειθαρχία

της αγοράς μειώνει τόσο το λειτουργικό όσο και το κοινωνικό κόστος (προκαλώντας μικρότερες στρεβλώσεις στο σύστημα), είναι εύλογο η ενίσχυση της τελευταίας να αποτελεί στρατηγικό στόχο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σ Ψυχομάνης . « Οι Τράπεζες και η Εποπτείας τους» - «Δίκαιο του Τραπεζικού Συστήματος», Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2006 σελ 255

13. Το κόστος της υπερβολικής εποπτείας

Εφόσον ο εποπτικός έλεγχος δεν παρέχεται συνήθως από το μηχανισμό της αγοράς, ο καταναλωτής δεν είναι σε θέση να υποδείξει ούτε την επιθυμητή ποσότητα εποπτικού έργου ούτε την τιμή που θα ήταν διατεθειμένος να πληρώσει για αυτήν. Αυτός είναι ο πρώτος ηθικός κίνδυνος που ανακύπτει λόγω της απουσίας αγοράς στην παροχή εποπτικών υπηρεσιών. Ο δεύτερος ηθικός κίνδυνος αφορά στην επικράτηση της εντύπωσης ότι οι εποπτικές υπηρεσίες αποτελούν «ελεύθερο και εν αφθονία» αγαθό, δηλαδή ότι προσφέρεται δωρεάν. Τέλος, υπάρχει ένας ακόμη ηθικός κίνδυνος. Να καταβληθεί, δηλαδή, μία υπερβολική εποπτική προσπάθεια, ιδιαίτερα στην περίπτωση που διακυβεύεται το συμφέρον και η αξιοπιστία των εποπτικών αρχών.

Είναι γνωστό από την οικονομική θεωρία ότι, όταν λειτουργεί απρόσκοπτα ο μηχανισμός της αγοράς, η παραγωγή ενός αγαθού ή η παροχή μίας υπηρεσίας θα επεκταθεί μέχρι του σημείου που το οριακό έσοδο θα είναι ίσο με το οριακό κόστος. Στην περίπτωση που το ιδιωτικό κόστος ισούται με το κοινωνικό (δηλαδή δεν υπάρχουν οι λεγόμενες εξωτερικές επιβαρύνσεις ή εξωτερικές οικονομίες) και υπάρχει επαρκής ανταγωνισμός στον κλάδο (και συμμετρία στην πληροφόρηση), ο μηχανισμός της αγοράς διαμορφώνει άριστα οικονομικά αποτελέσματα. Η ίδια τάση δεν ισχύει όταν οι αποφάσεις λαμβάνονται έξω από το μηχανισμό της αγοράς και ιδιαίτερα όταν ο φορέας που παρέχει τη συγκεκριμένη υπηρεσία έχει να εξυπηρετήσει τα δικά του συμφέροντα. Έτσι, ακόμη και όταν οι εξωτερικές επιβαρύνσεις, οι μονοπωλιακές καταστάσεις και η ασυμμετρία πληροφόρησης προκαλούν «αποτυχία της αγοράς», το όφελος από την άμεση παρέμβαση του δημόσιου τομέα θα πρέπει να ζυγιστεί με το κόστος σε όρους αναποτελεσματικότητας, που αυτή η παρέμβαση μπορεί να προκαλέσει. Ωστόσο, το κατά πόσο

το κόστος της «αναποτελεσματικότητας του εποπτικού ελέγχου» υπερβαίνει το κόστος της «αποτυχίας της αγοράς» είναι δύσκολο να υπολογιστεί.

Η αναποτελεσματικότητα στην παροχή εποπτικών και ρυθμιστικών υπηρεσιών είναι πολύ συνηθισμένο φαινόμενο. Το κοινό γενικά δεν είναι συνήθως επαρκώς ενημερωμένο σχετικά με το κόστος που συνεπάγεται η άσκηση του εποπτικού έργου. Οι διακυμάνσεις στο κόστος δανεισμού συνήθως αποδίδονται στους περισσότερο ορατούς μακροοικονομικούς παράγοντες. Αντίθετα, το πραγματικό κόστος των διαμεσολαβητικών εργασιών, όπως μετριέται από τη διαφορά ανάμεσα στα επιτόκια χορηγήσεων και καταθέσεων, ελάχιστα μεταβάλλεται διαχρονικά και συχνά θεωρείται ως ένα θεσμικά και ιστορικά προσδιοριζόμενο περιθώριο κέρδους. Το κόστος του ελέγχου από τις εποπτικές αρχές για μία τράπεζα αντιστοιχεί σε ένα πολύ μικρό τμήμα του περιθωρίου κέρδους που εύκολα μετακυλίεται στους πελάτες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων έχει ως αποτέλεσμα οι πελάτες να μην γνωρίζουν τη συνολική επιβάρυνση από τον εποπτικό έλεγχο.

Κατά συνέχεια, για την πλειονότητα των πελατών των τραπεζών, η εποπτεία θεωρείται «ελεύθερο αγαθό». Παρέχει άμεσα οφέλη, αφού παρεμποδίζει τις κρίσεις. Παρέχει, επιπλέον, και έμμεσα οφέλη μέσω της εξάλειψης της ανάγκης παρακολούθησης από κάθε πελάτη της αξιοπιστίας και της φερεγγυότητας των τραπεζικών ιδρυμάτων. Ωστόσο, οι πελάτες των τραπεζικών ιδρυμάτων που χάνουν χρήματα κατά τη διάρκεια μίας κρίσης, λόγω της κακοδιοίκησης μίας τράπεζας, είναι εύλογο να θεωρούν ότι η εποπτεία ως δημόσιο αγαθό παράγεται σε επίπεδα χαμηλότερα από τα κοινωνικώς βέλτιστα. Η ζήτηση για περισσότερη εποπτεία μεταφέρεται στα ανώτατα κυβερνητικά κλιμάκια με τη μορφή πολιτικής πίεσης. Δεν είναι τυχαίο ότι οι περισσότερες ενισχύσεις του εποπτικού πλαισίου θα ετίθεντο σε εφαρμογή αμέσως μετά από κάποια κρίση. Κατά συνέπεια, το κοινό –θεωρώντας την εποπτεία ως «ελεύθερο αγαθό»- ζητάει περισσότερη εποπτεία από όση θα ζητούσε, εάν γνώριζε το πραγματικό κόστος παροχής της.

Αφού όλα τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα μπορούν να μετακυλίσουν περίπου στον ίδιο βαθμό το κόστος του εποπτικού ελέγχου στις τιμές των υπηρεσιών τους, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η ανταγωνιστική θέση των διαφόρων τραπεζών δεν επηρεάζεται από την εποπτεία. Τα προβλήματα δημιουργούνται όταν οι τράπεζες μιας χώρας εκτίθενται σε διεθνή ανταγωνισμό με τράπεζες από άλλες χώρες, που έχουν λιγότερα αυστηρά καθεστώτα εποπτείας. Μία τέτοια κατάσταση δημιουργεί προβλήματα όχι μόνο στις τράπεζες, αλλά και στις ίδιες τις εποπτικές αρχές ή τους νομοθέτες. Οι τράπεζες μπορούν να μετεγκαθίστανται σε άλλες χώρες όπου το εποπτικό και φορολογικό πλαίσιο είναι πιο φιλικό. Η διαδικασία αυτή, που είναι γνωστή ως «arbitrage εποπτείας», θέτει σε κάποιο βαθμό υπό έλεγχο την τάση υπερβολικής εποπτείας που περιγράψαμε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Π.Δ.Τ.Ε. 2577/2006 - ΦΕΚ 59/Α/20.3.2006 Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων. άρθρα 5-8

14. Ρόλος των μηχανισμών της αγοράς στην άσκηση εποπτείας

Υπάρχουν τρεις τρόποι με τους οποίους οι μηχανισμοί της αγοράς μπορούν να συνεισφέρουν στη βελτίωση της τραπεζικής εποπτείας, παράλληλα με το νομοθετικό πλαίσιο και τις ρυθμιστικές αρχές. Πρώτον, οι πιστωτές μπορούν να επιβάλλουν περιοριστικά συμβόλαια στους τραπεζικούς οργανισμούς στην προσπάθειά τους να μειώσουν τον κίνδυνο. Οι ρυθμιστές θα μπορούν να παρατηρούν τις διαχρονικές αλλαγές που επιβάλλονται στα συμβόλαια και να προσδιορίζουν τις εκτιμήσεις της αγοράς για τον τραπεζικό κίνδυνο. Δεύτερον, οι επενδυτές οι οποίοι έχουν ήδη επενδύσει σε μία τράπεζα, μπορούν να αντιδράσουν στην υπερβολική ανάληψη κινδύνων πουλώντας τα μερίδια ή τα ομόλογά τους στη δευτερογενή αγορά μειώνοντας την αξία των χρεογράφων. Η κίνηση αυτή αποτελεί σημαντική πληροφορία για τις ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές, καθώς μπορεί να αποτελέσει ένδειξη ότι η συγκεκριμένη τράπεζα οδηγείται σε κατάρρευση. Η παραπάνω περίπτωση αποτελεί την άμεση μέθοδο επιβολής αποτελεσματικότητας των μηχανισμών της αγοράς. Αντιθέτως, η έμμεση μέθοδος επιβολής αποτελεσματικότητας από τους μηχανισμούς της αγοράς προκύπτει όταν οι επενδυτές στην πρωτογενή αγορά αξιώνουν μεγαλύτερες αποδόσεις εφόσον κρίνουν ότι ο κίνδυνος της τράπεζας πολλαπλασιάζεται, παράγοντας εξίσου σημαντικές πληροφορίες.

Γενικότερα, οι ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές χρειάζονται τις ενδείξεις της αγοράς ώστε να αναγνωρίζουν νωρίτερα και πιο εύκολα τα προβληματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ώστε να προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες την κατάλληλη χρονική στιγμή. Ας υποθέσουμε πως τη χρονική στιγμή μηδέν αυξάνεται δραματικά η πιθανότητα πτώχευσης μίας τράπεζας λόγω ανάληψης υπερβολικού κινδύνου, όπου μελλοντικά θα την οδηγήσει σε πτώχευση.

Οι εποπτικές αρχές προσπαθώντας να ανακαλύψουν την αλλαγή αυτή, όσο το δυνατόν γρηγορότερα, αντιλαμβάνονται την αλλαγή στον κίνδυνο του οργανισμού τη χρονική στιγμή Τ. Το χρονικό διάστημα Τ+α μέχρι να αντιληφθούν οι εποπτικές αρχές την αύξηση του κινδύνου

ονομάζεται Υστέρηση Αναγνώρισης. Παρόλα αυτά, ρυθμιστική παρέμβαση δεν μπορεί να υλοποιηθεί (το συντομότερο) μέχρι τη χρονική στιγμή (Τ+α)+l)) όπου πλέον είναι εμφανές ότι η τράπεζα αντιμετωπίζει πράγματι πρόβλημα.

Το χρονικό διάστημα α+l όπου το πρόβλημα έχει εντοπιστεί αλλά δε λαμβάνονται μέτρα αντιμετώπισής του ονομάζεται Υστέρηση Αντίδρασης. Με την από κοινού εφαρμογή όμως των μηχανισμών της αγοράς και των ελέγχων των εποπτικών αρχών για την ορθότερη εκτίμηση του κινδύνου είναι δυνατή η αναγνώριση του αυξημένου κινδύνου της τράπεζας νωρίτερα, κατά τη χρονική στιγμή Τ+α, μειώνοντας παράλληλα το χρονικό διάστημα που αποτελεί την Υστέρηση Αναγνώρισης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σ Ψυχομάνης . « Οι Τράπεζες και η Εποπτείας τους» - «Δίκαιο του Τραπεζικού Συστήματος», Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2006 σελ 125-200

15. Συμπεράσματα σχετικά με την Εποπτεία των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Η σημασία των μηχανισμών της αγοράς για τη βελτίωση της τραπεζικής εποπτείας αντικατοπτρίζεται με τον καλύτερο τρόπο σε μία έρευνα της Ένωσης Γερμανικών Τραπεζών (Association of German Banks). Σύμφωνα με αυτή την έρευνα, αν οι ρυθμίσεις της αναθεωρημένης Συνθήκης της Βασιλείας αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο των τραπεζών εφαρμοζόταν το Μάρτιο του 1998 όπου χρονολογικά ξεκίνησε η μεγάλη οικονομική κρίση, τα αποτελέσματα δε θα ήταν τέτοια ώστε να μπορεί να αναγνωριστεί η επερχόμενη χρηματοοικονομική αναταραχή. Αντιθέτως, τα πρότυπα της Βασιλείας ΙΙ θα απαιτούσαν τη διατήρηση ενός ποσοστού μόλις 4% επί του συνόλου των συναπτόμενων δανείων για την προστασία των ιδρυμάτων. Το Διεθνές Ρυθμιστικό Πλαίσιο, παρά όλες τις τροποποιήσεις τις οποίες έχει υποστεί, δεν μπορεί από μόνο του να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα του τραπεζικού συστήματος. Εν κατακλείδι, κρίνεται επιτακτική η χρήση πρόσθετων εργαλείων ελέγχου και περιορισμού του κινδύνου των τραπεζών.

Από τις προαναφερόμενες έρευνες και αναλύσεις του παρελθόντος πηγάζει το συμπέρασμα ότι η καταλληλότερη τάξη επενδυτών με τις απαραίτητες ιδιότητες για να ασκήσει αποτελεσματική εποπτεία στον τραπεζικό κλάδο, είναι οι κάτοχοι μακροχρόνιων ομολόγων, και γενικότερα οι μακροχρόνιοι πιστωτές ενός τραπεζικού ιδρύματος όπως οι κάτοχοι SND, καθώς τα κίνητρά τους αντιτάσσονται στον υπέρμετρο κίνδυνο και έχουν στη διάθεσή τους εργαλεία ικανά να παρέχουν ενδείξεις υπέρ της αποτελεσματικότερης επίβλεψης και εποπτείας. Ακόμη, οι μακροχρόνιοι πιστωτές, παρόλο που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου για την εκλογή του διοικητικού συμβουλίου όπως οι μέτοχοι μίας επιχείρησης, κατέχουν σημαντικά συμβόλαια τα οποία περιορίζουν τους τραπεζικούς οργανισμούς. Μέσα από τα συμβόλαια αυτά τους δίνεται η δυνατότητα να ασκήσουν βέτο σε επενδυτικά σχέδια των διοικητικών στελεχών που αντιτίθεται

στα συμφέροντά τους. Επίσης, η μακροχρόνια μορφή επένδυσης των πιστωτών έχει ως αποτέλεσμα τη δέσμευσή τους με την επιχείρηση, διαφοροποιώντας τα συμπεριφορά τους από τη συμπεριφορά των καταθετών, οι οποίοι μπορούν ευκολότερα να αποσύρουν τα κεφάλαια τους. Το μακροχρόνιο ενδιαφέρον των πιστωτών ευθυγραμμίζει τα κίνητρα της συγκεκριμένης κατηγορίας επενδυτών με τα κίνητρα των εποπτικών αρχών και αποτρέπει μαζικές αναλήψεις σε περιόδους πανικού, δεσμεύοντας επίσης τα ενδιαφερόμενα μέρη με το μέλλον του τραπεζικού οργανισμού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σ Ψυχομάνης . « Οι Τράπεζες και η Εποπτείας τους» - «Δίκαιο του Τραπεζικού Συστήματος», Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2006 114-115

16. Οι λειτουργίες των τραπεζών στην Ελλάδα

Ο παραδοσιακός ρόλος των χρηματοοικονομικών οργανισμών είναι η διαμεσολάβηση ανάμεσα στις ελλειμματικές και τις πλεονασματικές οικονομικές μονάδες. Με άλλα λόγια, το χρηματοοικονομικό σύστημα αποτελεί το «νευρικό σύστημα» της οικονομίας της αγοράς μετασχηματίζοντας τους αποταμιευτικούς πόρους σε επενδυτικούς.

Οι περισσότερες τράπεζες δραστηριοποιούνται στους εξής παρακάτω τομείς:

Λιανική Τραπεζική, Επιχειρηματική Πίστη, Επενδυτική Τραπεζική, Διαχείριση Περιουσίας Πελατών, Ασφαλιστικές Εργασίες, Διεθνείς Δραστηριότητες, Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες, Ξενοδοχειακές Δραστηριότητες, Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας.

Στο σύγχρονο χρηματοοικονομικό περιβάλλον, ο ρόλος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων έχει γίνει πολύ πιο σύνθετος. Οι τράπεζες μετακινούνται ολοένα και περισσότερο από τη θέση του διαμεσολαβητή προς τη θέση του διαχειριστή χρηματοοικονομικών κινδύνων.

Η διαδικασία της διαμεσολάβησης δίνει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα της χρηματοδότησής τους απευθείας από τις αγορές κεφαλαίου και χρήματος. Παράλληλα, πολλές εταιρίες λιανικού εμπορίου παρέχουν απευθείας στα νοικοκυριά χρηματοδοτικές διευκολύνσεις. Συνεπώς, εάν οι τράπεζες επιθυμούν να διατηρήσουν τη κερδοφορία τους, θα πρέπει να εμπλέκονται όλο και περισσότερο στην ανάληψη και διαχείριση κινδύνων. Σε αυτό το ιδιαίτερα ανταγωνιστικό περιβάλλον, εάν μία τράπεζα δεν έχει ένα πλήρως απαλλαγμένο από κινδύνους χαρτοφυλάκιο, είναι πολύ δύσκολο να αποκομίσει κέρδη. Η κερδοφορία και η προστιθέμενη αξία εξαρτώνται σημαντικά από τη διαχείριση κινδύνων.

Κατά το παρελθόν στην Ελλάδα τρία υπήρξαν τα βασικά χαρακτηριστικά που διαφοροποιήσουν το ελληνικό τραπεζικό σύστημα από αυτά των άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Το πρώτο αφορά στον προσδοκώμενο ρυθμό ανόδου της ζήτησης για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, που υπήρξε

πολύ υψηλότερος από ό,τι στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Το δεύτερο χαρακτηριστικό ήταν η ιδιομορφία των ισολογισμών των τραπεζικών ιδρυμάτων. Η ιδιομορφία αυτή αναφέρεται στην υψηλή ρευστότητα και τη χαμηλή χρηματοοικονομική μόχλευση, δηλαδή τη μικρή σχετικά αναλογία των ξένων προς τα ίδια κεφάλαια. Αυτό σημαίνει ότι οι ελληνικές τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να καλύψουν την ανερχόμενη ζήτηση με άντληση δανειακών κεφαλαίων. Τέλος, παρά την ύπαρξη χαμηλών δεικτών χρηματοοικονομικής μόχλευσης, οι ελληνικές τράπεζες απολάμβαναν ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα κερδοφορίας.

16.1 Κίνδυνοι σχετιζόμενοι με την λειτουργία των Τραπεζών

Ο **χρηματοοικονομικός κίνδυνος** μπορεί να οριστεί γενικά ως η μεταβλητότητα των απροσδόκητων αποτελεσμάτων στις αγορές ομολόγων, μετοχών και δανειακών κεφαλαίων. Οι εποπτικές αρχές κάθε χώρας οφείλουν να αντιλαμβάνονται τη φύση αυτών των κινδύνων και να ερευνούν κατά πόσο οι εμπορικές τράπεζες τους μετρούν και τους διαχειρίζονται με επάρκεια. Ο γενικός χρηματοοικονομικός κίνδυνος μιας οποιασδήποτε επιχείρησης μπορεί να υπολογιστεί ως η διακύμανση ή η τυπική απόκλιση των καθαρών εσόδων της επιχείρησης. Μία ανεπαρκής διαχείριση κινδύνων μπορεί να «απειλήσει» την ομαλή λειτουργία της οικονομίας μίας χώρας. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναλύσουμε τους κινδύνους που αντιμετωπίζει η τράπεζα κατά τη λειτουργία της, έχοντας πάντοτε υπόψη πως αντικειμενικός σκοπός της είναι να προσθέσει αξία στο μετοχικό της κεφάλαιο, μεγιστοποιώντας τις «προσαρμοσμένες προς τον κίνδυνο» αποδόσεις των μετοχών της.

16.2. Κίνδυνος της Αγοράς

Ως κίνδυνος αγοράς θεωρείται ο κίνδυνος ζημίας για την τράπεζα που προκύπτει εξαιτίας δυσμενών μεταβολών στη ρευστότητα και την αξία του χαρτοφυλακίου της, λόγω διακυμάνσεων των παραγόντων της αγοράς. Ο κίνδυνος αγοράς περιλαμβάνει ενδεικτικά, κινδύνους επιτοκίων,

ισοτιμιών συναλλάγματος, τιμές μετοχών και τιμών κινητών αξιών. Μεταβολές στα επίπεδα επιτοκίων, στις καμπύλες απόδοσης και στα επιτοκιακά περιθώρια ενδέχεται να επηρεάσουν το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο των τραπεζών. Διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες επηρεάζουν την αξία του ενεργητικού και του παθητικού κάθε τράπεζας στο βαθμό που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα, καθώς και την αξία των περιουσιακών της στοιχείων σε συνάλλαγμα, και ενδέχεται περαιτέρω να επηρεάσουν τα έσοδα της τράπεζας από πράξεις συναλλάγματος. Οι τράπεζες έχουν υιοθετήσει μεθόδους διαχείρισης κινδύνων, προκειμένου να μετριάσουν και να ελέγξουν τους ανωτέρω κινδύνους αγοράς, αλλά και άλλους κινδύνους στους οποίους επίσης εκτίθενται. Ωστόσο, είναι δύσκολο να προβλεφθούν με ακρίβεια τυχόν μεταβολές στις οικονομικές συνθήκες και τις συνθήκες της αγοράς και οι συνέπειες που οι μεταβολές αυτές θα ήταν δυνατόν να έχουν στην οικονομική απόδοση και επιχειρηματική δραστηριότητα των τραπεζών.

16.3. Στρατηγικός κίνδυνος

Πολλές τράπεζες εξαιτίας της επιχειρηματικής δράσης που αναπτύσσουν αντιμετωπίζουν στρατηγικούς κινδύνους που σχετίζονται με την υλοποίηση των αρχικών στόχων για τα μερίδια της αγοράς που επιθυμούν να κατέχουν. Ιδιαίτερα για τις αγορές του εξωτερικού οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει κάθε τράπεζα είναι σημαντικότεροι, αφού είναι αναγκασμένη να δραστηριοποιείται σε ένα περιβάλλον το οποίο της είναι σχετικά άγνωστο.

Ο στρατηγικός κίνδυνος δε μπορεί να ποσοτικοποιηθεί μέσα από τα στοιχεία του ισολογισμού. Γι' αυτό το λόγο απαιτείται ο σχεδιασμός ενός πλαισίου που θα επιτρέπει την αντιστοίχηση ανάμεσα στους αρχικούς στόχους που αρχικά έχουν τεθεί και σε αυτούς που έχουν πραγματικά υλοποιηθεί. Απαιτείται επομένως διαρκής επικοινωνία και συλλογική προσπάθεια των διευθυντικών στελεχών, έτσι ώστε τέτοιοι κίνδυνοι να εντοπίζονται άμεσα και να ελαχιστοποιούνται.

16.4. Κίνδυνος Επιτοκίων

Ο κίνδυνος επιτοκίων είναι ο κίνδυνος διακύμανσης της αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων και των καθαρών εσόδων από τόκους, εξαιτίας των μεταβολών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίων προκύπτει λόγω του ετεροχρονισμού στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων σε στοιχεία ενεργητικού και παθητικού. Ο επιτοκιακός κίνδυνος προέρχεται από το χαρτοφυλάκιο χρεογράφων της τράπεζας, κυρίως εκδόσεων Ελληνικού Δημοσίου, όπου οι τράπεζες είναι ο κύριος αγοραστής, τόσο στην πρωτογενή, όσο και στη δευτερογενή αγορά. Το σημαντικού μεγέθους χαρτοφυλάκιο ομολόγων, κυρίως εκδόσεων Ελληνικού Δημοσίου, που διαθέτουν οι τράπεζες τους επιτρέπει να διαμορφώνουν την αγορά και να κατανέμουν τα ομόλογα μεταξύ λιανικών και θεσμικών επενδυτών στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ο επιτοκιακός κίνδυνος που προκύπτει από τις τοποθετήσεις σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου σταθερού επιτοκίου, ελαχιστοποιείται με τη χρήση αντισταθμιστικών θέσεων σε Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (futures) επί ομολόγων γερμανικού Δημοσίου βραχυπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης διάρκειας που συνάπτει η τράπεζα. Ως αποτέλεσμα αυτής της αντιστάθμισης, ο κίνδυνος του σταθερού επιτοκίου (fixed rate exposure) μετατρέπεται σε κίνδυνο πιστωτικού ανοίγματος (credit spread exposure) σε σχέση με την απόδοση των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ομολόγων του γερμανικού Δημοσίου, η οποία χαρακτηρίζεται από συνήθεις διακυμάνσεις. Εκτός της παραπάνω αντιστάθμισης, η τράπεζα μπορεί να χρησιμοποιεί την αγορά συμβάσεων ανταλλαγής για να μετατρέψει μέρος του κινδύνου σταθερού επιτοκίου σε κίνδυνο κυμαινόμενου επιτοκίου με σκοπό να μειώσει τη μεταβλητότητα των κερδών σε περιόδους ευμετάβλητων επιτοκίων.

16.5.Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημίας από ανεπάρκεια ή αστοχία εσωτερικών διαδικασιών ή από εξωτερικά γεγονότα, είτε εσκεμμένα, είτε τυχαία, είτε από φυσικές αιτίες. Οι εσωτερικές διαδικασίες περιλαμβάνουν ενδεικτικά το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, το ανθρώπινο δυναμικό και τα πληροφορικά συστήματα. Πράγματι, ένα σημαντικό είδος λειτουργικού κινδύνου αφορά στον τεχνολογικό κίνδυνο, δηλαδή στον κίνδυνο βλάβης ή ανεπάρκειας των συστημάτων τεχνολογίας πληροφορικής. Τούτο σημαίνει ότι υπάρχει ανάγκη προστασίας των συστημάτων από ενδογενείς δυσχέρειες ή εξωτερικές παρεμβάσεις. Άλλες όψεις του λειτουργικού κινδύνου περιλαμβάνουν εξωτερικά γεγονότα, όπως πλημμύρες, πυρκαγιές, σεισμούς ή τρομοκρατικές ενέργειες, απάτη από υπαλλήλους ή τρίτους, λάθη από υπαλλήλους, μη συμμόρφωση με κανονιστικές διατάξεις ή κανόνες επιχειρηματικής δεοντολογίας, ή δυσλειτουργίας εξοπλισμού. Στην αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου πολλές τράπεζες έχουν προχωρήσει σε μία σειρά από ενέργειες ανάπτυξης και υλοποίησης ενός πλαισίου διαχείρισης του λειτουργικού της κινδύνου, σύμφωνα και με τις προτάσεις της Βασιλείας. Το πρόγραμμα, που έχει τεθεί σε εφαρμογή από τον Οκτώβρη του 2005, αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2007.

16.6. Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Πρόκειται για τον κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η εταιρία, δεδομένου ότι έχει συναλλαγματικές θέσεις σε ξένα νομίσματα. Στο πλαίσιο των συνήθων δραστηριοτήτων της, κάθε τράπεζα διατηρεί βραχυπρόθεσμες θέσεις στα κύρια ξένα νομίσματα με σκοπό την εξυπηρέτηση των θεσμικών, εταιρικών, εγχώριων και διεθνών πελατών της. Η στρατηγική της συνήθως περιλαμβάνει την ανάληψη του ελάχιστου αποδεκτού συναλλαγματικού κινδύνου από ανοικτές θέσεις σε ξένα νομίσματα, αλλά σε τέτοιο επίπεδο, ώστε να επιτυγχάνεται επαρκώς η εξυπηρέτηση πελατειακής βάσης. Συνεπώς, οποιαδήποτε μεταβολή στη συναλλαγματική

ισοτιμία μεταξύ κάποιου από τα νομίσματα που αφορούν συναλλαγές της, σε σχέση με το ευρώ θα επηρεάσει αναλόγως τη θέση της τράπεζας.

16.7 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος αντανακλά την πιθανότητα της μη αποπληρωμής του δανείου από το δανειζόμενο ή την καθυστέρηση στην εξυπηρέτησή του. Σε κάθε περίπτωση, η παρούσα αξία των στοιχείων του ενεργητικού μειώνεται, υπονομεύοντας τη φερεγγυότητα της τράπεζας.

Στην πράξη, ο πιστωτικός κίνδυνος από τη χορήγηση ενός δανείου αυξάνεται σημαντικά για την τράπεζα σε δύο περιπτώσεις. Πρώτον, όταν όλα τα οικονομικά δεδομένα ή κάποιες εταιρίες αξιολόγησης της πιστοληπτικής επιφάνειας προτείνουν την υποβάθμιση της φερεγγυότητας του πιστούχου. Δεύτερον, όταν το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο της τράπεζας παρουσιάζει υψηλή έκθεση σε δανεισμό σε ένα συγκεκριμένο πιστούχο ή σε μία ομάδα εταιριών που ανήκουν στο ίδιο επιχειρηματικό όμιλο. Το πρόβλημα αυτό μπορεί, επίσης, να προκύψει από την υψηλή έκθεση σε συγκεκριμένους βιομηχανικούς κλάδους ή τομείς της οικονομίας ή γεωγραφικές περιοχές. Εάν τα επιχειρηματικά κέρδη του δανειζόμενου μειωθούν, η τράπεζα πρέπει να αναμένει με αυξημένη πιθανότητα το ενδεχόμενο αθέτησης της αποπληρωμής του δανείου. Θεωρητικά, ο πιστωτικός κίνδυνος μπορεί να θεωρηθεί ως υποπερίπτωση του «κινδύνου του αντισυμβαλλομένων», ο οποίος συνδέεται με την πιθανότητα μη τήρησης των όρων ενός συμβολαίου από έναν εκ των δύο αντισυμβαλλομένων, που συνήψαν ένα χρηματοοικονομικό συμβόλαιο.

16.8.Κίνδυνος Ρευστότητας

Η αδυναμία κάθε τράπεζας να προβλέπει και να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για μη αναμενόμενες μειώσεις ή αλλαγές των πηγών χρηματοδότησης, θα μπορούσε να επηρεάσει τη δυνατότητα εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της κατά τη λήξη τους. Ως κίνδυνος ρευστότητας

ορίζεται ο κίνδυνος αδυναμίας ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος να καλύψει τις χρηματοοικονομικές του υποχρεώσεις, όταν αυτές καταστούν απαιτητές, λόγω έλλειψης της απαραίτητης ρευστότητας. Κύριες πηγές ενίσχυσης της ρευστότητας των τραπεζών αποτελούν οι καταθέσεις των πελατών και, σε ένα μικρότερο βαθμό, ο διατραπεζικός δανεισμός. Στον διατραπεζικό δανεισμό σημαντικός παράγοντας αποτελεί η πιστοληπτική ικανότητα που έχει η τράπεζα.

Η πιστοληπτική διαβάθμιση των τραπεζών μπορεί να αξιολογηθεί από τους διεθνείς οίκους, όπως των Moody's Investors Services Limited («Moody's»), Standard and Poor's Rating Services («Standard and Poor's»), Fitch Ratings Ltd («Fitch») και Capital Intelligence Ltd («Capital Intelligence»).

16.9.Ασφαλιστικός Κίνδυνος

Ο ασφαλιστικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που αφορά τα κέρδη, ως συνέπεια αναντιστοιχίας μεταξύ των αναμενόμενων και των πραγματικών ασφαλιστικών αποζημιώσεων. Ανάλογα με το ασφαλιστικό προϊόν, ο κίνδυνος αυτός επηρεάζεται από μεταβολές σε μακροοικονομικά μεγέθη, μεταβολές στη συμπεριφορά των πελατών, μεταβολές στη δημόσια υγεία, από πανδημίες και καταστροφικά γεγονότα (σεισμούς, βιομηχανική καταστροφή, τρομοκρατία κ.λ.π.).

16.10.Κίνδυνος Συμμετοχών

Αυτός ο κίνδυνος προέρχεται από τις συμμετοχές που διαθέτουν οι τράπεζες σε άλλες εταιρίες. Επομένως είναι φυσικό κάθε εταιρία που διαθέτει στο χαρτοφυλάκιό της συμμετοχές να επηρεάζεται από τις αντίστοιχες αποδόσεις.

16.11.Νομικός Κίνδυνος

Το νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία των τραπεζών μπορεί να αλλάζει συχνά, επηρεάζοντας την κερδοφορία των τραπεζικών ιδρυμάτων. Μία δικαστική απόφαση που αφορά σε μία συγκεκριμένη τράπεζα μπορεί να έχει ευρύτερες επιπτώσεις για τη διευθέτηση σημαντικών τραπεζικών ζητημάτων στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος. Επιπλέον, οι τράπεζες πρέπει να διερευνούν με προσοχή το νομικό κίνδυνο, όταν αναπτύσσουν νέα χρηματοοικονομικά προϊόντα ή εισάγουν νέους τύπους συναλλαγών.

Ο νομικός κίνδυνος έχει συχνά και διεθνή διάσταση. Το εποπτικό πλαίσιο για τις τραπεζικές δραστηριότητες διαφέρει ευρύτατα μεταξύ χωρών και μπορεί να επιδέχεται διαφορετικών ερμηνειών. Η κακή κατανόηση από μία ξένη τράπεζα του εποπτικού πλαισίου που διέπει το τραπεζικό σύστημα μίας χώρας μπορεί να οδηγήσει στην επιβολή επώδυνων κυρώσεων. Τέλος, οι εσφαλμένες νομικές συμβουλές ή η πλημμελής νομική τεκμηρίωση (π.χ. αποδεικτικά στοιχεία, υποστηρικτικό υλικό κ.λ.π.) μπορεί να οδηγήσουν σε υποτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού.

16.12.Κίνδυνος Αξιοπιστίας

Μέχρι τώρα συζητήσαμε ουσιαστικά τα βασικά είδη κινδύνων που αφορούν στη μεταβολή της συνολικής αξίας του χαρτοφυλακίου, όπως ο κίνδυνος αγοράς και ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελούν το βασικό πυρήνα των κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα τραπεζικά ιδρύματα. Υπάρχει όμως και ένας άλλος κίνδυνος, ο κίνδυνος φήμης και αξιοπιστίας. Είναι ιδιαίτερα μεγάλης σημασίας και δημιουργείται από τις συχνές αποτυχίες στο παρελθόν των λειτουργικών συστημάτων, του management ή των προϊόντων της τράπεζας. Είναι σημαντικός κίνδυνος, αφού η παρουσία του υπονομεύει σταδιακά την ίδια τη φύση των τραπεζικών εργασιών, η οποία ως γνωστό απαιτεί την εμπιστοσύνη όλων όσων συμμετέχουν στην αγορά.

16.13.Άλλοι κίνδυνοι (πιο ειδικοί)

Ο ευάλωτος χαρακτήρας των χρηματοπιστωτικών συστημάτων οφείλεται σε διάφορους λόγους εκ, των οποίων σύμφωνα με παρατηρητές, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι συμβάσεις παραγώγων και τα ιδρύματα με υψηλή αναλογία δανειακών προς ιδία κεφάλαια, κυρίως οι εταιρίες διαχείρισης επενδυτικών κερδοσκοπικών κεφαλαίων (hedge funds). Πιο αναλυτικά:

α) Κίνδυνοι συναλλαγών σε παράγωγα: Είναι γεγονός πως οι κίνδυνοι που ενέχουν οι εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές σε παράγωγα είναι υψηλότεροι από τους κινδύνους συναλλαγών που διενεργούνται στη χρηματιστηριακή αγορά. Ένα ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα αφορά στην έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο. Πιο συγκεκριμένα για τις συναλλαγές σε παράγωγα στη χρηματιστηριακή αγορά ισχύει ο εξής προβληματισμός: ο ρόλος των οργανωμένων χρηματιστηρίων είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τους φορείς των κεφαλαιαγορών, καθώς τους επιτρέπουν να μεταβάλλουν τη θέση τους επενδύοντας σε λιγότερο ρευστά προϊόντα. Εντός του πλαισίου που επιτρέπει τη σωστή λειτουργία των διαδικασιών του συμψηφισμού και διακανονισμού, κεντρική θέση κατέχει ένας βασικός αντισυμβαλλόμενος: το γραφείο συμψηφισμού. Έτσι λοιπόν τα γραφεία συμψηφισμού διαχειρίζονται κινδύνους δημιουργώντας μία σειρά ασφαλιστικών δικλείδων έναντι της αδυναμίας πληρωμής ή αφερεγγυότητας των μελών, των φορέων της αγοράς, καθώς και των τραπεζών διακανονισμού.

Πολλές πρωτοβουλίες σε επίπεδο θεσμικών φορέων (π.χ. επιτροπή Βασιλείας), καθώς και σε επίπεδο φορέων αγοράς (CRMPG) αφορούν την εκτίμηση και τη διαχείριση αυτών των συγκεκριμένων κινδύνων των παραγώγων. β) Κίνδυνοι εταιριών διαχείρισης επενδυτικών κερδοσκοπικών κεφαλαίων (hedge funds): Οι εταιρίες διαχείρισης επενδυτικών κερδοσκοπικών κεφαλαίων, σε συνδυασμό με άλλα ιδρύματα τα οποία έχουν υψηλή αναλογία δανειακών προς ίδια κεφάλαια αποτελούν θεσμικούς επενδυτές με υψηλό λόγο κινδύνου / απόδοσης. Η πρόσφατη κατάρρευση της LTCM και ο φόβος ότι οι στρατηγικές επενδύσεων των εταιριών διαχείρισης επενδυτικών κερδοσκοπικών κεφαλαίων θα μπορούσαν να προκαλέσουν

συστημικούς κινδύνους, οδήγησε σε εξέταση εκ μέρους των ρυθμιστικών φορέων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, αποτελεσματικών τρόπων εποπτείας, των εταιριών διαχείρισης επενδυτικών κερδοσκοπικών κεφαλαίων. Προτάθηκαν αφενός άμεσοι τρόποι ρύθμισης, όπως η ανάγκη διασφάλισης απόλυτης διαφάνειας και η υποχρέωση γνωστοποίησης των δραστηριοτήτων των εταιριών αυτών (hedge funds), αλλά και η αυστηρότερη εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που συναλλάσσονται με αυτές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Π. Αλεξάκης, «Το Ελληνικό Χρηματιστήριο κάτω από τις Ευρωπαϊκές Χρηματιστηριακές Εξελίξεις», Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, 2006.

17. Απελευθέρωση των Τραπεζικών Συστημάτων

Ένα σημαντικό ζήτημα των τελευταίων ετών αφορά στην απελευθέρωση των τραπεζικών συστημάτων. Η απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως μέσο τόσο για τη πρόληψη όσο και για την αντιμετώπιση καταστάσεων αστάθειας. Ωστόσο, η είσοδος ξένων τραπεζών θα μπορούσε να ενισχύσει την πιθανότητα αστάθειας. Ο αυξημένος ανταγωνισμός περιορίζει τα προνόμια των τραπεζών στην περιοχή δραστηριοποίησής τους, αναγκάζοντας τες να αναλαμβάνουν μεγαλύτερους κινδύνους. Για το λόγο αυτό απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο προσέγγισης της απελευθέρωσης του τραπεζικού συστήματος, η οποία θα πρέπει να πλαισιώνεται από ένα αυστηρό ρυθμιστικό και εποπτικό σύνολο κανόνων. Σε γενικές γραμμές τα περισσότερα ζητήματα εποπτείας εμπίπτουν στην αρμοδιότητα διεθνών φορέων και σε αρκετές περιπτώσεις μικτών επιτροπών, κατά κύριο λόγο των επιτροπών της Βασιλείας και σε κάποιο βαθμό του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Τα ευρωπαϊκά ιδρύματα, τόσο οι επίσημοι οργανισμοί, όσο και οι επαγγελματικοί φορείς, καθώς και οι εποπτικές αρχές των κρατών - μελών συμμετέχουν στις εργασίες αυτών των διεθνών φόρουμ.

Πιο συγκεκριμένα, σε επίπεδο μεμονωμένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων οι σημαντικότεροι τομείς όσον αφορά στην υποχρέωση γνωστοποίησης, συνδέονται κατά τα τελευταία έτη με τις συναλλαγές χρεογράφων και παραγώγων, το δανεισμό για τη κερδοσκοπία και την εκτίμηση των πιστωτικών κινδύνων. Η επιτροπή της Βασιλείας σχετικά με την εποπτεία του τραπεζικού τομέα είναι προενεργητική σε αυτούς τους τομείς, ενώ κεντρικό ρόλο στη διαδικασία αυτή διαδραματίζουν οι δύο μεγαλύτεροι οργανισμοί λογιστικών προτύπων των Η.Π.Α. και η διεθνής Επιτροπή Λογιστικών Προτύπων IASC που εδρεύει στην Ευρώπη. Ας εξετάσουμε εκτενέστερα λοιπόν τη λογική του νέου πλαισίου της Βασιλείας (BASEL II).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. Προβόπουλος – Π. Καπόπουλος, «Η Δυναμική του Χρηματοοικονομικού Συστήματος», Εκδόσεις Κριτική. 2001, σελ 65

Ι. Κουρής –Π.Στρούζας , «Συστήματα διακανονισμού των πληρωμών, Συστημικού Κινδύνου και ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας» , Δελτίο ΕΕΤ 1996 σελ. 100

18. ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ

Το προτεινόμενο από την επιτροπή Βασιλείας (Βασιλεία ΙΙ) καθεστώς για τα επιτοκιακά κεφάλαια θα έχει στην πράξη σημαντικές επιπτώσεις στον τρόπο με τον οποίο οι τράπεζες αξιοποιούν τα ιδία κεφάλαια τους. Η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων (ROE) έχει δύο συνιστώσες: το επίπεδο των κερδών και την κεφαλαιακή βάση για την επίτευξη αυτών των κερδών.

Οι στόχοι του αρχικού Συμφώνου της Βασιλείας το 1988 ήταν δύο: Πρώτον, η δημιουργία μιας πλατφόρμας που να επιβάλλει δίκαιο και θεμιτό ανταγωνισμό στο τραπεζικό τομέα διεθνώς (level playing field) και δεύτερον, η διάχυτη ανησυχία των κεντρικών τραπεζών των βιομηχανικών χωρών ότι τα ιδία κεφάλαια των μεγάλων πολυεθνικών τραπεζικών ιδρυμάτων είχαν φτάσει σε χαμηλά επίπεδα ως αποτέλεσμα του σκληρού ανταγωνισμού στη διεθνοποιημένη τραπεζική αγορά.

Το αρχικό σύμφωνο πέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους του και βοήθησε στην εναρμόνιση των συστημάτων τραπεζικής εποπτείας επιβάλλοντας ένα ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακών απαιτήσεων. Το χρηματοοικονομικό περιβάλλον ωστόσο μεταβλήθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Το νέο προτεινόμενο πλαίσιο απομακρύνεται από την ιδέα ότι οι κανόνες θα πρέπει να είναι ίδιοι για όλα τα τραπεζικά ιδρύματα και αναγνωρίζει ότι όσο πιο προηγμένα συστήματα εσωτερικού ελέγχου διαθέτει μία τράπεζα (sophisticated bank), τόσο λιγότερα κεφάλαια απαιτούνται για την ίδια δραστηριότητα. Η διακριτική εποπτική μεταχείριση δε θεωρείται άδικη, αντίθετα άδικη ήταν η προσέγγιση ότι όλοι οι κανόνες θα πρέπει να ισχύουν απαρέγκλιτα για όλους. Παράλληλα, οι νέες προτάσεις επιχειρούν να αμβλύνουν το πρόβλημα του «εποπτικού arbitrage» που δημιούργησε το μέχρι τώρα ισχύον Σύμφωνο και συνδέεται με την έλλειψη διαφοροποιήσεων των κεφαλαιακών απαιτήσεων ανάλογα με το ύψος του κινδύνου.

18.1. Οι τρεις πυλώνες

Το νέο πλαίσιο της Βασιλείας στηρίζεται σε τρεις πυλώνες: πρώτον, τον εποπτικό έλεγχο, δεύτερον, την πειθαρχία της αγοράς και τρίτον, τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Ας τους εξετάσουμε έναν προς ένα:

Πυλώνας Ι (Εποπτικός έλεγχος τραπεζών) Σύμφωνα με τον πρώτο πυλώνα οι εποπτικές αρχές οφείλουν να παρακολουθούν: (α) την επάρκεια συστημάτων διαχειρίσεως κινδύνου (risk management systems), (β) την ποιότητα εταιρικής διακυβέρνησης (γ) την έκθεση κινδύνων (δ) την κεφαλαιακή επάρκεια (ε) τη ρευστότητα (στ) τις λογιστικές αρχές (ζ) την ποιότητα κερδοφορίας μιας τράπεζας.

Πυλώνας ΙΙ (Πειθαρχία της αγοράς) Ο δεύτερος πυλώνας επιχειρεί την επιβολή κανόνων στην διαφάνεια και παρουσίαση των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Εκχωρείται δηλαδή στις ίδιες τις αγορές σημαντικό μέρος εποπτικού έργου. Οι τράπεζες που η αγορά θεωρεί ότι έχουν χαμηλής ποιότητας χαρτοφυλάκιο και ανεπαρκές σύστημα διαχείρισης κινδύνων, θα αντιμετωπίζουν υψηλότερα περιθώρια επιτοκίου στο διατραπεζικό δανεισμό και στο εκδιδόμενο χρέος, ιδιαίτερα εκείνο μειωμένης εξασφαλίσεως. Η διαφάνεια των στοιχείων θα πρέπει να είναι υποχρεωτική, ομοιόμορφη σε παρουσίαση και να επικεντρώνεται σε τρεις τομείς :(α) στοιχεία για την κεφαλαιακή επάρκεια και τη σύνθεση των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων (β) αναλυτική παρουσίαση των εκθέσεων σε κίνδυνο ανά προϊόν (γ) διαφάνεια των διαδικασιών διαχειρίσεως κινδύνου.

Πυλώνας ΙΙΙ (Ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις: οι προτεινόμενες αλλαγές) Το τρέχον σύστημα απαιτεί η τράπεζα να κρατά τουλάχιστον το 4% του κεφαλαίου (tier 1) και τουλάχιστον το 8% των συνολικών ιδίων κεφαλαίων της για την κάλυψη έναντι των κινδύνων. Πρώτον, τον πιστωτικό κίνδυνο που υπολογίζεται από τα στοιχεία του ενεργητικού σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο. Δεύτερον, τον κίνδυνο της αγοράς που εισήχθη το 1996 και συνήθως εκτιμάται χρησιμοποιώντας τα γνωστά υποδείγματα VAR.

Ειδικότερα θα πρέπει να ισχύει:

$$\Delta.K.E. = \frac{\text{Ίδια Κεφάλαια}}{\text{Πιστωτικός κίνδυνος} - \text{Κίνδυνος αγοράς}}$$

Ο παραπάνω δείκτης λέγεται Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας [Δ.Κ.Ε. (tier 1) ≥ 4% και Δ.Κ.Ε. ≥ 8%].

Στο προτεινόμενο πλαίσιο η σχέση αυτή διαμορφώνεται και έχει ως εξής:

$$\Delta.K.E. = \frac{\text{Ίδια Κεφάλαια}}{\text{Πιστωτικός κίνδυνος} - \text{Κίνδυνος αγοράς} - \text{Λειτουργικος κίνδυνος}}$$

Ο παραπάνω Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας: [Δ.Κ.Ε. ≥ 8%].

Όπως παρατηρούμε οι προτεινόμενες κεφαλαιακές απαιτήσεις δεν πρόκειται να αντικαταστήσουν την τρέχουσα βασική προσέγγιση, αλλά να την εμπλουτίσουν. Πρόκειται να εφαρμοστούν από τράπεζες στις οποίες οι εποπτικές αρχές δεν θα αναγνωρίσουν τα εσωτερικά συστήματα μετρήσεως πιστωτικού κινδύνου. Οι κύριες αλλαγές αφορούν σε δύο μεταβλητές που βρίσκονται στον παρονομαστή: στις προτεινόμενες αλλαγές στον πιστωτικό κίνδυνο και την εισαγωγή του λειτουργικού κινδύνου. Αν η αλλαγή στον πιστωτικό κίνδυνο σε συνδυασμό με την εισαγωγή του λειτουργικού κινδύνου αυξάνει τον παρονομαστή, τότε θα πρέπει ο αριθμητής (κεφάλαιο) να αυξηθεί κατά την ίδια αναλογία, ώστε λόγος να μείνει αμετάβλητος.

Οι σταθμίσεις του πιστωτικού κινδύνου συνεχίζουν να ορίζονται ανά κατηγορία οφειλέτου: Κεντρικές κυβερνήσεις, Κεντρικές τράπεζες, πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις. Οι σταθμίσεις πιστωτικού κινδύνου για έκθεση έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών θα βασίζονται στις διαβαθμίσεις εξωτερικών εταιριών πιστοληπτικής αξιολογήσεως (S and P, Moody's, Fitch – IBCA κ.λ.π.). Δίνεται επίσης η δυνατότητα στα πιστωτικά ιδρύματα να

αναπτύξουν εσωτερικά συστήματα αξιολογήσεως του πιστωτικού κινδύνου (Internal Risk Based-IRB) σε δύο διαφορετικά επίπεδα πολυπλοκότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χ. Γκόρτσος: «Η Συμφωνία της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια των διεθνών εμπορικών Τραπεζών», Δελτίο ΕΕΤ 1990, σελ 29 επ (Α' μέρος) και 1991, σελ 19 επ (Β' μέρος).

19. Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου

Ας ορίσουμε σε αυτό το σημείο τα συστήματα του εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών και ας κάνουμε μία περιληπτική προσέγγιση του IRB. Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.) αποτελεί ένα σύνολο ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών που καλύπτει σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, δέχεται εντολές από τον διευθύνοντα σύμβουλο και την επιτροπή ελέγχου της τράπεζας, ακολουθεί πρότυπα ελέγχου και διαδικασίες που έχουν οριστεί από τη τράπεζα και δεν έχει κανένα περιορισμό πάνω στο αντικείμενο εργασίας του.

Η προσέγγιση IRB κάνει χρήση της εσωτερικής πληροφόρησης για την ποιότητα δανείων και εκτιμά την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης. Για να γίνει χρήση αυτής της προσέγγισης οι τράπεζες πρέπει να έχουν συγκεντρώσει επαρκή ιστορικά στοιχεία σχετικά με τη κατανομή κινδύνων διαφόρων τύπων δανείων και να έχουν αποδείξει στις εποπτικές αρχές ότι γνωρίζουν πως να χρησιμοποιούν και να αξιοποιούν αυτά τα στοιχεία. Η συγκεκριμένη μαθηματική έκφραση (υπόδειγμα) για τον υπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου με τη προσέγγιση αυτή θα περιγράφεται από τις εποπτικές αρχές και θα είναι η ίδια για όλες τις τράπεζες. Η προηγμένη IRB μέθοδος εκτιμά όλες τις παραμέτρους κινδύνου και έχει ως βασικό κανόνα τη μη εφαρμογή άλλων κανόνων πέρα του υποδείγματος που ορίζεται από τις εποπτικές αρχές, ενώ όλα τα υπόλοιπα παρέχονται από την ίδια τη τράπεζα. Αντίθετα, η θεμελιώδης προσέγγιση IRB περιέχει πολλές εξειδικευμένες ρυθμίσεις που περιορίζουν την επίδραση των τραπεζών στις κεφαλαιακές τους απαιτήσεις.

19.1. Ενδεχόμενες Επιπτώσεις του προτεινόμενου Πλαισίου

Οι περισσότεροι αναλυτές συμφωνούν ότι το προτεινόμενο καθεστώς θα προκαλέσει μείωση των απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων στο παγκόσμιο τραπεζικό σύστημα. Η επιβάρυνση

από την είσοδο του λειτουργικού κινδύνου στη φόρμουλα της επιτροπής της Βασιλείας, θα είναι πολύ μικρότερη από την απελευθέρωση κεφαλαίων που θα προέλθει από την διαφορετική μεταχείριση του πιστωτικού κινδύνου. Άλλωστε το μερίδιο αγοράς που κατέχουν στη παγκόσμια αγορά οι μεγάλες τράπεζες (οι οποίες είναι οι ευνοημένες από την εκχώρηση του εποπτικού ρόλου στο σύστημα του εσωτερικού ελέγχου), έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια ως αποτέλεσμα του κύματος συγχωνεύσεων και εξαγορών.

Μια άλλη επίπτωση αφορά το μίγμα εργασιών. Η σύγκλιση μεταξύ οικονομικών και εποπτικών κεφαλαίων θα βελτιώσει τη ποιότητα των χαρτοφυλακίων. Η είσοδος όμως του λειτουργικού κινδύνου μπορεί να έχει όπως είδαμε επιπτώσεις στις εργασίες υψηλότερης κερδοφορίας σήμερα, όπως το asset management και το investment banking.

Οι επιπτώσεις στον ανταγωνισμό μπορούν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες. Πρώτον, θα ενισχυθούν οι μεγάλες και ήδη εγκατεστημένες τράπεζες. Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες που έχουν ήδη αναπτύξει συστήματα εσωτερικού ελέγχου (IRB) και συνεπώς θα αποφεύγουν την τυπική προσέγγιση στον πιστωτικό κίνδυνο βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση επιπλέον τα μεγαλύτερα κέρδη από την αλλαγή του εποπτικού πλαισίου θα τα προσπορίζονται οι τράπεζες που έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν συστήματα εσωτερικού ελέγχου υψηλής ποιότητας, ώστε να τύχουν της έγκρισης των εποπτικών αρχών. Δεύτερον, το ευχάριστο νέο από την εξοικονόμηση κεφαλαίων, μετριάζεται από το γεγονός ότι λόγω του ανταγωνισμού οι τράπεζες θα πρέπει να προετοιμαστούν να δεχθούν πολύ μικρότερα margins, ώστε να επιτύχουν την ίδια αποδοτικότητα κεφαλαίων.

19.2. Οι επιπτώσεις στον ελληνικό τραπεζικό τομέα

Οι ελληνικές τράπεζες που θα επιλέξουν υποχρεωτικά την τυπική προσέγγιση για τον πιστωτικό κίνδυνο θα αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα από το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών επιχειρήσεων δεν τυγχάνουν αξιολόγησης. Τα κίνητρα για να προβούν σε αξιολόγηση

δεν είναι πάντα επαρκή, δεδομένου ότι σε περίπτωση κακής αξιολόγησης θα υποχρεωθούν να δεχθούν χειρότερη διαβάθμιση από ότι εάν παρέμεναν εκτός αξιολόγησης. Ας μην ξεχνάμε ότι η αξιολόγηση του κρατικού χρέους των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών είναι ΑΑ ενώ της Ελλάδας είναι Α. Αυτό σημαίνει ότι καμία ελληνική επιχείρηση δεν μπορεί να λάβει καλύτερη αξιολόγηση από αυτή που έχει το ελληνικό κράτος.

Η επιβολή επιβάρυνσης για τον λειτουργικό κίνδυνο και η τιμολόγηση των στεγαστικών δανείων σε ατομική και όχι σε ενοποιημένη βάση ενδέχεται να δυσχεράνουν την επίτευξη του μίγματος προϊόντων στο οποίο αποσκοπούν οι ελληνικές τράπεζες. Ως γνωστόν οι ελληνικές τράπεζες επιχειρούν τη στρατηγική ανάπτυξη τομέων τους όπως είναι τα: asset management, investment banking, καταναλωτική και στεγαστική πίστη.

Η επιβολή της επιβάρυνσης για το λειτουργικό κίνδυνο από τη μια πλευρά θα αυξήσει τα εποπτικά κεφάλαια για τις δραστηριότητες που αφορούν στο asset management και investment banking και από την άλλη θα μειώσει την κερδοφορία. Επίσης, η διασπορά του πιστωτικού κινδύνου επί χαρτοφυλακίου δανείων δεν αναγνωρίζεται. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα οι πραγματικές κεφαλαιακές απαιτήσεις να μην έχουν σχέση με τους πραγματικούς κινδύνους σε επίπεδο τράπεζας, επειδή εστιάζονται περισσότερο σε επίπεδο δανειζόμενου. Ιδιαίτερα τα δάνεια καταναλωτικής και στεγαστικής πίστης, καθώς και των πιστωτικών καρτών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τα οποία μπορούν να αντιμετωπισθούν ως χαρτοφυλάκια δανείων με κοινά χαρακτηριστικά δεν σταθμίζονται με βάση την ομαδοποιημένη συμπεριφορά, αλλά με βάση το συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο. Αυτό θα έχει αρνητικές συνέπειες στις τράπεζες των οποίων ο όγκος των πελατών προέρχεται από τις παραπάνω κατηγορίες. Το κόστος παρακολούθησης του κάθε αντισυμβαλλόμενου θα είναι ιδιαίτερα υψηλό με βάση τις προτάσεις της Βασιλείας ΙΙ και θα επηρεάσει την ανταγωνιστική θέση των μικρών τραπεζών.

Τέλος ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του τραπεζικού συστήματος είναι η τάση του να ενισχύει τις οικονομικές κυκλικές διακυμάνσεις. Κεφάλαια και προβλέψεις συσσωρεύονται κατά

τη διάρκεια της ανόδου του οικονομικού κύκλου (επέκταση δανεισμού αύξηση κερδών), ώστε να καλυφθούν οι κίνδυνοι από διαγραφές δανείων και μείωση κερδών κατά τη διάρκεια της καθοδικής φάσεως. Αυτό έχει ως συνέπεια την έντονη διακύμανση κεφαλαίου και στοιχείων ενεργητικού με σκοπό τη σταθεροποίηση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας. Οι νέες προτάσεις τείνουν πράγματι να μεγεθύνουν την ευαισθησία των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι των διακυμάνσεων του οικονομικού κύκλου. Και τούτο διότι η κεφαλαιακή εποπτεία τείνει να δεσμεύει τις τράπεζες κατά τη διάρκεια της καθοδικής φάσης του κύκλου, ιδιαίτερα όταν ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας πλησιάζει το ελάχιστο όριο του 8%. Οι τράπεζες τότε αναγκάζονται να περιορίσουν τις χορηγήσεις και να αυξήσουν τα κεφάλαια τους με υψηλό κόστος.

Σύμφωνα με τις νέες προτάσεις η χρήση εξωτερικών διαβαθμίσεων και εσωτερικών συστημάτων πιστωτικού κινδύνου θα έχει ως αποτέλεσμα τη διακύμανση των σταθμίσεων πιστωτικού κινδύνου, ιδιαιτέρως σε εποχές καθοδικής φάσης του κύκλου, οπότε και παρατηρούνται οι περισσότερες μειώσεις διαβαθμίσεως, καθυστερήσεις πληρωμών και χρεοκοπίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

J. Petterson, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «Η Λειτουργία και η Εποπτεία των Διεθνών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (συνοπτική παρουσίαση)»

Π.Δ.Τ.Ε. 2577/2006 - ΦΕΚ 59/Α/20.3.2006 Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων. άρθρα 2.2 και 2.3

20. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και εφαρμογή τους στο Τραπεζικό σύστημα

Από τη Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος ανακοινώνονται μέχρι και σήμερα τα σχετικά έγγραφα Διαβούλευσης για την εποπτική Αντιμετώπιση ορισμένων επιπτώσεων της εφαρμογής των διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) από τα πιστωτικά Ιδρύματα.

Η πλήρης εφαρμογή των ΔΛΠ αναμένεται να διαφοροποιήσει, σημαντικά, σε ορισμένες περιπτώσεις, πολλά στοιχεία του ισολογισμού των τραπεζών με άμεση επίπτωση στην λογιστική καθαρή θέση και τα αποτελέσματα τόσο της χρήσης πρώτης εφαρμογής των προτύπων όσο και των επομένων χρήσεων, δεδομένου ότι ο υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών για τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς βασίζεται σε μεγάλο βαθμό **σε λογιστικά μεγέθη**, σημαντική θα είναι επίσης και η επίπτωση στα εποπτικά ίδια κεφάλαια και τους εποπτικούς δείκτες. Με δεδομένο ότι οι συγκεκριμένες μεταβολές των εποπτικών δεικτών δεν προκαλούν πρόσθετους κινδύνους στις τράπεζες αλλά προκύπτουν κυρίως από τις νέες λογιστικές αρχές και κανόνες που καθιερώνουν τα ΔΛΠ έχει αποφασισθεί, τόσο σε διεθνές όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, η λήψη μέτρων για τον μετριασμό τους.

Πρόσφατα, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών των Τραπεζών (Committee of European Banking Supervisors - CEBS) εξέδωσε σύσταση για την θέσπιση εκ μέρους των εθνικών εποπτικών αρχών προσαρμογών στις συντασσόμενες σύμφωνα με τα ΔΛΠ οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών που χρησιμοποιούνται από τις εποπτικές αρχές για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής τους επάρκειας.

Οι προσαρμογές αυτές (γνωστές και ως «εποπτικά φίλτρα») αποσκοπούν στην εξουδετέρωση των «ανεπιθύμητων» από εποπτικής απόψεως επιπτώσεων της εφαρμογής των ΔΛΠ στην σταθερότητα των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών. Η υπερβολική διακύμανση των εποπτικών κεφαλαίων προκύπτει κυρίως λόγω της αποτίμησης στην εύλογη αξία (ουσιαστικά σε τρέχουσες τιμές) όχι μόνον του λεγόμενου χαρτοφυλακίου συναλλαγών των τραπεζών αλλά του

μεγαλύτερου μέρους του ισολογισμού τους. Ενώ δηλαδή μέχρι σήμερα σε τρέχουσες τιμές αποτιμώντο κυρίως χρεόγραφα και παράγωγα μέσα βραχυπρόθεσμης διακράτησης και υψηλής εμπορευσιμότητας στα οποία οι τράπεζες επένδυαν με σκοπό την αποκόμιση κέρδους, σύμφωνα με τα ΔΛΠ αποτιμώνται (δυνητικά) στην εύλογη αξία τους χρηματοπιστωτικά μέσα που δεν προορίζονται για άμεση ρευστοποίηση, δηλαδή ενσώματα πάγια στοιχεία και άυλα πάγια στοιχεία ή ακόμα και το σύνολο των δανείων και καταθέσεων των τραπεζών. Η σχετική ανακοίνωση εκδόθηκε στις 21.12.2004 και αποτελεί απλή προτροπή προς τις εθνικές εποπτικές αρχές. Η νομοθετική ρύθμιση των προτεινόμενων αλλαγών σε κοινοτικό επίπεδο έλαβε χώρα εντός του 2005 με την ενσωμάτωση σχετικών διατάξεων στην Οδηγία αναθεώρησης της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών και συνεχίζεται έως σήμερα στα σχετικά έγγραφα διαβούλευσης με την αρμόδια Εποπτική αρχή.

Η Τράπεζα της Ελλάδος στα πλαίσια της ως άνω σύστασης της CEBS, εξειδικεύει περαιτέρω τις προσαρμογές ορισμένων λογιστικών στοιχείων που προκύπτουν από την εφαρμογή των ΔΛΠ και με βάση τα οποία υπολογίζονται κυρίως τα ίδια κεφάλαια των τραπεζών όπως ορίζονται με την ΠΔ/ΤΕ 2053/1992, ως μεταβατικές ρυθμίσεις που από 1.1.2005 για τις τράπεζες που εφαρμόζουν τα ΔΛΠ. Στην κατεύθυνση των αλλαγών αυτών, έχει διανεμηθεί στις τράπεζες σχέδιο της κωδικοποιημένης ΠΔ/ΤΕ 1313/1998 που περιλαμβάνει τροποποιημένους σύμφωνα με τα ΔΛΠ πίνακες των υποβαλλόμενων στοιχείων βάσει των οποίων υπολογίζονται τα ίδια κεφάλαια και η κεφαλαιακή επάρκεια. Ο νέος τρόπος υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας ισχύει από την πρώτη δημοσιοποίηση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΛΠ διευκρινίζεται ότι, για το χρονικό διάστημα που ενδεχομένως ισχύσει η δημοσιοποίηση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με το ισχύον Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο, δεν θα πρέπει να υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις στα υποβαλλόμενα στοιχεία για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Οι βασικότερες προσαρμογές των στοιχείων του ισολογισμού των τραπεζών που συντάσσονται με βάση τα ΔΛΠ αφορούν τα παρακάτω στοιχεία του Ισολογισμού:

20.1. Αναγνώριση και επιμέτρηση των Χρηματ. μέσων - εφαρμογή του Δ.Λ.Π. 39.

Το παραπάνω αναφερόμενο ΔΛΠ αφορά τη διατήρηση της εποπτικής διάκρισης των χρηματοοικονομικών μέσων σε μέσα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών και μέσα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου Ανεξαρτήτως της κατάταξης των χρηματοοικονομικών μέσων στις κατηγορίες που προβλέπει το ΔΛΠ 39 αλλά και του τρόπου αποτίμησης των μέσων κάθε κατηγορίας (στο κόστος ή το αποσβεσμένο κόστος, στην εύλογη αξία μέσω της καθαρής θέσης ή στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων χρήσεως) ο ορισμός του χαρτοφυλακίου συναλλαγών που αναφέρεται στην ΠΔ/ΤΕ 2397/1996 διατηρείται.

Αντίστοιχα αποσυνδέεται η στάθμιση για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας των χρηματοπιστωτικών μέσων για τον πιστωτικό κίνδυνο είτε για τον κίνδυνο αγοράς από την κατηγορία του ΔΛΠ στην οποία αυτά κατατάσσονται. Οι τελικές ρυθμίσεις θα υιοθετήθηκαν σε εφαρμογή των αναμενόμενων αλλαγών στην κοινοτική νομοθεσία όπως εγκρίθηκε πρόσφατα από την Επιτροπή της ΕΕ (Κανονισμός 2086/2004 της Επιτροπής).

20.2. Διαθέσιμα προς πώληση (Available for Sale- AFS) χρημ/κα περιουσιακά στοιχεία

Τα περιουσιακά αυτά στοιχεία, κυρίως δάνεια, μετοχικοί και ομολογιακοί τίτλοι, που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο αποτιμώνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 στην εύλογη αξία τους με απ' ευθείας χρεοπίστωση των ζημιών- κερδών στο ανάλογο αποθεματικό αναπροσαρμογής της αξίας των μέσων αυτών (Fair value revaluation reserve-available for sale financial assets).

Σύμφωνα με το πρότυπο, στα αποτελέσματα χρήσεως μεταφέρονται τα κέρδη και οι ζημίες εφόσον πραγματοποιηθούν και μόνον. Επίσης στα αποτελέσματα μεταφέρονται και οι ζημίες λόγω απομείωσης της αξίας των δανείων του χαρτοφυλακίου αυτού που καθίστανται επισφαλή. Η εποπτική αντιμετώπιση των τριών βασικών στοιχείων των διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων είναι η εξής :

α) δάνεια

Τα δάνεια δεν συνυπολογίζονται στα εποπτικά ίδια κεφάλαια τα αποθεματικά αποτιμήσεως των δανείων στην εύλογη αξία, προκειμένου να αποφευχθεί η υπερβολική μεταβλητότητα του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας από τον συνυπολογισμό στα ίδια κεφάλαια των μη πραγματοποιούμενων κερδών και ζημιών. Στην περίπτωση αυτή τα δάνεια θα αποτιμώνται στις υποβαλλόμενες στη Τράπεζα της Ελλάδος οικονομικές καταστάσεις στο αποσβεσμένο κόστος (amortised cost) και όχι στην εύλογη αξία τους. Κατά κανόνα τα δάνεια αυτά περιλαμβάνονται για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο.

β) Μετοχές

Στην περίπτωση αυτή οι τυχόν καθαρές ζημίες από την αποτίμηση των μετοχών στην εύλογη αξία (χρεωστικό υπόλοιπο του αποθεματικού αναπροσαρμογής των διαθέσιμων προς πώληση μετοχών) θα αφαιρούνται από τα βασικά κεφάλαια της τράπεζας. Αντίθετα τα (προ φόρων) μη πραγματοποιηθέντα καθαρά κέρδη θα αναγνωρίζονται στα συμπληρωματικά κεφάλαια αλλά μόνο σε ποσοστό 45% Επισημαίνεται εδώ, ότι όσα αναφέρονται στη συγκεκριμένη κατηγορία χαρτοφυλακίου δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις δανείων, ομολόγων και μετοχών των χαρτοφυλακίων: α) Δανείων και Απαιτήσεων (Loans and Receivables) όπου αναμένεται να ενταχθεί το σύνολο σχεδόν των δανείων των τραπεζών β) διακρατούμενων μέχρι τη λήξη (Held-to- maturity) γ) Προοριζόμενων για εμπορική εκμετάλλευση (Held for Trading) και δ) Χρηματοοικονομικών μέσων που εντάσσονται στην κατηγορία των αποτιμώμενων σε εύλογη

αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Fair valued through profit and Loss by designation- fair value option).

γ) Τίτλοι σταθερής απόδοσης (ομόλογα)

Στην περίπτωση αυτή υπάρχουν δύο εναλλακτικές επιλογές :

1η εναλλακτική: Προκειμένου να αποφευχθεί υπερβολική διαφοροποίηση μεταξύ των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων και της λογιστικής καθαρής θέσης που προκύπτει από την εφαρμογή του ΔΛΠ 39, ισχύει για τα ομόλογα η ίδια εποπτική μεταχείριση με αυτή των μετοχικών τίτλων, δηλαδή τα μη πραγματοποιηθέντα καθαρά κέρδη (προ φόρων) να αναγνωρίζονται στα συμπληρωματικά κεφάλαια (σε ποσοστό 45%) ενώ οι μη πραγματοποιηθείσες καθαρές ζημίες να αφαιρούνται στο σύνολό τους από τα βασικά κεφάλαια. Με την επιλογή αυτή αναγνωρίζεται άμεσα στα ίδια κεφάλαια η ζημία από τις δυσμενείς μεταβολές των τιμών (επιτοκιακός κίνδυνος) και μερικώς μόνον το αποτέλεσμα συγκυριακών ενδεχομένως ευνοϊκών μεταβολών.

2η εναλλακτική: Προκειμένου να αποφευχθεί η υπερβολική μεταβλητότητα του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας από τον συνυπολογισμό στα ίδια κεφάλαια των μη πραγματοποιούμενων κερδών και ζημιών των ομολόγων αυτών, ισχύει η ίδια εποπτική μεταχείριση με αυτή των δανείων δηλαδή τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες να μην συνυπολογίζονται στα ίδια κεφάλαια. Η επιλογή αυτή στηρίζεται στην υπόθεση ότι : α) τα ομόλογα αυτά δεν προορίζονται κατά κανόνα για αποκόμιση κέρδους από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις των τιμών, διότι εάν αυτό συνέβαινε θα έπρεπε σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 να καταταγούν στα προοριζόμενα για εμπορική εκμετάλλευση (Held-for trading) και β) δεν κατατάσσονται στο χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων έως τη λήξη (Held -to- Maturity) λόγω των αυστηρών προϋποθέσεων που ισχύουν σχετικά με την πώληση τους. Σε περίπτωση επιλογής της δεύτερης εναλλακτικής επιλογής τα διαθέσιμα προς πώληση ομόλογα θα πρέπει, για λόγους συνέπειας προς την εποπτική θεώρησης τους ως στοιχείων σχετικά μακροπρόθεσμης

διακράτησης και μειωμένου κινδύνου αγοράς, να σταθμίζονται μόνο για τον πιστωτικό κίνδυνο ως τίτλοι του επενδυτικού χαρτοφυλακίου. Για τον ίδιο λόγο τα ομόλογα αυτά θα αποτιμώνται στις υποβαλλόμενες στην Τράπεζα της Ελλάδος καταστάσεις υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας στο αποσβεσμένο κόστος και όχι στην εύλογη αξία τους.

Σε περίπτωση πώλησης πριν τη λήξη τίτλων που ανήκουν στο χαρτοφυλάκιο των διακρατούμενων μέχρι τη λήξη τίτλων η τράπεζα υποχρεούται α) να μεταφέρει το σύνολο του χαρτοφυλακίου αυτού στην κατηγορία των διαθέσιμων προς πώληση και β) να κάνει χρήση της κατηγορίας αυτής μόνο μετά πάροδο δύο ετήσιων οικονομικών χρήσεων από την χρήση της «παράβασης».

Για λόγους αποφυγής της υπερβολικής διακύμανσης των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών και υπό τον όρο ότι ο κίνδυνος αγοράς στο χαρτοφυλάκιο ομολόγων που κατατάσσεται στην κατηγορία των διαθεσίμων προς πώληση είναι περιορισμένος, η Τράπεζα της Ελλάδος προσανατολίζεται στην υιοθέτηση της δεύτερης εναλλακτικής λύσης. Η ύπαρξη τυχόν αυξημένου κινδύνου αγοράς ή η κατάταξη στο συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο μέσων που κατά το ΔΛΠ 39 εντάσσονται στην κατηγορία των προοριζόμενων για εμπορική εκμετάλλευση πάντως θα υπόκειται στον έλεγχο της Τράπεζας της Ελλάδος. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η Τράπεζα της Ελλάδος επιφυλάσσεται να επιβάλλει κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον επιτοκιακό κίνδυνο των ομολόγων αυτών σε περιπτώσεις σημαντικής δυνητικής επίπτωσης στα ίδια κεφάλαια. Εξυπακούεται ότι σε κάθε περίπτωση αποφασιστικής σημασίας είναι η γνώμη των εξωτερικών ελεγκτών των τραπεζών.

Τα πιστωτικά ιδρύματα καλούνται να γνωστοποιήσουν μέχρι 28.2.2005, τα ποσά του ομολογιακού χαρτοφυλακίου τους (επενδυτικού και συναλλαγών) της 31.12.2004 που κατατάσσονται από 1.1.2005 στην κατηγορία των διαθεσίμων προς πώληση.

Περίπτωση αντιστάθμισης του τύπου των ταμειακών ροών των ως άνω μέσων

Στην περίπτωση που μετοχή (ή και ομόλογο σε περίπτωση που εφαρμοσθεί η 1η εναλλακτική πρόταση) του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου αντισταθμίζεται αποτελεσματικά με την μέθοδο των ταμειακών ροών, κατά το ΔΛΠ 39: τα κέρδη - ζημίες που προκύπτουν από την αποτίμηση στην εύλογη αξία του αντισταθμιζόμενου στοιχείου μεταφέρονται όπως προαναφέρθηκε στο αποθεματικό αναπροσαρμογής (Fair value revaluation reserve-available for sale financial assets), ενώ οι ζημίες που προκύπτουν από την αποτίμηση στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης του ως άνω στοιχείου μεταφέρονται σε αντίστοιχο άλλο αποθεματικό (Cash flow hedges reserve – effective portion).

Προκειμένου να υπάρχει ανάλογη εποπτική μεταχείριση των κερδών- ζημιών από την αποτίμηση του μέσου αντιστάθμισης με τις ζημίες/κέρδη του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που αντισταθμίζεται. Σημειώνεται ότι για τα θέματα αυτά επίκειται η υιοθέτηση προτύπου (ED 7) βάσει του οποίου οι τράπεζες οφείλουν να γνωστοποιούν: α) τα κριτήρια κατάταξης των χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων τους στην κατηγορία των διαθέσιμων προς πώληση και β) των αναλύσεων ευαισθησίας (sensitivity analysis) που διενεργούν για τον κίνδυνο αγοράς και σε σχέση με τα ομόλογα του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου. τα κέρδη από την αποτίμηση του μέσου αντιστάθμισης συνυπολογίζονται στα βασικά κεφάλαια της τράπεζας εάν από τα βασικά κεφάλαια έχουν αφαιρεθεί οι ζημιές του στοιχείου που αντισταθμίζεται, ενώ οι ζημίες από την αποτίμηση του μέσου αντιστάθμισης αφαιρούνται από τα συμπληρωματικά κεφάλαια εάν στα συμπληρωματικά κεφάλαια έχουν συνυπολογισθεί τα αντίστοιχα κέρδη του στοιχείου που αντισταθμίζεται. Διευκρινίζεται ότι η υιοθέτηση της 2ης εναλλακτικής επιλογής για τα ομόλογα με βάση τα ΔΛΠ, συνεπάγεται την μη εφαρμογή της εν λόγω ρύθμισης, όπως συμβαίνει και για τα δάνεια. Η απομείωση της αξίας δανείων και απαιτήσεων: ορίζεται ως, η ζημία από επισφαλή δάνεια και απαιτήσεις που αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του δανείου και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων

μελλοντικών ταμειακών εισροών προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο (effective interest rate). Η αξία των μελλοντικών εισροών στην περίπτωση ενός επισφαλούς δανείου προϋποθέτει βεβαίως την επανεκτίμηση της πορείας αποπληρωμής του κεφαλαίου και των τόκων λόγω υφιστάμενης ζημίας (incurred loss) και όχι μελλοντικής (future losses that have not been incurred) Η ζημία που εκτιμάται με τα κριτήρια ή ενδείξεις επισφάλειας που προβλέπονται στο ΔΛΠ 39, σε πρώτο στάδιο κατά συγκεκριμένο δάνειο ή ομάδα παρόμοιων δανείων και σε δεύτερο στάδιο κατά χαρτοφυλάκιο (collective assessment), σε κάθε περίπτωση βαρύνει τα αποτελέσματα, είτε μειωθούν άμεσα (ή διαγραφούν) τα επισφαλή δάνεια είτε μειωθούν εμμέσως με τον σχηματισμό πρόβλεψης (loan loss allowance account). Οι «προβλέψεις» για εποπτικούς σκοπούς που υπολογίζονται βάσει της ΠΔ/ΤΕ 2442/1992 από την άλλη πλευρά, αποσκοπούν και στην κάλυψη της αναμενόμενης ζημίας (expected loss) του χαρτοφυλακίου των δανείων της τράπεζας αφού περιλαμβάνονται και οι ενήμερες και οι νέο-χορηγούμενες πιστοδοτήσεις στον υπολογισμό των προβλέψεων. Για το λόγο αυτό μέχρι σήμερα η τυχόν υστέρηση των «λογιστικών προβλέψεων» έναντι των εποπτικών αφαιρείται από τα εποπτικά κεφάλαια των τραπεζών για σκοπούς υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας. Με την εφαρμογή των ΔΛΠ εφόσον οι εποπτικές προβλέψεις είναι υψηλότερες από τις ζημίες που θα εκτιμηθούν βάσει του ΔΛΠ 39, θα εξακολουθήσει μέχρι να τεθεί σε ισχύ το νέο πλαίσιο υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας η διαφορά να αφαιρείται από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια κατά τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας. Σημειώνεται ότι η αφαίρεση από τα ίδια κεφάλαια των εποπτικής φύσεως προβλέψεων δεν επηρεάζει τα λογιστικά μεγέθη της τράπεζας (αποτελέσματα χρήσεως ή το λογιστικό υπόλοιπο των δανείων). Εξυπακούεται πάντως ότι στην περίπτωση που τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν συστήματα διαβάθμισης των πιστούχων βάσει πιθανοτήτων αθέτησης από τα οποία υπολογίζεται η πιθανή ζημιά τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 8 της ΠΔ/ΤΕ 2442/99 για τον υπολογισμό των προβλέψεων, θα αναγνωρίζονται εποπτικά οι ζημίες που προκύπτουν από το σύστημα αυτό.

Διευκρινίζεται όμως ότι: (i) Για τις τράπεζες που εφαρμόζουν από 1.1.2007 την τυποποιημένη μέθοδο στο πλαίσιο της αναθεωρημένης Οδηγίας 2000/12 για την κεφαλαιακή επάρκεια, θα εξακολουθήσουν να ισχύουν οι διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2442/99, (όπως ισχύει) σύμφωνα με τα παραπάνω. (ii) Για τις τράπεζες εφαρμόζουν την Μέθοδο Εσωτερικής διαβάθμισης από 1.1.2007, κατόπιν σχετικής πιστοποίησης από την Τράπεζα της Ελλάδος, και αναφέρονται στα εποπτικά ίδια κεφάλαια. Η τυχόν θετική διαφορά μεταξύ των αναμενόμενων ζημιών που θα έχουν υπολογισθεί σύμφωνα με το Παράρτημα VII της σχετικής Κοινοτικής Οδηγίας και των ζημιών που προκύπτουν από την εφαρμογή του ΔΛΠ 39 θα αφαιρείται κατά 50% από τα βασικά κεφάλαια και το υπόλοιπο 50% από τα συμπληρωματικά κεφάλαια, ενώ τυχόν αρνητική διαφορά μεταξύ των ως άνω αναμενόμενων ζημιών και των ζημιών που προκύπτουν βάσει του ΔΛΠ 39 θα προστίθεται (υπό προϋποθέσεις) στα συμπληρωματικά κεφάλαια μέχρι του ορίου του 0,6% του σταθμισμένου ενεργητικού της τράπεζας. Χρήση της ευχέρειας αποτίμησης στην εύλογη αξία του συνόλου των χρηματοοικονομικών μέσων (Fair value option) Τα πιστωτικά ιδρύματα που θα κάνουν χρήση της ευχέρειας αποτίμησης του συνόλου των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων τους σε εύλογη αξία υποχρεούνται να παρέχουν λεπτομερή πληροφόρηση την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με την επίπτωση της επιλογής αυτής στα αποτελέσματα χρήσεως και στην καθαρή θέση της τράπεζας. Σύμφωνα με το ΔΛΠ 30 (παρ. 46) τυχόν πρόσθετες εποπτικές προβλέψεις (επιπλέον των όσων υπολογίζονται με βάση το ΔΛΠ 39) δεν αναγνωρίζονται ως έξοδα ούτε επηρεάζουν τη συνολική καθαρή θέση της τράπεζας αλλά μεταφέρονται απλώς από τα αδιάθετα κέρδη (retained earnings) σε ειδικό αποθεματικό.

Επιπλέον, δεδομένου ότι η γενικευμένη χρήση της συγκεκριμένης μεθόδου αποτίμησης θα αυξήσει σημαντικά τη μεταβλητότητα των ιδίων κεφαλαίων, τα εξ" αποτιμήσεως στην εύλογη αξία κέρδη και ζημίες θα βαρύνουν τα εποπτικά ίδια κεφάλαια κατά τον ίδιο τρόπο με αυτόν που περιγράφηκε για τις μετοχές στα διαθέσιμα προς πώληση στοιχεία. Συγκεκριμένα τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη θα βαρύνουν κατά 45% μόνον τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια

ενώ οι ζημίες θα αφαιρούνται στο σύνολό τους από τα βασικά κεφάλαια. Περαιτέρω, σε περίπτωση της χρήσης από τα Πιστωτικά Ιδρύματα εφαρμόζουν της ευχέρειας αποτίμησης στην εύλογη αξία και των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, όπως είναι οι τίτλοι ομολογιακών δανείων που εκδίδονται από την τράπεζα, τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από την μεταβολή της εύλογης αξίας των υποχρεώσεων αυτών λόγω διαφοροποίησης της πιστοληπτικής ικανότητας της εκδότριας τράπεζας δεν θα συνυπολογίζονται στα εποπτικά ίδια κεφάλαια. Λογιστική μέθοδος της αντιστάθμισης του τύπου των ταμειακών ροών, αφορά την χρήση παραγώγων για την αντιστάθμιση μελλοντικών ταμειακών ροών από χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου ή από προγραμματισμένες μελλοντικές συναλλαγές (forecast transactions). Σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, εφόσον υπάρχει αποτελεσματική αντιστάθμιση, στα χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων : τα κέρδη και οι ζημίες που προκύπτουν από την αποτίμηση στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης μεταφέρονται στο σχετικό αποθεματικό (Cash flow hedges reserve –effective portion), ενώ α) είτε δεν προκύπτουν κέρδη ή ζημιές στην περίπτωση που το αντισταθμιζόμενο στοιχείο αποτιμάται στο κόστος β) είτε τα κέρδη ή ζημίες του αντισταθμιζόμενου στοιχείου που αποτιμάται σε εύλογη αξία μεταφέρονται στα αποτελέσματα. Συνεπώς, στην καθαρή θέση αναγνωρίζονται ως αποθεματικά κέρδη και ζημίες που θα αντισταθμίσουν μελλοντικές διακυμάνσεις των ταμειακών ροών που θα επηρεάσουν τα αποτελέσματα χρήσεως των τραπεζών στο μέλλον. Τα αποθεματικά όμως αυτά, από εποπτικής πλευράς, δεν είναι δυνατόν να αναγνωρισθούν ως ίδια κεφάλαια των τραπεζών και για το λόγο αυτό κατά τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας θα αφαιρούνται από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια.

20.3. Επενδύσεις σε Ακίνητα Ενσώματα Πάγια - Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 16 και 40.

Σύμφωνα με τα δύο ως άνω πρότυπα παρέχεται η επιλογή στις τράπεζες της τακτικής αποτίμησης των ιδιοχρησιμοποιούμενων παγίων στην περίπτωση του ΔΛΠ 16 και των παγίων

προς εκμετάλλευση στην περίπτωση του ΔΛΠ 40 στην εύλογη αξία τους. Στην πρώτη περίπτωση οι ζημίες ή κέρδη εξ αποτιμήσεως χρεοπιστώνονται σε ειδικό αποθεματικό αναπροσαρμογής παγίων και στη δεύτερη στα αποτελέσματα. Τα εξ αποτιμήσεως αυτά κέρδη στην πρώτη τουλάχιστον περίπτωση κατά κανόνα δεν πραγματοποιούνται. Συνεπώς, για λόγους συντηρητικότητας κατά τον υπολογισμό του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, για κάθε πάγιο στοιχείο που αποτιμάται στην εύλογη αξία οι εξ αποτιμήσεως ζημίες θα αφαιρούνται από τα βασικά κεφάλαια ενώ τα (προ φόρων) κέρδη εξ αποτιμήσεως θα αναγνωρίζονται σε ποσοστό 45% στα συμπληρωματικά κεφάλαια. Εξυπακούεται ότι ζημίες από μόνιμη απομείωση της αξίας παγίων που βαρύνουν τα αποτελέσματα χρήσεως επίσης αφαιρούνται από τα βασικά κεφάλαια. Ειδικότερα σε ότι αφορά την πρώτη εφαρμογή των ΔΛΠ 16 και 40, εφόσον οι τράπεζες κάνουν χρήση της δυνατότητας εξαίρεσης που παρέχει το ΔΠΧΠ 1 (αρ 17) και αναπροσαρμόσουν το κόστος κτήσεως των παγίων τους (deemed cost) στην εύλογη αξία αυτών το εκ της επανεκτιμήσεως αυτής του κόστους κτήσεως αποθεματικό θα περιλαμβάνεται στα συμπληρωματικά και όχι στα βασικά κεφάλαια δεδομένου ότι πρόκειται ουσιαστικά για αποθεματικό αναπροσαρμογής.

20.4.Γνωστοποίηση και Παρουσίαση Κατάταξη στοιχείων του παθητικού στις κατηγορίες ιδίων κεφαλαίων ή υποχρεώσεων - ΔΛΠ 32

Μεταξύ των άλλων στο πρότυπο αυτό καθορίζεται η βασική διάκριση των χρηματοοικονομικών μέσων ως υποχρεώσεων ή στοιχείων της καθαρής θέσης. Η διάκριση αυτή δεν θα πρέπει να επηρεάζει τον υπάρχοντα ορισμό των στοιχείων που αποτελούν τα εποπτικά ίδια κεφάλαια. Στα τελευταία περιλαμβάνονται για παράδειγμα υβριδικές προνομιούχες μετοχές και δάνεια μειωμένης εξασφάλισης τα οποία αποτελούν υποχρεώσεις σύμφωνα με το πρότυπο αυτό. Αντίστροφα, δάνεια και ορισμένες μορφές ενσωματωμένων παραγώγων, μέρος των οποίων

σύμφωνα με το ΔΛΠ 32 θεωρούνται μέρος της καθαρής θέσης, δεν αναγνωρίζονται ως εποπτικά ίδια κεφάλαια.

20.5. Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ΔΛΠ 27.

1. Τιτλοποίηση απαιτήσεων Τα κριτήρια ενοποίησης κατά τα ως άνω πρότυπα των εταιρειών ειδικού σκοπού που σχετίζονται με προγράμματα τιτλοποίησης δανείων σύμφωνα με τα οποία μεταφέρεται στις εταιρίες αυτές από μία τράπεζα ο πιστωτικός κίνδυνος των μεταβιβαζόμενων δανείων, διαφέρουν σημαντικά από αυτά που προβλέπονται τόσο από την υπάρχουσα ρύθμιση όσο και από την προβλεπόμενη από τη νέα Οδηγία για την κεφαλαιακή επάρκεια. Ο εποπτικός χειρισμός της μεταφοράς του πιστωτικού κινδύνου μέσω προγραμμάτων τιτλοποίησης θα εξακολουθήσει να βασίζεται στα εποπτικά κριτήρια και όχι στην πρακτική που επιβάλλουν τα πρότυπα. 2. Ενοποίηση συγγενών επιχειρήσεων των τραπεζών εκτός του χρηματοπιστωτικού τομέα; Η ενοποίηση συγγενών επιχειρήσεων με σκοπό την άσκηση ενοποιημένης εποπτείας περιορίζεται σε αυτές που δραστηριοποιούνται στον χρηματοπιστωτικό τομέα και υπάγονται κατά τα ισχύοντα σε εποπτεία σε ενοποιημένη βάση. Επιχειρήσεις που ενοποιούνται σύμφωνα με τα ΔΛΠ και δεν ανήκουν στις επιχειρήσεις που υπάγονται στην ενοποιημένη εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων εφόσον είναι σημαντικού ύψους δεν ενοποιούνται στις υποβαλλόμενες στην Τράπεζα της Ελλάδος οικονομικές καταστάσεις αλλά περιλαμβάνονται σ' αυτές με τον τρόπο που ορίζεται στο ΠΔ. 267/ 1995.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 17ης Απριλίου 1989 σχετικά με τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων (89/299/ΕΟΚ)

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 4ης Απριλίου 2001 για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων (2001/24/ΕΚ)

21. Υποχρεώσεις της Τράπεζας της Ελλάδος

Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί, έτσι, και πρέπει -υποχρεούται-να λάβει τα αναγκαία μέτρα:

α. περιορισμού της επεκτατικής πιστωτικής δραστηριότητας των τραπεζών, στον τομέα, ιδίως, της καταναλωτικής πίστης, αφού αυτή γίνεται πρόξενος αύξησης του πληθωρισμού και πλήπτει με κάθε τρόπο την εθνική μας οικονομία. **α** διασφάλισης της αγοραστικής δύναμης των καταθέσεων του κοινού, μέσω θεσπίσεως κατωτάτων ορίων επιτοκίων στο ύψος τουλάχιστον του τρέχοντος πληθωρισμού, αφού τα μικρότερα επιτόκια συνιστούν ανήθικη εκμετάλλευση του καταθέτη και συνταγματικά ανεπίτρεπτο πλήγμα του προστατευόμενου δικαιώματος στην ιδιοκτησία, και β. προστασίας των πιστωτών από την εκμετάλλευση, μέσω θεσπίσεως ή αποδοχής ήδη ισχυόντων ανωτάτων ορίων επιτοκίων χορηγήσεων και μέσω απαγορεύσεως των ανατοκισμών στις πιστώσεις με την μη ορθή ερμηνεία του «αλληλόχρεου λογαριασμού».

Η Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με τα παραπάνω προέβη στην έκδοση μιας διοικητικής πράξεως, της αποφάσεως ΕΝΠΘ/ΤΕ 178/19.7.2004, με την οποία αποφαίνεται ότι, «τα τραπεζικά επιτόκια διαμορφώνονται ελεύθερα» και ότι «ο διοικητικός καθορισμός ανωτάτου ορίου στα τραπεζικά επιτόκια» και «ο συσχετισμός τους προς το εκάστοτε ισχύον για τα εξωτραπεζικά επιτόκια ανώτατο όριο» δεν συμβιβάζονται ούτε προς τις αρχές νομισματικής πολιτικής του ΕΣΚΤ, ούτε προς τον σκοπό ή τα κριτήρια θέσπισης και ισχύος ανωτάτων ορίων εξω-τραπεζικών επιτοκίων.

Οι βασικές αρχές της νομισματικής πολιτικής του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος και οι συνακόλουθες αρχές της ανοικτής αγοράς και του ελεύθερου ανταγωνισμού δεν αποτελούν σύμφωνα με τα παραπάνω, εμπόδια στην έλλογη διοικητική παρέμβαση.

Βεβαίως η ελευθερία ανταγωνισμού ή η πιθανή εναρμονισμένη πρακτική προς την ακριβότερη παροχή υπηρεσιών, δεν είναι εξ ορισμού νοητή ή επιτρεπτή. Έπειτα, ο συσχετισμός τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων είναι νομικά, για λόγους ισονομίας και από ερμηνευτική αναγκαιότητα, αναπόφευκτος. Στον συσχετισμό αυτό προχώρησε ήδη η νομολογία του Αρείου

Πάγου με την απόφαση 1219/2001 αναγνωρίζοντας ότι η θέσπιση ανωτάτων ορίων στα εξωτραπεζικά επιτόκια λαμβάνει υπόψη της ρητά τις υφιστάμενες χρηματοπιστωτικές συνθήκες, βασιζόμενη, άλλωστε, σε επιτόκια καθοριζόμενα από την ΕΚΤ, και ότι εμμέσως αυτά, μέσω ιδίως της ΑΚ 281, αποτελούν όρια και των τραπεζικών επιτοκίων, που στα πλαίσια του ελεύθερου ανταγωνισμού μπορούν και οφείλουν να διαμορφώνονται σε κατώτερα λογικά επίπεδα.

Βεβαίως ο έλεγχος της τήρησης των κανόνων, που αφορούν την χορήγηση και εκτέλεση των πιστώσεων, έχει ανατεθεί ρητά στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία έχει εξουσιοδοτηθεί να προβαίνει σε έρευνες βιβλίων και στοιχείων τόσο των πιστωτικών ιδρυμάτων, που χορήγησαν την πίστωση, όσο και των πιστοληπτών. Οι ελεγχόμενοι είναι υποχρεωμένοι να εμφανίζουν όλα τα αναγκαία για την διεξαγωγή του ελέγχου στοιχεία (άρθρο 4 Ν.Δ. 588/48).

Με τη διαπίστωση παραβάσεων, η Τράπεζα της Ελλάδος, ανεξάρτητα από κάθε άλλη προβλεπόμενη σε άλλες διατάξεις κύρωση, μπορεί, ή διαζευκτικά ή σωρευτικά, είτε να αίρει από την υπεύθυνη τράπεζα την Ι εξουσιοδότηση να ενεργεί πράξεις επί συναλλάγματος, είτε να την αποκλείει για ορισμένο ή αόριστο χρόνο από περαιτέρω χρηματοδοτήσεις, (άρθρο 5, παρ. 1, Ν.Δ. 588/48), είτε να αυξάνει το ποσοστό των αναγκαστικών καταθέσεων της στην Τράπεζα Ελλάδος, είτε να αυξάνει το επιτόκιο χρηματοδοτήσεως της.

Πέρα των παραπάνω, η παράβαση συνιστά αξιόποινη πράξη, διωκόμενη με αίτηση της Τράπεζας της Ελλάδος, και αφορά τόσο τους παραβάτες υπαλλήλους, όσο και τον διοικητή ή τον γενικό διευθυντή και τον εντεταλμένο σύμβουλο της τράπεζας, και τιμωρείται με φυλάκιση ή χρηματική ποινή, κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 του Α.Ν. 1387/1950.

Οι σχετικές με την Άσκηση Πίστη αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, οι οποίες εκδίδονται ως Πράξεις του Διοικητή της (ΠΔ/ΤΕ), συνιστούν, βέβαια, διοικητικές πράξεις και ισχύουν, όταν είναι κανονιστικές, από της δημοσιεύσεως τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και όχι από της εκδόσεως τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6, παρ. 1, του ΝΔ. 588/48. Εξάλλου, όπως

κάθε άλλη διοικητική πράξη, και οι πράξεις του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, κανονιστικές και ατομικές, υπόκεινται στο δικαστικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας για οποιονδήποτε λόγο ακυρώσεως, ανεξάρτητα από τις διακρίσεις, που θέσπιζαν οι παρ. 2-3 του άρθρου 6 ΝΔ. 588/48, που είχαν κριθεί ως αντισυνταγματικές και καταργήθηκαν με τη διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 12 Ν. 2548/1997.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Ευθυμιόπουλος «Η ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας: Η θεωρητική διαμάχη, οι εμπειρικές ενδείξεις και τα ζητήματα πολιτικής που παραμένουν «ανοικτά» Δελτίο ΕΕΤ 2005 σελ 42

22. Ενιαίοι όροι ανταγωνιστικής άσκησης των τραπεζικών δραστηριοτήτων

Η άσκηση των τραπεζικών δραστηριοτήτων είναι φυσικό να διέπεται από ποικιλία διατάξεων, διαφορετικών από κράτος σε κράτος. Κάποιες απ' αυτές, αναφερόμενες στην προστασία ***ειδικών κατηγοριών συμφερόντων*** ή του γενικότερου συμφέροντος, έχουν τη φύση διατάξεων αναγκαστικού δικαίου, ώστε η διαφορετικότητα να δημιουργεί σημαντικό ανταγωνιστικό πρόβλημα στην ενιαία αγορά, με την έννοια των άνισων ανταγωνιστικών ευκαιριών των πιστωτικών ιδρυμάτων, που ανήκουν σε διαφορετικές έννομες τάξεις κρατών μελών. Η εναρμόνιση, επομένως, των κυριότερων αυτών νομοθετικών διατάξεων των κρατών μελών σε κοινοτικό επίπεδο ήταν, καταρχήν, αναγκαία για την εγκαθίδρυση της ενιαίας τραπεζικής αγοράς. Παράλληλα, όμως, από την εναρμονιστική αυτή προσπάθεια προέκυψε ένα ειδικό κοινοτικό καθεστώς προστασίας ποικίλων συμφερόντων των συναλλασσομένων με τράπεζες και του γενικού συμφέροντος. Αυτό το ενιαίο προστατευτικό καθεστώς αφορά, κυρίως, τις ακόλουθες περιπτώσεις

Με την οδηγία 94/19/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «περί των *συστημάτων εγγύησης* -ακριβέστερα, επιβλήθηκε στα κράτη μέλη η υποχρέωση να προβλέψουν τη σύσταση, οργάνωση και λειτουργία ενός (εθνικού) συστήματος ασφάλισης καταθέσεων με ασφαλιστικό, ασφαλώς, χαρακτήρα, χάριν προστασίας των συμφερόντων των καταθετών, στο οποίο θα υπάγονται τα πιστωτικά ιδρύματα του κάθε κράτους μέλους. Στόχος του συστήματος είναι η εξασφάλιση της σύντομης καταβολής στους «καταθέτες» (ασφαλιστικής) αποζημίωσης μέχρι ποσού 20.000 ευρώ, έναντι των ισόποσων ή μεγαλυτέρων, συνολικών, πάντως, «καταθέσεων» τους σε πιστωτικό ίδρυμα, το οποίο βρίσκεται σε οικονομική αδυναμία επιστροφής τους και, συνεπώς, «οι καταθέσεις καθίστανται μη διαθέσιμες».

Ως «καταθέσεις» που χρήζουν προστασίας δεν θεωρούνται μόνο οι κατά κυριολεξία καταθέσεις, αλλά και τα πιστωτικά υπόλοιπα πελατειακών λογαριασμών προσωρινού χαρακτήρα και οι

απαιτήσεις από τίτλους εκδόσεως του πιστωτικού ιδρύματος. Τα κράτη μέλη, εξάλλου, διατηρούν το δικαίωμα να προβλέπουν υψηλότερη ή ευρύτερη κάλυψη των καταθέσεων, ακόμα, και πλήρη κάλυψη για ορισμένα είδη καταθέσεων, αν τούτο επιβάλλεται από κοινωνικούς λόγους.

Σε μια γενικότερη προσπάθεια διεθνούς ισχυροποιήσεως του θεσμού μέσω συντονισμένων πολιτικών για τη διασφάλιση της σταθερότητας των χρηματοπιστωτικών συστημάτων, δημιουργήθηκε στη Βιέννη το 2002 το *«Ευρωπαϊκό Σύστημα Εγγύησης Καταθέσεων»* ως ένωση χωρίς νομική προσωπικότητα, από εκπροσώπους κυρίως ευρωπαϊκών συστημάτων εγγύησης καταθέσεων. Τούτο έγινε για να αποφευχθεί η σύζευξη στον ήδη συσταθέντα στα πλαίσια της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών διεθνή φορέα, του οποίου οι αποφάσεις θα ήταν δεσμευτικές.

Παρόμοιο *«σύστημα αποζημίωσης επενδυτών»* επιβάλλεται να συστήσουν τα κράτη μέλη της ΕΚ με την οδηγία 97/9/ΕΚ. Στο σύστημα αυτό οφείλουν να συμμετέχουν οι «επιχειρήσεις επενδύσεων», δηλαδή, οι επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και τα πιστωτικά ιδρύματα, που μπορούν να παρέχουν τέτοιες υπηρεσίες, εκτός αν τα τελευταία συμμετέχουν σε σύστημα εγγύησης καταθέσεων, που εξασφαλίζει ισοδύναμη προστασία σε επενδυτές. Σκοπός του είναι η καταβολή αποζημιώσεων μέχρι του ορίου των 20.000 ευρώ σε επενδυτές, σε πρόσωπα, δηλαδή, που έχουν καταθέσει σε μιαν επιχείρηση επενδύσεων χρήματα ή τίτλους, στα πλαίσια διεξαγωγής επενδυτικών υπηρεσιών. Τα πρόσωπα αυτά αποκτούν, έτσι, απαίτηση κατά της επιχείρησης επενδύσεων για τα κεφάλαια ή τους τίτλους, που τους ανήκουν, αλλά η επιχείρηση αδυνατεί οικονομικά ή δικαστικά να τους επιστρέψει.

Με τις οδηγίες 87/102/ΕΟΚ και 90/88/ΕΟΚ επιδιώχθηκε η θέσπιση ενός ενιαίου καθεστώτος *προστασίας* των συμφερόντων των *καταναλωτών* στην ΕΚ. Ως καταναλωτές προσδιορίσθηκαν τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία καθίστανται αντισυμβαλλόμενοι «πιστωτικών φορέων» σε πιστωτική σχέση, για επιδίωξη σκοπών εκτός των ορίων της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Οι διατάξεις των ως άνω οδηγιών επιβάλλουν συγκεκριμένα την τήρηση του

εγγράφου τύπου και ορισμένο ελάχιστο περιεχόμενο στις συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για την ανάγκη αναγραφής στη σύμβαση του λεγόμενου «Συνολικού Ετήσιου Πραγματικού Επιτοκίου» και για την παροχή της δυνατότητας πρόωρης επιστροφής της πίστωσης με μείωση του προβλεφθέντος συνολικού κόστους της πίστωσης.

Με την οδηγία 97/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του 1 Συμβουλίου, η οποία ακολούθησε ουσιαστικά την αντίστοιχου περιεχομένου σύσταση 90/109/ΕΟΚ, ρυθμίζονται με ενιαίο τρόπο οι όροι για την πραγματοποίηση από κράτος μέλος σε κράτος μέλος (διασυνοριακά) εμβασμάτων *{μεταφορές κεφαλαίων ή πιστώσεων-* σε νομίσματα των κρατών μελών ή σε ευρώ, ύψους μέχρι 50.000 ευρώ, από πιστωτικά και άλλα ιδρύματα κατ' εντολήν πελατών τους. Η οδηγία αναφέρεται στην αναγκαιότητα επαρκούς πληροφόρησης του πελάτη για τη διαδικασία, το κόστος, τον χρόνο υλοποίησης, την άφιξη κ.λ.π. Επιβάλλει ελάχιστες υποχρεώσεις στα ιδρύματα, ως προς τα εμβάσματα που αναλαμβάνουν, όπως να τηρούν τη τυχόν συμφωνηθείσα προθεσμία εκτέλεσης, να πιστώνουν αμέσως τον λογαριασμό του εντολέα με το ποσό του εμβάσματος ή μέχρι το ποσό των 12.500 ευρώ, αν δεν πιστώθηκε ο λογαριασμός του δικαιούχου με το ποσό της εντολής, επιφυλασσομένων των λοιπών αξιώσεων του εντολέα. Υποχρεώνει, τέλος, τα κράτη μέλη να θεσπίσουν «πρόσφορες και επαρκείς διαδικασίες έγερσης αξίωσης και προσφυγής για την επίλυση των τυχόν διαφορών». Συμπληρωματικό χαρακτήρα προς τις διατάξεις της ως άνω οδηγίας έχουν οι διατάξεις του Κανονισμού 2560/19.12.2001, ο οποίος στοχεύει στην εξομοίωση του κόστους των διασυνοριακών πληρωμών σε ευρώ με το κόστος των αντίστοιχων εσωτερικών πληρωμών. Σημαντική είναι η πρόβλεψη, ιδίως, της δημιουργίας ενός *διεθνούς αριθμού λογαριασμού* για κάθε πελάτη και ενός *κωδικού αριθμού αναγνώρισης* για κάθε τράπεζα. Οι δύο αυτοί αριθμοί - IBAN και BIO- οφείλουν να γνωστοποιούνται από τον πελάτη στην τράπεζα, στην οποία δίνεται η εντολή για εκτέλεση μεταφοράς κεφαλαίων.

Με την οδηγία 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως αυτή τροποποιήθηκε από την οδηγία 2001/97/ΕΚ, επιδιώκεται η προστασία του κοινωνικού συνόλου με την πρόβλεψη μεθόδων πρόληψης της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπως από λαθρεμπόριο ναρκωτικών, οργανωμένο έγκλημα, τρομοκρατία κ.λ.π. Προς το σκοπό αυτό η οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη να υποχρεώνουν τα πιστωτικά ιδρύματα -αλλά και τους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, τις ασφαλιστικές εταιρίες και τις επιχειρήσεις επενδύσεων και τους ΟΣΕΚΑ- σε έλεγχο της ταυτότη-τας των συναλλασσομένων, σε διατήρηση του αποδεικτικού υλικού των συναλλαγών, σε συνεργασία και δη ενημέρωση των αρμόδιων διωκτικών αρχών για τυχόν προκύπτουσες ενδείξεις, σε ιδιαίτερη εξέταση των «ύποπτων» συναλλαγών ή σε άρνηση εκτέλεσης τους. Με την οδηγία 98/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σχετικά με το *αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού αξιόγραφων*, αντιμετωπίζεται με ενιαίο τρόπο το ζήτημα των κινδύνων, που ενέχει η συμμετοχή σε τέτοια πολυμερή συστήματα. Κατά τη βασικότερη διάταξη της οδηγίας, οι εντολές μεταβίβασης (χρημάτων ή αξιόγραφων) και ο συμψηφισμός είναι νομικά εκτελεστοί και αντιτάσσονται έναντι των τρίτων, ακόμη και σε περίπτωση διαδικασίας «αφερεγγυότητας» (συλλογικό μέτρο, που οδηγεί σε εκκαθάριση ή αναδιάρθρωση, συνοδευόμενο από αναστολή πληρωμών. - Πρόκειται, ακριβέστερα, κατά ορθή απόδοση του όρου για «διαδικασίες επί αδυναμίας πληρωμών») κατά συμμετέχοντος, εφόσον οι εντολές μεταβίβασης εισήχθησαν στο σύστημα πριν από την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας με δικαστική ή διοικητική απόφαση. Η ίδια, μάλιστα, η εντολή μεταβίβασης δεν ανακαλείται μετά τη χρονική στιγμή, που ορίζουν οι κανόνες του συστήματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ν. Χατζηγιάννη, «Γενικό διάγραμμα της εξέλιξης των κοινοτικών ρυθμίσεων για την εσωτερική αγορά στον χρηματοπιστωτικό τομέα», Δελτίο ΕΕΤ 1994 (Νοέμβριος.), σελ. 167.

23. ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αποτελεί επίσης αναμφισβήτητο γεγονός το ότι εισερχόμαστε πλέον στην ουσιαστική ολοκλήρωση και ενοποίηση των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών. Αυτό προκύπτει από την ολοκλήρωση των μέτρων του Σχεδίου Δράσης Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (Σ.Δ.Χ.Υ.), αλλά και από την αποφασιστικότητα των αρχών της Ε.Ε. και ορισμένων ισχυρών συντελεστών της αγοράς να διασφαλίσουν την ορθή υλοποίηση αυτών των μέτρων, την επιβολή τους, καθώς και την εξάλειψη διαφοροποιημένων εθνικών πρακτικών και εμποδίων, ώστε να επέλθει η γνήσια ολοκλήρωση της αγοράς.

Επιπλέον, ήδη ξεκίνησε ένας νέος κύκλος εναρμόνισης, πέραν των μέτρων του πιο πάνω σχεδίου δράσης, ο οποίος συνδέεται με την εκκαθάριση και το διακανονισμό των συναλλαγών. Στόχος του είναι η επίτευξη κοινού κανονιστικού πλαισίου όσον αφορά στην υλοποίηση, την επιβολή, την εξάλειψη πρακτικών και εμποδίων ανά κράτος-μέλος για την εκκαθάριση και το διακανονισμό των χρηματιστηριακών συναλλαγών.

Το Σ.Δ.Χ.Υ. υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας το 1999 και αποτελείται από μια σειρά 42 μέτρων που αποσκοπούν στη βελτίωση Ενιαίας Αγοράς Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (Ε.Α.Χ.Υ.), μέσω της συμπλήρωσης των κενών και της εξάλειψης των εμποδίων που απομένουν, ώστε να δημιουργηθεί το νομικό και κανονιστικό περιβάλλον που υποστηρίζει την ολοκλήρωση των χρηματοοικονομικών αγορών.

Επίσης εξετάζεται πώς μπορεί να εμπλουτιστεί η Ε.Α.Χ.Υ. μέσω δύο κατευθύνσεων:

Πρώτον, μέσω της Επιτροπής Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (European Securities Committee, ESC), η οποία απαρτίζεται από αξιωματούχους των οικονομικών υπηρεσιών της Ε.Ε. και η οποία αναφέρεται στην κατάσταση της χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης και εισηγείται τα επόμενα βήματα για την επίτευξη της Ε.Α.Χ.Υ.

Δεύτερον, μέσω των τεσσάρων ομάδων εμπειρογνωμόνων που έχει συγκροτήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τους κλάδους της τραπεζικής, των αξιογράφων, των ασφαλίσεων-συντάξεων και της διαχείρισης κεφαλαίων. Οι ομάδες αυτές ετοιμάζουν και εκδίδουν εκθέσεις σχετικά με το πώς θα προοδεύσει περαιτέρω η αγορά χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Οι εκθέσεις αυτές συζητούνται και τροφοδοτούν το πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής.

23.1. Οδηγίες στο πλαίσιο της Διαδικασίας LAMFALUSSY

Όπως είναι γνωστό, η έκθεση «Lamfalussy (2001)» για τις κεφαλαιαγορές έχει ήδη καθιερώσει μια νέα προσέγγιση στη διαμόρφωση και υλοποίηση του κανονιστικού πλαισίου για τις κεφαλαιαγορές, έτσι ώστε η κανονιστική διαδικασία να είναι πιο αποτελεσματική, διαφανής, ευέλικτη, σύντομη, αλλά και ικανή να αντιμετωπίζει έγκαιρα τις μεταβολές στο χρηματοοικονομικό περιβάλλον. Η δομή Lamfalussy θα επεκταθεί σύντομα και στους άλλους δύο πυλώνες του Ε.Α.Χ.Υ., δηλαδή στην τραπεζική και στην ασφαλιστική αγορά.

Η διαδικασία αυτή, η οποία εφαρμόζεται ειδικά στον χρηματοπιστωτικό τομέα και αποτελεί εξέλιξη της διαδικασίας κανονιστικής επιτροπολογίας, συνίσταται σε τέσσερα επίπεδα:

Στο επίπεδο 1 εκδίδεται η βασική νομική πράξη, στην οποία αποτυπώνονται τα ζητήματα πολιτικής σημασίας με τη μορφή Οδηγίας ή Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου,

στο επίπεδο 2, εκδίδονται τα εκτελεστικά μέτρα εφαρμογής της βασικής νομικής πράξης με τη μορφή Οδηγίας ή Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

και στο επίπεδο 3, εκδίδονται συστάσεις και κατευθυντήριες γραμμές με στόχο ιδίως την ομοιόμορφη εφαρμογή από τα κράτη - μέλη των διατάξεων που θεσπίζονται στο επίπεδο 1 και στο επίπεδο 2. Οι κανόνες στο επίπεδο 3 εκδίδονται σε ό,τι αφορά τις κεφαλαιαγορές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών (CESR).

Τέλος, στο επίπεδο 4 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρακολουθεί την ορθή εφαρμογή από τα κράτη - μέλη των κοινοτικών πράξεων.

23.2. Οδηγία για τις αγορές και τα χρηματοοικονομικά μέσα.

Η «Οδηγία για τις Αγορές και τα Χρηματοοικονομικά μέσα» ή «Νέα Οδηγία Επενδυτικών Υπηρεσιών», υιοθετήθηκε τον Απρίλιο του 2004 και παρέχει στις Ε.Π.Ε.Υ. ένα αποτελεσματικότερο «ενιαίο διαβατήριο», που τους επιτρέπει να λειτουργούν σε όλη την Ε.Ε. στην βάση της έγκρισης από την χώρα καταγωγής τους, μειώνοντας έτσι τις γραφειοκρατικές διαδικασίες. Επιπροσθέτως, συντελεί στη μείωση του κόστους άντλησης κεφαλαίων και αποσκοπεί στη διασφάλιση του ότι τα κεφάλαια θα κατευθυνθούν στις χρήσεις που είναι περισσότερο αναγκαίες σε όλο το εύρος της Ε.Ε. αποφέροντάς της με αυτό τον τρόπο σημαντικό όφελος. Οι Ε.Π.Ε.Υ. θα μπορούν να υλοποιούν και εντολές εκτός οργανωμένων αγορών, κάτι που δεν είναι σήμερα επιτρεπτό σε ορισμένες χώρες, ενώ οι επενδυτές θα απολαμβάνουν ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας όταν συναλλάσσονται μέσω Ε.Π.Ε.Υ., ανεξάρτητα από την χώρα εγκατάστασης των εταιριών αυτών και την χώρα που παρέχονται οι υπηρεσίες.

Η Οδηγία 2004/39/ΕΚ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, η οποία καταργεί την Οδηγία 93/22/ΕΟΚ για τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών ("ISD"), εκδόθηκε σύμφωνα με τη διαδικασία Lamfalussy.

Σε ό,τι αφορά στις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, η Οδηγία 2004/39/ΕΚ αποτελεί τη βασική νομική πράξη (επίπεδο 1), ενώ έχουν επίσης εκδοθεί τα εκτελεστικά μέτρα εφαρμογής των διατάξεών της που είναι η Οδηγία 2006/73/ΕΚ και ο Κανονισμός 1287/2006 (επίπεδο 2). Σε ό,τι αφορά στο επίπεδο 3, έχουν ήδη εξαγγελθεί τα μέτρα που πρόκειται να ληφθούν από την CESR, τα οποία τελούν υπό εκπόνηση.

23.3. Οδηγία για τη Διαφάνεια

Η «Οδηγία για τη Διαφάνεια» που υιοθετήθηκε πρόσφατα αποσκοπεί στην αύξηση της διαφάνειας στις κεφαλαιαγορές της Ε.Ε. Επιβεβαιώνει, και στα θέματα της τακτικής ενημέρωσης που πρέπει να δημοσιεύουν οι εταιρίες των οποίων οι μετοχές διαπραγματεύονται σε αγορά, την αρχή του κράτους καταγωγής («home country principle»), απαγορεύοντας στο κράτος υποδοχής να επιβάλλει αυστηρότερους κανόνες από τα Κοινοτικά ελάχιστα. Έτσι, εκδότες που εισάγουν αξία σε αγορές περισσότερων κρατών-μελών υποχρεούνται να τηρούν ένα ενιαίο πλαίσιο υποχρεώσεων διαφάνειας. Οι εκδότες υποχρεούνται να δημοσιεύουν τις οικονομικές καταστάσεις τους εντός 4 μηνών από το πέρας του οικονομικού έτους, αντί του ισχύοντος εξαμήνου. Πέραν των ετήσιων και εξαμηνιαίων οικονομικών καταστάσεων, υποχρεωτική καθίσταται και η δημοσίευση τριμηναίων, πράγμα που ισχύει ήδη στην ελληνική νομοθεσία πριν από την ενσωμάτωση της Οδηγίας.

23.4. Οδηγία για τα Ενημερωτικά Δελτία

Με την «Οδηγία για τα Ενημερωτικά Δελτία» (Νοέμβριος 2003), η Ε.Ε. πέτυχε να έχει μια κοινή σειρά εγγράφων (set of documents) για τις αυξήσεις κεφαλαίου σε όλη της την έκταση. Η Οδηγία προβλέπει ότι οι εταιρίες μπορούν να χρησιμοποιούν τα ενημερωτικά τους δελτία για της εισαγωγή τους σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές.

Η Οδηγία για τα Ενημερωτικά Δελτία, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με Ν.3401/2005 (ΦΕΚ Α΄ 257), συνοδεύεται από Κανονισμό της Επιτροπής, σχετικά με την πληροφόρηση που πρέπει να περιέχεται στο ενημερωτικό δελτίο, την ενσωμάτωση στοιχείων με παραπομπή και τις διαφημίσεις των εκδόσεων και των εισαγωγών. Στο πλαίσιο της νέας ενιαίας νομοθεσίας για τα κράτη-μέλη, η CESR (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Αρχών Κεφαλαιαγοράς) δημοσίευσε τις τελικές της συστάσεις για την συνεπή υλοποίηση του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα ενημερωτικά δελτία, ώστε να προκύπτει μία τυποποιημένη και εναρμονισμένη

μορφή γι' αυτά στην Ε.Ε., η οποία να επιτρέπει στις εταιρίες να τα χρησιμοποιούν για την εισαγωγή τους σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές, χωρίς να χρειάζεται να υποβάλλουν εκ νέου αίτηση για έγκριση στην αρμόδια εθνική εποπτική αρχή, αποφεύγοντας έτσι το κόστος και τις καθυστερήσεις.

23.5. Οδηγία για την Κατάχρηση Αγοράς

Με την «Οδηγία για την Κατάχρηση Αγοράς» (Ιανουάριος 2003), η Ε.Ε. ορίζει ένα πλέγμα μέτρων με γνώμονα την προστασία της αγοράς τόσο από πράξεις καταχρηστικής εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών (insider trading) όσο και από πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (market manipulation). Ως προς την αποτροπή πράξεων καταχρηστικής εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών, τα Κοινοτικά μέτρα συνίστανται στην επιβολή της υποχρέωσης στους εκδότες για άμεση δημοσιοποίηση των εμπιστευτικών πληροφοριών, (όπως μέλη διοικητικού συμβουλίου του εκδότη, συμμετέχοντες στο κεφάλαιο του εκδότη, και εργαζόμενους στην επιχείρηση του εκδότη), για άμεση γνωστοποίηση στις αρμόδιες αρχές των συναλλαγών που διενεργούν σε κινητές αξίες του εκδότη ή σε παράγωγα επ' αυτών, στους αναλυτές για γνωστοποίηση των συγκρούσεων αναφορικά με χρηματοπιστωτικά μέτρα για τα οποία διενεργούν αναλύσεις και άλλα. Ως προς την αποτροπή πράξεων χειραγώγησης της αγοράς, το ελεγκτικό βάρος μετακυλίεται στα χρηματιστήρια, στους διαχειριστές.

Η «Οδηγία για την Κατάχρηση της Αγοράς» ενσωματώθηκε στο δίκαιο μας με το Ν.3340/2005 (ΦΕΚ ΑΔ 112), ενώ σχετική ενσωμάτωση πραγματοποιήθηκε και ως προς τα ανωτέρω μέτρα εφαρμογής με την έκδοση αντίστοιχων κανονιστικών αποφάσεων από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

23.6. Λοιπές Οδηγίες

Αναφέρονται οι Οδηγίες για τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.) (2001/107 και 2002/108), οι οποίες ενσωματώθηκαν στο Εθνικό δίκαιο με το Ν.3283/2005 (ΦΕΚ Α' 210), η

Οδηγία για τις Δημόσιες Προτάσεις, η οποία ενσωματώθηκε στο Εθνικό δίκαιο με το Ν.3461/2006, η Οδηγία για τους Χρηματοοικονομικούς Ομίλους, ως προς τις οποίες επίκειται η επίκειται η εθνική μας εναρμόνιση, καθώς και η Οδηγία για τη Χρηματοοικονομική Ασφάλεια, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το Ν.3301/2004 (ΦΕΚ ΑΔ 263).

23.7. Οι Ενέργειες της Ε.Ε. για την εκκαθάριση και το διακανονισμό των συναλλαγών

Οι ενέργειες αυτές της Ε.Ε. οι οποίες αποτελούν ένα σχετικά νέο κεφάλαιο συνδέονται με την εναρμόνιση των εθνικών πλαισίων εκκαθάρισης και διακανονισμού των συναλλαγών, η οποία θα αποτελέσει μία νέα μελλοντική προτεραιότητα.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι παρά το ότι υπάρχει ήδη το ευρώ και αποπερατώνεται το Σ.Δ.Χ.Υ., δεν θα υπάρξει πραγματικά ενιαία αγορά μετοχών, εκτός εάν η εκκαθάριση και ο διακανονισμός των διασυνοριακών συναλλαγών είναι αποτελεσματικοί και ασφαλείς, όσο είναι και στο εθνικό επίπεδο. Η επίτευξή τους θα καταστήσει, τις μεν αγορές πιο λειτουργικές και φθηνότερες για τους επενδυτές, τη δε αγορά της Ε.Ε. πιο ανταγωνιστική διεθνώς. Είναι μία πρωτοβουλία που θα χρειαστεί χρόνο, ενώ έχει ως αρχές την πρόσβαση σε όλες τις αγορές της Ε.Ε., την αμοιβαία αναγνώριση των εθνικών κανονισμών και την πλήρη διαφάνεια, που επιτρέπει στους χρήστες να συγκρίνουν την ποιότητα και το κόστος των διαφόρων υπηρεσιών που διατίθενται.

Το Σ.Δ.Χ.Υ. δεν επαρκεί και θα πρέπει να συμπεριλάβει προς εναρμόνιση όλο το πλαίσιο της εκκαθάρισης και διακανονισμού των χρηματιστηριακών συναλλαγών, δηλαδή να εξαλειφθούν τα 15 εμπόδια που προσδιόρισε η Επιτροπή Giovannini. Στο πλαίσιο αυτό, η Ε.Ε. ξεκίνησε τη διαβούλευση για τη δημιουργία Οδηγίας για την εκκαθάριση και το διακανονισμό των συναλλαγών, κάτι που θα πρέπει μάλλον να έχει περατωθεί έως το τέλος του 2006.

Προς την κατεύθυνση αυτή στις 7 Νοεμβρίου 2006, υπεγράφη ένας «ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας του κλάδου υπηρεσιών συμψηφισμού και διακανονισμού» από όλα τα μέλη των κυριότερων ενώσεων του τομέα (Ομοσπονδία Ευρωπαϊκών Χρηματιστηρίων, Ευρωπαϊκή

Ένωση Κεντρικών Γραφείων Συμψηφισμού, Ευρωπαϊκή Ένωση Κεντρικών Θεματοφυλάκων Κινητών Αξιών). Αυτή η πρωτοβουλία ανταποκρίνεται στην επιθυμία της Επιτροπής να υπάρξει μια προσέγγιση από τις ίδιες τις επιχειρήσεις αντί μιας οδηγίας που θα εξαλείφει τα τελευταία εμπόδια για την ενοποίηση της αγοράς υπηρεσιών ολοκλήρωσης των συναλλαγών. Τα μέτρα που περιλαμβάνει ο κώδικας καλύπτουν ιδίως: τη διαφάνεια των τιμών και των υπηρεσιών, την πρόσβαση και τη διαλειτουργικότητα, το διαχωρισμό των υπηρεσιών και τον λογιστικό διαχωρισμό. Εξάλλου το Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του της 28ης Νοεμβρίου, διατύπωσε ευνοϊκή γνώμη σχετικά με την πρωτοβουλία αυτή.

Ανακοίνωση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Βρυξέλλες, 28 Νοεμβρίου 2006:

Αναγνωρίζει ότι η στρατηγική προσέγγιση της Επιτροπής, η οποία βασίζεται στην αυτορρύθμιση, αποτελεί προσπάθεια ενίσχυσης του ανταγωνισμού και μείωσης του κόστους για τους χρήστες των υπηρεσιών ολοκλήρωσης των συναλλαγών - ότι η εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς πρέπει να παρακολουθείται εκ του σύνεγγυς, ώστε να ληφθούν ενδεχομένως κι άλλα μέτρα, στα οποία θα μπορούν να συμπεριλαμβάνονται και κανονιστικές ρυθμίσεις, στην περίπτωση που η πρόοδος που σημειώνεται δεν είναι ικανοποιητική - ότι η συμμόρφωση με τους κανόνες ανταγωνισμού πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί αντικείμενο στενής παρακολούθησης - και ότι θα χρειαστούν εκ παραλλήλου περαιτέρω ενέργειες από διάφορες πλευρές για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αρτιότητας των υποδομών ολοκλήρωσης των συναλλαγών, με βάση τις εξελίξεις στις αγορές.

Καλεί την Επιτροπή να εμβαθύνει τις εργασίες της σε αυτές τις βασικής σημασίας πτυχές, λαμβάνοντας υπόψη τις συζητήσεις του Συμβουλίου Ecofin της 10ης Οκτωβρίου 2006, και να εξετάσει τη σημειωθείσα πρόοδο ως εξής :

1.τον Φεβρουάριο του 2007, να υποβάλει έκθεση για τη διαδικασία παρακολούθησης της εφαρμογής και της λειτουργίας του Κώδικα Συμπεριφοράς,

2.τον Ιούνιο του 2007, να εξετάσει ζητήματα σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας και της αρτιότητας των παρόχων υποδομής για την εκκαθάριση και τον διακανονισμό των συναλλαγών τίτλων στην Ευρώπη – λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών σε αυτόν τον τομέα· και να εξετάσει την επιτευχθείσα πρόοδο όσον αφορά την άρση των νομικών και φορολογικών εμποδίων στο πλαίσιο των «φραγμών Giovannini», και

3.τον Φεβρουάριο του 2008, να υποβάλει μια πλήρη αξιολόγηση της συνολικής κατάστασης και να προτείνει ενδεχομένως περαιτέρω μέτρα πολιτικής αναγκαία για να εξασφαλιστεί η πρόοδος σε όλους τους βασικούς τομείς, λαμβάνοντας επί πλέον υπόψη την εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς και τις επιπτώσεις του στις αγορές, καθώς και το ενδεχόμενο διεύρυνσης του Κώδικα στο μέλλον,

Σημειώνει ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες του ευρωσυστήματος εξετάζουν τη στιγμή αυτή τη σκοπιμότητα δημιουργίας μιας υπηρεσίας TARGET2-Securities για τον διακανονισμό με χρήματα των κεντρικών τραπεζών των συναλλαγών τίτλων σε ευρώ· Αναμένει να πληροφορηθεί λεπτομερέστερα τον Ιανουάριο του 2007 για το πώς θα μπορούσε η υπηρεσία TARGET2-Securities να συμβάλει στην εξέλιξη, αρτιότητα και αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών ολοκλήρωσης των συναλλαγών τίτλων στην Ε.Ε. και τα κράτη μέλη της· και καλεί την Επιτροπή Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (Ε.Χ.Υ.) να εξετάσει διάφορα ζητήματα σχετικά με την υπηρεσία TARGET2-Securities τα οποία θα αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης στο Συμβούλιο Ecofin προτού ληφθεί απόφαση για την προώθηση της συγκεκριμένης πρωτοβουλίας, την οποία προβλέπεται ότι θα λάβει η Ε.Κ.Τ. το Φεβρουάριο του 2007

Καλεί την Ε.Χ.Υ. να προβεί, τον Σεπτέμβριο του 2007, στην αξιολόγηση της προόδου που θα έχει σημειωθεί σχετικά με την εκκαθάριση και τον διακανονισμό, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τις προσπάθειες ενίσχυσης της ασφάλειας και της αρτιότητας καθώς και άρσης των «φραγμών

Giovannini» στα κράτη μέλη· και τον Μάρτιο του 2008 να προβεί στην εξέταση της συνολικής κατάστασης και να παράσχει καθοδήγηση για το κατά πόσον απαιτούνται περαιτέρω μέτρα πολιτικής, υπό το φως της προαναφερόμενης εξέτασης από την Επιτροπή.

Ο κώδικας δεοντολογίας θεωρείται το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση ενός ολοκληρωμένου, ασφαλούς και αποτελεσματικού περιβάλλοντος χρηματιστηριακών συναλλαγών στην Ε.Ε. Η εναρμόνιση των διαφορών στη λειτουργία εκκαθάρισης και διακανονισμού των χρηματιστηριακών συναλλαγών, θα συμβάλλει αφενός στην αύξηση του ανταγωνισμού και της αποδοτικότητας και αφετέρου στη μείωση του κόστους χρηματιστηριακών συναλλαγών. Τα μέτρα του κώδικα θα πρέπει να εφαρμοστούν βαθμιαία και να τεθούν σε πλήρη εφαρμογή μέχρι την 1 η Ιανουαρίου 2008.

Στο τελικό στάδιο επεξεργασίας βρίσκονται, επίσης, 19 πρότυπα που επεξεργάζεται η κοινή ομάδα εργασίας της CESR και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ECB), σχετικά με τα συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού στην Ευρώπη. Τα πρότυπα αυτά εμβαθύνουν, ενδυναμώνουν και προσαρμόζουν, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τις αντίστοιχες συστάσεις της Επιτροπής Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού (CPSS) που έχει συσταθεί από τις κεντρικές τράπεζες της Ομάδας των10 χωρών (G10) και του Διεθνούς Οργανισμού Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (IOSCO). Με την οριστικοποίησή τους, θα αποτελέσουν ρυθμιστικό εργαλείο για τις τοπικές εποπτικές αρχές. Τα πρότυπα αυτά εδράζονται στο λειτουργικό κριτήριο, όσον αφορά την εφαρμογή τους, στοχεύοντας στην αποφυγή του κινδύνου, στην προστασία των επενδυτών, στην αποτελεσματικότητα, στη δημιουργία ίσων πεδίων ανταγωνισμού και στην προώθηση της ολοκλήρωσης στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Επίσης, η CPSS-IOSCO, σε συνέχεια των συστάσεων για τα συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού τίτλων, έθεσε προς διαβούλευση σειρά νέων συστάσεων, αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου που ασκείται είτε από κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους είτε από άλλους μηχανισμούς παροχής εγγυήσεων για τη διασφάλιση της εκτέλεσης των συναλλαγών. Οι

συστάσεις αυτές δεν είναι δεσμευτικές, αλλά, συνήθως, αποτελούν προπομπό προτύπων που υιοθετούν στη συνέχεια, η CESR και η ECB, για την άσκηση των ρυθμιστικών και εποπτικών τους ρόλων.

Τέλος η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να αναθέσει σε φορείς του ιδιωτικού τομέα, ανάμεσά τους και η Ευρωπαϊκή Ένωση Κεντρικών Αποθετηρίων (ECSDA), την επίλυση ορισμένων από τα εμπόδια που αναφέρονταν στην πρώτη έκθεση Giovannini.

Ας αναφερθεί ακόμη ότι το 2005 κυκλοφόρησε η νέα Πράσινη Βίβλος, η οποία τέθηκε σε διαβούλευση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έως το Νοέμβριο του 2005, για την ολοκλήρωση των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών και περιέχει ιδέες για την περαιτέρω ολοκλήρωση τους. Το κύριο μήνυμα της είναι να υπάρξει πρόοδος και να γίνει πραγματικότητα η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση των κεφαλαιαγορών κατά τα επόμενα 5 χρόνια. Η ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Χρηματιστηρίων (FESE) ανακοίνωσε ότι συμφωνεί απόλυτα με την Πράσινη Βίβλο της Ε.Ε. και ανέφερε ότι η κατάργηση των νομικών και φορολογικών εμποδίων αποτελεί ένα πολύ σημαντικό θέμα, το οποίο η Ε.Ε. θα έθετε ως πρώτη προτεραιότητα στη Λευκή Βίβλο. Πράγματι η Ε.Ε. εξέδωσε τη Λευκή Βίβλο αφού έλαβε υπόψη τις διαδικασίες ανταλλαγής απόψεων, εκθέσεις για την χρηματοοικονομική ολοκλήρωση, αλλά και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου ECOFIN της 11-10-2006 και την έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την κατάσταση της ολοκλήρωσης των χρηματιστηριακών αγορών της Ε.Ε. Αναφέρεται στην πολιτική για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες για την περίοδο 2005-2010 και περιγράφει τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για αυτές, έως το 2010.

Συμπερασματικά, στην Τραπεζική Αγορά, φαίνεται ότι ξεκινά ένας νέος γύρος για την ολοκλήρωση των αγορών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στην Ευρώπη που στηρίζεται σε μία νέα στρατηγική προσέγγιση, η οποία:

Πρώτον, δίνει προτεραιότητα στην ορθή υλοποίηση (implementation) και στην επιβολή (enforcement) των μέτρων της Ε.Ε., τα οποία επιδρούν στον χρηματοοικονομικό τομέα.

Υπάρχει ομοφωνία μεταξύ των κρατών-μελών ότι η κορυφαία προτεραιότητα πρέπει να είναι στην αποτελεσματική, αναλογική και συνεπή υλοποίηση και επιβολή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Ένας σημαντικός αριθμός μέτρων του Σ.Δ.Χ.Υ. που έχουν υιοθετηθεί δεν έχει εφαρμοσθεί στην πράξη, τοπικά.

Η υιοθέτησή τους θα αποτελέσει τη βασική, κορυφαία προτεραιότητα, μαζί με την επιβολή τους που θα ακολουθήσει. Επομένως, εδώ συνδέονται αφενός η ενσωμάτωση

της νομοθεσίας της Ε.Ε. στο εθνικό δίκαιο και οι συνακόλουθες τροποποιήσεις του κανονιστικού πλαισίου και οι διοικητικές διαδικασίες που διασφαλίζουν την εφαρμογή των νέων κανόνων με συνέπεια, αφετέρου οι αλλαγές στο υπάρχον κανονιστικό πλαίσιο, με τις συνακόλουθες αλλαγές των χρησιμοποιούμενων επιχειρηματικών πρακτικών, με ζητούμενο τη σύγκλιση μεταξύ των εθνικών κανονιστικών πλαισίων. Η ακατάλληλη εφαρμογή θέτει σε κίνδυνο την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς.

Τέλος, η διαδικασία επιβολής είναι το αξιόπιστο εκείνο εργαλείο που έχει ως έργο να διασφαλίζει ότι κάθε κράτος-μέλος ικανοποιεί τις υποχρεώσεις προς τους κανόνες που θεσπίζει η Ε.Ε. Για την ώρα, η διαδικασία επιβολής δεν είναι επαρκώς αποτελεσματική, καθώς υπάρχει έλλειψη πολιτικής βούλησης και πίεσης, ενώ και οι διαδικασίες καταστολής των παραβάσεων είναι πολύ χρονοβόρες. Πρέπει να δημιουργηθούν αποτελεσματικοί μηχανισμοί που να ασχολούνται με τα προβλήματα των συμμετεχόντων στην αγορά. Μάλιστα, στο πλαίσιο αυτό είναι ώριμη και η ιδέα εισαγωγής ενός μεσολαβητή κεφαλαιαγοράς για το σύνολο της Ε.Ε., κάτι που είναι έτοιμη, μετά από μελέτη, να προτείνει η Ομοσπονδία Ευρωπαϊκών Χρηματιστηρίων (FESE). Στην Ε.Ε. μάλιστα συζητιέται το ενδεχόμενο ύπαρξης μίας μόνο εποπτικής αρχής, κάτι που ενώ δεν πρέπει μάλλον να επιχειρηθεί τώρα, θα μπορούσε να εξετασθεί στο μέλλον, στην περίπτωση που αποδειχθεί ότι η συνεργασία μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών είναι ανεπαρκής για να συνεισφέρει στη λειτουργία μίας γνήσιας ενιαίας κεφαλαιαγοράς. Στο πλαίσιο

αυτό, θα πρέπει να προσδιοριστούν οι στόχοι, οι αρμοδιότητες και η ευθύνη της ενιαίας εποπτικής αρχής.

Δεύτερον, αντί νέας νομοθεσίας, που ίσως να είναι αναποτελεσματική, η έμφαση θα δοθεί στη μεγαλύτερη χρήση της πολιτικής ανταγωνισμού της Ε.Ε., σε λύσεις που βασίζονται στην αγορά, σε πρωτοβουλίες σε εθνικό επίπεδο, όπως μεταρρυθμίσεις στη δομή της εποπτείας, εκσυγχρονισμός και φιλελευθεροποίηση νόμων, προσαρμογές στις νέες εξελίξεις, σε βελτίωση της εμπιστοσύνης των επενδυτών, σε συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών για τη σύγκλιση των εποπτικών διαδικασιών και σε πρωτοβουλίες της αγοράς. Η Ε.Ε. μπορεί να ασκήσει τις εξουσίες που έχει για να εξαλείψει τα εμπόδια στον ανταγωνισμό.

Τρίτον, θα επιδιωχθεί βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου, εκεί που είναι απολύτως αναγκαίο, όπως είναι τα θέματα της κεφαλαιακής επάρκειας, της εκκαθάρισης και του διακανονισμού.

Τέταρτον, θα συνεχιστεί η χρήση των διαδικασιών Lamfalussy που έχει αποδειχθεί έως τώρα αποτελεσματική στη βελτίωση της ποιότητας της νέας νομοθεσίας, στην προώθηση σύγκλισης στις εθνικές εποπτικές πρακτικές, στην προαγωγή του συντονισμού μεταξύ τους.

Πέμπτον, θα υφίσταται πάντοτε η αναγνώριση της παγκόσμιας φύσης των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και η παγκόσμια διάσταση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εγκαθίδρυση του κανονιστικού πλαισίου, αλλά και να προωθείται ο παγκόσμιος διάλογος και η σύγκλιση σε πολλά κανονιστικά και τεχνικά θέματα των αγορών.

Αναμφισβήτητα, η δημιουργία μιας αληθινά ανταγωνιστικής και ολοκληρωμένης Ε.Α.Χ.Υ. για τον τομέα της κεφαλαιαγοράς δεν απαιτεί απλώς τη δέσμευση των οργανισμών της Ε.Ε., αλλά και αυτών των κρατών-μελών, των εποπτικών αρχών, αλλά και όλων των συντελεστών του χρηματιστηριακού κλάδου. Ιδιαίτερα δε, συμφέρει τους τελευταίους να κατανοήσουν έγκαιρα τις συντελούμενες αλλαγές και να υιοθετήσουν επιθετική πολιτική για το σκοπό αυτό. Γεγονός το οποίο από τη μια πλευρά θα τους οδηγεί να συνεισφέρουν ώστε να υλοποιηθούν ορθά και έγκαιρα οι προτεινόμενες αλλαγές και από την άλλη θα ωθεί τον κάθε συντελεστή να

διαμορφώνει και να υλοποιεί τη στρατηγική ανάπτυξης και λειτουργίας του που θα τον «διατηρεί στο παιγνίδι», δηλαδή, να παραμένει ανταγωνιστικός σε ευρωπαϊκή βάση, να μην χάνει μερίδια αγοράς, αλλά και να αντισταθμίζει τυχόν απώλειες στην εθνική αγορά μέσα από την ευρωπαϊκή του παρουσία και δραστηριότητα. Η στρατηγική αυτή πρέπει να χαραχθεί έγκαιρα για τον κάθε συντελεστή της αγοράς καθώς συνδέεται με τη λήψη σειράς ενεργειών εκ μέρους του, επιδρά στην οργάνωση της λειτουργίας του, στις επενδύσεις του, αλλά και ενέχει και αλλαγές στις πρακτικές λειτουργίας της αγοράς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Π.Δ.Τ.Ε. 2461/5.4.2000 (ΦΕΚ Α' 123/24.4.2000

Εποπτεία των υποκαταστημάτων πιστωτικών Ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Ν 2076/1992/Α (ΦΕΚ Α 130)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ (Ανάλυση και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις) .

3. ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 17ης Απριλίου 1989 σχετικά με τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων (89/299/ΕΟΚ)

4. ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 4ης Απριλίου 2001 για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων (2001/24/ΕΚ)

Πράξη Διοικητή Τράπεζας της Ελλάδος 2461/5.4.2000 «Εποπτεία των υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης». (ΦΕΚ Α' 123/24.4.2000)

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αφού έλαβε υπόψη:

α) τα άρθρα 2 και 8 του Ν. 2548/97, «Ρυθμίσεις για την Τράπεζα της Ελλάδος»,

β) το άρθρο 1 του Ν. 1266/82 «Όργανα ασκήσεως της νομισματικής, πιστωτικής και συναλλαγματικής πολιτικής και άλλες διατάξεις»,

γ) τον Α.Ν. 1665/1951 «Περί λειτουργίας και ελέγχου των τραπεζών»

δ) το Ν. 2076/92 «Περί ανάληψης και άσκησης δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις» και ιδίως το άρθρο 12,

ε) το Ν. 2396/96 «Περί επενδυτικών υπηρεσιών στον τομέα των κινητών αξιών, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και των πιστωτικών ιδρυμάτων και άυλες μετοχές» και ιδίως τα άρθρα 32 έως και 37,

στ) τις ΠΔ/ΤΕ 2053/92, 2054/92, όπως ισχύουν και την ΠΔ/ΤΕ 2397/96, που αφορούν αντίστοιχα στα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων, στις κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του πιστωτικού κινδύνου και στις κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι των κινδύνων αγοράς,

ζ) την ΠΔ/ΤΕ 2442/99 «Περί επάρκειας των προβλέψεων των πιστωτικών ιδρυμάτων έναντι απαιτήσεών τους από πιστοδοτήσεις»

η) την αποφ. ΝΕ 4/6/3.11.73, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα και ειδικότερα με την ΠΔ/ΤΕ 2184/93 και την αποφ.ΕΝΠΘ 589/3/28.2.97, σχετικά με το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για την παροχή άδειας λειτουργίας υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

θ) την ΠΔ/ΤΕ 2246/93, όπως ισχύει «Περί εποπτείας και ελέγχου των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων,

i) τη σκοπιμότητα τήρησης των κανόνων κεφαλαιακής επάρκειας και διασποράς κινδύνων από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα, αποφάσισε:

να καθορίσει τα εξής ως προς το καθεστώς εποπτείας των υποκαταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Ι. Κεφαλαιακή επάρκεια και μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα.

1. Τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λειτουργούν στην Ελλάδα δεν υπάγονται στις διατάξεις των ΠΔ/ΤΕ 2054/92, 2246/93, όπως ισχύουν, και της ΠΔ/ΤΕ 2397/96, εφόσον συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Ως προς τις κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων αγοράς:

ι) κεντρικές υπηρεσίες του πιστωτικού ιδρύματος βεβαιώνουν την Τράπεζα της Ελλάδος ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συμφωνίας της Βασιλείας, όπως αυτή τροποποιήθηκε τον Ιανουάριο 1996, κατά τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων σε μεμονωμένη και ενοποιημένη βάση έναντι του πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων αγοράς συμπεριλαμβάνεται το σύνολο των υποκειμένων στους κινδύνους αυτούς εντός και εκτός ισολογισμού στοιχείων του υποκαταστήματος στην Ελλάδα και των λοιπών υποκαταστημάτων εκτός της χώρας έδρας του πιστωτικού ιδρύματος.

ii) Η εποπτική αρχή της χώρας έδρας γνωστοποιεί στην Τράπεζα της Ελλάδος το αργότερο μέχρι τέλος Ιουνίου κάθε έτους, με βάση στοιχεία τέλους Δεκεμβρίου του εκάστοτε προηγούμενου έτους, το ύψος των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων αγοράς, καθώς και το συνολικό ύψος και τα επιμέρους στοιχεία των υφισταμένων ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος, τα οποία θα πρέπει να υπερκαλύπτουν τις εν λόγω κεφαλαιακές απαιτήσεις. Στη γνωστοποίηση αυτή θα πρέπει επίσης να αναφέρεται ότι ο προσδιορισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των ιδίων

κεφαλαίων γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της Συμφωνίας της Βασιλείας καθώς και εάν οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για την κάλυψη των κινδύνων αγοράς προκύπτουν από την εφαρμογή της τυποποιημένης μεθόδου ή από την εφαρμογή εγκεκριμένων εσωτερικών υποδειγμάτων μέτρησης των κινδύνων του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος.

β) Ως προς τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα: Η εποπτική αρχή της χώρας της έδρας του πιστωτικού ιδρύματος γνωστοποιεί στην Τράπεζα της Ελλάδος ότι το πιστωτικό ίδρυμα, συμπεριλαμβανομένων και όλων των υποκαταστημάτων του εκτός της χώρας έδρας του, υπόκειται συστηματικά, σε μεμονωμένη ή και σε ενοποιημένη βάση, σε περιορισμούς ως προς τη συγκέντρωση κινδύνων ισοδύναμους με αυτούς που προβλέπονται στην Οδηγία 92/121/ΕΟΚ/21.12.92. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του υποκαταστήματος που λειτουργεί στην Ελλάδα πρέπει να διασφαλίζει την έγκαιρη και ακριβή παροχή των απαραίτητων πληροφοριών για την εφαρμογή των διατάξεων των ανωτέρω παρ.1 (α) και (β). Εάν η Τράπεζα της Ελλάδος διαπιστώσει ότι στη χώρα έδρας του πιστωτικού ιδρύματος με υποκατάστημα στην Ελλάδα υφίσταται κρίση στο τραπεζικό σύστημα ή μεταβάλλονται επί το δυσμενέστερο οι οικονομικές συνθήκες ή η ασκούμενη εποπτεία παρουσιάζει αδυναμίες, διατηρεί το δικαίωμα να υποχρεώσει το υποκατάστημα σε επιτόπια κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο και για τους κινδύνους αγοράς καθώς και σε επιτόπια τήρηση των ορίων για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, σύμφωνα με την κατωτέρω παράγραφο 2 (εδάφια i και ii).

2. Στην περίπτωση που δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 (α) :

i) Το υποκατάστημα υποχρεούται σε επιτόπια κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο και για τους κινδύνους αγοράς, όπως οι κεφαλαιακές αυτές απαιτήσεις προσδιορίζονται με βάση τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2054/92 (όπως ισχύει) και της ΠΔ/ΤΕ 2397/96. Για την κάλυψη των πιο πάνω κεφαλαιακών απαιτήσεων, ως ίδια κεφάλαια θεωρούνται στοιχεία που αναφέρονται στο Κεφάλαιο ΙΙ της παρούσας Πράξης. ii) Το

υποκατάστημα υποχρεούται επίσης σε επιτόπια τήρηση των ορίων για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΠΔΤΕ 2246/93, όπως ισχύει και με βάση τα ίδια κεφάλαια του υποκαταστήματος, όπως αυτά ορίζονται στο Κεφάλαιο ΙΙ της παρούσας Πράξης.

3. Στην περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 (α) αλλά δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 (β), τα υποκαταστήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε χώρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπόκεινται στις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2246/93, όπως ισχύει αλλά με βάση τα συνολικά ίδια κεφάλαια του πιστωτικού ιδρύματος, όπως αυτά ορίζονται για τον υπολογισμό του Δείκτη Φερεγγυότητας με βάση τη Συμφωνία της Βασιλείας. Το ύψος των ιδίων κεφαλαίων στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους θα γνωστοποιείται στην Τράπεζα της Ελλάδος από τις εποπτικές αρχές της χώρας έδρας του πιστωτικού ιδρύματος.

ΙΙ. Ίδια κεφάλαια

Ως ίδια κεφάλαια του υποκαταστήματος θεωρείται το άθροισμα των ακόλουθων στοιχείων:

α) Το κεφάλαιο προικοδότησης (ΠΔ/ΤΕ 2184/17.3.93, όπως ισχύει, και Κεφ. ΙΙΙ παρ. 1 (β) της παρούσας Πράξης), το οποίο θα πρέπει να εμφανίζεται σε χωριστή σειρά μεταξύ των στοιχείων που αποτελούν τα ίδια κεφάλαια του υποκαταστήματος και τα οποία αναφέρονται στο έντυπο Α1 που το υποκατάστημα υποβάλλει στην Τράπεζα της Ελλάδος ανά εξάμηνο, σύμφωνα με την ΠΔ/ΤΕ 1313/9.6.88. Εάν το κεφάλαιο αυτό εμφανίζεται λογιστικά ως υποχρέωση του υποκαταστήματος προς το Κεντρικό θα πρέπει η υποχρέωση να είναι άτοκη και να προβλέπεται ρητά ότι επιστρέφεται μόνο σε περίπτωση (i) παύσης της λειτουργίας του υποκαταστήματος και αφού έχουν καλυφθεί όλες οι άλλες υποχρεώσεις του υποκαταστήματος ή ii) ειδικής έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος. β) Τα μη εξαχθέντα καθαρά κέρδη, μετά από την αφαίρεση τυχόν ζημιών τρέχουσας και παρελθουσών χρήσεων καθώς και κάθε προβλεπτής φορολογικής ή άλλης επιβάρυνσης. γ) τα λοιπά τυχόν υφιστάμενα αποθεματικά.

δ) Τα ποσά που ανεξάρτητα από την ονομασία του λογαριασμού στον οποίο εμφανίζονται πληρούν ανάλογες προϋποθέσεις με αυτές που καθορίζονται στα Κεφάλαια Ι. Β και V. Α παρ.(α) της ΠΔ/ΤΕ 2053/92, όπως ισχύει.

ε) Από το άθροισμα των ως άνω στοιχείων αφαιρούνται: i. τα έξοδα ίδρυσης και εγκατάστασης καθώς και τα άυλα στοιχεία (αναπόσβεστη αξία). ii. τα στοιχεία που αναφέρονται στις παραγράφους Δα και Δβ του Κεφ. Ι της ΠΔ/ΤΕ 2053/92, όπως ισχύει.

στ) Δάνεια μειωμένης εξασφάλισης προς το υποκατάστημα που πληρούν τις προϋποθέσεις του Κεφ. Ι παρ. Γ4 (ii) της ΠΔ/ΤΕ 2053/92, όπως ισχύει, μετά από προηγούμενη έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος και μέχρι ποσοστού 50% του αλγεβρικού αθροίσματος των ως άνω στοιχείων (α έως δ και ε(i)).

III. Ελάχιστο κεφάλαιο

1.Οι σχετικές διατάξεις που αφορούν στο ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για την ίδρυση και λειτουργία στην Ελλάδα υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΠΔ/ΤΕ 2184/93, όπως ισχύει) τροποποιούνται και συμπληρώνονται ως εξής:

α) Το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο των υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να διατίθεται χωρίς περιορισμούς για την πραγματοποίηση τοποθετήσεων σε δραχμές ή σε συνάλλαγμα στην Ελλάδα, αποκλειομένων των τοποθετήσεων που δημιουργούν απαιτήσεις έναντι κατοίκων εξωτερικού ή αφορούν τίτλους των οποίων οι εκδότες εδρεύουν στο εξωτερικό.

β) Στις περιπτώσεις όπου τα ίδια κεφάλαια, κατά την έννοια του Κεφ. ΙΙ της παρούσας Πράξης, των ως άνω υποκαταστημάτων, υπολείπονται του ελαχίστου κεφαλαίου που προβλέπεται στην ΠΔ/ΤΕ 2184/93, όπως ισχύει (δρχ. 2 δισεκ. μέχρι τις τέσσερις πρώτες υπηρεσιακές μονάδες και δρχ. 4 δισεκ. για περισσότερες από τέσσερις υπηρεσιακές μονάδες), τα εν λόγω υποκαταστήματα οφείλουν, ανεξάρτητα εάν προτίθενται ή όχι να αυξήσουν τον αριθμό των

υπηρεσιακών μονάδων τους, να εισαγάγουν και να δραχμοποιήσουν μέχρι την 30 Ιουνίου 2000 ποσό συναλλάγματος ισότιμο του υπολειπόμενου για τη συμπλήρωση του ελαχίστου κεφαλαίου ποσού. Τα πιο πάνω ισχύουν και για τα υποκαταστήματα τα οποία δεν έχουν υποχρέωση δραχμοποίησης συναλλάγματος ή εισαγωγής του για την τοποθέτησή του στο εσωτερικό.

γ) Όσα εκ των ανωτέρω υποκαταστημάτων δεν είχαν υποχρέωση εισαγωγής και δραχμοποίησης συναλλάγματος αλλά τους είχε επιτραπεί, με ειδικές ή γενικές αποφάσεις των νομισματικών αρχών, να εκπληρώσουν την σε εισαγωγή κεφαλαίου υποχρέωσή τους μέσω χορήγησης από το Κεντρικό Κατάστημά τους ορισμένων δανείων σε συνάλλαγμα ή μέσω πραγματοποίησης δεσμευμένης κατάθεσης σε συνάλλαγμα στην Τράπεζα της Ελλάδος, και δεν έχουν κάνει χρήση της ευχέρειας της απόφ. ΕΝΠΘ 589/3/28.2.97 για προαιρετική δραχμοποίηση, μπορούν να συνυπολογίζουν έναντι της υποχρέωσής τους για τήρηση ελαχίστων ιδίων κεφαλαίων στην Ελλάδα τα εκάστοτε υφιστάμενα υπόλοιπα των τοποθετήσεών τους μέχρι τη λήξη των συγκεκριμένων τοποθετήσεων που είχαν πραγματοποιηθεί πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας Πράξης. Κατά τη λήξη της κάθε συγκεκριμένης τοποθέτησης και πάντως όχι αργότερα από την 30 Ιουνίου 2000 εφαρμόζεται άμεσα η διαδικασία των εδαφίων (α) και (β) ανωτέρω και τα σχετικά ποσά εμφανίζονται λογιστικά στα βιβλία του υποκαταστήματος.

2.Στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της για εποπτεία και έλεγχο των υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Τράπεζα της Ελλάδος διενεργεί επιτόπιους ελέγχους για την αξιολόγηση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου τοποθετήσεών τους. Στην περίπτωση που από την αξιολόγηση του χαρτοφυλακίου προκύψει πιθανή ζημία η οποία έχει ως αποτέλεσμα η πραγματική αξία του συνολικού ενεργητικού, μετά την αφαίρεση των πάσης φύσεως υποχρεώσεων, να υπολείπεται, κατά την κρίση της Τράπεζας της Ελλάδος, του ελαχίστου απαιτούμενου

αρχικού κεφαλαίου, η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται να ζητήσει από τα αλλοδαπά πιστωτικά ιδρύματα να καταθέσουν επ' ονόματι του Κεντρικού τους Καταστήματος σε δεσμευμένο υπέρ αυτής έντοκο λογαριασμό, σε οποιαδήποτε άλλη τράπεζα που λειτουργεί στην Ελλάδα και δεν αποτελεί θυγατρική επιχείρηση του αλλοδαπού πιστωτικού ιδρύματος, το αναγκαίο ποσό για την κάλυψη της ανεπάρκειας των ιδίων κεφαλαίων του υποκαταστήματος. Το ποσό αυτό αποδεσμεύεται με εντολή της Τράπεζας της Ελλάδος, όταν αυτή πιστοποιήσει ότι ο λόγος για την επιβολή της ως άνω υποχρέωσης έχει εκλείψει.

Τα πιο πάνω αναφερόμενα μέτρα έχουν εφαρμογή στην περίπτωση υποκαταστημάτων που δεν υπόκεινται σε υποχρέωση για επιτόπια κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων αγοράς, επειδή το πιστωτικό ίδρυμα πληροί τις προϋποθέσεις του Κεφαλαίου Ι, παράγραφος 1(α).

Κατά τον προσδιορισμό των ιδίων κεφαλαίων των υποκαταστημάτων που υπόκεινται στην υποχρέωση επιτόπιας κάλυψης των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων αγοράς, λαμβάνεται υπόψη το ποσό της εκτιμώμενης πιθανής ζημίας από επισφαλείς τοποθετήσεις που δεν καλύπτονται από αντίστοιχες προβλέψεις, συμπεριλαμβανομένων και των προβλέψεων κατά τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2442/99, και συνεπώς, εάν κατόπιν αυτού ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο, τα επιτόπια ίδια κεφάλαια υπολείπονται των ελαχίστων κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι των πιο πάνω κινδύνων, το υποκατάστημα υποχρεούται να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την αποκατάσταση της κεφαλαιακής του επάρκειας κατά την έννοια της παρούσας Πράξης.

Πέραν των ανωτέρω, η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί οποτεδήποτε να ζητεί την έκδοση από το Κεντρικό Κατάστημα του αλλοδαπού πιστωτικού ιδρύματος Ανέκκλητης Επιστολής Υποστήριξης (comfort letter), με την οποία θα αναλαμβάνεται η υποχρέωση υποστήριξης του υποκαταστήματος και λήψης των αναγκαίων μέτρων για τη διασφάλιση των συμφερόντων των καταθετών.

IV. Λοιπά θέματα

Διευκρινίζεται ότι, για την αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων στο πλαίσιο της παρούσας Πράξης, το σύνολο των υπηρεσιακών μονάδων στην Ελλάδα κάθε πιστωτικού ιδρύματος που εδρεύει σε χώρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θεωρείται ως ένα υποκατάστημα.

Εξουσιοδοτείται η Διεύθυνση Γενικής Επιθεώρησης Τραπεζών της Τράπεζας της Ελλάδος να παρέχει οδηγίες και διευκρινίσεις για την εφαρμογή της παρούσας Πράξης.

Από τις διατάξεις της παρούσας Πράξης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Η Πράξη αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ν 2076/1992/Α-130 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΛΠ.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2076/1992 (ΦΕΚ Α 130)

Ανάλυση και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο Νόμο που ψήφισε η Βουλή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Σκοπός, ορισμοί και πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 1 Σκοπός

Με τον παρόντα νόμο σκοπείται η ενσωμάτωση στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία των διατάξεων της υπ' αριθ. 89/646/ΕΟΚ οδηγίας του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (L. 386/30.12.1989) με τίτλο "για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος και την τροποποίηση της οδηγίας 77/780/ΕΟΚ", καθώς και η ρύθμιση συναφών θεμάτων.

Άρθρο 2 Ορισμοί

Κατά τον παρόντα νόμο νοούνται ως:

1. Πιστωτικό ίδρυμα: επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της.

2. Άδεια λειτουργίας: πράξη της Τράπεζας της Ελλάδος από την οποία απορρέει η δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος.

3. Υποκατάστημα: μονάδα εκμετάλλευσης ενός πιστωτικού ιδρύματος η οποία δεν έχει ίδια νομική προσωπικότητα και η οποία διενεργεί απευθείας όλες ή μερικές από τις πράξεις που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος. Περισσότερες της μιας μονάδες εκμετάλλευσης, που λειτουργούν σε άλλο Κράτος - Μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ε.Κ.) θεωρούνται ως ένα μόνο υποκατάστημα.

4. Ίδια κεφάλαια: τα ίδια κεφάλαια κατά την έννοια της πράξης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (Π.Δ./Τ.Ε.) 2053/18.3.92 (ΦΕΚ 49 Α').

5. "Αρμόδιες αρχές: οι εθνικές αρχές που είναι εξουσιοδοτημένες βάσει του νόμου ή κανονιστικών διατάξεων να ασκούν την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων".

***Η παρ. 5 αντικαταστάθηκε ως άνω με το την παρ. 2 άρθρου 11 Π.Δ. 267/1995 (Α 149).

6. Χρηματοδοτικό ίδρυμα: επιχείρηση η οποία δεν είναι πιστωτικό ίδρυμα και της οποίας η κύρια δραστηριότητα συνίσταται σε τοποθετήσεις σε τίτλους ή στην άσκηση μιας ή περισσότερων από τις δραστηριότητες, που αναφέρονται στα σημεία β' - ιβ' του άρθρου 24 του παρόντος.

7. Κράτος-Μέλος καταγωγής: το Κράτος Μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων όπου έχει χορηγηθεί η άδεια λειτουργίας.

8. Κράτος - Μέλος υποδοχής: το Κράτος Μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων όπου ένα πιστωτικό ίδρυμα, το οποίο εδρεύει και λειτουργεί σε άλλο κράτος μέλος, έχει υποκατάστημα ή παρέχει υπηρεσίες.

9. Έλεγχος: η σχέση που υφίσταται μεταξύ μητρικής επιχείρησης προς θυγατρική κατά την έννοια του άρθρου 42 ε παρ. 5 εδάφιο α' του κ.ν. 2190/1920, όπως εκάστοτε ισχύει, ή παρεμφερής σχέση μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μιας επιχείρησης.

10. Ειδική συμμετοχή: η άμεση ή έμμεση κατοχή τουλάχιστον του 10% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας επιχείρησης. Για το σκοπό της εφαρμογής του ορισμού "ειδική συμμετοχή" λαμβάνεται υπόψη και του άρθρο 7 του π.δ. 51/1992 (ΦΕΚ 22 Α').

11. Αρχικό κεφάλαιο: το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο και τα αποθεματικά, όπως ορίζονται στην Π.Δ./Τ.Ε. 253/18.3.1992, κεφ. ΙΑ (1 και 2).

12. Μητρική επιχείρηση: η μητρική επιχείρηση κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 42 ε παρ. 5 εδ. α' του κ.ν. 2190/1920, όπως εκάστοτε ισχύει.

13. Θυγατρική επιχείρηση: η θυγατρική επιχείρηση κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 42 ε παρ. 5 εδ. α' του κ.ν. 2190/1920 όπως εκάστοτε ισχύει. Κάθε θυγατρική επιχείρηση άλλης θυγατρικής θεωρείται επίσης θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που είναι επικεφαλής των επιχειρήσεων αυτών.

14. Συντελεστής φερεγγυότητας: Ο συντελεστής φερεγγυότητας κατά την έννοια της Π.Δ./Τ.Ε. 2054/18.3.1992 (ΦΕΚ 49 Α').

"15. "Στενοί δεσμοί: Η κατάσταση κατά την οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνδέονται μέσω:

α. συμμετοχής, δηλαδή της άμεσης ή δι' ενός δεσμού ελέγχου κατοχής του είκοσι τοις εκατό (20%) ή άνω των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου μιας επιχείρησης, ή

β. δεσμού ελέγχου, δηλαδή μέσω της μέσης που υπάρχει μεταξύ μιας μητρικής επιχείρησης και μιας θυγατρικής κατά την έννοια του άρθρου 42ε, παρ. 5 του Κ.Ν. 2190/20 όπως εκάστοτε ισχύει, ή μιας παρεμφερούς σχέσης μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μιας επιχείρησης. Κάθε θυγατρική επιχείρηση μιας άλλης θυγατρικής επιχείρησης θεωρείται και αυτή ως θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που είναι επικεφαλής των εν λόγω επιχειρήσεων.

Στενός δεσμός μεταξύ δύο ή περισσοτέρων φυσικών ή νομικών προσώπων δημιουργείται και από μία κατάσταση κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά συνδέονται μονίμως με το ίδιο πρόσωπο δια δεσμού ελέγχου".

***Η παρ. 15 προστέθηκε με την παρ. 1 το άρθρου 2 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/Συμμόρωση ΟΔ.95/26/ΕΚ).

Άρθρο 3 Πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών νόμος εφαρμόζεται σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3.

2. Εξαιρούνται από την εφαρμογή του παρόντος νόμου, πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 6 του άρθρου 27, τα ακόλουθα πιστωτικά ιδρύματα:

α. η Τράπεζα της Ελλάδος,

β. το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο,

γ. το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

3. Εξαιρούνται επίσης τα πιστωτικά ιδρύματα, που εδρεύουν και λειτουργούν σε άλλα Κράτη - Μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και έχουν ρητά εξαιρεθεί από τις κοινοτικές οδηγίες, που αφορούν την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος.

Άρθρο 4 Απαγόρευση αποδοχής καταθέσεων από μη πιστωτικά ιδρύματα

1. Απαγορεύεται σε πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις, που δεν αποτελούν πιστωτικά ιδρύματα, η κατ' επάγγελμα αποδοχή καταθέσεων χρημάτων ή άλλων αξιών από το κοινό, καθώς και η κατ' επάγγελμα χορήγηση δανείων.

2. Η απαγόρευση της προηγουμένης παραγράφου του παρόντος άρθρου δεν κωλύει:

(α) την έκδοση τίτλων από το Δημόσιο και από νομικά πρόσωπα, εφόσον αυτό προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις,

(β) τη λήψη χρημάτων ή άλλων αξιών από επιχειρήσεις, που εποπτεύονται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κατά την, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, άσκηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

3. Οι παραβάτες του παρόντος άρθρου τιμωρούνται μετά από έγκληση της Τράπεζας της Ελλάδος με ποινή φυλάκισης μέχρι τριών (3) ετών ή με χρηματική ποινή πέντε (5) εκατομμυρίων δραχμών μέχρι πεντακόσια (500) εκατομμύρια δραχμές ή και με αμφότερες τις ποινές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα και ανάκληση αυτής

Άρθρο 5 Όροι και προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος

1. Τα πιστωτικά ιδρύματα επιτρέπεται να συσταθούν και να λειτουργούν μόνο με τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας και κατ' εξαίρεση με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του ν. 1667/1986 (ΦΕΚ 196 Α'). "Τα πιστωτικά ιδρύματα που ιδρύθηκαν και λειτουργούν στην Ελλάδα οφείλουν να έχουν και την κεντρική διοίκησή τους στην Ελλάδα".

***Το εντός " " εδάφιο προστέθηκε με το άρθρο 3 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/ Συμμόρφωση ΟΔ.95/26/ΕΚ). "Οι αμιγείς πιστωτικοί συνεταιρισμοί, που λαμβάνουν άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος ως πιστωτικά ιδρύματα, δύνανται να χρησιμοποιούν στην επωνυμία τους τον όρο "Συνεταιριστική Τράπεζα".

***Το άνω εντός " " εδάφιο προστέθηκε με την παρ. 1 άρθρο 16 του Ν. 2601/1998 Α 81/15.4.1998.

2. Για τη χορήγηση από την Τράπεζα της Ελλάδος άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος απαιτείται η καταβολή αρχικού κεφαλαίου ισότιμου τουλάχιστο δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) Ευρωπαϊκών Νομισματικών Μονάδων (ΕΝΣ/ECU). Κατ' εξαίρεση, για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος σε συνεταιρισμό της ανωτέρω παραγράφου και την υπαγωγή του στις διατάξεις του παρόντος νόμου, απαιτείται η καταβολή αρχικού κεφαλαίου ισότιμου τουλάχιστο δύο εκατομμυρίων (2.000.000) Ευρωπαϊκών Νομισματικών Μονάδων (ΕΝΣ/ECU). (Ο συνεταιρισμός αυτός συναλλάσσεται μόνο με τα μέλη του). "Ο Συνεταιρισμός που λαμβάνει άδεια λειτουργίας ως πιστωτικό ίδρυμα συναλλάσσεται με τα μέλη του, άλλα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και το Ελληνικό Δημόσιο. Κατόπιν έγκρισης της Τράπεζας της

Ελλάδος και υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που τυχόν θέτει, μπορεί ο συνεταιρισμός να συναλλάσσεται και με μη μέλη του όταν:

i) στη συναλλαγή οποιασδήποτε φύσεως συμμετέχει και μέλος του και

ii) πρόκειται για δευτερεύουσες τραπεζικές εργασίες διαμεσολαβητικού χαρακτήρα".

***Η τελευταία πρόταση της παρ. 2 "ο Συνεταιρισμός αυτός συναλλάσσεται μόνο με τα μέλη του" απαλείφθηκε και το άνω εντός " " νέο εδάφιο προστέθηκε με την παρ. 2 άρθρο 16 του Ν. 2601/1998 Α 81/15.4.1998.

3. Η παράγραφος 2 του παρόντος άρθρου ως προς την καταβολή μετρητών δεν εφαρμόζεται, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για το ύψος του ελάχιστου αρχικού κεφαλαίου και οι κανόνες που ισχύουν σχετικά με την ρευστότητα, τη συγκέντρωση κινδύνων, τη φερεγγυότητα και γενικά την επάρκεια κεφαλαίων πιστωτικών ιδρυμάτων στις περιπτώσεις:

α) συγχώνευσης πιστωτικών ιδρυμάτων,

β) μετατροπής υποκαταστημάτων αλλοδαπού πιστωτικού ιδρύματος σε θυγατρικό του πιστωτικό ίδρυμα στην Ελλάδα και

γ) μετατροπής υφιστάμενου νομικού προσώπου σε πιστωτικό ίδρυμα.

Στην τελευταία αυτή περίπτωση ποσοστό τουλάχιστον 80% του ενεργητικού του υπό μετατροπή νομικού προσώπου θα πρέπει να είναι συνολικά τοποθετημένο σε μετρητά, σε καταθέσεις, σε τίτλους διαπραγματεύσιμους στη χρηματαγορά ή σε επίσημη κεφαλαιαγορά και σε βραχυπρόθεσμες πιστώσεις, που έχουν χορηγηθεί με τραπεζικά κριτήρια.

4. Με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ελάχιστο όριο του απαιτούμενου αρχικού κεφαλαίου. Σε κάθε περίπτωση, το αρχικό κεφάλαιο δεν πρέπει να είναι μικρότερο από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ECU και στην περίπτωση του πιστωτικού συνεταιρισμού, μικρότερο από ένα εκατομμύριο (1.000.000) ECU.

5. Το ύψος των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος πρέπει καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας του να μην είναι κατώτερο του εκάστοτε απαιτούμενου ελάχιστού αρχικού κεφαλαίου.

6. Η Τράπεζα της Ελλάδος καθορίζει την προθεσμία εντός της οποίας τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να αναπροσαρμόζουν τα ίδια κεφάλαια τους προς το εκάστοτε απαιτούμενο ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τριάντα έξι (36) μήνες.

7. Σε περίπτωση μείωσης των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος η Τράπεζα της Ελλάδος καθορίζει σύντομη προθεσμία, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες, εντός της οποίας το πιστωτικό ίδρυμα οφείλει να επαναφέρει τα ίδια του κεφάλαια στο ύψος, που ορίζει η παράγραφος 5 του παρόντος άρθρου.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ. 4 άρθρ. 16 Ν. 2601/1998 Α 81 ορίζεται ότι: "Οι διατάξεις των άρθρων 6 - 16 του ν. 1676/1986 (ΦΕΚ 204 Α΄), όπως ισχύουν, εφαρμόζονται ανάλογα και για τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν με τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών του ν. 1667/1986 (ΦΕΚ 196 Α΄) και έχουν λάβει άδεια λειτουργίας, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 5 - 9 του ν. 2076/1992 (ΦΕΚ 130 Α΄), από τον κατά περίπτωση χρόνο έναρξης της λειτουργίας τους".

Άρθρο 6 Υποχρεώσεις ιδρυτών πιστωτικών ιδρυμάτων διαδικασία και συναφείς αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος

1. Για τη λήψη άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος οι ενδιαφερόμενοι προβαίνουν στις ακόλουθες ενέργειες:

α. Υποβάλλουν σχετική αίτηση και πριν από τη χορήγηση της άδειας της Τράπεζας της Ελλάδος καταθέτουν το αρχικό κεφάλαιο σε μετρητά όπως ορίζεται στο άρθρο 5 του παρόντος νόμου. Σε περίπτωση υποβολής αίτησης για ίδρυση πολυμετοχικού πιστωτικού ιδρύματος, την αίτηση υποβάλλει δεόντως εξουσιοδοτημένη ιδρυτική επιτροπή, η οποία και διαλύεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας σύστασης του νομικού προσώπου του πιστωτικού ιδρύματος. Η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται, σε εύλογη προθεσμία μετά την υποβολή της αίτησης, να ζητά την κατάθεση ισόποσης με το μετοχικό κεφάλαιο του υπό ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένου πιστωτικού ιδρύματος, η οποία θα καταπίπτει υπέρ της Τράπεζας της Ελλάδος, σε πίστωση για λογαριασμό για τη συγκέντρωση του μετοχικού κεφαλαίου του υπό ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος στην περίπτωση που δεν κατατεθεί το μετοχικό κεφάλαιο σε μετρητά στην Τράπεζα της Ελλάδος μέχρι και την ημερομηνία κοινοποίησης της εγκριτικής απόφασης.

Η εγγυητική επιστολή θα είναι μια για το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου του υπό ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος, ανεξάρτητα από τον αριθμό των ιδρυτών - μετόχων του και θα επιστρέφεται μετά την κατά τα πιο πάνω κατάθεση μετρητών ή την κοινοποίηση τυχόν απορριπτικής απόφασης της Τράπεζας της Ελλάδος.

Προκειμένου περί αυξήσεως των ιδίων κεφαλαίων πιστωτικών ιδρυμάτων, που ήδη λειτουργούν, επιτρέπεται η κατάθεση σε οποιονδήποτε άλλο πιστωτικό ίδρυμα του ποσού κατά το οποίο αυξάνεται το μετοχικό κεφάλαιο ή άλλο στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων τους, εκτός αν η Τράπεζα της Ελλάδος επιβάλλει στη συγκεκριμένη περίπτωση η κατάθεση των ποσών να γίνει σε αυτήν.

β. Γνωστοποιούν στην Τράπεζα της Ελλάδος την ταυτότητα των μετόχων, φυσικών ή νομικών προσώπων, που θα κατέχουν ειδική συμμετοχή στο πιστωτικό ίδρυμα, καθώς και το ποσοστό της συμμετοχής. Προκειμένου περί νομικών προσώπων, που θα κατέχουν ειδική συμμετοχή σύμφωνα με τα πιο πάνω, η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται να ζητά τη γνωστοποίηση της ταυτότητας των φυσικών προσώπων, που άμεσα ή έμμεσα ελέγχουν τα νομικά αυτά πρόσωπα.

Σε περίπτωση κατά την οποία οι μέτοχοι με ειδική συμμετοχή είναι λιγότεροι από δέκα, γνωστοποιείται η ταυτότητα των δέκα μεγαλύτερων μετόχων και το ποσοστό συμμετοχής εκάστου στο πιστωτικό ίδρυμα. Για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που ελέγχουν νομικά πρόσωπα, τα οποία είτε κατέχουν ειδική συμμετοχή σε ένα πιστωτικό ίδρυμα ή είναι μεταξύ των δέκα (10) μεγαλύτερων μετόχων του, η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται:

(i) να επιβάλλει την υποχρέωση στα νομικά αυτά πρόσωπα να έχουν ονομαστικές τις μετοχές με δικαίωμα ψήφου,

(ii) να απαιτεί, όπως συγκεκριμένα ποσοστά του συνόλου των πιο πάνω ονομαστικών μετοχών με δικαίωμα ψήφου ανήκουν σε ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα, που τυγχάνουν της προηγούμενης έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος.

γ.

(i) Γνωστοποιούν στην Τράπεζα της Ελλάδος δυο τουλάχιστον πρόσωπα, που θα είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό του προσανατολισμού της δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος.

(ii) Η ύπαρξη δύο τουλάχιστον προσώπων επιφορτισμένων με τις αρμοδιότητες αυτές αποτελεί προϋπόθεση για τη συνέχιση της λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος.

(iii) Τουλάχιστον το ένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στα εδάφια (i) και (ii) θα συμμετέχει, ως μέλος, στο διοικητικό συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος.

δ. Υποβάλλουν στην Τράπεζα της Ελλάδος πρόγραμμα επιχειρηματικής δραστηριότητας για το είδος, την έκταση των εργασιών και το χρονοδιάγραμμα επίτευξης των στόχων του πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και για το πλαίσιο της διοικητικής και λογιστικής οργάνωσης του και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου.

ε. Υποβάλλουν δήλωση για την προέλευση των χρηματικών μέσων των μετόχων, ως ο νόμος ορίζει.

2. Πριν από την οριστική της απόφαση για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας σε πιστωτικό ίδρυμα η Τράπεζα της Ελλάδος πραγματοποιεί διαβουλεύσεις με τις αρμόδιες αρχές του οικείου άλλου Κράτους - Μέλους εάν το πιστωτικό ίδρυμα, που πρόκειται να ιδρυθεί είναι: θυγατρική πιστωτικού ιδρύματος, το οποίο έχει λάβει άδεια λειτουργίας σε άλλο Κράτος - Μέλος ή θυγατρική της μητρικής επιχείρησης πιστωτικού ιδρύματος το οποίο έχει λάβει άδεια λειτουργίας σε άλλο Κράτος - Μέλος ή ελέγχεται από τα ίδια φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που ελέγχουν πιστωτικό ίδρυμα, το οποίο έχει λάβει άδεια λειτουργίας σε άλλο Κράτος - Μέλος.

3. Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να καθορίζει:

(α) τα αναγκαία δικαιολογητικά και στοιχεία, καθώς και τις λοιπές λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου και

(β) τους ειδικότερους περιορισμούς και όρους ως προς τις δραστηριότητες των φυσικών προσώπων, που αναφέρονται στις παρ. 1β' και 1γ' του παρόντος άρθρου για την αποτροπή ή ελαχιστοποίηση καταστάσεων σημαντικής σύγκρουσης συμφερόντων ή επιρροών, που αποβαίνουν σε βάρος της συνετής και χρηστής διαχείρισης του πιστωτικού ιδρύματος.

4. Η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούνται να καθορίζει με γενικές ή με ειδικές κατά περίπτωση αποφάσεις της ανώτατα όρια, σχετικά με το ύψος των πάσης φύσεως πιστωτικών διευκολύνσεων και συμμετοχών των πιστωτικών ιδρυμάτων στο μετοχικό κεφάλαιο των επιχειρήσεων, που ελέγχονται από τους κύριους ή τους δέκα μεγαλύτερους μετόχους του πιστωτικού ιδρύματος. Για τους σκοπούς της παραγράφου αυτής στην έννοια του ελέγχου περιλαμβάνονται και οι επιχειρήσεις, που ελέγχονται από το ίδιο φυσικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών προσώπων, που συνδέονται μεταξύ τους μέχρι β' βαθμού συγγενείας.

5. Για τη διασφάλιση μεγαλύτερης διασποράς και διαφάνειας η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να θέτει ως όριο στην εγκριτική της απόφαση, για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας πιστωτικών ιδρυμάτων, την υποχρέωση υποβολής αίτησης εισαγωγής των μετοχών του πιστωτικού ιδρύματος στο χρηματιστήριο αξιών. Η προθεσμία υποβολής της αίτησης εισαγωγής των μετοχών στο χρηματιστήριο αξιών δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη ή το ελάχιστο διάστημα, που απαιτείται από τις ισχύουσες διατάξεις για τη θεμελίωση δικαιώματος υποβολής αίτησης εισαγωγής μετοχών των επιχειρήσεων στο χρηματιστήριο αξιών.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ. 4 άρθρ. 16 Ν. 2601/1998 Α 81 ορίζεται ότι: "Οι διατάξεις των άρθρων 6 - 16 του ν. 1676/1986 (ΦΕΚ 204 Α΄), όπως ισχύουν, εφαρμόζονται ανάλογα και για τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν με τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών του ν. 1667/1986 (ΦΕΚ 196 Α΄) και έχουν λάβει άδεια λειτουργίας, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 5 - 9 του ν. 2076/1992 (ΦΕΚ 130 Α΄), από τον κατά περίπτωση χρόνο έναρξης της λειτουργίας τους".

Άρθρο 7 Διακριτική ευχέρεια της Τράπεζας της Ελλάδος για τη μη χορήγηση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος

1. Η Τράπεζα της Ελλάδος δεν χορηγεί άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, αν κρίνει ότι:

α. Τα πρόσωπα, που αναφέρονται στις παραγράφους 1β' και 1γ' του άρθρου 6, δεν είναι αξιόπιστα ή εν γένει κατάλληλα να εξασφαλίσουν τη συνετή και χρηστή διαχείριση του πιστωτικού ιδρύματος.

β. Ειδικότερα τα πρόσωπα, που αναφέρονται στην παράγραφο 1γ' του άρθρου 6, δεν διαθέτουν την απαιτούμενη κατάρτιση και εμπειρία, όπως η εμπειρία αυτή προκύπτει από προϋπηρεσία τους σε θέσεις ανάλογης ευθύνης, κατά προτίμηση σε πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα.

2. Επίσης η Τράπεζα της Ελλάδος, με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, δεν χορηγεί άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, αν δεν πληρούται κάποια από τις προϋποθέσεις των άρθρων 5 παρ. 1 - 3 και 6.

"3. Επίσης όταν υπάρχουν στενοί δεσμοί μεταξύ ενός υπό ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος και άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων, η Τράπεζα της Ελλάδος δεν χορηγεί άδεια λειτουργίας στο εν λόγω ίδρυμα εάν κρίνει ότι οι δεσμοί αυτοί παρεμποδίζουν την αποτελεσματική άσκηση της αποστολής της στον τομέα της εποπτείας. Η Τράπεζα της Ελλάδος αρνείται επίσης τη χορήγηση άδειας εάν οι νομοθετικές κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις τρίτης, εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, χώρας στις οποίες υπάγονται ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά Πρόσωπα, με τα οποία το πιστωτικό ίδρυμα έχει στενούς δεσμούς, ή δυσχέρειες σχετικές με την εφαρμογή τους, παρεμποδίζουν την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής της στον τομέα της εποπτείας. Η Τράπεζα της Ελλάδος απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα να της παρέχουν τις πληροφορίες που ζητεί ώστε να μπορεί να βεβαιώνεται ότι πληρούνται πάντοτε οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο".

***Η παρ. 3 προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 2 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/Συμμόρφωση ΟΔ.95/26/ΕΚ).

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ. 4 άρθρ. 16 Ν. 2601/1998 Α 81 ορίζεται ότι: "Οι διατάξεις των άρθρων 6 - 16 του ν. 1676/1986 (ΦΕΚ 204 Α΄), όπως ισχύουν, εφαρμόζονται ανάλογα και για τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν με τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών του ν. 1667/1986 (ΦΕΚ 196 Α΄) και έχουν λάβει άδεια λειτουργίας, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 5 - 9 του ν. 2076/1992 (ΦΕΚ 130 Α΄), από τον κατά περίπτωση χρόνο έναρξης της λειτουργίας τους".

Άρθρο 8 Ανάκληση άδειας πιστωτικού ιδρύματος

1. Α. Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να ανακαλεί την άδεια λειτουργίας ενός πιστωτικού ιδρύματος στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α. όταν το πιστωτικό ίδρυμα:

(i) δεν κάνει χρήση της άδειας μέσα σε διάστημα δώδεκα μηνών από τη χορήγηση της, εκτός αν η άδεια παρέχει μεγαλύτερη προθεσμία,

(ii) παραιτείται ρητώς από αυτήν, ή

(iii) έχει πάψει να ασκεί τη δραστηριότητα του για χρονική περίοδο μεγαλύτερη των έξι μηνών.

β. Όταν η άδεια λειτουργίας έχει χορηγηθεί με βάση ψευδείς, ανακριβείς ή παραπλανητικές δηλώσεις.

γ. Όταν το πιστωτικό ίδρυμα δεν διαθέτει επαρκή ίδια κεφάλαια και δεν προσφέρει πλέον την εγγύηση ότι δύναται να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του έναντι των

πιστωτών του και ιδιαίτερα δεν διασφαλίζει πλέον τα επιστρεπτέα κεφάλαια που του εμπιστεύθηκαν.

δ. Όταν το πιστωτικό ίδρυμα δεν εκπληρώνει πλέον τους όρους, σύμφωνα με τους οποίους χορηγήθηκε η άδεια λειτουργίας.

ε. Όταν το πιστωτικό ίδρυμα:

(i) δεν μπορεί ή αρνείται να αυξήσει τα ίδια κεφάλαια του,

(ii) παρακωλύει με οποιονδήποτε τρόπο τον έλεγχο και

(iii) παραβαίνει διατάξεις νόμων, αποφάσεων ή κανονισμών των νομισματικών αρχών.

"στ. Όταν δημιουργηθούν στενοί δεσμοί, μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος και άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι παρεμποδίζουν κατά την κρίση της την αποτελεσματική άσκηση της εποπτικής της λειτουργίας.

Επίσης όταν επέλθουν μεταβολές στις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις τρίτης χώρας, στις οποίες υπάγονται ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, με τα οποία το πιστωτικό ίδρυμα έχει στενούς δεσμούς, έτσι ώστε να παρεμποδίζεται η αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής της Τράπεζας της Ελλάδος στον τομέα της εποπτείας, ή εάν το πιστωτικό ίδρυμα αποκτά στενούς δεσμούς με ένα ή περισσότερο φυσικά ή νομικά πρόσωπα μιας τρίτης χώρας, της οποίος οι νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις παρεμποδίζουν την αποτελεσματική άσκηση της εποπτείας από την Τράπεζα της Ελλάδος".

***Η περ. στ' προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 2 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/Συμμόρφωση ΟΔ.95/26/ΕΚ).

Β. Η Τράπεζα της Ελλάδος αιτιολογεί και κοινοποιεί στους ενδιαφερόμενους και στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων την απόφαση της για την ανάκληση της άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος.

2.

(i) Οι αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, σχετικά με τη χορήγηση ή μη της άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος ή την ανάκληση της, υπόκεινται σε αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου τη Επικρατείας.

(ii) Σε αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας υπόκεινται επίσης και η σιωπηρά παράλειψη της Τράπεζας της Ελλάδος να χορηγήσει άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος εντός έξι (6) μηνών από την υποβολή όλων των στοιχείων, που απαιτούνται από τις κείμενες διατάξεις και οπωσδήποτε εντός έτους από την υποβολή της αίτησης.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ. 4 άρθρ. 16 Ν. 2601/1998 Α 81 ορίζεται ότι: "Οι διατάξεις των άρθρων 6 - 16 του ν. 1676/1986 (ΦΕΚ 204 Α΄), όπως ισχύουν, εφαρμόζονται ανάλογα και για τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν με τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών του ν. 1667/1986 (ΦΕΚ 196 Α΄) και έχουν λάβει άδεια λειτουργίας, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 5 - 9 του ν. 2076/1992 (ΦΕΚ 130 Α΄), από τον κατά περίπτωση χρόνο έναρξης της λειτουργίας τους".

Άρθρο 9 Ενημέρωση της Επιτροπής για τη χορήγηση άδειας πιστωτικού ιδρύματος

Η Τράπεζα της Ελλάδος ενημερώνει την Επιτροπή των Ε.Κ. για κάθε άδεια λειτουργίας που χορηγεί και ειδικότερα, εφόσον πρόκειται περί μιας άμεσα ή έμμεσα θυγατρικής επιχείρησης, της οποίας η μητρική επιχείρηση ή επιχειρήσεις διέπονται από τη νομοθεσία τρίτης εκτός των Ε.Κ. χώρας.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ. 4 άρθρ. 16 Ν. 2601/1998 Α 81 ορίζεται ότι: "Οι διατάξεις των άρθρων 6 - 16 του ν. 1676/1986 (ΦΕΚ 204 Α΄), όπως ισχύουν, εφαρμόζονται ανάλογα και για τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν με τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών του ν. 1667/1986 (ΦΕΚ 196 Α΄) και έχουν λάβει άδεια λειτουργίας, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 5 - 9 του ν. 2076/1992 (ΦΕΚ 130 Α΄), από τον κατά περίπτωση χρόνο έναρξης της λειτουργίας τους".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Ελεύθερη εγκατάσταση και ελεύθερη παροχή υπηρεσιών

Άρθρο 10 Ίδρυση υποκαταστημάτων ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα και σε άλλα Κράτη - Μέλη των Ε.Κ.

1. Πιστωτικό ίδρυμα, που ιδρύθηκε και λειτουργεί στην Ελλάδα, μπορεί να ιδρύσει υποκατάστημα σε άλλο Κράτος - Μέλος των Ε.Κ. εφόσον, οι δραστηριότητες του υποκαταστήματος περιλαμβάνονται στον κατάλογο του άρθρου 24 και καλύπτονται από την άδεια λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα, σύμφωνα με τη διαδικασία των παραγράφων 2 - 6 του παρόντος άρθρου.

2. Το πιστωτικό ίδρυμα, που επιθυμεί να ιδρύσει υποκατάστημα σε άλλο Κράτος - Μέλος των Ε.Κ. προβαίνει σε σχετική γνωστοποίηση προς την Τράπεζα της Ελλάδος. Η γνωστοποίηση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει:

α. το Κράτος - Μέλος στο οποίο πρόκειται να ιδρυθεί υποκατάστημα,

β. το πρόγραμμα δραστηριοτήτων στο οποίο, αναγράφονται μεταξύ άλλων το είδος των εργασιών, τις οποίες σχεδιάζει να ασκήσει το υποκατάστημα και η οργανωτική του δομή,

γ. τη διεύθυνση του υποκαταστήματος στο Κράτος - Μέλος υποδοχής, στην οποία μπορεί να ζητούνται έγγραφα στοιχεία,

δ. τα ονόματα των υπευθύνων για τη διεύθυνση του υποκαταστήματος.

3. Η Τράπεζα της Ελλάδος μέσα σε τρεις μήνες αφότου περιέλθουν σε γνώση της οι πληροφορίες και τα στοιχεία της προηγουμένης παραγράφου, τα ανακοινώνει στην αρμόδια αρχή του Κράτους - Μέλους υποδοχής και ενημερώνει σχετικά το ενδιαφερόμενο πιστωτικό ίδρυμα.

4. Η Τράπεζα της Ελλάδος ανακοινώνει, επίσης στην αρμόδια αρχή του Κράτους - Μέλους υποδοχής το ύψος των ιδίων κεφαλαίων και το συντελεστή φερεγγυότητας του πιστωτικού ιδρύματος.

5. Εάν η Τράπεζα της Ελλάδος έχει λόγους να αμφιβάλλει ως προς την επάρκεια της διοικητικής οργάνωσης ή της οικονομικής κατάστασης του πιστωτικού ιδρύματος, που σκοπεύει να ιδρύσει υποκατάστημα του σε άλλο Κράτος - Μέλος των Ε.Κ. τότε είτε περιορίζει τις προτεινόμενες δραστηριότητες του εν λόγω υποκαταστήματος είτε αρνείται να κοινοποιήσει στην αρμόδια αρχή του κράτους υποδοχής τις πληροφορίες των παραγράφων 2 και 4 του παρόντος άρθρου και γνωστοποιεί τους λόγους στο ενδιαφερόμενο ίδρυμα μέσα σε τρεις μήνες από τη λήψη όλων των σχετικών πληροφοριών των παραγράφων 2 και 4. Η άρνηση αυτή ή η παράλειψη απάντησης μπορεί να υπόκειται σε αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

6. Το πιστωτικό ίδρυμα, υποκατάστημα του οποίου ζητείται να εγκατασταθεί σε άλλο Κράτος - Μέλος των Ε.Κ. σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, σε περίπτωση μεταβολής του περιεχομένου μιας από τις πληροφορίες που κοινοποιήθηκαν σύμφωνα με τις περιπτώσεις β', γ' και δ' της παραγράφου 2, υποχρεούται να κοινοποιήσει με έγγραφο του αυτήν τη μεταβολή στην Τράπεζα της

Ελλάδος τουλάχιστον ένα μήνα πριν γίνει η μεταβολή αυτή, έτσι σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

7. Τα πιστωτικά ιδρύματα, που εδρεύουν στην Ελλάδα, μπορούν να ιδρύσουν νέα υποκαταστήματα στην Ελλάδα μετά πάροδο τριών (3) μηνών από τη γνωστοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος του αριθμού των νέων αυτών μονάδων και εφόσον μέσα στο χρονικό αυτό διάστημα η Τράπεζα της Ελλάδος δεν διατυπώσει αντίρρηση με βάση τους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 11 Ίδρυση υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων άλλων Κρατών - Μελών των Ε.Κ. στην Ελλάδα

1. Πιστωτικό ίδρυμα, που ιδρύθηκε και λειτουργεί σε άλλο Κράτος - Μέλος των Ε.Κ. μπορεί να ασκεί τις δραστηριότητες που προβλέπονται στο άρθρο 24 μέσω υποκαταστήματος αυτού καλύπτονται από την άδεια λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος, στη χώρα καταγωγής και υπό την απαραίτητη προϋπόθεση της ανακοίνωσης στην Τράπεζα της Ελλάδος, από την αρμόδια αρχή του κράτους καταγωγής όλων των πληροφοριών, που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 4 του άρθρου 10, καθώς και αναλυτικών πληροφοριών ως προς το σύστημα εγγύησης καταθέσεων στη χώρα καταγωγής, εφόσον το σύστημα αυτό καλύπτει και τις καταθέσεις στο υποκατάστημα στην Ελλάδα.

2. Πριν το υποκατάστημα του πιστωτικού ιδρύματος αρχίσει να ασκεί τις δραστηριότητες του, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει προθεσμία δύο μηνών από την παραλαβή της ανακοίνωσης της προηγούμενης παραγράφου, προκειμένου να οργανώσει την εποπτεία του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 2 - 5 και, αν το κρίνει αναγκαίο, να γνωστοποιήσει, σύμφωνα με το άρθρο 19, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι δραστηριότητες του υποκαταστήματος αυτού πρέπει να ασκούνται στην Ελλάδα.

3. Το υποκατάστημα του πιστωτικού ιδρύματος που ιδρύθηκε και λειτουργεί σε άλλο Κράτος - Μέλος, μπορεί να εγκατασταθεί και να αρχίσει τις δραστηριότητες του μόλις λάβει σχετική ειδοποίηση της Τράπεζας της Ελλάδος, ή σε περίπτωση σιωπής εκ μέρους της, μόλις λήξει η δίμηνη προθεσμία της προηγουμένης παραγράφου.

4. Το πιστωτικό ίδρυμα που ιδρύθηκε και λειτουργεί σε άλλο Κράτος - Μέλος για υποκατάστημα του οποίου ζητεί εγκατάσταση στην Ελλάδα, σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, σε περίπτωση μεταβολής του περιεχομένου μιας από τις πληροφορίες που αναφέρονται στις περιπτώσεις β', γ' και δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 10 ή των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων, που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, κοινοποιεί γραπτώς αυτήν τη μεταβολή, μέσω των αρμόδιων αρχών του κράτους καταγωγής, στην Τράπεζα της Ελλάδος, τουλάχιστον ένα μήνα πριν γίνει η μεταβολή αυτή, ώστε η Τράπεζα της Ελλάδος να προβεί στις ενέργειες, που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 12 Εγκατάσταση ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων σε τρίτες χώρες και εγκατάσταση στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων τρίτων, εκτός Ε.Κ. χωρών

1. Η Τράπεζα της Ελλάδος αποφασίζει για τη χορήγηση άδειας σε πιστωτικά ιδρύματα, που ιδρύθηκαν και λειτουργούν στην Ελλάδα, προκειμένου να ιδρύσουν υποκατάστημα ή γραφείο αντιπροσωπείας σε τρίτες, εκτός Ε.Κ. χώρες.

2. Για την ίδρυση και λειτουργίας στην Ελλάδα υποκαταστημάτων πιστωτικού ιδρύματος χώρας εκτός Ελλάδος με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Πριν από την έναρξη λειτουργίας του πρώτου υποκαταστήματος θα εισάγεται και θα δραχμοποιείται ποσό συναλλάγματος, που θα υπέχει θέση ιδίων κεφαλαίων για τη δραστηριότητα του υποκαταστήματος στην Ελλάδα και το οποίο ποσό θα καθορίζεται με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος, που θα αφορά όλες τις περιπτώσεις εγκατάστασης υποκαταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός Ε.Κ. Για την ίδρυση περισσότερων υποκαταστημάτων απαιτείται έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος.

β. Υποβολή ανάλογων στοιχείων και πληροφοριών, που ζητούνται στο άρθρο 11 παρ. 4 για την ίδρυση στην Ελλάδα υποκαταστημάτων άλλων Κρατών - Μελών.

γ. Θα υπάρχουν δύο τουλάχιστον αξιόπιστα πρόσωπα με επαρκή επαγγελματική εμπειρία, τα οποία θα έχουν την ευθύνη διευθύνσεως του υποκαταστήματος και θα κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα.

δ. Το καθεστώς λειτουργίας υποκαταστήματος ή υποκαταστημάτων στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων χωρών εκτός Ε.Κ. δεν θα είναι σε καμία περίπτωση ευνοϊκότερο από το αντίστοιχο των υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν και λειτουργούν σε Κράτος - Μέλος των Ε.Κ. και ασκούν δραστηριότητα στην Ελλάδα.

ε. Το πιστωτικό ίδρυμα υποβάλλει τυχόν πρόσθετα στοιχεία και πληροφορίες, που θα του ζητηθούν από την Τράπεζα της Ελλάδος, προκειμένου αυτή να διαμορφώσει σαφή εικόνα για τη δραστηριότητα του.

3. Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να ανακαλέσει την άδεια λειτουργίας υποκαταστήματος πιστωτικού ιδρύματος χώρας εκτός των Ε.Κ. όταν το εν λόγω υποκατάστημα δεν εκπληρώνει πλέον τους όρους της παρ. 2 σύμφωνα με τους οποίους χορηγήθηκε η άδεια λειτουργίας ή οποιοσδήποτε από τους όρους του άρθρου 8 1.Α και ιδιαίτερα, όταν έχει ανακληθεί η άδεια του πιστωτικού ιδρύματος από τις αρχές της χώρας έδρας του.

4. Η Τράπεζα της Ελλάδος ενημερώνει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με τις γενικής φύσεως δυσκολίες, που συναντούν τα πιστωτικά ιδρύματα κατά την εγκατάσταση τους ή την άσκηση τραπεζικών δραστηριοτήτων σε τρίτη χώρα.

Άρθρο 13 Παροχή υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση - Διαφήμιση

1. Κάθε πιστωτικό ίδρυμα, που ιδρύθηκε και λειτουργεί στην Ελλάδα και επιθυμεί να παράσχει υπηρεσίες για πρώτη φορά στο άλλο Κράτος - Μέλος χωρίς να εγκατασταθεί σ' αυτό, γνωστοποιεί, στην Τράπεζα της Ελλάδος εκείνες από τις δραστηριότητες, που περιλαμβάνονται στο άρθρο 24 στις οποίες αφορούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες.

2. Η Τράπεζα της Ελλάδος κοινοποιεί στην αρμόδια αρχή του Κράτους - Μέλους υποδοχής τη γνωστοποίηση της προηγούμενης παραγράφου μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την παραλαβή της.

3. Για την παροχή υπηρεσιών στην Ελλάδα από πιστωτικό ίδρυμα άλλου Κράτους - Μέλους πρέπει προηγουμένως να έχει κοινοποιηθεί στην Τράπεζα της Ελλάδος, από την αρμόδια αρχή του Κράτους - Μέλους καταγωγή του ιδρύματος η αντίστοιχη γνωστοποίηση όπως αναφέρεται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου.

4. Η άσκηση δραστηριοτήτων εντός Ελλάδος πραγματοποιείται με την επιφύλαξη του άρθρου 19 παρ. 3 του παρόντος νόμου.

5. Τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, που εδρεύουν σε άλλο Κράτος - Μέλος και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα είτε μέσω εγκατάστασης είτε μέσω διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, επιτρέπεται να διαφημίζουν τις παρεχόμενες από αυτά υπηρεσίες υπό την προϋπόθεση ότι τηρούν τις ισχύουσες στην Ελλάδα διατάξεις,

που διέπουν τον τύπο και το περιεχόμενο της εν λόγω διαφήμισης με στόχο την ορθή πληροφόρηση του κοινού. Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να απαγορεύει, αφού συμβουλευτεί την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, παραπλανητικές διαφημίσεις.

Άρθρο 14 Ίδρυση υποκαταστημάτων και παροχή υπηρεσιών στην Ελλάδα από χρηματοδοτικά ιδρύματα και εδρεύουν σε άλλο Κράτος - Μέλος των Ε.Κ. και είναι θυγατρικά πιστωτικών ιδρυμάτων.

1. Κάθε χρηματοδοτικό ίδρυμα, που εδρεύει και λειτουργεί σε άλλο Κράτος - Μέλος και είναι θυγατρική πιστωτικού ιδρύματος ή θυγατρική πολλών πιστωτικών ιδρυμάτων, επιτρέπεται να ασκεί στην Ελλάδα ορισμένες ή όλες τις δραστηριότητες του καταλόγου του άρθρου 24 (αρ. β' έως ιβ') είτε μέσω εγκατάστασης υποκαταστήματος στην Ελλάδα είτε με τη μορφή παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τη διαδικασία των άρθρων 11 και 13 παρ. 3 - 5 και υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις των άρθρων 18 παρ. 1β', 19, 20 και 22 παρ. 2 - 5, εφόσον το καταστατικό του επιτρέπει την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών και πληρούνται σωρευτικά οι πιο κάτω προϋποθέσεις:

α. Η μητρική επιχείρηση ή οι μητρικές επιχειρήσεις έχουν λάβει άδεια λειτουργίας ως πιστωτικά ιδρύματα στο Κράτος - Μέλος, στο δίκαιο του οποίου υπάγεται το χρηματικό ίδρυμα.

β. Οι ανωτέρω δραστηριότητες ασκούνται ήδη από αυτό στο ίδιο Κράτος - Μέλος της έδρας του χρηματοδοτικού ιδρύματος.

γ. Η μητρική επιχείρηση ή οι μητρικές επιχειρήσεις κατέχουν τουλάχιστον το 90% των δικαιωμάτων ψήφου, που απορρέουν από την κατοχή μεριδίων ή μετοχών της θυγατρικής.

δ. Η μητρική επιχείρηση ή οι μητρικές επιχειρήσεις μετά από προηγούμενη συγκατάθεση των αρμόδιων αρχών του Κράτους - Μέλους καταγωγής, δηλώνουν ρητά στην Τράπεζα της Ελλάδος, ότι ευθύνονται εις ολόκληρον για τις υποχρεώσεις, που αναλαμβάνει η θυγατρική τους.

ε. Η θυγατρική υπάγεται, ειδικότερα για τις δραστηριότητες του άρθρου αυτού, στο καθεστώς της εποπτείας ή καθεμιάς από τις μητρικές επιχειρήσεις, με βάση την κοινοτική νομοθεσία, που καλύπτει τουλάχιστον τον υπολογισμό του συντελεστή φερεγγυότητας τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων και τον αντίστοιχο περιορισμό των συμμετοχών, σύμφωνα με το άρθρο 16 του παρόντος.

2. Η Τράπεζα της Ελλάδος ενημερώνεται από τα μητρικά πιστωτικά ιδρύματα, με επιβεβαίωση των εποπτικών αρχών τους, για τη συνδρομή των παραπάνω προϋποθέσεων της παρ. 1 ή για την παύση της ισχύος οποιασδήποτε από τις προϋποθέσεις αυτές, καθώς και για το ύψος των ιδίων κεφαλαίων του χρηματοδοτικού ιδρύματος και τον ενοποιημένο συντελεστή φερεγγυότητας του πιστωτικού ιδρύματος που είναι μητρική ή των πιστωτικών ιδρυμάτων που είναι μητρικές του επιχειρήσεις, με βάση τη διαδικασία των άρθρων 11 και 13 παρ. 3. Στην περίπτωση που παύει να ισχύει οποιαδήποτε από τις πιο πάνω προϋποθέσεις, η δυνατότητα, συνέχισης και οι όροι υπό τους οποίους το χρηματοδοτικό ίδρυμα θα συνεχίσει να ασκεί τις δραστηριότητες του καθορίζονται σύμφωνα με την ισχύουσα στην Ελλάδα νομοθεσία.

3. Για την ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 11, 13 παρ. 3 - 5, 18 παρ. 1β', 19,20 και 22 παρ. 2 έως 5 υπό τον όρο "πιστωτικό ίδρυμα" νοείται το "χρηματοδοτικό ίδρυμα" του παρόντος άρθρου και υπό τον όρο "άδεια λειτουργίας" νοείται "το καταστατικό".

Άρθρο 15 Ίδρυση υποκαταστημάτων και παροχή υπηρεσιών στην επικράτεια των λοιπών Κρατών - Μελών από χρηματοδοτικά ιδρύματα που εδρεύουν και λειτουργούν στην Ελλάδα και εποπτεία αυτών

1. Η Τράπεζα της Ελλάδος, ασκεί εποπτεία επί των χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, που είναι θυγατρικές πιστωτικών ιδρυμάτων και αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με τους ν. 1665/1986 (άρθρο 2, παρ. 7) (ΦΕΚ 194 Α') 1905/1990 (άρθρο 5) (ΦΕΚ 147 Α') και τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 5, 6 παρ. 1β' με εξαίρεση τη διάταξη του τέταρτου εδαφίου, και γ', 17 με εξαίρεση τις διατάξεις των παραγράφων 1α' τρίτο εδάφιο, και 1β' του άρθρου αυτού, 18, 21 και 22 παρ. 1 του παρόντος νόμου, οι διατάξεις των οποίων ισχύουν και γα τα εν λόγω χρηματοδοτικά ιδρύματα. Ειδικά για την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 5 παρ. 5 το ύψος των ιδίων κεφαλαίων δεν επιτρέπεται να υπολείπεται του μεγαλυτέρου από τα ακόλουθα ποσά:

(i) του ελάχιστου αρχικού κεφαλαίου που προβλέπεται στους ν. 1665/1986 και 1905/1990 και

(ii) του σε δραχμές ισοτίμου των πέντε (5) εκατομμυρίων ECU.

2. Τα χρηματοδοτικά ιδρύματα που εδρεύουν στην Ελλάδα και τα οποία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και το καταστατικό τους ασκούν δραστηριότητες:

(i) χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και

(ii) πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring, forfeiting), επιτρέπεται να ασκούν τις πιο πάνω δραστηριότητες σε άλλο Κράτος - Μέλος είτε μέσω εγκατάστασης υποκαταστήματος είτε με τη μορφή παροχής υπηρεσιών, εφόσον:

α. Συντρέχουν, εφαρμοζομένων αναλόγως των σχετικών διατάξεων, οι ειδικότερες προϋποθέσεις του άρθρου 14 παρ. 1. Ειδικότερα για την ανάλογη εφαρμογή της διάταξης της παρ. 1δ' του άρθρου 14 απαιτείται προηγούμενη συγκατάθεση της Τράπεζας της Ελλάδος για την ανάληψη από τα πιστωτικά ιδρύματα, που αποτελούν τη μητρική ή τις μητρικές τους επιχειρήσεις, της ευθύνης για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει η θυγατρική τους.

β. Γνωστοποιούν στην Τράπεζα της Ελλάδος είτε τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 10 παρ. 2 προκειμένου περί εγκατάστασης μέσω υποκαταστήματος ή το είδος της δραστηριότητας που προτίθενται να ασκήσουν για πρώτη φορά προκειμένου περί παροχής υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση.

3. Η Τράπεζα της Ελλάδος επαληθεύει τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 2α, και χορηγεί στα χρηματοδοτικά ιδρύματα πιστοποιητικό το οποίο επισυνάπτεται:

(i) στις πληροφορίες της παρ. 2β' καθώς και

(ii) στην ανακοίνωση του ύψους των ιδίων κεφαλαίων της θυγατρικής και του ενοποιημένου συντελεστή φερεγγυότητας του πιστωτικού ή πιστωτικών ιδρυμάτων που είναι η μητρική ή οι μητρικές του επιχειρήσεις.

Εάν η Τράπεζα της Ελλάδος έχει λόγους να αμφιβάλλει ως προς την επάρκεια της διοικητικής οργάνωσης ή της οικονομικής κατάστασης του χρηματοδοτικού ιδρύματος δεν κοινοποιεί τις πιο πάνω πληροφορίες στην αρμόδια αρχή του κράτους υποδοχής. Για την προθεσμία γνωστοποίησης της απόφασης της Τράπεζας της Ελλάδος στο χρηματοδοτικό ίδρυμα, τη διαδικασία εγκατάστασης και τα της μεταβολής των πληροφοριών της παρ. 2β' εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 3, 5 και 6 και του άρθρου 13 παρ. 2.

4. Στην περίπτωση που παύει και ισχύει οποιαδήποτε από τις προϋποθέσεις της παρ. 2α' η Τράπεζα της Ελλάδος ενημερώνει το Κράτος - Μέλος, ή τα Κράτη - Μέλη, στα οποία τα χρηματοδοτικά ιδρύματα ασκούν τις δραστηριότητες τους.

5. Η Τράπεζα της Ελλάδος εξουσιοδοτείται να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου και σε άλλα χρηματοδοτικά ιδρύματα, εκτός από αυτά που αναφέρονται στην παρ. 2, εφόσον εποπτεύονται από αυτή, για την άσκηση των δραστηριοτήτων, που αναφέρονται στο άρθρο 24 του παρόντος.

6. Για την ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 5 παρ. 5, 6 παρ. 1β' με εξαίρεση τις διατάξεις του τέταρτου εδαφίου και γ', 10 παρ. 3, 5 και 6, 13 παρ. 2,μ 17, με εξαίρεση τις παραγράφους 1α' τρίτο εδάφιο και 1β' του άρθρου αυτού, 18, 21, και 22 παρ. 1 υπό τον όρο "πιστωτικό ίδρυμα" νοείται το "χρηματοδοτικό ίδρυμα" του παρόντος άρθρου και υπό τον όρο "άδεια λειτουργίας" νοείται "το καταστατικό".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Ειδικές συμμετοχές

Άρθρο 16 Ειδικές συμμετοχές πιστωτικών ιδρυμάτων σε άλλες επιχειρήσεις

1. Απαγορεύεται στα πιστωτικά ιδρύματα η κατοχή ειδικής συμμετοχής σε επιχείρηση μεγαλύτερης του 15% των ιδίων κεφαλαίων τους.

2. Το σύνολο των ειδικών συμμετοχών σε επιχειρήσεις δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 60% των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος. Επιπρόσθετα η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται να καθορίζει ανώτατο όριο για το σύνολο των συμμετοχών (ειδικών και μη) που πραγματοποιούν τα πιστωτικά ιδρύματα σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια τους.

3. Οι ειδικές συμμετοχές των πιστωτικών ιδρυμάτων σε:

(i) σε πιστωτικά ιδρύματα,

(ii) χρηματοδοτικά ιδρύματα,

(iii) ασφαλιστικές εταιρίες και

(iv) εταιρίες διαχείρισης υπηρεσιών των παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, όμως δικαιούται να καθορίζει ότι για την πραγματοποίηση τους απαιτείται κατά περίπτωση η προηγούμενη έγκριση της.

4. Κατά τον υπολογισμό των ορίων των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν συμπεριλαμβάνονται οι μετοχές ή μερίδια:

α. που κατέχονται από το πιστωτικό ίδρυμα, κατά τη διάρκεια χρηματοδοτικής ενίσχυσης ή στήριξης που αποσκοπεί στην εξυγίανση ή τη διάσωση μιας επιχείρησης για χρονικό διάστημα ενός έτους, με ευχέρεια παράτασης ενός ακόμη έτους, με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος,

β. που κατέχονται λόγω παροχής υπηρεσιών αναδόχου τίτλων (underwriting) και για χρονικό διάστημα μέχρι δώδεκα (12) μήνες από την ημερομηνία λήξης της περιόδου διάθεσης των τίτλων,

γ. που κατέχονται στο όνομα του πιστωτικού ιδρύματος αλλά για λογαριασμό τρίτου,

δ. που δεν αποτελούν πάγια χρηματοπιστωτικά στοιχεία κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 42ε του κ.ν. 2190/1920, όπως εκάστοτε ισχύει.

5. Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να επιτρέπει την υπέρβαση των ορίων, που καθορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου, μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μέχρι χρονικού διαστήματος δώδεκα (12) μηνών. Στην περίπτωση αυτήν η Τράπεζα της Ελλάδος απαιτεί είτε την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος είτε τη λήψη άλλων μέτρων ισοδύναμου αποτελέσματος.

6. Η τήρηση ορίων των παραγράφων 1 και 2 αποτελεί αντικείμενο εποπτείας και ελέγχου σε ενοποιημένη και μη βάση.

7. Τα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία κατά την ημέρα θέσεως σε ισχύ των διατάξεων του παρόντος άρθρου υπερβαίνουν τα όρια που καθορίζονται στις παραγράφους 1 και 2, οφείλουν να συμμορφωθούν προς τις διατάξεις αυτές μέσα σε προθεσμία, που θα καθορίσει η Τράπεζα της Ελλάδος και όχι αργότερα από την 31η Δεκεμβρίου 2002.

8. Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να επιτρέψει υπερβάσεις των ορίων των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου υπό την προϋπόθεση ότι το ποσό κατά το οποίο οι ειδικές συμμετοχές υπερβαίνουν το ατομικό και το συνολικό όριο καλύπτονται κατά 100% από τα ίδια κεφάλαια, τα οποία δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του συντελεστή φερεγγυότητας. Στην περίπτωση που υπάρχουν υπερβάσεις σε σχέση και με τα δύο κατά τα πιο πάνω όρια συμμετοχών, το ποσό που πρέπει να καλύπτεται με ίδια κεφάλαια είναι αυτό που αντιστοιχεί στο μεγαλύτερο ποσό υπέρβασης.

Άρθρο 17 Ειδικές συμμετοχές σε πιστωτικά ιδρύματα

1. α. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο σκοπεύει να αποκτήσει ειδική συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα, που ιδρύθηκε και λειτουργεί στην Ελλάδα, ενημερώνει προηγουμένως την Τράπεζα της Ελλάδος και της γνωστοποιεί το ποσό της συμμετοχής αυτής. Η ίδια υποχρέωση ισχύει και όταν αυξάνεται ήδη υφιστάμενη ειδική συμμετοχή ούτως ώστε η αναλογία των δικαιωμάτων ψήφου που κατέχει ένα πρόσωπο, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων που σύμφωνα με το π.δ. 51/1992 εξομοιώνονται με κατοχή δικαιωμάτων ψήφου, από το αυτό πρόσωπο, να φτάνει ή να υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του 20% του 33% ή του 50% του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου ή το πιστωτικό ίδρυμα να καθίσταται θυγατρική του συμμετέχοντος προσώπου.

Προκειμένου περί συμμετοχών που πραγματοποιούνται από νομικά πρόσωπα η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται:

(i) να ζητά πληροφορίες για την ταυτότητα των φυσικών προσώπων που άμεσα ή έμμεσα ελέγχουν τα νομικά αυτά, πρόσωπα και

(ii) να επιβάλλει την υποχρέωση να της γνωστοποιείται οποιαδήποτε μεταγενέστερη μεταβολή στην ταυτότητα των φυσικών αυτών προσώπων.

Για την έννοια του ελέγχου έχει εφαρμογή η παράγραφος 9 του άρθρου 2. Για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που ελέγχουν νομικά πρόσωπα τα οποία κατέχουν ειδική συμμετοχή σε πιστωτικά ιδρύματα ή είναι μεταξύ των 10 μεγαλυτέρων μετόχων πιστωτικών ιδρυμάτων η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται:

(α) να επιβάλλει την υποχρέωση στα νομικά αυτά πρόσωπα να έχουν ονομαστικές τις μετοχές με δικαίωμα ψήφου,

(β) να απαιτεί όπως συγκεκριμένα ποσοστά του συνόλου των πιο πάνω ονομαστικών μετοχών με δικαίωμα ψήφου ανήκουν σε ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα που τυγχάνουν της προηγουμένης έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος.

Εντός τριών μηνών από την πιο πάνω γνωστοποίηση, η Τράπεζα της Ελλάδος υποχρεούται είτε να εγκρίνει τη συμμετοχή είτε να αντιταχθεί σ' αυτή με αιτιολογημένη απόφαση της, εφόσον κρίνει ότι τα πρόσωπα που πραγματοποιούν τη συμμετοχή, περιλαμβανομένων και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν τα συμμετέχοντα νομικά πρόσωπα, δεν είναι κατάλληλα για να εξασφαλίζουν τη συνετή και χρηστή διαχείριση του πιστωτικού ιδρύματος. Η έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος μπορεί να ορίζει μέγιστη προθεσμία για την υλοποίηση της συμμετοχής.

Σε περίπτωση θανάτου κατόχου ειδικής συμμετοχής η ως άνω υποχρέωση ενημέρωσης από τους κληρονόμους του επιτρέπεται να πραγματοποιηθεί εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από την ημερομηνία θανάτου του κατόχου της ειδικής συμμετοχής.

Κατά την ως άνω προθεσμία η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται, εφόσον κρίνει ότι οι κληρονόμοι δεν είναι κατάλληλοι για να εξασφαλίσουν τη συνετή και χρηστή διαχείριση του πιστωτικού ιδρύματος, να επιβάλλει τις κυρώσεις της παρ. 7β' του παρόντος άρθρου.

β. Πέραν των υποχρεώσεων, που αναφέρονται στην παράγραφο 1α' οι κάτοχοι ειδικής συμμετοχής σε πιστωτικό ίδρυμα γνωστοποιούν εκ των προτέρων στην Τράπεζα της Ελλάδος κάθε αύξηση της συμμετοχής τους που υπερβαίνει κατά ποσό που αντιστοιχεί σε δύο (2) ποσοστιαίες μονάδες του μετοχικού κεφαλαίου του πιστωτικού ιδρύματος τη συμμετοχή που έχει γνωστοποιηθεί προηγουμένως. Η υποχρέωση αυτή ισχύει μέχρι η συνολική συμμετοχή να φτάσει το όριο του 33%.

2. Εάν τις συμμετοχές που προβλέπονται στην παράγραφο 1 (α) αποκτά:

   (i) πιστωτικό ίδρυμα, του οποίου η άδεια λειτουργίας έχει χορηγηθεί από το άλλο Κράτος - Μέλος,

   (ii) μητρική επιχείρηση πιστωτικού ιδρύματος του οποίου η άδεια λειτουργίας έχει χορηγηθεί από το άλλο Κράτος - Μέλος και

   (iii) φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ελέγχει πιστωτικό ίδρυμα του οποίου η άδεια λειτουργίας έχει χορηγηθεί από άλλο Κράτος - Μέλος και εάν, λόγω της απόκτησης αυτής της συμμετοχής, το πιστωτικό ίδρυμα, το κεφάλαιο του οποίου αφορά η συμμετοχή, γίνεται θυγατρική του αποκτώντος ή περιέχεται στον έλεγχο του, η Τράπεζα της Ελλάδος, πριν λάβει την οριστική απόφαση της διαβουλεύεται με τις αρχές που εποπτεύουν το πιο πάνω πιστωτικό ίδρυμα που εδρεύει σε άλλο Κράτος - Μέλος των Ε.Κ. και τους κοινοποιεί στη συνέχεια την απόφαση της αυτή.

3. Σε περίπτωση απόκτησης νέας συμμετοχής ή αύξησης ήδη υφιστάμενης συμμετοχής στο κεφάλαιο πιστωτικού ιδρύματος που εδρεύει και λειτουργεί στην Ελλάδα και η οποία θα έχει σαν αποτέλεσμα το πιστωτικό αυτό ίδρυμα να καταστεί θυγατρική προσώπων που κατοικούν σε κράτος εκτός Ε.Κ. η Τράπεζα της Ελλάδος κοινοποιεί στην Επιτροπή των Ε.Κ. την απόφαση της να εγκρίνει ή να αντιταχθεί στην πραγματοποίηση της συμμετοχής αυτής. Ειδικά στην περίπτωση που τα αρμόδια όργανα των Ε.Κ. έχουν αποφασίσει περιορισμό ή προσωρινή αναστολή εξέτασης παρόμοιων αιτήσεων για πραγματοποίηση συμμετοχών σε πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στις Ε.Κ. από κατοίκους συγκεκριμένης τρίτης εκτός Ε.Κ. χώρας, η Τράπεζα της Ελλάδος ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή και αναστέλλεται τη λήψη απόφασης για όσο χρονικό διάστημα τα αρμόδια όργανα των Ε.Κ. έχουν αποφασίσει αντίστοιχη αναστολή ή περιορισμό γενικής ισχύος σε όλα τα Κράτη - Μέλη των Ε.Κ. Οι πιο πάνω περιοριστικές διατάξεις δεν αφορούν συμμετοχές που πραγματοποιούνται από πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν και λειτουργούν σε Κράτος - Μέλος των Ε.Κ. και τα οποία ελέγχονται από κατοίκους τρίτων εκτός Ε.Κ. χωρών ή από θυγατρικές των πιστωτικών αυτών ιδρυμάτων, οι οποίες εδρεύουν και λειτουργούν σε Κράτος - Μέλος των Ε.Κ..

4. Με την επιφύλαξη υποχρεώσεων που προκύπτουν από διεθνείς συμφωνίες των Ε.Κ. με τρίτες χώρες οι οποίες διέπουν την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος από κατοίκους των χωρών αυτών εντός του κοινοτικού χώρου, η Τράπεζα της Ελλάδος διατηρεί τη διακριτική ευχέρεια να αντιτάσσεται στην πραγματοποίηση συμμετοχών από πρόσωπα κατοίκους χωρών εκτός Ε.Κ. σε πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν και λειτουργούν στην Ελλάδα.

5. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο σκοπεύει να παύσει να κατέχει άμεσα ή έμμεσα ειδική συμμετοχή σε ένα πιστωτικό ίδρυμα, πρέπει να ενημερώνει προηγουμένως την Τράπεζα της Ελλάδος και να της κοινοποιεί το ύψος της συμμετοχής του που προστίθεται να διατηρήσει. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο πρέπει, ομοίως, να ενημερώνει την Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον σκοπεύει να μειώσει την ειδική του συμμετοχή, έτσι ώστε η αναλογία των δικαιωμάτων ψήφου ή των μεριδίων του κεφαλαίου που κατέχει να κατέλθει κάτω από τα κατώτατα όρια του 20%, 33% ή του 50% ή το πιστωτικό ίδρυμα να παύσει να είναι θυγατρική του. Η υποχρέωση γνωστοποίησης επεκτείνεται και στα φυσικά πρόσωπα που παύσουν να ελέγχουν νομικά πρόσωπα που κατέχουν ειδική συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα.

6. α. Τα πιστωτικά ιδρύματα ανακοινώνουν στην Τράπεζα της Ελλάδος, μόλις λάβουν σχετική γνώση, τις κτήσεις ή εκχωρήσεις συμμετοχών στο κεφάλαιο τους, οι οποίες αυξάνουν ή μειώσουν τα ποσοστά συμμετοχής πάνω ή κάτω από ένα από τα κατώτατα όρια που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 5. Ομοίως ανακοινώνουν μέχρι την 15η Ιουλίου κάθε έτους τα ονόματα των μετόχων που έχουν ειδικές συμμετοχές, καθώς και τα ποσά των συμμετοχών αυτών, όπως προκύπτουν, ιδίως από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά την ετήσια γενική συνέλευση των μετόχων ή από τις πληροφορίες που περιέχονται σε γνώση τους, δυνάμει των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στις εταιρίες, οι μετοχές των οποίων είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο.

β. Τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται εντός 10 ημερών αφότου λάβουν γνώση να γνωστοποιούν στην Τράπεζα της Ελλάδος οποιαδήποτε αλλαγή στην ταυτότητα των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο 1γ' του άρθρου 6, καθώς και οποιαδήποτε αλλαγή στα στοιχεία των προσώπων αυτών που λήφθηκαν υπόψη, σύμφωνα με το άρθρο 7, κατά τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

7. Σε περίπτωση που πραγματοποιηθεί ειδική συμμετοχή ή αυξηθεί υφιστάμενη ειδική συμμετοχή πάνω από τα όρια που προβλέπονται στην παρ. 1α είτε χωρίς να ανακοινωθεί εκ των προτέρων στην Τράπεζα της Ελλάδος είτε χωρίς να εγκριθεί η πραγματοποίηση της, αυτοδικαίως παύει να έχει αποτέλεσμα η άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου που απορρέουν από τη συμμετοχή αυτή. Επιπρόσθετα η Τράπεζα της Ελλάδος με απόφαση της μπορεί να επιβάλλει στους κατόχους των ειδικών συμμετοχών τις παρακάτω κυρώσεις μεμονωμένα ή σωρευτικά:

α. Πρόστιμο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου μέχρι ποσοστού 10% της αξίας των μετοχών, που μεταβιβάστηκαν χωρίς να τηρηθούν οι διατάξεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

β. Αποκλεισμό των προσώπων αυτών από το Δ.Σ. του πιστωτικού ιδρύματος καθώς και από οποιαδήποτε διευθυντική θέση στο πιστωτικό ίδρυμα για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, προκειμένου περί φυσικών προσώπων.

Σε περίπτωση μη γνωστοποίησης στην Τράπεζα της Ελλάδος της αλλαγής της ταυτότητας φυσικού προσώπου, που ελέγχει νομικό πρόσωπο με ειδική συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα, αυτοδικαίως παύει να έχει αποτέλεσμα η άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου που απορρέουν από τη συμμετοχή του νομικού προσώπου, στο δε φυσικό πρόσωπο η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να επιβάλλει την κύρωση του εδαφίου β' ανωτέρω. Οι αυτές κυρώσεις μπορεί να επιβληθούν στα πρόσωπα που δεν τηρούν τις υποχρεώσεις, που προβλέπονται στην παρ. 1α', 3η υποπαρ. του παρόντος άρθρου.

8. Στα πρόσωπα που δεν τηρούν την υποχρέωση ενημέρωσης βάσει της παρ. 5 του παρόντος άρθρου η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να επιβάλλει πρόστιμο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου ύψους μέχρι ποσοστού 5% της αξίας των μετοχών που μεταβιβάσθηκαν χωρίς προηγούμενη ενημέρωση της.

9. Η Τράπεζα της Ελλάδος εξουσιοδοτείται να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέπει την άσκηση, από φυσικό πρόσωπο που κατέχει ειδική συμμετοχή ή που ελέγχει άμεσα ή έμμεσα νομικό πρόσωπο που κατέχει ειδική συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα, που εδρεύει και λειτουργεί στην Ελλάδα, επιρροής η οποίας είναι δυνατό αν αποβεί σε βάρος της συνετής και χρηστής διαχείρισης του πιστωτικού ιδρύματος. Για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών η Τράπεζα της Ελλάδος γνωστοποιεί στα οικεία πρόσωπα τις ειδικότερες ενέργειες ή παραλείψεις τους ή τις παράλληλες δραστηριότητες τους σε άλλους τομείς που κατά την κρίση της είναι δυνατό να αποβούν σε βάρος της συνετής και χρηστής διαχείρισης του πιστωτικού ιδρύματος και αφού ακούσει τις απόψεις τους, τους υποδεικνύει τη λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων εντός ορισμένης προθεσμίας. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για τον τερματισμό της δυσμενούς επιρροής που ασκούν τα φυσικά αυτά πρόσωπα στη διαχείριση του πιστωτικού ιδρύματος και ειδικότερα:

α. να διατάσσει την απομάκρυνση τους από το διοικητικό συμβούλιο (Δ.Σ.) του πιστωτικού ιδρύματος και από οποιαδήποτε διευθυντική θέση στο πιστωτικό ίδρυμα,

β. να αναστέλλει μέχρι να αρθούν οι συνθήκες που επέβαλαν τη λήψη των συγκεκριμένων μέτρων την άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου, που απορρέουν από τις μετοχές που κατέχουν τα πρόσωπα αυτά ή τα νομικά πρόσωπα που αυτά ελέγχουν,

γ. να απαγορεύει οποιαδήποτε νέα συναλλαγή του πιστωτικού ιδρύματος με τα πρόσωπα αυτά, ή με οποιαδήποτε νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από αυτά, καθώς και να κηρύσσει ληξιπρόθεσμα και αμέσως απαιτητά τα δάνεια που έχουν λάβει όλα τα πιο πάνω πρόσωπα από το πιστωτικό ίδρυμα,

δ. να εγκαλεί τα ανωτέρω πρόσωπα κατά την προβλεπόμενη από τη διάταξη του άρθρου 10 του ν. 1665/1951 (ΦΕΚ 31 Α') διαδικασία.

10. Η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται να επιβάλλει την κύρωση της παραγράφου 9 α, δ ανωτέρω και στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1γ του άρθρου 6, εφόσον αυτά δεν διαθέτουν πλέον την απαραίτητη αξιοπιστία και γενικά δεν εξασφαλίζουν τη συνετή και χρηστή διαχείριση του πιστωτικού ιδρύματος.

11. Οι αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, με τις οποίες επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 7, 8, 9 και 10 του παρόντος άρθρου, υπόκεινται σε έλεγχο ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Έννοια και έκταση αρμοδιοτήτων της Τράπεζας της Ελλάδος και των αρμόδιων αρχών για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων

Άρθρο 18 Αρμοδιότητα για την άσκηση εποπτείας

1. α. Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί την εποπτεία επί των πιστωτικών ιδρυμάτων, που εδρεύουν στην Ελλάδα, περιλαμβανομένων και των υποκαταστημάτων τους στην αλλοδαπή. Στην έννοια της εποπτείας περιλαμβάνονται ειδικότερα ο έλεγχος της φερεγγυότητας, της ρευστότητας με την επιφύλαξη του άρθρου 19, της κεφαλικής επάρκειας και της συγκέντρωσης κινδύνων.

β. Κατ' αναλογία τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε άλλα Κράτη - Μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπάγονται στην εποπτεία των αρμοδίων αρχών του κράτους καταγωγής.

2. Η Τράπεζα της Ελλάδος απαιτεί από κάθε πιστωτικό ίδρυμα που έχει λάβει άδεια ίδρυσης και λειτουργίας στην Ελλάδα να έχει καλή διοικητική και λογιστική οργάνωση

και προσφορές διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου. Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να θέτει γενικά κριτήρια και κανόνες για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν κωλύουν την εποπτεία σε ενοποιημένη βάση.

4. Με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων, που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 και άρθρου 15, η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί εποπτεία και έλεγχο με τις διατάξεις του ν. 1665/1986 όπως αυτές συμπληρώνονται και διευκρινίζονται κατωτέρω:

α. Το ύψος των ιδίων κεφαλαίων των εταιριών χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν μπορεί να είναι κατώτερο απ' αυτό που προβλέπεται στο άρθρο 2 παρ. 2 και 3 του ν. 1665/1986.

β. Στην έννοια της εποπτείας και ελέγχου του άρθρου 2 παρ. 7 και του άρθρου 7 του ν. 1665/1986 περιλαμβάνεται ο καθορισμός γενικών κανόνων και ο έλεγχος τήρησης τους σχετικά με τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις για την παροχή άδειας λειτουργίας, τη φερεγγυότητα, τη ρευστότητα, τη συγκέντρωση κινδύνων, καθώς και τα θέματα που αφορούν την υποβολή στην Τράπεζα της Ελλάδος των σχετικών και πληροφοριών.

Άρθρο 19 Αρμοδιότητα για την άσκηση εποπτείας από τις αρχές του Κράτους - Μέλους υποδοχής - Αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των χρηματοδοτικών πρακτικών

1. Η Τράπεζα της Ελλάδος εποπτεύει τη ρευστότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων, που εδρεύουν και λειτουργούν στην Ελλάδα, καθώς και των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων, που εδρεύουν και λειτουργούν σε άλλα Κράτη - Μέλη των Ε.Κ. σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των κρατών αυτών. Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να καθορίζει για το σκοπό αυτόν κανόνες γενικής εφαρμογής. Η Τράπεζα της Ελλάδος διατηρεί επίσης την ευθύνη για τον καθορισμό των αναγκαίων μέτρων εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής με την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά δεν προβλέπουν άνιση η περιοριστική μεταχείριση σε βάρος των πιστωτικών ιδρυμάτων, που εδρεύουν σε άλλα Κράτη - Μέλη των Ε.Κ.

2. Για την άσκηση των πιο πάνω αρμοδιοτήτων της, η Τράπεζα της Ελλάδος απαιτεί από τα υποκαταστήματα στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων, που εδρεύουν σε άλλα Κράτη - Μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τις ίδιες πληροφορίες και στοιχεία με αυτά που απαιτεί για το σκοπό αυτόν από τα πιστωτικά ιδρύματα, που εδρεύουν στην Ελλάδα. Επίσης για στατιστικούς σκοπούς, η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να απαιτεί την υποβολή περιοδικών εκθέσεων για τις πράξεις που πραγματοποιούν στην Ελλάδα τα υποκαταστήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε άλλα Κράτη - Μέλη των Ε.Κ..

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, τα πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν και λειτουργούν σε άλλα Κράτη - Μέλη των Ε.Κ. και ασκούν στην Ελλάδα δραστηριότητες του καταλόγου του άρθρου 24, είτε μέσω υποκαταστημάτων είτε μέσω παροχής υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση, επιτρέπεται να ασκούν τις δραστηριότητες αυτές με τον ίδιο τρόπο που τις ασκούν στη χώρα καταγωγής τους, εφόσον δεν παραβιάζουν τις διατάξεις που στα πλαίσια της νομοθεσίας περί κεφαλαιαγορών και κτηματικής πίστης αποβλέπουν στην προστασία των επενδυτών κατοίκων Ελλάδας καθώς και άλλες διατάξεις που αποβλέπουν στην προστασία του γενικού συμφέροντος.

Άρθρο 20 Θέματα συνεργασίας των αρμοδίων αρχών

1. Μετά από προηγούμενη σχετική ενημέρωση της Τράπεζας της Ελλάδος επιτρέπεται στις αρμόδιες αρχές των λοιπών Κρατών-Μελών των Ε.Κ. που έχουν χορηγήσει άδεια λειτουργίας και εποπτεύουν πιστωτικό ίδρυμα, που παρέχει

υπηρεσίες στην Ελλάδα μέσω εγκατάστασης υποκαταστήματος στα πλαίσια των διατάξεων του παρόντος νόμου, να προβαίνουν είτε οι ίδιες είτε μέσω εξουσιοδοτημένων από αυτές προσώπων σε επιτόπιο έλεγχο για επαλήθευση της ακρίβειας των στοιχείων και πληροφοριών, που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Μετά από σχετικό αίτημα των ως άνω αρμόδιων αρχών των λοιπών Κρατών - Μελών η Τράπεζα της Ελλάδος είτε ελέγχει η ίδια είτε επιτρέπει τον έλεγχο της ακριβείας των σχετικών στοιχείων και πληροφοριών από εμπειρογνώμονα ή ελεγκτή, που ορίζεται από τις ως άνω αρμόδιες αρχές.

2. Η Τράπεζα της Ελλάδος ανακοινώνει στις αρμόδιες αρχές των Κρατών - Μελών που εποπτεύουν, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, πιστωτικά ιδρύματα με υποκαταστήματα ή θυγατρικές που λειτουργούν στην Ελλάδα όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με τη διεύθυνση, διαχείριση, ιδιοκτησία, καθώς και όλες τις πληροφορίες που μπορεί να διευκολύνουν τον έλεγχο αυτών των ιδρυμάτων ως προς τη ρευστότητα φερεγγυότητα, εγγύηση καταθέσεων, συγκέντρωση κινδύνων, τη διοικητική και λογιστική οργάνωση και τους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

Διάφορα θέματα

Άρθρο 21 Επαγγελματικό απόρρητο-Υπηρεσιακό απόρρητο

1. Όλα τα πρόσωπα που ασκούν ή έχουν ασκήσει δραστηριότητα για λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος και οι εντεταλμένοι από την Τράπεζα της Ελλάδος ελεγκτές ή εμπειρογνώμονες υποχρεούνται στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου, οποίο, συνεπάγεται ότι οι πληροφορίες που περιέρχονται σ' αυτούς κατά την άσκηση των επαγγελματικών καθηκόντων τους σε σχέση με τη βάσει των άρθρων 18 και 19 του παρόντος αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος δεν επιτρέπεται να γνωστοποιούνται σε κανένα απολύτως πρόσωπο ή δημόσια αρχή παρά μόνο με συνοπτική ή συγκεντρωτική μορφή ώστε να μην προκύπτει η ταυτότητα το συγκεκριμένου πιστωτικού ιδρύματος. Οι παραβάτες του προηγουμένου εδαφίου τιμωρούνται κατά τις διατάξεις του άρθρου 371 του Π.Κ. Σε περίπτωση πτώχευσης ή αναγκαστικής διαχείρισης πιστωτικού ιδρύματος κατόπιν δικαστικής απόφασης επιτρέπεται στα παραπάνω πρόσωπα η ανακοίνωση των εμπιστευτικών πληροφοριών που δεν αφορούν σε τρίτους που αναμείχθηκαν στις προσπάθειες διάσωσης του πιστωτικού ιδρύματος στα πλαίσια των διαδικασιών του Αστικού ή Εμπορικού Δικαίου.

2. Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να ανταλλάσσει, με τις αντίστοιχες εποπτικές αρχές των άλλων Κρατών - Μελών, πληροφορίες που σχετίζονται με την κατά το άρθρο 18 του παρόντος αρμοδιότητα της, υπό την επιφύλαξη τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

3. Η Τράπεζα της Ελλάδος χρησιμοποιεί τις κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος πληροφορίες κατά την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων της για την έρευνα συνδρομής των όρων πρόσβασης στη δραστηριότητα πιστωτικού ιδρύματος για τη διευκόλυνση της εποπτείας σε ατομική και σε ενοποιημένη βάση, των όρων άσκησης αυτής της δραστηριότητας, ιδιαίτερα όσον αφορά την εποπτεία της ρευστότητας, της φερεγγυότητας, της συγκέντρωσης πιστωτικών κινδύνων καθώς και της λογιστικής οργάνωσης και των μηχανισμών εσωτερικού έλεγχου, όπως επίσης και για την επιβολή κυρώσεων ή και κατά την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων της στα πλαίσια διοικητικών ή δικαστικών διαφορών.

4. Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να συνάπτει με τις αρμόδιες αρχές τρίτων χωρών, εκτός Ε.Κ. συμφωνίες συνεργασίας περί ανταλλαγής πληροφοριών, μόνο εφόσον οι πληροφορίες αυτές καλύπτονται από εγγυήσεις ισοδύναμες με τις προβλεπόμενες στην παράγραφο 1 αυτού του άρθρου.

5. Επιτρέπεται υπό τον όρο τηρήσεως των προϋποθέσεων της παραγράφου 1 αυτού του άρθρου, η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αφ' ενός της Τράπεζας της Ελλάδος και αφ' ετέρου του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας κατά την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων του σύμφωνα με το π.δ. 437/19 Σεπτεμ. 1985 άρθρο 4 παράγραφος 2 (ΦΕΚ 157 Α'), του Υπουργού Εμπορίου κατά την ενάσκηση των καθηκόντων εποπτείας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και του Προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς κατά την ενάσκηση των προβλεπομένων από την ισχύουσα νομοθεσία αρμοδιοτήτων του, καθώς και των ειδικών εξεταστικών επιτροπών της Βουλής, κατά την, σύμφωνα προς τον κανονισμό της Βουλής, ενάσκηση των καθηκόντων τους. Επιτρέπεται επίσης η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Τράπεζας της Ελλάδος και των προσώπων τα οποία νόμιμα μετέχουν σε διαδικασίες εκκαθάρισης ή πτώχευσης πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και των αναγνωρισμένων ελεγκτών, στους οποίους έχουν νόμιμα ανατεθεί καθήκοντα ελέγχου των λογαριασμών των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων. "Παράλληλα επιτρέπεται η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αφενός της Τράπεζας της Ελλάδος και αφετέρου του Υπουργού Ανάπτυξης κατά την ενάσκηση των καθηκόντων εποπτείας των ανωνύμων εταιρειών, καθώς και των αρχών που είναι επιφορτισμένες με την εποπτεία των προσώπων και οργάνων του αμέσως προηγούμενου εδαφίου, με την προϋπόθεση ότι οι πληροφορίες αυτές προορίζονται για την εκπλήρωση της εποπτικής αποστολής των εν λόγω αρχών και υπό τον όρο της τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου της παρ. 1 του παρόντος άρθρου".

***Το εντός " " εδάφιο προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 4 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/Συμμόρφωση ΟΔ.95/26/ΕΚ).

"5α. Εάν ο Υπουργός Ανάπτυξης, κατά την ενάσκηση των καθηκόντων που αναφέρονται στο τρίτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου, χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες εντεταλμένων προς τούτο, λόγω ειδικών προσόντων, προσώπων που δεν ανήκουν στη δημόσια διοίκηση, η βάσει του εν λόγω εδαφίου ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί, μετά σύμφωνη γνώμη της Τράπεζας της Ελλάδος, να επεκταθεί και στα πρόσωπα αυτά. Η ανταλλαγή πληροφοριών λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τους όρους του ίδιου ως άνω εδαφίου και αφού ο Υπουργός Ανάπτυξης έχει προηγουμένως γνωστοποιήσει στην Τράπεζα της Ελλάδος την ταυτότητα και το ακριβές περιεχόμενο της εντολής των προσώπων στα οποία διαβιβάζονται οι πληροφορίες".

***Η παρ. 5α προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 4 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/Συμμόρφωση ΟΔ.95/26/ΕΚ).

6. Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να γνωστοποιεί σε αρχές όργανα ή πρόσωπα των άλλων Κρατών - Μελών των Ε.Κ. αντίστοιχα προς αυτά, που αναφέρονται στην παράγραφο 5 αυτού του άρθρου τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την άσκηση της εποπτικής τους αποστολής, καθώς και σε οργανισμούς που είναι αρμόδιοι για την εγγύηση των καταθέσεων.

"7. Επιτρέπεται, υπό τον όρο τηρήσεως της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αφενός της Τράπεζας της Ελλάδος ως εποπτικής αρχής και αφετέρου των κεντρικών τραπεζών και άλλων οργανισμών, που είτε ασκούν τη νομισματική πολιτική σε Κράτη - Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε ως δημόσιες αρχές ασκούν εποπτεία επί των συστημάτων πληρωμών, τα οποία λειτουργούν σε Κράτη - Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την εκπλήρωση της αποστολής της Τράπεζας της Ελλάδος ως εποπτικής αρχής, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου και της αποστολής των λοιπών αρχών. Οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών της Τράπεζας

της Ελλάδος που ασκούν τις πιο πάνω αρμοδιότητες καθορίζονται με απόφαση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος".

***Η παρ. 7 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 4 του άρθρου 4 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/ΟΔ.95/26/ΕΚ).

"8. Η διαβίβαση από την Τράπεζα της Ελλάδος πληροφοριών που προέρχονται από τις αρμόδιες αρχές άλλων Κρατών - Μελών επιτρέπεται μόνο μετά από ρητή συγκατάθεση των αρχών αυτών και μόνο για τους σκοπούς ως προς τους οποίους οι αρχές αυτές έδωσαν τη συγκατάθεσή τους".

***Η παρ. 8 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 5 του άρθρου 4 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/Συμμόρφωση ΟΔ.95/26/ΕΚ).

"9. Υπό τον όρο της τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να ανακοινώνει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παρόν άρθρο σε γραφείο συμψηφισμού ή παρόμοιο οργανισμό αναγνωρισμένο από το εθνικό δίκαιο των Κρατών - Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να παρέχει υπηρεσίες συμψηφισμού ή διακανονισμού συναλλαγών στις αγορές χρήματος, διαπραγματεύσιμων τίτλων ή παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων, εάν θεωρεί ότι η ανακοίνωση αυτή είναι αναγκαία για την εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των εν λόγω οργανισμών σε σχέση με αδυναμίες εκπλήρωσης των υποχρεώσεων, έστω και δυνητικές των συμμετεχόντων στις αγορές αυτές".

***Η νέα παρ. 9 προστέθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 4 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/Συμμόρφωση ΟΔ.95/26/ΕΚ).

10(9). Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων περί επαγγελματικού απορρήτου του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται οι κυρώσεις, που προβλέπονται από το άρθρο 371 του Ποινικού Κώδικα.

***Η παλιά παρ. 9 αναριθμήθηκε σε παρ. 10 με την παρ. 6 του άρθρου 4 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/Συμμόρφωση ΟΔ.95/26/ΕΚ).

"Άρθρο 21α

1. α. Οι ορκωτοί ελεγκτές οι οποίοι διενεργούν βάσει του Π.Δ. 226/92 έλεγχο των ετήσιων και ενοποιημένων λογαριασμών των πιστωτικών ιδρυμάτων ή κάθε άλλη νόμιμη αποστολή, στα πλαίσια των καθηκόντων τους, υποχρεούνται να γνωστοποιούν ταχέως στην Τράπεζα της Ελλάδος αναφορικά με το πιστωτικό ίδρυμα που ελέγχουν, κάθε απόφαση ή γεγονός που περιήλθε εις γνώση τους κατά την άσκηση της αποστολής τους, εφόσον αυτή η απόφαση ή το γεγονός είναι δυνατό:

- ν' αποτελέσει ουσιαστική παράβαση των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων που θεσπίζουν τις προϋποθέσεις λειτουργίας ή διέπουν ειδικά την άσκηση δραστηριότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων,
- να θίξουν τη συνέχεια της εκμετάλλευσης του πιστωτικού ιδρύματος ή να οδηγήσουν σε άρνηση της έγκρισης λογαριασμών ή σε διατύπωση επιφυλάξεων.

β. Η ίδια υποχρέωση ισχύει για τα ως άνω πρόσωπα όσον αφορά τα γεγονότα και τις αποφάσεις των οποίων έλαβαν γνώση στα πλαίσια μιας αποστολής, όπως αναφέρεται στο σημείο α της παρούσης παραγράφου, αποστολής η οποία εκπληρούται σε μια επιχείρηση που έχει στενούς δεσμούς απορρέοντες από δεσμό ελέγχου με το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο το πρόσωπο αυτό εκπληρώνει την προαναφερόμενη αποστολή.

2. Η καλή τη πίστει γνωστοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος γεγονότων ή αποφάσεων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο 1, από πρόσωπα που

ορίζονται στην ίδια παράγραφο, δεν αποτελεί παράβαση τυχόν περιορισμού γνωστοποίησης πληροφοριών που επιβάλλεται από σύμβαση ή νομοθετική ή κανονιστική ή διοικητική διάταξη και δεν συνεπάγεται καμιά ευθύνη για τα πρόσωπα αυτά".

***Το άρθρο 21Α προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 6 του Π.Δ. 258/1997 (Α 185/Συμμόρφωση ΟΔ.95/26/ΕΚ).

Άρθρο 22 Κυρώσεις

1. Με την επιφύλαξη εφαρμογής των οικείων ποινικών διατάξεων και των άρθρων 8 και 17 του παρόντος, σχετικά με την ανάκληση άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος, η Τράπεζα της Ελλάδος σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης των νομοθετικών ή κανονιστικών ρυθμίσεων σχετικά με τον έλεγχο ή την άσκηση των δραστηριοτήτων τους μπορεί να επιβάλλει κατά των πιστωτικών ιδρυμάτων και των νομικών εκπροσωπούν και διευθυνόντων αυτά, τις κυρώσεις που προβλέπονται στο ν.δ. 588/1948 (ΦΕΚ 85 Α') στον α.ν. 1665/1951, το π.δ. 861/1975 (ΦΕΚ 275 Α'), που κυρώθηκε με το ν. 236/1975 (ΦΕΚ 283 Α') όπως ισχύουν. Επίσης στην περίπτωση αυτήν, η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται με απόφαση της να απαγορεύει στα πιστωτικά ιδρύματα τη διενέργεια και άλλων πράξεων πέρα από αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 11 του α.ν. 1665/1951. Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να επιβάλλει την απαγόρευση αυτήν και στις περιπτώσεις που τα πιστωτικά ιδρύματα αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας ή και φερεγγυότητας εφόσον, κατά την κρίση της, η διενέργεια των εν λόγω πράξεων θα επιδείνωνε το πρόβλημα αυτό.

2. Η Τράπεζα της Ελλάδος εφόσον διαπιστώσει ότι πιστωτικό ίδρυμα με έδρα σε χώρα των Ε.Κ. που διαθέτει υποκατάστημα στην Ελλάδα ή παρέχει υπηρεσίες στο έδαφος της δεν τηρεί τις διατάξεις του παρόντος νόμου, απαιτεί την εκ μέρους του συμμόρφωση σε αυτές. Εάν το ενδιαφερόμενο πιστωτικό ίδρυμα δεν συμμορφωθεί προς τις διατάξεις αυτές, η Τράπεζα της Ελλάδος ενημερώνει σχετικά την αρμόδια αρχή του Κράτους - Μέλους καταγωγής του πιστωτικού ιδρύματος, προκειμένου να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για τον τερματισμό αυτής της κατάστασης. Εφόσον το πιστωτικό ίδρυμα, παρά τη λήψη των μέτρων αυτών από την αρμόδια αρχή του Κράτους - Μέλους καταγωγής ή λόγω ακαταλληλότητας των μέτρων αυτών ή διότι δεν ελήφθησαν καθόλου τέτοια μέτρα εξακολουθεί να παραβιάζει τις διατάξεις του παρόντος, η Τράπεζα της Ελλάδος αφού ενημερώσει προηγουμένως την αρμόδια αρχή της χώρας καταγωγής, λαμβάνει μέτρα για την πρόσληψη ή την καταστολή νέων παραβάσεων ή εφόσον κρίνει τούτο απαραίτητο, απαγορεύει στο πιστωτικό ίδρυμα να διενεργεί νέες πράξεις στο ελληνικό έδαφος.

3. Οι κυρώσεις κατά του παραβαίνοντος τις διατάξεις του παρόντος νόμου πιστωτικού ιδρύματος επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος, που κοινοποιείται στο υποκατάστημα του στην Ελλάδα και η οποία μπορεί να προσβληθεί με αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

4. Η Τράπεζα της Ελλάδος πριν από την έναρξη της διαδικασίας της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού μπορεί να χωρίσει στα αναγκαία κατά την κρίση της εξασφαλιστικά, εξώδικα ή δικαστικά μέτρα προστασίας των συμφερόντων των καταθέτων, των επενδυτών ή των άλλων προσώπων στα οποία παρέχονται οι υπηρεσίες, ενημερώνοντας προς το σκοπό αυτό σχετικά την Επιτροπή των Ε.Κ. και την αρμόδια αρχή του Κράτους - Μέλους καταγωγής του πιστωτικού ιδρύματος.

5. Σε περίπτωση ανάκλησης της άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος από την αρμόδια αρχή του Κράτους - Μέλους καταγωγής του, η Τράπεζα της Ελλάδος απαγορεύει στο πιστωτικό αυτό ίδρυμα τη διενέργεια νέων πράξεων στην ελληνική επικράτεια και λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα διασφάλισης των συμφερόντων των καταθετών.

Άρθρο 23 Μεταβατικές διατάξεις

1. Με εξαίρεση τις αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 10 παρ. 2 - 5 και 11 παρ. 1 - 3 οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και επί των υποκαταστημάτων των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων, που είναι εγκατεστημένα κατά την 1.1.93 στα λοιπά Κράτη - Μέλη των Ε.Κ. καθώς και επί των υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων προελεύσεως άλλων Κρατών - Μελών, που είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν κατά την πιο πάνω ημερομηνία στην Ελλάδα.

2. Τα υποκαταστήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την έδρα τους σε άλλα κράτη μέλη των Ε.Κ. και λειτουργούν κατά την ημερομηνία ισχύος του παρόντος νόμου στην Ελλάδα, έχουν δικαίωμα ελεύθερης χρήσης εντός ή εκτός Ελλάδας των κεφαλαίων, που εισήχθησαν και παρέμειναν στην Ελλάδα με βάση τις διατάξεις της αποφ. Ν.Ε. 301/3/12.2.81, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.

Άρθρο 24 Κατάλογος δραστηριοτήτων στις οποίες αναφέρονται τα άρθρα 2 παρ. 6, 10 παρ. 1, 11 παρ. 1, 13 παρ. 1, 14 παρ. 1, 15 παρ. 5 και 19 παρ. 3

1. Οι δραστηριότητες στις οποίες αναφέρονται τα άρθρα 2 παρ. 6, 10 παρ. 1, 11 παρ. 1, 13 παρ. 1, 14 παρ. 1, 15 παρ. 5 και 19 παρ. 3 είναι οι εξής:

α. αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων,

β. χορήγηση πιστώσεων συμπεριλαμβανομένων και των πράξεων πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων,

γ. χρηματοδοτική μίσθωση (leasing),

δ. πράξεις διενέργειας πληρωμών και μεταφοράς κεφαλαίων,

ε. έκδοση και διαχείριση μέσων πληρωμής (πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, ταξιδιωτικών και τραπεζικών επιταγών),

στ. εγγυήσεις και αναλήψεις υποχρεώσεων,

ζ. συναλλαγές για λογαριασμό του ίδιου του ιδρύματος ή της πελατείας του, σε:

α. μέσα χρηματαγοράς (αξιόγραφα, πιστοποιητικά καταθέσεων κλπ.),

β. συνάλλαγμα,

γ. προθεσμιακά συμβόλαια χρηματοπιστωτικών τίτλων ή χρηματοοικονομικά δικαιώματα,

δ. συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και νομισμάτων,

ε. κινητές αξίες.

η. συμμετοχές σε εκδόσεις τίτλων και παροχή συναφών υπηρεσιών περιλαμβανομένων ειδικότερα και των υπηρεσιών αναδόχου εκδόσεων τίτλων,

θ. παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις όσον αφορά τη διάρθρωση του κεφαλαίου, τη βιομηχανική στρατηγική και συναφή θέματα και συμβουλών, καθώς και υπηρεσιών στον τομέα της συγχώνευσης και της εξαγοράς επιχειρήσεων,

ι. μεσολάβηση στις διατραπεζικές αγορές,

ια. διαχείριση χαρτοφυλακίου ή παροχή συμβουλών για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου,

ιβ. φύλαξη και διαχείριση κινητών αξιών,

ιγ. εμπορικές πληροφορίες, περιλαμβανομένων και των υπηρεσιών αξιολόγησης πιστοποιητικής ικανότητας πελατών,

ιδ. εκμίσθωση θυρίδων.

2. Ειδικά προκειμένου περί των πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν στην Ελλάδα, καθώς και υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε τρίτες εκτός Ε.Κ. χώρες η άσκηση των πιο πάνω δραστηριοτήτων πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των ισχυουσών γενικών διατάξεων.

Άρθρο 25 Διατήρηση αρμοδιοτήτων

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου δεν θίγονται οι αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος κατά το ν.δ. 588/1988, τον α.ν. 1665/1951, το π.δ. 861/1975, που κυρώθηκε με το ν. 236/1975 και το ν. 1266/1982 (ΦΕΚ 81 Α').

Άρθρο 26 Καταργούμενες - τροποποιούμενες διατάξεις

Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου τροποποιούνται ή καταργούνται οι ακόλουθες διατάξεις:

1. Το άρθρο 7 του α.ν. 1665/1951 (ΦΕΚ 31 Α') αντικαθίσταται ως εξής: "Κάθε τροποποίηση καταστατικών διατάξεων πιστωτικού ιδρύματος που αφορούν σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ή σε μεταβολή ονομαστικής έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος. Η εν λόγω τροποποίηση γνωστοποιείται στην Τράπεζα της Ελλάδος μέσα σε προθεσμία 5 ημερών από τη λήψη της σχετικής απόφασης.

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 2 του ν. 5422/1932 (ΦΕΚ 133 Α') αντικαθίσταται ως εξής: "2. Η αγορά και πώληση συναλλάγματος και ξένων τραπεζογραμματίων ασκείται από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα και από άλλα πρόσωπα, που ορίζει η Τράπεζα της Ελλάδος. Η Τράπεζα της Ελλάδος διατηρεί το δικαίωμα να απαγορεύει τη διενέργεια πράξεων συναλλάγματος από συγκεκριμένο πιστωτικό ίδρυμα ή πρόσωπο".

3. Καταργείται το άρθρο 7 του ν. 5638/1932 (ΦΕΚ 307 Α').

4. Καταργείται η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του διατάγματος της 22ης Σεπτεμβρίου 1931 (ΦΕΚ 376 Α') που προβλέπει ειδική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για την ίδρυση της Κτηματικής Τράπεζας.

5. Καταργείται το ν.δ. 3838/1958 (ΦΕΚ 141 Α').

6. Η περίπτωση α' του άρθρου 3 παρ. 1 του κωδικοποιημένου νόμου 3221/1924 περί κτηματικών τραπεζών αντικαθίσταται ως ακολούθως: "α. Η χορήγηση δανείων και πιστώσεων, με εμπράγματη ασφάλεια, καθώς και η έκδοση με βάση τα δάνεια αυτά κτηματικών ομολογιών ανωνύμων ή ονομαστικών ή εις διαταγήν."

Στο άρθρο 4 του ανωτέρω νόμου προστίθενται περιπτώσεις ζ', η' και θ' που έχουν ως ακολούθως:

"ζ) Να διενεργηθούν κάθε άλλη εργασία επιβοηθητική, παρεπόμενη ή συμπληρωματική του έργου τους, όπως αυτό καθορίζεται στο παρόν και στο προηγούμενο άρθρο και ειδικότερα να εφαρμόζουν κάθε σύγχρονη τραπεζική τεχνική για την άντληση κεφαλαίων και την παροχή πιστώσεων.

η) Να χορηγούν πιστώσεις μέσω πιστωτικών δελτίων, καθώς και λοιπά δάνεια και πιστώσεις με προσωπική ασφάλεια κατόπιν έγκρισης και υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που θέτει η Τράπεζα της Ελλάδος.

θ) Να παρέχουν υπηρεσίες επενδύσεων κατόπιν έγκρισης και υπό τους όρους και προϋποθέσεις που θέτει η Τράπεζα της Ελλάδος".

Η περίπτωση γ) του άρθρου 5 του κωδικοποιημένου νόμου 3221/1924 καταργείται.

Η παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 3221/1924 όπως ισχύει αντικαθίσταται ως ακολούθως: "1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των περιπτώσεων β' και γ' του άρθρου 3 και της περιπτώσεως ή του άρθρου 4, οι κτηματικές τράπεζες δανείζουν με εμπράγματη ασφάλεια επί ακινήτων πλήρους κυριότητας".

7. Η διάταξη του άρθρου 2 του ν. 2292/1953 αντικαθίσταται ως ακολούθως: "Στις Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων της Τράπεζας της Ελλάδος, τα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, οι δημόσιοι οργανισμοί κοινής ωφέλειας ως και τα ασφαλιστικά ταμεία που είναι μέτοχοι εκπροσωπούνται από τον Υπουργό Οικονομικών Εργασίας Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή του υπό τούτων οριζομένου κοινού εκπροσώπου τους, με βάση κοινή δήλωση τους, που κοινοποιείται στην Τράπεζα της Ελλάδος 48 ώρες προς της συνεδριάσεως".

8. Διατάξεις νόμων που ρυθμίζουν θέματα καταστατικού των τραπεζών που έχουν έδρα στην Ελλάδα καταργούνται. Τα υφιστάμενα καταστατικά διατηρούν την ισχύ τους και μπορούν να τροποποιηθούν κατά τις διατάξεις περί ανωνύμων εταιρειών.

9. "Η εφαρμογή των διατάξεων του ν.δ/τος 17/7-13/8/23 επεκτείνεται αυτόματα σε όλα τα, κατά την έννοια του παρόντος νόμου πιστωτικά ιδρύματα, αφότου δοθεί η άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος για τη λειτουργία τους".

*** Η παρ. 9 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 3 άρθρ. 16 Ν. 2601/1998 Α 16.

10. Οι διατάξεις που προβλέπουν ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης της νομοθεσίας περί συναλλάγματος καταργούνται. Οι παραβάτες των διατάξεων αυτών υποχρεούνται να καταβάλουν την Τράπεζα της Ελλάδος ισόποσο συνάλλαγμα με την εξαιτίας της παράβασης μείωση του συναλλαγματικού αποθέματος της χώρας νομιμότοκα με το προεξοφλητικό επιτόκιο πλέον τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες, που ισχύει κατά το χρόνο της εκχώρησης, στη χώρα που κυκλοφορεί αναγκαστικά το συγκεκριμένο νόμισμα. Σε περίπτωση μη συμμορφώσεως τους εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Οι μέχρι οι διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Οι μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου εκκρεμείς ποινικές υποθέσεις, που αφορούν σε παραβάσεις της περί συναλλάγματος νομοθεσίας εκδικάζονται σύμφωνα με την προϊσχύουσα νομοθεσία.

11. Λογαριασμοί συναλλάγματος κατοίκων εσωτερικού σε πιστωτικό ίδρυμα στην Ελλάδα τροφοδοτούνται από το εξωτερικό ή το εσωτερικό με κάθε μορφής συνάλλαγμα και με ξένα τραπεζογραμμάτια. Η συναλλαγματική προέλευση των κεφαλαίων με τα οποία τροφοδοτούνται οι πιο πάνω λογαριασμοί δεν ελέγχεται.

Άρθρο 27 Εκτοκισμός δανείων

1. Τα πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στην Ελλάδα υποχρεούνται να παύουν τον εκτοπισμό δανείων μετά τη συμπλήρωση χρονικού διαστήματος δώδεκα μηνών, κατά το οποίο λογισθέντες τόκοι επί των δανείων αυτών παραμένουν ανείσπρακτοι. Μετά την πάροδο του ως άνω δωδεκαμήνου επιτρέπεται μόνο ο εξωλογιστικός προσδιορισμός των τόκων, περιλαμβανομένων και τυχόν τόκων υπερημερίας, οι οποίοι θα λογιστικοποιούνται όταν και εφόσον εισπράττονται. Ειδικά προκειμένου περί δανείων με τη μορφή αλληλόχρεων λογαριασμών, εφόσον οι λογιζόμενοι και μη εισπραττόμενοι τόκοι, προσαυξάνουν τα χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών, θα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ισόποση πίστωση των λογαριασμών αυτών εντός του δωδεκαμήνου που έπεται της ημερομηνίας λογισμού των τόκων προκειμένου να μη παύσει ο εκτοκισμός των δανείων.

2. Απαγορεύεται σε πιστωτικό ίδρυμα να χορηγεί νέα δάνεια για την πληρωμή οφειλομένων σε αυτό ληξιπρόθεσμων τόκων με αποτέλεσμα την αναστολή εφαρμογής της διάταξης της παρ. 1 καθώς και ρύθμιση οφειλών ισοδύναμου αποτελέσματος εκτός εάν πρόκειται για σύμβαση γενικότερης ρύθμισης οφειλών των δανειολήπτη, που θα

στηρίζεται σε εμπεριστατωμένη μελέτη από το πιστωτικό ίδρυμα της δυνατότητας εξυπηρέτησης των ρυθμιζόμενων οφειλών με βάση συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Απαγορεύεται επίσης η κεφαλαιοποίηση τόκων, που δεν προβλέπεται σε αρχική δανειακή σύμβαση μεσομακροπρόθεσμης χρηματοδότησης ή σε σύμβαση γενικότερης ρύθμισης οφειλών κατά τα ανωτέρω.

3. Εξουσιοδοτείται η Τράπεζα της Ελλάδος να παρέχει διευκρινιστικές οδηγίες για την εφαρμογή των ανωτέρω προβλέψεων της παραγράφου αυτής.

4. Η περίπτωση γ' του άρθρου 9 του ν. 1676/1986 αντικαθίσταται ως εξής: "γ. επί των ακαθάριστων εσόδων, κατά το χρόνο κατά τον οποίο αυτά έγιναν αντικείμενο δικαιώματος, το οποίο είναι ώριμο για να ασκηθεί, με εξαίρεση τους επισφαλείς ή μη εισπράξιμους τόκους απαιτήσεων, που ορίζει το άρθρο μόνο του α.ν. 396/1968, για τους οποίους η φορολογική υποχρέωση γεννιέται κατά τη λογιστικοποίηση τους στα βιβλία της Τράπεζας". Το φορολογητέο εισόδημα των πιστωτικών ιδρυμάτων προσαρμόζεται σύμφωνα με τις προβλέψεις των παραγράφων 1, 2 και 4 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 28 Νόμιμο ενέχυρο υπέρ της Τράπεζας της Ελλάδος

Επί των κατατεθειμένων υποχρεωτικώς ή προαιρετικώς εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος τίτλων του Δημοσίου, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει νόμιμο ενέχυρο για την κάλυψη των εκάστοτε χρεωστικών υπολοίπων των τρεχούμενων λογαριασμών που τηρούν τα λοιπά πιστωτικά ιδρύματα σ' αυτήν. Σε περίπτωση κατά την οποία ανωτέρω υπόλοιπα δεν καλύπτονται δια του ενεχύρου οι οφειλέτες υποχρεούνται σε συμπλήρωση του εντός δύο εργάσιμων ημερών.

Άρθρο 29 Γενική ρύθμιση

Τα πιστωτικά ιδρύματα στα οποία έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του παρόντος νόμου υπόκεινται και στις διατάξεις της ισχύουσας περί τραπεζών νομοθεσίας, εφόσον αυτές δεν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 30 Απαγόρευση νομισματικής χρηματοδότησης

1. Από την 1.1.1994 και εφεξής, η Τράπεζα της Ελλάδος δεν επιτρέπεται να παρέχει προκαταβολές ή οποιαδήποτε άλλη πιστωτική διευκόλυνση στο ελληνικό Δημόσιο, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και σε δημόσιες επιχειρήσεις ούτε να αγοράζει απευθείας τίτλους των πιο πάνω φορέων κατά την έκδοση τους. Κατά τη διάρκεια του έτους 1993, το προβλεπόμενο από το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 1266/1982 όριο προκαταβολών από την Τράπεζα της Ελλάδος προς το ελληνικό Δημόσιο δεν επιτρέπεται να αυξηθεί κατά ποσό μεγαλύτερο εκείνου που αντιστοιχεί σε ποσοστό πέντε στα εκατό (5%) της αύξησης έναντι του 1992 του συνόλου των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού και του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων.

2. Από της 1.1.1994 το άρθρο του ν. 1266/1982 καταργείται.

Άρθρο 31 Εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου

Χρονικό όριο χρήσεως της εξουσιοδοτήσεως πλαισίου του άρθρου 4 του ν. 1338/1983, (ΦΕΚ 34 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 του ν. 1440/1984 (ΦΕΚ 70 Α') και τροποποιήθηκε από το άρθρο 7 του ν. 1775/1988 (ΦΕΚ 101 Α'), ορίζεται η 31 Δεκεμβρίου 1995.

Άρθρο 32

***Το άρθρο 32 καταργήθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 18 του Ν. 2231/1994 (Α 39).

Άρθρο 33

1. Με προεδρικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, μπορούν να κωδικοποιηθούν σε ενιαίο κείμενο υπό τον τίτλο "Χρηματιστήριο Αξιών" όλες οι διατάξεις της νομοθεσίας για τα Χρηματιστήρια, μεταγλωτιζόμενες στη δημοτική γλώσσα και κατά το μονοτονικό σύστημα.

2. Κατά την κωδικοποίηση επιτρέπεται ή νέα διάρθρωση της νομοθετικής ύλης, η διάσπαση ή συγχώνευση άρθρων ή απάλειψη των διατάξεων που έχουν ρητά ή σιωπηρά καταργηθεί και των μεταβατικών διατάξεων που δεν ισχύουν, η διόρθωση φράσεων που περιέχουν κανόνες που καταργήθηκαν, η ενέργεια διορθώσεων και προσαρμογών στη φραστική διατύπωση, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία προσαρμογή με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 34

Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορεί να ανατίθεται η εκτίμηση της ακίνητης περιουσίας των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης απευθείας σε οποιοδήποτε ν.π.δ.δ. ή τράπεζα του δημόσιου τομέα.

Η σχετική δαπάνη βαρύνει το Λογαριασμό Βελτίωσης Κοινωνικής Ασφάλισης.

Άρθρο 35

1. Οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης δύναται να συστήνουν όλοι μαζί ή κατά ομάδες ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, στις οποίες θα συμμετέχει μία νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, τηρουμένων των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 1969/1991.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συγκροτείται ειδική επιτροπή εμπειρογνωμόνων, τουλάχιστον πενταμελής, μετά από πρόταση της επιτροπής κεφαλαιαγοράς, με έργο την αξιολόγηση των προσφορών των εταιρειών διαχείρισης της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 1902/1990. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται ο χρόνος περαίωσης του έργου της επιτροπής, η αμοιβή των μελών που θα βαρύνει κατά περίπτωση τον ενδιαφερόμενο φορέα κοινωνικής ασφάλισης καθώς και κάθε αναγκαία για το θέμα αυτό λεπτομέρεια. Η γνωμοδότηση της επιτροπής εμπειρογνωμόνων κατατίθεται στον ενδιαφερόμενο φορέα κοινωνικής ασφάλισης, το Δ.Σ. του οποίου αποφασίζει περί της κατακύρωσης της ανάθεσης σε διαχειριστικά εταιρεία των συγκροτούμενων βάσει των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 1902/1990 αμοιβαίων κεφαλαίων.

3. Οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης που ανταλλάσσουν κινητές αξίες με μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων βάσει των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 49 του ν.1969/1991, απαλλάσσονται εκτός των λοιπών απαλλαγών των διατάξεων αυτών και από τις επιβαρύνσεις των δικαιωμάτων μεταβιβάσεως των ονομαστικών μετοχών.

Άρθρο 36 Έναρξη ισχύος

1. Με εξαίρεση τις διατάξεις της παρ. 2 ο παρών νόμος τίθεται σε ισχύ από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Οι διατάξεις των πιο κάτω άρθρων τίθενται σε ισχύ την 1.1.1993. Άρθρο 10 (παρ. 1 έως 6), 11, 13, 14, 15, 17 παρ. 3, 18 παρ. 1Β, 19, 20 παρ. 1, 22 παρ. 2-5, 23 και 24. Παραγγέλλουμε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως Νόμου του Κράτους.

Μύκονος, 31 Ιουλίου 1992

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΣΤ. ΜΑΝΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΙΩ. ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑΣ

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΔΗΜ. ΣΙΟΥΦΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Μ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ
Α. ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 31 Ιουλίου 1992

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΜΙΧ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 17ης Απριλίου 1989 σχετικά με τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων (89/299/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υποψή :

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 57 παράγραφος 2 πρώτη και τρίτη φράση,

την πρόταση της Επιτροπής^(1),

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο^(2),

ιΕχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής^(3),

Εκτιμώντας :

ότι κοινοί βασικοί κανόνες για τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα για την ολοκλήρωση της εσωτερικής ογοράς στον τραπεζικό τομέα, επειδή τα ίδια κεφάλαια χρησιμεύουν για τη διασφάλιση της συνέχειας της δραστηριότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων και για την προστασία των αποταμιεύσεων ότι η εναρμόνιση αυτή θα ενισχύσει την εποπτεία που ασκείται στα πιστωτικά ιδρύματα και θα προωθήσει τις υπόλοιπες συντονιστικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στον τραπεζικό τομέα, ιδίως όσον αφορά τον έλεγχο των μεγάλων κινδύνων και το λόγο φερεγγυότητας

ότι οι εν λόγω κανόνες πρέπει να εφαρμόζονται σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα στα οποία έχει χορηγηθεί άδεια λειτουργίας στην Κοινότητα

ότι τα ίδια κεφάλαια ενός πιστωτικού ιδρύματος μπορούν να συντελούν στην κάλυψη των ζημιών που δεν καλύπτονται επαρκώς από τα κέρδη ότι τα ίδια κεφάλαια χρησιμεύουν επίσης στις αρμόδιες αρχές ως σημαντικό μέτρο σύγκρισης για την εκτίμηση ιδίως της φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων και για άλλους εποπτικούς σκοπούς

ότι, επειδή σε μια κοινή τραπεζική αγορά τα πιστωτικά ιδρύματα βρίσκονται σε άμεσο ανταγωνισμό μεταξύ τους, οι ορισμοί και οι κανόνες σχετικά με τα ίδια κεφάλαια πρέπει

να είναι ισοδύναμοι ότι, γι' αυτό το σκοπό, τα κριτήρια καθορισμού της σύνθεσης των ιδίων κεφαλαίων δεν πρέπει να επαφίενται αποκλειστικά στα κράτη μέλη ότι, με τη θέσπιση αυτών των κοινών βασικών κανόνων, εξυπηρετείται καλύτερα το συμφέρον της κοινότητας μέσω της αποφυγής στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και ενισχύεται ταυτόχρονα ο τραπεζικός τομέας της Κοινότητας

ότι ο ορισμός που δίνεται με την παρούσα οδηγία προβλέπει ένα ανώτατο όριο στοιχείων και περιοριστικών ποσών, αφήνοντας σε κάθε κράτος μέλος την ευχέρεια να χρησιμοποιεί το σύνολο ή μέρος των στοιχείων αυτών ή να θεσπίζει χαμηλότερα ανώτατα όρια για τα εν λόγω περιοριστικά ποσά

ότι η παρούσα οδηγία διευκρινίζει τα κριτήρια στα οποία πρέπει να ανταποκρίνονται ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, ενώ τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να εφαρμόσουν αυστηρότερες διατάξεις

ότι, σε ένα πρώτο στάδιο, αυτοί οι κοινοί βασικοί κανόνες προσδιορίζονται με αρκετά γενικούς όρους ώστε να συμπεριλάβουν το σύνολο των στοιχείων που συνιστούν τα ίδια κεφάλαια στα διάφορα κράτη μέλη

ότι η παρούσα οδηγία διακρίνει, βάσει ποιοτικών κριτηρίων, μεταξύ των στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων τα οποία συνιστούν τα βασικά ίδια κεφάλαια, αφενός, και των στοιχείων τα οποία συνιστούν τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια, αφετέρου

ότι αναγνωρίζεται ότι, λόγω της ιδιαίτερης φύσης των κεφαλαίων για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους, το στοιχείο αυτό προσωρινά περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια χωρίς περιορισμό ότι, ωστόσο, θα πρέπει να ληφθεί απόφαση για την οριστική του υπαγωγή το συντομότερο δυνατόν μετά την έναρξη ισχύος των μέτρων εφαρμογής της παρούσας οδηγίας ότι η απόφαση αυτή θα πρέπει να ληφθεί λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα των σχετικών συζητήσεων σε ευρύτερο διεθνές επίπεδο

ότι, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το γενονός ότι τα στοιχεία τα οποία συνιστούν τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια δεν είναι της ίδιας ποιότητας με τα στοιχεία τα οποία συνιστούν τα βασικά ίδια κεφάλαια, το ύψος των συμπληρωματικών κεφαλαίων που περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια δεν πρέπει να υπερβαίνει το 100 % των βασικών ιδίων κεφαλαίων ότι, επιπλέον, το ύψος των συμπληρωματικών κεφαλαίων που περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50 % των βασικών ιδίων κεφαλαίων

ότι, για να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, τα δημόσια πιστωτικά ιδρύματα δεν πρέπει να συνυπολογίζουν στα ίδια κεφάλαιά τους τις εγγυήσεις που τους χορηγούν τα κράτη μέλη ή οι τοπικές αρχές ότι πρέπει, ωστόσο, να παρασχεθεί στο Βασίλειο του Βελγίου μια μεταβατική περίοδος μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1994 για να μπορέσουν τα ενδιαφερόμενα ιδρύματα να προσαρμοσθούν νέες συνθήκες, στα πλαίσια μιας αναθεώρησης του καταστατικού τους

ότι, όταν, στα πλαίσια της εποπτείας, είναι αναγκαίο να προσδιοριστεί η έκταση των ενοποιημένων ιδίων κεφαλαίων ομίλου πιστωτικών ιδρυμάτων, ο υπολογισμός αυτός γίνεται σύμφωνα με την οδηγία 83/350/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 1983 για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση^(4) ότι η εν λόγω οδηγία αφήνει στα κράτη μέλη, όσον αφορά τις τεχνικές λεπτομέρειες εφαρμογής της, περιθώρια ερμηνείας, τα οποία πρέπει να χρησιμοποιούνται σύμφωνα με το πνεύμα της παρούσας οδηγίας ότι έχουν ήδη αρχίσει εργασίες για την αναθεώρηση της εν λόγω οδηγίας, με στόχο την καλύτερη εναρμόνιση των σχετικών ρυθμίσεων

ότι η ακριβής λογιστική μέθοδος που θα εφαρμόζεται για τον προσδιορισμό των ιδίων κεφαλαίων πρέπει να λάβει υπόψη τις διατάξεις της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 8ης Δεκεμβρίου 1986 για τους ετήσιους και τους ενοποιημένους λογαριασμούς των τραπεζών και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων^(5), στην οποία έχουν ενσωματωθεί ορισμένες προσαρμογές των διατάξεων της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 1983, που βασίζεται στο άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) της συνθήκης, για τους ενοποιημένους λογαριασμούς^(6), όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας ότι, ενόψει της μεταφοράς των διατάξεων των εν λόγω οδηγιών στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών, η εφαρμογή συγκεκριμένης λογιστικής μεθόδου για τον προσδιορισμό των ιδίων κεφαλαίων επαφίεται στη

διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών

ότι η παρούσα οδηγία εντάσσεται στα πλαίσια της διεθνούς προσπάθειας που έχει αναληφθεί, σε ευρύτερη κλίμακα, με στόχο την προσέγγιση των κανόνων που ισχύουν στις σημαντικότερες χώρες όσον αφορά την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων

ότι τα μέτρα που θα ληφθούν προς εφαρμογή των ορισμών της παρούσας οδηγίας πρέπει να τεθούν σε ισχύ το αργότερο ταυτόχρονα με τα μέτρα εφαρμογής της μελλοντικής οδηγίας εναρμόνισης του λόγου φερεγγυότητας

ότι η Επιτροπή πρόκειται να εκπονήσει έκθεση και να εξετάζει περιοδικά την παρούσα οδηγία με σκοπό να ενισχύει τις διατάξεις της για την επίτευξη περαιτέρω σύγκλισης προς ένα κοινό ορισμό των ιδίων κεφαλαίων ότι η σύγκλιση αυτή θα επιτρέψει την καλύτερη ευθυγράμμιση των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων της κοινότητας

ότι θα καταστεί, ενδεχομένως, αναγκαίο να γίνουν στην παρούσα οδηγία ορισμένες τεχνικές και ορολογικές αναπροσαρμογές προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ταχεία εξέλιξη των

χρηματοπιστωτικών αγορών ότι το Συμβούλιο, αναμένοντας να του υποβάλει η Επιτροπη πρόταση που να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες του τραπεζικού τομέα και να επιτρέπει τη θέσπιση μιας καλύτερα προσαρμοσμένης διαδικασίας για την εκτέλεση της παρούσας οδηγίας, επιφυλάσσεται να λάβει τα μέτρα αυτά,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ :

Άρθρο 1 Πεδίο εφαρμογής

1 . ιΟταν ένα κράτος μέλος θεσπίζει με νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική πράξη και κατ' εφαρμογήν της κοινοτικής νομοθεσίας που διέπει τη συνετή εποπτεία (prudential supervision) που πρέπει να ασκείται επί των ενεργών πιστωτικών ιδρυμάτων, μια διάταξη που χρησιμοποιεί τον όρο ίδια

κεφάλαια ή αναφέρεται στην έννοια αυτή, φροντίζει ώστε ο εν λόγω όρος ή η έννοια αυτή να είναι ευθυγραμμισμένος/η με τον ορισμό που δίνεται στα ακόλουθα άρθρα .

2 . Για τους σκοπούς της παρούσας, ως πιστωτικά ιδρύματα θεωρούνται τα ιδρύματα εκείνα στα οποία εφαρμόζεται η οδηγία 77/780/ΕΟΚ^(7), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 86/524/ΕΟΚ^(8).

Άρθρο 2 Γενικές αρχές

1 . Υπό την επιφύλαξη των περιορισμών που προβλέπονται στο άρθρο 6, τα μη ενοποιημένα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελούνται από τα σημεία που παρατίθενται κατωτέρω :

1 . ^το κεφάλαιο κατά την έννοια του άρθρου 22 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ, εφόσον έχει καταβληθεί, στο οποίο προστίθεται η διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιον, εξαιρουμένων όμως των σωρευτικών προνομιούχων μετοχών

2 . ^τα αποθεματικά κατά την έννοια του άρθρου 23 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ και τα αποτελέσματα του προηγούμενου έτους που μεταφέρονται μέσω της διάθεσης του τελικού αποτελέσματος . Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν το συνυπολογισμό των προσωρινών κερδών, προτού ληφθεί ακόμη επίσημα η σχετική απόφαση, μόνο εάν τα κέρδη αυτά έχουν ελεγχθεί από άτομα αρμόδια για τον έλεγχο των λογιστικών βιβλίων και εάν οι αρμόδιες αρχές λάβουν ικανοποιητικές αποδείξεις ότι το ύψος τους έχει εκτιμηθεί σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στην οδηγία 86/635/ΕΟΚ και είναι καθαρό από κάθε προβλέψιμη επιβάρυνση και πρόβλεψη για μερίσματα

3 . ^τα αποθεματικά αναπροσαρμογής κατά την έννοια του άρθρου 33 της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1978, που βασίζεται στο άρθρο 3 περίπτω -

ση ζ) της συνθήκης περί των ετησίων λογαριασμών

εταιρειών ορισμένων μορφών^(9), όπως τροποποιήθηκε

τελευταία από την οδηγία 84/569/ΕΟΚ^(10)

4 . ^τα κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους κατά την έννοια του άρθρου 38 της οδηγίας 86 /635/ΕΟΚ

5 . ^τις διορθώσεις αξίας κατά την έννοια του άρθρου 37 παράγραφος 2 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ

6 . ^τα άλλα στοιχεία κατά την έννοια του άρθρου 3

7 . ^τις αναλήψεις υποχρεώσεων των μελών των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν συσταθεί υπό μορφή συνεταιριστικής εταιρείας και τις αλληλέγγυες υποχρεώσεις των δανειζομένων από ορισμένα ιδρύματα οργανωμένα υπό μορφή ταμείων, τα οποία αναφέρει το άρθρο 4 παράγραφος 1

8 . ^τις σωρευτικές προνομιούχες μετοχές καθορισμένης διάρκειας καθώς και τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης που έχουν ληφθεί, κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 3 .

Αφαιρούνται τα κατωτέρω σημεία, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 :

9 . ^η λογιστική αξία των ιδίων μετοχών τις οποίες κατέχει το πιστωτικό ίδρυμα

10 . ^άυλα στοιχεία του ενεργητικού, κατά την έννοια του άρθρου 4 "ενεργητικό", σημείο 9 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ

11 . ^τα σημαντικά αρνητικά αποτελέσματα της τρέχουσας χρήσης

12 . ^οι συμμετοχές σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοδοτικά ιδρύματα που ξεπερνούν το 10 % του κεφαλαίου των ιδρυμάτων αυτών, καθώς και οι απαιτήσεις μειωμένης εξασφάλισης και τα αξιόγραφα που αναφέρει το άρθρο 3, τα οποία κατέχει το πιστωτικό ίδρυμα επί πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων στα οποία συμμετέχει σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10 % του κεφαλαίου τους .

Σε περίπτωση προσωρινής κατοχής μετοχών σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοδοτικό ίδρυμα με σκοπό επιχείρηση οικονομικής βοήθειας για ανασυγκρότηση και διάσωση του εν λόγω ιδρύματος, οι αρχές ελέγχου μπορούν να εγκρίνουν παρεκκλίσεις από τη διάταξη αυτή

13 . ^οι συμμετοχές σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοδοτικά ιδρύματα που είναι μικρότερες από ή ίεες προς το 10 % του κεφαλαίου των ιδρυμάτων αυτών καθώς και οι απαιτήσεις μειωμένης εξασφάλισης και τα αξιόγραφα που αναφέρει το άρθρο 3, τα οποία κατέχει το πιστωτικό ίδρυμα επί πιστωτικών ιδρυμάτων ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων εκτός εκείνων που αναφέρει το σημείο 12 για το ποσό του συνόλου αυτών των συμμετοχών, των απαιτήσεων μειωμένης εξασφάλισης

και των αξιογράφων το οποίο ξεπερνά το 10 % των ιδίων κεφαλαίων υπολογιζομένων πριν από την αφαίρεση των στοιχείων 12 και 13 του πιστωτικού ιδρύματος .

Μέχρις ότου συντονιστούν, σε μεταγενέστερο στάδιο, οι διατάξεις σχετικά με την ενοποίηση, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι, για τον ενδεχόμενο υπολογισμό των μη ενοποιημένων ίδιων κεφαλαίων, οι μητρικές επιχειρήσεις που υπόκεινται σε εποπτεία σε ενοποιημένη βάση, μπορούν να μην αφαιρούν τις συμμετοχές τους σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοδοτικά ιδρύματα που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση . Η διάταξη αυτή ισχύει για το σύνολο των κανόνων προνοίας (prudential rules) που έχουν εναρμονιστεί με κοινοτικές πράξεις .

2 . Η έννοια των ιδίων κεφαλαίων, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 σημεία 1 έως 8, περιλαμβάνει ένα μέγιστο αριθμό στοιχείων και ποσών . Η χρησιμοποίηση αυτών των στοιχείων και ο καθορισμός κατώτερων ορίων, καθώς και η αφαίρεση άλλων στοιχείων εκτός από εκείνα που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 σημεία 9 έως 13, επαφίενται στην εκτίμηση των κρατών μελών . Ωστόσο, τα κράτη μέλη πρέπει να αποβλέπουν σε αυξημένη σύγκλιση με στόχο την επίτευξη ενός κοινού ορισμού των ιδίων κεφαλαίων .

Γι' αυτό το σκοπό, το αργότερο τρία έτη μετά την ημερομηνία που προβλέπει το άρθρο 9 παράγραφος 1, η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, συνοδευόμενη, ενδεχομένως, από τις προτάσεις και τροποποιήσεις που θα κρίνει αναγκαίες . Πέντε έτη το αργότερο μετά την ημερομηνία που προβλέπεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, μετά από πρόταση της Επιτροπής, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ύστερα από διαβούλευση με την

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θα εξετάσει τον ορισμό των ιδίων κεφαλαίων με σκοπό την ενιαία εφαρμογή του κοινού ορισμού .

3 . Τα στοιχεία που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 σημεία 1 έως 5, πρέπει να είναι πλήρως και παραχρήμα διαθέσιμα απότο πιστωτικό ίδρυμα προς κάλυψη των κινδύνων ή των ζημιών, κατά τη στιγμή της επέλευσής τους . Το ποσόν τους πρέπει να είναι μειωμένο από κάθε φορολογική επιβάρυνση που είναι δυνατόν να προβλεφθεί κατά το χρόνο του υπολογισμού του, ή να προσαρμόζεται καταλλήλως στο μέτρο που η επιβάρυνση αυτή μειώνει το ποσό μέχρι το οποίο τα στοιχεία αυτά ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη κινδύνων ή ζημιών .

Άρθρο 3 Άλλα στοιχεία κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 1 σημείο 6

1 . Η έννοια των ιδίων κεφαλαίων την οποία χρησιμοποιεί ένα κράτος μέλος μπορεί να περιέχει άλλα στοιχεία εφόσον, ανεξάρτητα από τη νομική ή λογιστική ονομασία τους, έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά :

α) ^βρίσκονται στην ελεύθερη διάθεση του πιστωτικού ιδρύματος για την κάλυψη των συνήθων τραπεζικών κινδύνων, όταν η έκταση των ζημιών ή των μειώσεων αξίας δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί

β) ^η ύπαρξή τους εμφαίνεται στις εσωτερικές λογιστικές εγγραφές

γ) ^το ποσό τους καθορίζεται από τη διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος, επαληθεύεται από ανεξάρτητους ελεγκτές, γνωστοποιείται στις αρμόδιες αρχές και τελεί υπό την εποπτεία των αρχών αυτών . ΙΟσον αφορά τον έλεγχο, μπορεί να θεωρηθεί ότι η εσωτερική επαλήθευση ανταποκρίνεται προσωρινά στις προαναφερόμενες προϋποθέσεις έως ότου εφαρμοστούν κοινοτικές διατάξεις που θα καθιστούν υποχρεωτική την εξωτερική επαλήθευση .

2 . Ως άλλα στοιχεία μπορούν επίσης να θεωρηθούν και τίτλοι μη καθορισμένης διάρκειας και άλλα αξιόγραφα, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις :

α) ^δεν επιτρέπεται να εξοφληθούν με πρωτοβουλία του κομιστή ή χωρίς προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της εποπτεύουσας αρχής

β) ^η σύμβαση έκδοσης πρέπει να προβλέπει ότι το πιστωτικό ίδρυμα έχει τη δυνατότητα να αναβάλει την πληρωμή των τόκων του δανείου

γ) ^οι απαιτήσεις του δανειστή έναντι του δανειζομένου πιστωτικού ιδρύματος κατατάσσονται στο σύνολό τους μετά τις απαιτήσεις όλων των άλλων πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων δεν είναι απαιτήσεις μειωμένης εξασφάλισης

δ) ^τα έγγραφα στα οποία βασίζεται η έκδοση των τίτλων πρέπει να προβλέπουν ότι το χρέος και οι μη καταβληθέντες τόκοι είναι δυνατόν να διατεθούν για την απόσβεση ζημιών, ενώ το πιστωτικό ίδρυμα έχει τη δυνατότητα να εξακολουθεί να ασκεί τις δραστηριότητές του

ε) ^λαμβάνονται υπόψη μόνον τα ποσά τα οποία έχουν πράγματι καταβληθεί .

Συμπληρωματικά, οι σωρευτικές προνομιούχες μετοχές εκτός από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 8 .

Άρθρο 4 1 . Οι αναλήψεις υποχρεώσεων των μελών των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία έχουν συσταθεί υπό μορφή συνεταιριστικών εταιρειών, που αναφέρει το άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 7, αποτελούνται από το κεφάλαιο που δεν έχουν κληθεί να καταβάλουν τα μέλη αυτών των εταιρειών καθώς και από τις νομίμως ανειλημμένες υποχρεώσεις των μελών των εν λόγω

εταιρειών να πραγματοποιούν, σε περίπτωση που αυτό το πιστωτικό ίδρυμα θα υποστεί ζημία, συμπληρωματικές καταβολές που δεν πρόκειται να τους αποδοθούν . Στην περίπτωση αυτή, η καταβολή των εν λόγω ποσών θα πρέπει να είναι αμέσως απαιτητή .

Με τα ανωτέρω στοιχεία εξομοιούνται οι αλληλέγγυες υποχρεώσεις των δανειζομένων από πιστωτικά ιδρύματα οργανωμένα υπό μορφή ταμείων .

ιΟλα αυτά τα στοιχεία μπορούν να περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια εφόσον, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, συνυπολογίζονται ως ίδια κεφάλαια των ιδρυμάτων της κατηγορίας αυτής .

2 . Τα κράτη μέλη δεν περιλαμβάνουν στα ίδια κεφάλαια των δημόσιων πιστωτικών ιδρυμάτων τις εγγυήσεις που τα ίδια ή οι αρχές τους χορηγούν στα εν λόγω ιδρύματα .

Ωστόσο, το Βασίλειο του Βελγίου εξαιρείται από την υποχρέωση αυτή μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1994 .

3 . Τα κράτη μέλη ή οι αρμόδιες αρχές μπορούν να περιλάβουν στα ίδια κεφάλαια τις σωρευτικές προνομιούχες μετοχές καθορισμένης διάρκειας που αναφέρονται στο

άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 8, καθώς και τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης που αναφέρονται στην αυτή διάταξη, μόνον εάν πράγματι υπάρχουν δεσμευτικές συμφωνίες βάσει των οποίων, σε περίπτωση πτώχευσης ή εκκαθάρισης του πιστωτικού ιδρύματος, τα δάνεια αυτά κατατάσσονται μετά τις απαιτήσεις όλων των άλλων πιστωτών και δεν εξοφλούνται παρά μετά την εξόφληση όλων των άλλων εκκρεμούντων τη στιγμή εκείνη χρεών .

Τα εν λόγω δάνεια μειωμένης εξασφάλισης πρέπει επίσης να ανταποκρίνονται και στα ακόλουθα κριτήρια :

α) ^λαμβάνονται υπόψη μόνον τα ποσά τα οποία έχουν πράγματι καταβληθεί

β) ^η αρχική διάρκειά τους πρέπει να είναι τουλάχιστον πενταετής, μετά την πάροδο της οποίας θα είναι δυνατή η εξόφληση εάν δεν έχει καθοριστεί ημερομηνία κατά την οποία καθίσταται ληξιπρόθεσμη η οφειλή, αποδίδονται μόνον ύστερα από πενταετή προειδοποίηση, εκτός εάν έχουν παύσει να λογίζονται ως ίδια κεφάλαια ή εάν απαιτείται τυπικά προηγούμενη σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων αρχών για την προ της λήξεως εξόφλησή τους . Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να επιτρέψουν την προ της λήξεως εξόφληση αυτών των δανείων υπό τον όρο ότι η σχετική αίτηση υποβλήθηκε με πρωτοβουλία του εκδότη και ότι δεν θίγεται η φερεγγυότητα του πιστωτικού ιδρύματος

γ) ^το ποσό μέχρι το οποίο επιτρέπεται να περιληφθούν στα ίδια κεφάλαια θα μειώνεται σταδιακά κατά την τελευταία πενταετία, πριν από την ημερομηνία λήξεως

δ) ^στη σύμβαση δανείου δεν επιτρέπεται να συμπεριλαμβάνονται ρήτρες που να ορίζουν ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, εκτός από την εκκαθάριση του πιστωτικού ιδρύματος, η οφειλή καθίσταται απαιτητή πριν καταστεί ληξιπρόθεσμη .

Άρθρο 5 ιΕως ότου υπάρξει εναρμόνιση των διατάξεων που αφορούν την ενοποίηση, ισχύει η ακόλουθη ρύθμιση :

1 . ^ιΟταν ο υπολογισμός πρέπει να γίνει σε ενοποιημένη βάση, τα στοιχεία που απαριθμούνται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 διατηρούνται για τα ενοποιημένα ποσά τους σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζει η οδηγία 83/350/ΕΟΚ . Επιπλέον, μπορούν να εξομοιώνονται προς τα ενοποιημένα αποθεματικά, για τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων, τα ακόλουθα στοιχεία όταν είναι πιστωτικά (" αρνητικά ");

- η συμμετοχή της μειοψηφίας κατά την έννοια του άρθρου 21 της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ, σε περίπτωση χρησιμοποίησης της μεθόδου της πλήρους ενοποίησης,
- η διαφορά πρώτης ενοποίησης κατά την έννοια των άρθρων 19, 30 και 31 της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ,
- οι διαφορές εκ μετατροπής που περιλαμβάνονται στα ενοποιημένα αποθέματα, σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφος 6 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ,
- η διαφορά που προκύπτει από την καταχώρηση ορισμένων συμμετοχών, σύμφωνα με τη μέθοδο που περιγράφεται στο άρθρο 33 της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ .

2 . ^ιΟταν τα στοιχεία που προηγούνται είναι χρεωστικά (" θετικά "), πρέπει να αφαιρούνται κατά τον υπολογισμό των ενοποιημένων ιδίων κεφαλαίων .

Άρθρο 6 Μειώσεις και περιορισμοί

1 . Τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγρα -
φος 1 σημεία 3 και 5 έως 8, υπόκεινται στους ακόλου -
θους περιορισμούς :

α) ^το σύνολο των στοιχείων 3 και 5 έως 8, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 100 %, κατ' ανώτατο όριο, των στοιχείων 1 συν 2 μείον 9, 10 και 11

β) ^το σύνολο των στοιχείων 7 και 8 δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει ένα ανώτατο όριο που αντιστοιχεί στο 50 % των στοιχείων 1 συν 2 μείον 9, 10 και 11

γ) ^το σύνολο των στοιχείων 12 και 13 αφαιρείται από το σύνολο των στοιχείων .

2 . Το στοιχείο που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 4 αποτελεί χωριστή κατηγορία . Συμπεριλαμβάνεται προσωρινώς στα ίδια κεφάλαια χωρίς περιορισμό, δεν λαμβάνεται όμως

υπόψη κατά τον καθορισμό της βάσης που τίθεται ως όριο των στοιχείων που αναφέρονται στα σημεία 3 και 5 έως 8 . Εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος των μέτρων εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή προτείνει, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 8, την οριστική υπαγωγή του στοιχείου αυτού είτε στα βασικά είτε στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλεια .

3 . Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να έχουν συμμορφωθεί με το όρια της παραγράφου 1 έως την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος των μέτρων εφαρμογής της οδηγίας του Συμβουλίου για το λόγο φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων και το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 1993 .

Τα πιστωτικά ιδρύματα που υπερβαίνουν τα όρια αυτά, θα πρέπει σταδιακά να μειώσουν το βαθμό στον οποίο λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία που αναφέρει το άρθρο 2 παράγραφος 1 σημεία 3, 5 και 8, ώστε να συμμορφωθούν με τα όρια αυτά πριν από την προαναφερόμενη ημερομηνία .

4 . Προσωρινά και σε έκτακτες περιπτώσεις, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να επιτρέπουν στα πιστωτικά ιδρύματα να υπερβαίνουν τα όρια που θεσπίζονται στην παράγραφο 1 .

Άρθρο 7 Η τήρηση των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρα 2 έως 6, πρέπει να αποδεικνύεται στις αρμόδιες αρχές, κατά ικανοποιητικό τρόπο .

Άρθρο 8 1 . Ανεξάρτητα από την έκθεση που αναφέρεται στο άρ - θρο 2 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο και, εφόσον κριθεί απαραίτητο, οι αναγκαίες τεχνικές προσαρμογές της παρούσας οδηγίας που αφορούν :

- την αποσαφήνιση των ορισμών, ώστε να εξασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή της οδηγίας αυτής στην Κοινότητα,
- την αποσαφήνιση των ορισμών ώστε, κατά την εφαρμογή της οδηγίας αυτής, να λαμβάνονται υπόψη οι εξελίξεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές,
- την ευθυγράμμιση της ορολογίας και τη διατύπωση των ορισμών σύμφωνα με εκείνες των μεταγενέστερων πράξεων στον τομέα των πιστωτικών ιδρυμάτων και συναφών θεμάτων,

αποφασίζονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής .

Άρθρο 9 1 . Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία, το αργότερο κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος των μέτρων για την εφαρμογή της οδηγίας του Συμβουλίου που αφορά το λόγο φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων, και το αργότερο την

1η Ιανουαρίου 1993 . Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή

σχετικά .

2 . Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των κυριοτέρων διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέκα που διέπεται από την παρούσα οδηγία .

3 . Η ανακοίνωση που προβλέπεται στην παράγραφο 2 πρέπει να περιλαμβάνει επίσης δήλωση, συνοδευόμενη από επεξηγηματικό κείμενο, με το οποίο κοινοποιούνται στην Επιτροπή οι ειδικές διατάξεις που έχουν θεσπιστεί και τα στοιχεία τα οποία δέχονται οι αρμόδιες αρχές τους ως εμπίπτοντα στα ίδια κεφάλαια .

Άρθρο 10 Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη .

Λουξεμβούργο, 17 Απριλίου 1989 .

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

C . SOLCHAGA CATALAN

EWG:L000UMBG05.94

FF : 0UGR; SETUP : 01; Bediener : MARK; MC : F; Pr .: A;

Kunde : L000UMBG05

(1) ΕΕ αριθ . C 243 της 27 . 9 . 1986, σ . 4, και ΕΕ αριθ . C 32 της 5 . 2 . 1988, σ . 2 .

(2) ΕΕ αριθ . C 246 της 14 . 9 . 1987, σ . 72, και ΕΕ αριθ . C 96 της 17 . 4 . 1989 .

(3) ΕΕ αριθ . C 180 της 8 . 7 . 1987, σ . 51.(4) ΕΕ αριθ . L 193 της 18 . 7 . 1983, σ . 18.(5) ΕΕ αριθ . L 372 της 31 . 12 . 1986, σ . 1 .

(6) ΕΕ αριθ . L 193 της 18 . 7 . 1983, σ . 1.(7) ΕΕ αριθ . L 322 της 17 . 12 . 1977, σ . 30 .

(8) ΕΕ αριθ . L 309 της 4 . 11 . 1986, σ . 15 .

(9) ΕΕ αριθ . L 222 της 14 . 8 . 1978, σ . 11 .

(10) ΕΕ αριθ . L 314 της 4 . 12 . 1984, σ . 28 .

ΟΔΗΓΙΑ 2001/24/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 4ης Απριλίου 2001 για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Εχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 47 παράγραφος 2,

την πρόταση της Επιτροπής (1),

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (2),

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (3),

Αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης (4),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Σύμφωνα με τους στόχους της συνθήκης, θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια για την αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας με την κατάργηση όλων των εμποδίων στην ελευθερία εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στο εσωτερικό της Κοινότητας.

(2) Παράλληλα με την κατάργηση αυτών των εμποδίων, θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια σχετικά με την κατάσταση που ενδέχεται να δημιουργηθεί σε περίπτωση δυσχερειών ενός πιστωτικού ιδρύματος, ιδίως στην περίπτωση που το ίδρυμα αυτό έχει υποκαταστήματα σε άλλα κράτη μέλη.

(3) Η οδηγία εγγράφεται στο κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο που δημιουργήθηκε με την οδηγία 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2000, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και την άσκησή της (5). Εξ αυτού συνάγεται ότι, κατά την περίοδο της δραστηριότητάς του, το πιστωτικό ίδρυμα και τα υποκαταστήματά του αποτελούν μία ενιαία οντότητα, η οποία υπόκειται στην εποπτεία των αρμόδιων αρχών του κράτους όπου εκδόθηκε η άδεια λειτουργίας που ισχύει για όλη την Κοινότητα.

(4) Θα ήταν ιδιαίτερα άσκοπο να εγκαταλείπεται η ενότητα που αποτελεί το ίδρυμα με τα υποκαταστήματά του, όταν είναι αναγκαίο να ληφθούν μέτρα εξυγίανσης ή να κινηθεί διαδικασία εκκαθάρισης.

(5) Η έκδοση της οδηγίας 94/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ης Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγυήσεως των καταθέσεων (6), η οποία θέσπισε την αρχή της υποχρεωτικής συμμετοχής των πιστωτικών ιδρυμάτων σε σύστημα εγγυήσεως του κράτους-μέλους καταγωγής, καθιστά επιτακτικότερη την ανάγκη αμοιβαίας αναγνώρισης των μέτρων εξυγίανσης και των διαδικασιών εκκαθάρισης.

(6) Επιβάλλεται να ανατεθεί στις διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής, η αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφασίζουν και να εφαρμόζουν τα μέτρα εξυγίανσης που προβλέπονται στη νομοθεσία και τα συναλλακτικά ήθη του εν λόγω κράτους μέλους. Λόγω της δυσχέρειας που παρουσιάζει η εναρμόνιση των νομοθεσιών και των συναλλακτικών ηθών των κρατών μελών, θα πρέπει να καθιερωθεί η αμοιβαία αναγνώριση, εκ μέρους των κρατών μελών, των μέτρων που λαμβάνει έκαστο εξ αυτών για να αποκαταστήσει τη βιωσιμότητα των ιδρυμάτων στα οποία έχει χορηγήσει άδεια.

(7) Είναι απαραίτητο να εξασφαλισθεί ότι τα μέτρα εξυγίανσης που λαμβάνουν οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής, καθώς και τα μέτρα που λαμβάνουν τα πρόσωπα ή τα όργανα στα οποία οι αρχές αυτές αναθέτουν τη διαχείριση αυτών των μέτρων εξυγίανσης, παράγουν τα αποτελέσματά τους σε όλα τα κράτη μέλη, ακόμη και προκειμένου για μέτρα που καθιστούν δυνατή την αναστολή πληρωμών, την αναστολή εκτελεστικών μέτρων ή τη μείωση απαιτήσεων καθώς και οιοδήποτε μέτρο ικανό να θίξει προϋπάρχοντα δικαιώματα τρίτων.

(8) Ορισμένα μέτρα, ιδίως όσα θίγουν τη λειτουργία της εσωτερικής δομής των πιστωτικών ιδρυμάτων ή τα δικαιώματα των διαχειριστών ή των μετόχων, δεν χρειάζεται να καλυφθούν από την παρούσα οδηγία για να παράγουν πλήρη αποτελέσματα στα κράτη μέλη, εφόσον, βάσει του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο του κράτους καταγωγής.

(9) Για ορισμένα μέτρα, ιδίως για όσα έχουν σχέση με τη διατήρηση των προϋποθέσεων εκδόσεως άδειας λειτουργίας, ισχύει ήδη η αμοιβαία αναγνώριση, σύμφωνα με την οδηγία 2000/12/ΕΚ, εφόσον, κατά τη θέσπισή τους, δεν θίγουν προϋπάρχοντα δικαιώματα τρίτων.

(10) Εν προκειμένω, τα πρόσωπα που συμμετέχουν στην εσωτερική λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και οι διαχειριστές και οι μέτοχοι των ιδρυμάτων αυτών, υπό την ιδιότητά τους αυτή, δεν πρέπει να θεωρούνται ως «τρίτοι» κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

(1) ΕΕ Γ 356 της 31.12.1985, σ. 55 και ΕΕ Γ 36 της 8.2.1988, σ. 1.
(2) ΕΕ Γ 263 της 20.10.1986, σ. 13.
(3) ΕΕ Γ 332 της 30.10.1998, σ. 13.
(4) Η Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Μαρτίου 1987 (ΕΕ Γ 99 της 13.4.1987, σ. 211), η οποία επιβεβαιώθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 1993 (ΕΕ Γ 342 της 20.12.1993, σ. 30, κοινή θέση του Συμβουλίου της 17ης Ιουλίου 2000 (ΕΕ Γ 300 της 20.10.2000, σ. 13) και απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16ης Ιανουαρίου 2001 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Απόφαση του Συμβουλίου της 12ης Μαρτίου 2001.
(5) ΕΕ L 126 της 26.5.2000, σ. 1. οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2000/28/ΕΚ (ΕΕ L 275 της 27.10.2000, σ. 37).
(6) ΕΕ L 135 της 31.5.1994, σ. 5.

(11) Στα κράτη μέλη όπου βρίσκονται υποκαταστήματα, απαιτείται δημόσια ανακοίνωση με την οποία να πληροφορούνται οι τρίτοι την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης, όταν αυτά τα μέτρα υπάρχει κίνδυνος να δημιουργήσουν προβλήματα στην άσκηση ορισμένων εκ των δικαιωμάτων τους.

(12) Η αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των πιστωτών, όσον αφορά τη δυνατότητά τους να ασκήσουν ένδικα μέσα, επιβάλλει στις διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι πιστωτές του κράτους μέλους υποδοχής να μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους των ένδικων μέσων εντός της προβλεπόμενης προς τούτο προθεσμίας.

(13) Πρέπει να προβλεφθεί ένας σχετικός συντονισμός του ρόλου των διοικητικών ή δικαστικών αρχών στον τομέα των μέτρων εξυγίανσης και των διαδικασιών εκκαθάρισης των εγκατεστημένων σε διαφορετικά κράτη μέλη υποκαταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων, η καταστατική έδρα των οποίων ευρίσκεται εκτός της Κοινότητας.

(14) Εάν δεν έχουν ληφθεί μέτρα εξυγίανσης ή αν αυτά αποτύχουν, τα πιστωτικά ιδρύματα που αντιμετωπίζουν κρίση πρέπει να εκκαθαρίζονται. Θα πρέπει, στην περίπτωση αυτή, να προβλεφθούν ορισμένες διατάξεις με στόχο την αμοιβαία αναγνώριση των διαδικασιών εκκαθάρισης και των αποτελεσμάτων τους στην Κοινότητα.

(15) Ο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζουν οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής πριν από την έναρξη της διαδικασίας εκκαθάρισης, μπορεί να παρατείνεται κατά την εκκαθάριση για να καθίσταται δυνατή η ομαλή διεξαγωγή των διαδικασιών εκκαθάρισης.

(16) Η ισότητα των πιστωτών απαιτεί να εκκαθαρίζεται το πιστωτικό ίδρυμα σύμφωνα με τις αρχές της ενότητας και της καθολικότητας, οι οποίες ορίζουν την αποκλειστική αρμοδιότητα των διοικητικών ή δικαστικών αρχών του κράτους μέλους καταγωγής και την αναγνώριση των αποφάσεών τους που πρέπει να μπορούν να παράγουν, χωρίς καμία άλλη διατύπωση, σε όλα τα άλλα κράτη μέλη, τα αποτελέσματα που τους αποδίδει το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής, εκτός εάν η παρούσα οδηγία ορίζει άλλως.

(17) Η εξαίρεση όσον αφορά τα αποτελέσματα των μέτρων εξυγίανσης και των διαδικασιών εκκαθάρισης, επί ορισμένων συμβάσεων και δικαιωμάτων, περιορίζεται επί των αποτελεσμάτων αυτών και δεν καλύπτει τα άλλα θέματα που αφορούν τα μέτρα εξυγίανσης και τις διαδικασίες εκκαθάρισης, όπως η αναγγελία, η εξέλεγξη, η αποδοχή και η σειρά κατάταξης των απαιτήσεων που απορρέουν από αυτές τις συμβάσεις και δικαιώματα και οι κανόνες κατανομής του προϊόντος και ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων, που διέπονται από το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής.

(18) Η εκούσια εκκαθάριση είναι δυνατή όταν το πιστωτικό ίδρυμα είναι φερέγγυο. Ωστόσο, οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής δύνανται, ενδεχομένως, να αποφασίζουν ένα μέτρο εξυγίανσης ή μια διαδικασία εκκαθάρισης, έστω και μετά την έναρξη εκούσιας εκκαθάρισης.

(19) Η ανάκληση της τραπεζικής άδειας λειτουργίας είναι μία από τις αναγκαίες συνέπειες της θέσης σε εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος. Ωστόσο, η εν λόγω ανάκληση δεν πρέπει να παρεμποδίζει τη συνέχιση ορισμένων δραστηριοτήτων του ιδρύματος εφόσον αυτό είναι αναγκαίο ή πρόσφορο για τις ανάγκες της εκκαθάρισης. Το κράτος μέλος καταγωγής μπορεί πάντως να εξαρτά τη συνέχιση της δραστηριότητας από τη συμφωνία και τον έλεγχο των αρμόδιων αρχών του.

(20) Εξίσου σημαντική με τη δημόσια ανακοίνωση είναι η κατ' ιδίαν ενημέρωση των γνωστών πιστωτών, η οποία να τους επιτρέπει, εάν χρειασθεί, να αναγγέλουν τις απαιτήσεις τους ή να υποβάλλουν παρατηρήσεις σχετικά με τις απαιτήσεις τους εντός τακτής προθεσμίας. Αυτό δεν πρέπει να δημιουργεί διακρίσεις εις βάρος των πιστωτών που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος από το κράτος μέλος καταγωγής, βάσει του τόπου διαμονής τους ή της φύσης των απαιτήσεών τους. Η ενημέρωση των πιστωτών πρέπει να συνεχίζεται τακτικά και με τον κατάλληλο τύπο κατά τη διαδικασία εκκαθάρισης.

(21) Αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας οδηγίας στα μέτρα εξυγίανσης και τις διαδικασίες εκκαθάρισης που αφορούν τα εγκατεστημένα στην Κοινότητα υποκαταστήματα πιστωτικού ιδρύματος, του οποίου η έδρα ευρίσκεται σε τρίτη χώρα, οι ορισμοί του «κράτους μέλους καταγωγής», των «αρμόδιων αρχών» και των «διοικητικών ή δικαστικών αρχών», συμπίπτουν με εκείνους του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το υποκατάστημα.

(22) Όταν πιστωτικό ίδρυμα, που έχει την έδρα του εκτός της Κοινότητας, διαθέτει υποκαταστήματα σε πολλά κράτη μέλη, κάθε υποκατάστημα τυγχάνει, όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, εξατομικευμένης μεταχειρίσεως σ' αυτήν την περίπτωση, οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές και οι αρμόδιες αρχές, καθώς και οι διαχειριστές και οι εκκαθαριστές καταβάλλουν προσπάθειες για τον συντονισμό των ενεργειών τους.

(23) Μολονότι είναι σημαντικό να γίνει δεκτή η αρχή, βάσει της οποίας το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής καθορίζει όλα τα αποτελέσματα των μέτρων εξυγίανσης ή των διαδικασιών εκκαθάρισης, δικονομικά ή ουσιαστικά, πρέπει ωστόσο να ληφθεί υπόψη ότι τα αποτελέσματα αυτά μπορεί να συγκρούονται με τους συνήθως ισχύοντες κανόνες στα πλαίσια της οικονομικής και χρηματοδοτικής δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος και των υποκαταστημάτων του στα άλλα κράτη μέλη. Η παραπομπή στη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους αποτελεί ενίοτε αναγκαίο μέσο μετριασμού της αρχής της εφαρμογής του δικαίου του κράτους μέλους καταγωγής.

(24) Ο μετριασμός αυτός είναι αναγκαίος ιδίως για να προστατεύονται οι εργαζόμενοι που συνδέονται με το ίδρυμα με σύμβαση εργασίας, να διασφαλίζονται οι συναλλαγές που αφορούν ορισμένα αγαθά και να διαφυλάσσεται το αδιάβλητο των οργανωμένων αγορών, οι οποίες λειτουργούν σύμφωνα με το δίκαιο ενός κράτους μέλους και στις οποίες διενεργούνται συναλλαγές με αντικείμενο χρηματοοικονομικά μέσα.

- «εκκαθαριστής»: κάθε πρόσωπο ή όργανο διοριζόμενο από τις διοικητικές ή δικαστικές αρχές, έργο του οποίου είναι η διαχείριση των διαδικασιών εκκαθάρισης,
- «διαδικασίες εκκαθάρισης»: οι συλλογικές διαδικασίες τις οποίες κινούν και ελέγχουν οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές κράτους μέλους με σκοπό τη ρευστοποίηση περιουσιακών στοιχείων υπό την εποπτεία των αρχών αυτών, ακόμη και όταν η διαδικασία αυτή περατώνεται με πτωχευτικό συμβιβασμό ή άλλο ανάλογο μέτρο,
- «οργανωμένη αγορά»: οργανωμένη αγορά κατά την έννοια του άρθρου 1 σημείο 13 της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ,
- «τίτλος»: όλοι οι τίτλοι που αναφέρονται στο τμήμα Β του παραρτήματος της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

ΜΕΤΡΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

Α. *Πιστωτικά ιδρύματα με καταστατική έδρα εντός της Κοινότητας*

Άρθρο 3

Λήψη μέτρων εξυγίανσης - εφαρμοστέο δίκαιο

1. Οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής είναι οι μόνες αρμόδιες να αποφασίζουν για την εφαρμογή ενός ή περισσότερων μέτρων εξυγίανσης σε πιστωτικό ίδρυμα, συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων των εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη.

2. Τα μέτρα εξυγίανσης διέπονται από τους νόμους, κανονισμούς και διαδικασίες που ισχύουν στο κράτος μέλος καταγωγής, εκτός αν άλλως ορίζει η παρούσα οδηγία.

Τα μέτρα εξυγίανσης παράγουν όλα τα αποτελέσματά τους σύμφωνα με το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους σε ολόκληρη την Κοινότητα, χωρίς άλλες διατυπώσεις, καθώς και έναντι τρίτων στα άλλα κράτη μέλη, και αν ακόμη οι ισχύουσες διατάξεις του κράτους μέλους υποδοχής δεν προβλέπουν τέτοια μέτρα ή εξαρτούν την εφαρμογή τους από προϋποθέσεις οι οποίες δεν πληρούνται.

Τα μέτρα εξυγίανσης παράγουν τα αποτελέσματά τους σε ολόκληρη την Κοινότητα μόλις παράγουν τα αποτελέσματά τους στο κράτος μέλος όπου έχουν ληφθεί.

Άρθρο 4

Ενημέρωση των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους υποδοχής

Οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής υποχρεούνται να ενημερώνουν αμελλητί, με όλα τα μέσα, τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής για κάθε απόφασή τους να λάβουν μέτρα εξυγίανσης, καθώς και για τα συγκεκριμένα αποτελέσματα που θα μπορούσαν να έχουν αυτά τα μέτρα, ει δυνατόν πριν από τη λήψη τους ή, άλλως, αμέσως μετά. Η διαβίβαση γίνεται μέσω των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους καταγωγής.

Άρθρο 5

Ενημέρωση των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους καταγωγής

Εάν οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους υποδοχής κρίνουν απαραίτητη τη λήψη, στην επικράτειά τους, ενός ή περισσοτέρων μέτρων εξυγίανσης, υποχρεούνται να ενημερώσουν σχετικά τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής. Η διαβίβαση γίνεται μέσω των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους υποδοχής.

Άρθρο 6

Δημοσίευση

1. Εφόσον η θέση σε εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης που αποφασίσθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφοι 1 και 2, ενδέχεται να θίξει τα δικαιώματα τρίτων σε κράτος μέλος υποδοχής, και αν η απόφαση η οποία διατάσσει το μέτρο υπόκειται σε ένδικο μέσο στο κράτος μέλος καταγωγής, οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής, ο διαχειριστής ή κάθε πρόσωπο αρμόδιο για το σκοπό αυτό στο κράτος μέλος καταγωγής, οφείλουν να δημοσιεύουν απόσπασμα της απόφασής τους στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* και σε δύο εφημερίδες που κυκλοφορούν σε όλη την επικράτεια κάθε κράτους μέλους υποδοχής, ώστε να είναι εφικτή η έγκαιρη άσκηση του ένδικου μέσου.

2. Το προβλεπόμενο στην παράγραφο 1 απόσπασμα της απόφασης αποστέλλεται, το συντομότερο δυνατόν και με τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο, στο Γραφείο των Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στις δύο εφημερίδες που κυκλοφορούν σε όλη την επικράτεια κάθε κράτους μέλους υποδοχής.

3. Το Γραφείο των Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δημοσιεύει το απόσπασμα το αργότερο δώδεκα ημέρες μετά την αποστολή του.

4. Το δημοσιευόμενο απόσπασμα αποφάσεως πρέπει να αναφέρει, στην επίσημη γλώσσα ή στις επίσημες γλώσσες των οικείων κρατών μελών, ιδίως το αντικείμενο και τη νομική βάση της ληφθείσας απόφασης, την προθεσμία ασκήσεως ενδίκων μέσων, και δη μία ευκόλως κατανοητή ένδειξη της ημερομηνίας λήξεως των προθεσμιών αυτών, καθώς και την ακριβή διεύθυνση των διοικητικών ή δικαστικών αρχών που είναι αρμόδιες να αποφανθούν επί του ενδίκου μέσου.

5. Τα μέτρα εξυγίανσης εφαρμόζονται ανεξάρτητα από τα μέτρα που προβλέπουν οι παράγραφοι 1 έως 3, και παράγουν πλήρη αποτελέσματα έναντι των πιστωτών, εκτός αν οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής ή το σχετικό με τα μέτρα αυτά δίκαιο του εν λόγω κράτους ορίζουν άλλως.

Άρθρο 7

Καθήκον ενημέρωσης των γνωστών πιστωτών και δικαίωμα αναγγελίας απαιτήσεων

1. Εάν το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής επιβάλλει την αναγγελία απαιτήσεως για την αναγνώρισή της ή προβλέπει την υποχρεωτική κοινοποίηση του μέτρου στους πιστωτές που έχουν σε αυτό το κράτος την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την καταστατική έδρα τους, οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους

μέλους καταγωγής ή ο διαχειριστής ενημερώνουν επίσης και όσους γνωστούς πιστωτές έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την καταστατική έδρα τους στα άλλα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 14 και του άρθρου 17 παράγραφος 1.

2. Εάν το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής παρέχει στους πιστωτές που έχουν σε αυτό το κράτος την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την καταστατική έδρα τους, το δικαίωμα να αναγγέλλουν τις απαιτήσεις τους ή να υποβάλλουν παρατηρήσεις σχετικά με αυτές, τότε έχουν το αυτό δικαίωμα και οι πιστωτές που έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την καταστατική έδρα τους στα άλλα κράτη μέλη. Το δικαίωμα αυτό ασκείται σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 16 και του άρθρου 17 παράγραφος 2.

Β. *Πιστωτικά ιδρύματα με καταστατική έδρα εκτός της Κοινότητας*

Άρθρο *8*

Υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων τρίτων χωρών

1. Οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους υποδοχής υποκαταστήματος πιστωτικού ιδρύματος, του οποίου η καταστατική έδρα ευρίσκεται εκτός Κοινότητας, υποχρεούνται να ενημερώνουν αμελλητί, με όλα τα μέσα, τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών μελών υποδοχής, όπου το ίδρυμα έχει δημιουργήσει υποκαταστήματα, τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο του άρθρου 11 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ, τον δημοσιευόμενο ετησίως στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, για κάθε απόφασή τους να λάβουν μέτρα εξυγίανσης, καθώς και για τα συγκεκριμένα αποτελέσματα που θα μπορούσαν να έχουν αυτά τα μέτρα, ει δυνατόν πριν από τη λήψη τους ή, αν όχι, αμέσως μετά. Η διαβίβαση γίνεται μέσω των αρμόδιων αρχών του κράτους υποδοχής οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του οποίου αποφάσισαν την εφαρμογή του μέτρου.

2. Οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 προσπαθούν να συντονίζουν τις ενέργειές τους.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ

Α. *Πιστωτικά ιδρύματα με καταστατική έδρα εντός της Κοινότητας*

Άρθρο *9*

Έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης - Ενημέρωση των άλλων αρμόδιων αρχών

1. Οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής οι οποίες είναι υπεύθυνες για την εκκαθάριση, είναι μόνες αρμόδιες να αποφασίζουν την έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης πιστωτικού ιδρύματος, συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων των εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη.

Η απόφαση περί ενάρξεως διαδικασίας εκκαθάρισης, την οποία λαμβάνει η διοικητική ή δικαστική αρχή του κράτους μέλους καταγωγής, αναγνωρίζεται, χωρίς άλλες διατυπώσεις, στο έδαφος όλων των άλλων κρατών μελών, στα οποία και παράγει αποτελέσματα μόλις η απόφαση αρχίσει να παράγει τα αποτελέσματά της στο κράτος μέλος έναρξης της διαδικασίας.

2. Οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής οφείλουν να ενημερώνουν αμελλητί, με όλα τα μέσα, τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής για την απόφασή τους να κινήσουν διαδικασία εκκαθάρισης, καθώς και για τα συγκεκριμένα αποτελέσματα που θα μπορούσε να έχει αυτή η διαδικασία, ει δυνατόν πριν από την έναρξή της ή, άλλως, αμέσως μετά. Η διαβίβαση γίνεται μέσω των αρμόδιων αρχών του κράτους καταγωγής.

Άρθρο *10*

Εφαρμοστέο δίκαιο

1. Το πιστωτικό ίδρυμα εκκαθαρίζεται σύμφωνα με τους νόμους, κανονισμούς και διαδικασίες που ισχύουν στο κράτος μέλος καταγωγής, εκτός αν άλλως ορίζει η παρούσα οδηγία.

2. Το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής καθορίζει ιδίως τα εξής:

α) τα περιουσιακά στοιχεία των οποίων απεκδύθη το πιστωτικό ίδρυμα και τη μεταχείριση των περιουσιακών στοιχείων τα οποία απέκτησε μετά την έναρξη της διαδικασίας εκκαθάρισης,

β) τις εξουσίες του πιστωτικού ιδρύματος και τις εξουσίες του εκκαθαριστή,

γ) τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι παραδεκτός ένας συμψηφισμός,

δ) τα αποτελέσματα της διαδικασίας εκκαθάρισης επί των υφισταμένων συμβάσεων, στις οποίες το πιστωτικό ίδρυμα είναι συμβαλλόμενο μέρος,

ε) τα αποτελέσματα της διαδικασίας εκκαθάρισης επί των ατομικών διώξεων, εκτός εάν υφίσταται εκκρεμοδικία, όπως προβλέπεται στο άρθρο 32,

στ) τις απαιτήσεις που πρέπει να αναγγελθούν στο παθητικό του πιστωτικού ιδρύματος και τη μεταχείριση των απαιτήσεων που προκύπτουν μετά την έναρξη της διαδικασίας εκκαθάρισης,

ζ) τους κανόνες αναγγελίας, εξέλεγξης και αποδοχής των απαιτήσεων,

η) τους κανόνες διανομής του προϊόντος της ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων, την κατάταξη των απαιτήσεων και τα δικαιώματα των πιστωτών οι οποίοι ικανοποιήθηκαν μερικώς, μετά την έναρξη της διαδικασίας εκκαθάρισης, δυνάμει εμπράγματου δικαιώματος ή μέσω συμψηφισμού,

θ) τις προϋποθέσεις και τα αποτελέσματα της περάτωσης της διαδικασίας εκκαθάρισης, ιδίως δια πτωχευτικού συμβιβασμού,

ι) τα δικαιώματα των πιστωτών μετά την περάτωση της διαδικασίας εκκαθάρισης,

ια) τον καταλογισμό των εξόδων και δαπανών της διαδικασίας εκκαθάρισης,

ιβ) τους κανόνες που άπτονται της ακυρότητας, ακυρωσίας και κήρυξης του ανενεργού των επιβλαβών για το σύνολο των πιστωτών δικαιοπραξιών.

Άρθρο *11*

Γνωμοδότηση των αρμόδιων αρχών πριν από την εκούσια εκκαθάριση

1. Τα καταστατικά όργανα πιστωτικού ιδρύματος οφείλουν να ζητούν, με τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο, τη γνώμη των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους καταγωγής, πριν να λάβουν απόφαση για εκούσια εκκαθάριση.

2. Η εκούσια εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος δεν κωλύει τη λήψη μέτρων εξυγίανσης ή την έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης.

Άρθρο 12

Ανάκληση της άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος

1. Όταν αποφασίζεται η έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης πιστωτικού ιδρύματος ενώ δεν έχουν ληφθεί μέτρα εξυγίανσης, ή τα ληφθέντα έχουν αποτύχει, η άδεια λειτουργίας του εν λόγω ιδρύματος ανακαλείται, τηρουμένης ιδίως της διαδικασίας του άρθρου 22 παράγραφος 9 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ.

2. Η ανάκληση της άδειας λειτουργίας που προβλέπεται στην παράγραφο 1 δεν κωλύει τον αρμόδιο ή τους αρμόδιους για την εκκαθάριση να εξακολουθήσουν ορισμένες δραστηριότητες του πιστωτικού ιδρύματος, στο βαθμό που απαιτείται ή ενδείκνυται για τις ανάγκες της εκκαθάρισης.

Το κράτος μέλος καταγωγής μπορεί να προβλέπει ότι οι δραστηριότητες αυτές ασκούνται με τη συγκατάθεση και υπό τον έλεγχο των αρμόδιων αρχών του εν λόγω κράτους μέλους.

Άρθρο 13

Δημοσίευση

Η δημόσια ανακοίνωση της απόφασης περί ενάρξεως της εκκαθαρίσεως εξασφαλίζεται από τους εκκαθαριστές ή οιαδήποτε διοικητική ή δικαστική αρχή, λαμβάνει δε χώρα δια καταχωρίσεως αποσπάσματος της απόφασης περί εκκαθαρίσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* και σε δύο εφημερίδες τουλάχιστον οι οποίες κυκλοφορούν στην επικράτεια κάθε κράτους μέλους υποδοχής.

Άρθρο 14

Ενημέρωση των γνωστών πιστωτών

1. Μόλις αρχίσει η διαδικασία εκκαθάρισης, η διοικητική ή δικαστική αρχή του κράτους μέλους καταγωγής ή ο εκκαθαριστής ενημερώνει ταχέως και ατομικά τους πιστωτές οι οποίοι είναι γνωστοί και έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την καταστατική έδρα τους σε άλλα κράτη μέλη, εκτός αν το δίκαιο του κράτους καταγωγής δεν απαιτεί αναγγελία της απαιτήσεως προκειμένου να αναγνωρισθεί.

2. Η ενημέρωση αυτή γίνεται με την αποστολή σημειώματος το οποίο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τις τηρητέες προθεσμίες, τις κυρώσεις που προβλέπονται ως προς τις προθεσμίες αυτές, το αρμόδιο όργανο ή αρχή προς το οποίο ή την οποία πρέπει να αναγγέλλονται οι απαιτήσεις ή οι παρατηρήσεις σχετικά με τις απαιτήσεις, καθώς και τα άλλα επιβεβλημένα μέτρα. Το σημείωμα αυτό αναφέρει επίσης αν οι πιστωτές, των οποίων οι απαιτήσεις έχουν προνόμιο ή εμπράγματη ασφάλεια, οφείλουν να προβαίνουν σε αναγγελία της απαιτήσεως.

Άρθρο 15

Εκπλήρωση παροχών

Ο προβαίνων σε εκπλήρωση παροχής προς ένα πιστωτικό ίδρυμα, το οποίο δεν είναι νομικό πρόσωπο και αποτελεί αντικείμενο διαδικασίας εκκαθάρισης που έχει αρχίσει σε άλλο κράτος μέλος, και όχι, όπως θα όφειλε, προς τον εκκαθαριστή της διαδικασίας αυτής, ελευθερώνεται εάν αγνοούσε την έναρξη της διαδικασίας αποδείξεως του εναντίου, η άγνοια της έναρξης διαδικασίας εκκαθάρισης τεκμαίρεται, εφόσον η εκπλήρωση της παροχής έλαβε χώρα πριν από τα κατ' άρθρο 13 μέτρα δημοσιότητας. Εάν έλαβε χώρα μετά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 13 μέτρα δημοσιότητας, τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι ο εκπληρώσας τελούσε εν γνώσει της έναρξης της διαδικασίας.

Άρθρο 16

Δικαίωμα αναγγελίας απαιτήσεων

1. Οι πιστωτές που έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την καταστατική έδρα τους σε κράτος μέλος διάφορο του κράτους μέλους καταγωγής, καθώς και οι δημόσιες αρχές των κρατών μελών, δικαιούνται να αναγγέλλουν εγγράφως τις απαιτήσεις τους ή να υποβάλλουν εγγράφως παρατηρήσεις σχετικά με αυτές.

2. Οι απαιτήσεις όλων των πιστωτών, οι οποίοι έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την καταστατική έδρα τους σε κράτος μέλος διάφορο του κράτους μέλους καταγωγής, τυγχάνουν της αυτής μεταχείρισης και κατάταξης με τις ομοειδείς απαιτήσεις που τυχόν αναγγέλλουν πιστωτές που έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την καταστατική έδρα τους στο κράτος μέλος καταγωγής.

3. Εξαιρέσει των περιπτώσεων κατά τις οποίες το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής προβλέπει την υποβολή παρατηρήσεων σχετικά με τις απαιτήσεις, ο πιστωτής αποστέλλει αντίγραφο των τυχόν αποδεικτικών στοιχείων και αναφέρει το είδος της απαιτήσεως, το χρόνο της γένεσής της και το ύψος της. Αναφέρει επίσης εάν διεκδικεί για την απαίτησή του κάποιο προνόμιο, εμπράγματη ασφάλεια ή επιφύλαξη κυριότητας καθώς και τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία καλύπτονται από αυτή την ασφάλεια.

Άρθρο 17

Γλώσσες

1. Η κατ' άρθρα 13 και 14 ενημέρωση πραγματοποιείται στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους καταγωγής. Χρησιμοποιείται προς τούτο έντυπο που φέρει, σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον τίτλο «Πρόσκληση για αναγγελία απαιτήσεως τηρητέες προθεσμίες», ή, εάν το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής προβλέπει την υποβολή παρατηρήσεων σχετικά με τις απαιτήσεις, τον τίτλο «Πρόσκληση υποβολής παρατηρήσεων σχετικά με απαίτηση τηρητέες προθεσμίες».

2. Οι πιστωτές που έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την καταστατική έδρα τους σε κράτος μέλος διάφορο του κράτους μέλους καταγωγής, μπορούν να αναγγέλουν την απαίτησή τους ή να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με αυτήν, στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του εν λόγω κράτους μέλους. Στην περίπτωση όμως αυτή, η αναγγελία της απαιτήσεως (ή η υποβολή παρατηρήσεων σχετικά με την απαίτηση) πρέπει να φέρει τον τίτλο «Αναγγελία απαιτήσεως» (ή «Υποβολή παρατηρήσεων σχετικά με τις απαιτήσεις»), στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους καταγωγής. Είναι δυνατόν επίσης να υποχρεωθεί να προσκομίσει μετάφραση της αναγγελίας της απαιτήσεως ή της υποβολής των παρατηρήσεων επί των απαιτήσεων στη γλώσσα αυτή.

Άρθρο 18

Τακτική ενημέρωση των πιστωτών

Οι εκκαθαριστές ενημερώνουν τακτικά, και με τον κατάλληλο τρόπο, τους πιστωτές, ιδίως σχετικά με την πορεία της εκκαθάρισης.

Β. *Πιστωτικά ιδρύματα με καταστατική έδρα εκτός Κοινότητας*

Άρθρο 19

Υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων τρίτων χωρών

1. Οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους υποδοχής υποκαταστήματος πιστωτικού ιδρύματος, του οποίου η καταστατική έδρα ευρίσκεται εκτός της Κοινότητας, υποχρεούνται να ενημερώνουν αμελλητί, με όλα τα μέσα, τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών μελών υποδοχής όπου το ίδρυμα έχει συστήσει υποκαταστήματα, τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο που αναφέρεται στο άρθρο 11 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ και δημοσιεύεται ετησίως στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, για την απόφασή τους να κινήσουν διαδικασία εκκαθάρισης, καθώς και για τα συγκεκριμένα αποτελέσματα που θα μπορούσε να έχει αυτή η διαδικασία, ει δυνατόν πριν από την έναρξή της ή, αν όχι, αμέσως μετά. Η διαβίβαση πραγματοποιείται μέσω των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους υποδοχής το οποίο αναφέρεται το πρώτον.

2. Οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές οι οποίες αποφασίζουν την έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης ενός υποκαταστήματος πιστωτικού ιδρύματος του οποίου η καταστατική έδρα ευρίσκεται εκτός της Κοινότητας, ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών μελών υποδοχής σχετικά με την έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης και την ανάκληση της άδειας.

Η διαβίβαση πραγματοποιείται μέσω των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους υποδοχής που αποφάσισε την έναρξη της διαδικασίας.

3. Οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 1 διοικητικές ή δικαστικές αρχές προσπαθούν να συντονίζουν τις ενέργειές τους.

Οι τυχόν εκκαθαριστές προσπαθούν επίσης να συντονίζουν τις ενέργειές τους.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΩΝ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ

Άρθρο 20

Αποτελέσματα επιορισμένων συμβάσεων και δικαιωμάτων

Τα αποτελέσματα ενός μέτρου εξυγίανσης ή της έναρξης μιας διαδικασίας εκκαθάρισης:

α) επί των συμβάσεων και σχέσεων εργασίας, διέπονται αποκλειστικά από το δίκαιο του κράτους μέλους το οποίο διέπει τη σύμβαση εργασίας,

β) επί συμβάσεως, η οποία παρέχει δικαίωμα καρπώσεως ακινήτου ή κτήσεως κυριότητας επ' αυτού, διέπονται αποκλειστικά από το δίκαιο του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται το ακίνητο. Το δίκαιο αυτό ορίζει και εάν ένα περιουσιακό στοιχείο είναι κινητό ή ακίνητο,

γ) επί των δικαιωμάτων επί ακινήτου, πλοίου ή αεροσκάφους τα οποία χρήζουν καταχωρήσεως σε δημόσιο βιβλίο, διέπονται αποκλειστικά από το δίκαιο του κράτους μέλους το οποίο επιτάσσει την τήρηση του βιβλίου,

Άρθρο 21

Εμπράγματα δικαιώματα τρίτων

1. Η θέση σε εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης ή η έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης δεν θίγουν το εμπράγματο δικαίωμα πιστωτού ή τρίτου επί ενσωμάτων ή ασωμάτων αντικειμένων, κινητών ή ακινήτων (τόσο συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων όσο και περιουσίας ως συνόλου, η σύνθεση του οποίου τροποποιείται), τα οποία ανήκουν στο πιστωτικό ίδρυμα και ευρίσκονται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους κατά τη στιγμή της θέσης σε εφαρμογή των μέτρων αυτών ή της έναρξης της ενλόγω διαδικασίας.

2. Τα δικαιώματα της παραγράφου 1 είναι ιδίως:

α) το δικαίωμα απευθείας ή μέσω τρίτου διάθεσης περιουσιακού στοιχείου και ικανοποίησης από το τίμημα ή τις προσόδους του, ιδίως δυνάμει ενεχύρου ή υποθήκης·

β) το αποκλειστικό δικαίωμα είσπραξης μιας απαίτησης, ιδίως το δικαίωμα το οποίο είναι ασφαλισμένο είτε με ενέχυρο, αντικείμενο του οποίου είναι η απαίτηση είτε με εκχώρηση της απαίτησης αυτής·

γ) το δικαίωμα διεκδίκησης του περιουσιακού στοιχείου εις χείρας οιουδήποτε κατέχοντος ή καρπουμένου αντίθετα προς την επιθυμία του δικαιούχου ή/και επιστροφής του στον διεκδικούντα·

δ) το εμπράγματο δικαίωμα καρπώσεως περιουσιακού στοιχείου.

3. Το δικαίωμα, που εγγράφεται σε δημόσιο βιβλίο και είναι αντιτάξιμο έναντι τρίτων, βάσει του οποίου δύναται να αποκτηθεί εμπράγματο δικαίωμα κατά την έννοια της παραγράφου 1, εξομοιώνεται προς εμπράγματο δικαίωμα.

4. Η παράγραφος 1 δεν κωλύει τις αγωγές για αναγνώριση της ακυρότητας, ακυρωσίας ή κήρυξης του ανενεργού, κατά το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο ιβ).

Άρθρο 22

Επιφύλαξη κυριότητας

1. Η θέση εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης ή η έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης κατά πιστωτικού ιδρύματος που αγοράζει ένα περιουσιακό στοιχείο δεν θίγουν τα δικαιώματα του πωλητή, που βασίζονται σε επιφύλαξη κυριότητας, εάν, κατά την στιγμή της θέσης σε εφαρμογή των μέτρων αυτών ή της έναρξης της εν λόγω διαδικασίας, το περιουσιακό στοιχείο ευρίσκεται στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το κράτος μέλος της θέση σε εφαρμογή των μέτρων αυτών ή της έναρξης της εν λόγω διαδικασίας.

2. Η θέση σε εφαρμογή των μέτρων εξυγίανσης ή η έναρξη της διαδικασίας εκκαθάρισης κατά πιστωτικού ιδρύματος που πωλεί ένα περιουσιακό στοιχείο, μετά την παράδοση αυτού του περιουσιακού στοιχείου, δεν συνιστά λόγο λύσεως ή καταγγελίας της πώλησης και δεν εμποδίζει τον αγοραστή να αποκτήσει την κυριότητα του πωληθέντος, εάν κατά τη στιγμή της θέσης σε εφαρμογή αυτών των μέτρων εξυγίανσης ή της έναρξης της εν λόγω διαδικασίας, το περιουσιακό στοιχείο ευρίσκεται στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το κράτος μέλος της θέσης σε εφαρμογή των μέτρων αυτών ή της έναρξης της εν λόγω διαδικασίας.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν κωλύουν τις αγωγές αναγνώρισης της ακυρότητας, ακυρωσίας ή κήρυξης του ανενεργού κατά το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο ιβ).

Άρθρο 23

Συμψηφισμός

1. Η θέση σε εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης ή η έναρξη της διαδικασίας εκκαθάρισης δεν θίγουν το δικαίωμα πιστωτή να ζητήσει τον συμψηφισμό της απαίτησής του με την απαίτηση του πιστωτικού ιδρύματος, εφόσον ο συμψηφισμός αυτός επιτρέπεται από το εφαρμοστέο στην απαίτηση του πιστωτικού ιδρύματος δίκαιο.

2. Η παράγραφος 1 δεν κωλύει τις αγωγές αναγνώρισης της ακυρότητας, ακυρωσίας ή κήρυξης του ανενεργού, κατά το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο ιβ).

Άρθρο 24

Ιεχ Γβΐ «ίαε

Η άσκηση των δικαιωμάτων κυριότητας ή άλλων δικαιωμάτων επί τίτλων, η ύπαρξη ή μεταβίβαση των οποίων προϋποθέτει την εγγραφή τους σε δημόσιο βιβλίο, λογαριασμό ή κεντρικό σύστημα καταθέσεων, τηρούμενο ή ευρισκόμενο σε κράτος μέλος, διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους, στο οποίο τηρείται ή ευρίσκεται το δημόσιο βιβλίο, ο λογαριασμός ή το κεντρικό σύστημα καταθέσεων στο οποίο έχουν εγγραφεί αυτά τα δικαιώματα.

Άρθρο 25

Σύμφωνα συμψηφισμού και μετατροπής χρέους

Τα σύμφωνα συμψηφισμού και μετατροπής χρέους («ηετίίη$_{e}$ α$_{e}$Γ66-ιιιεηΓί»), διέπονται αποκλειστικά από το δίκαιο που εφαρμόζεται στη σύμβαση που διέπει τα σύμφωνα αυτά.

Άρθρο 26

Σύμφωνα επαναγοράς

Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 24, τα σύμφωνα επαναγοράς («κρυτεΗίκε α^εεηιεηΓ*») διέπονται αποκλειστικά από το δίκαιο που εφαρμόζεται στη σύμβαση που διέπει τα σύμφωνα αυτά.

Άρθρο 27

Οργανωμένη αγορά

Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 24, οι συναλλαγές που διενεργούνται στο πλαίσιο οργανωμένης αγοράς διέπονται αποκλειστικά από το δίκαιο που εφαρμόζεται στη σύμβαση που διέπει τις συναλλαγές αυτές.

Άρθρο 28

Απόδειξη του διορισμού εκκαθαριστή

1. Ο διορισμός διαχειριστή ή εκκαθαριστή αποδεικνύεται με την προσκόμιση επικυρωμένου αντιγράφου της απόφασης διορισμού ή με οποιαδήποτε άλλη βεβαίωση της διοικητικής ή δικαστικής αρχής του κράτους μέλους καταγωγής.

Είναι δυνατό να απαιτηθεί μετάφραση στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ο διαχειριστής ή ο εκκαθαριστής προτίθεται να ενεργήσει. Δεν απαιτείται νομιμοποίηση ή άλλη ανάλογη διατύπωση.

2. Οι διαχειριστές και οι εκκαθαριστές μπορούν να ασκούν εντός όλων των κρατών μελών όλες τις εξουσίες που μπορούν να ασκούν στο κράτος μέλος καταγωγής. Μπορούν επιπλέον να ορίζουν πρόσωπα για να τους επικουρούν ή, ενδεχομένως, να τους εκπροσωπούν κατά την εκτέλεση του μέτρου εξυγίανσης ή της διαδικασίας εκκαθάρισης, ιδίως στα κράτη μέλη υποδοχής, και ιδίως για να βοηθούν τη διευθέτηση των δυσχερειών που τυχόν συναντούν οι πιστωτές του κράτους μέλους υποδοχής.

3. Κατά την άσκηση των εξουσιών του, ο διαχειριστής ή ο εκκαθαριστής τηρεί το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο προτίθεται να ενεργήσει, ιδίως τις διαδικασίες ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων ενημέρωσης των μισθωτών εργαζομένων. Οι εξουσίες αυτές δεν μπορούν να περιλαμβάνουν δικαίωμα χρήσης βίας ούτε δικαίωμα λήψης απόφασης επί νομικής διαδικασίας ή διαφοράς.

Άρθρο 29

Εγγραφή σε δημόσιο βιβλίο

1. Ο διαχειριστής, ο εκκαθαριστής και κάθε διοικητική ή δικαστική αρχή του κράτους μέλους καταγωγής, μπορεί να ζητεί την καταχώρηση του μέτρου εξυγίανσης ή της απόφασης περί ενάρξεως διαδικασίας εκκαθάρισης στο κτηματολόγιο, στο μητρώο των εμπόρων και σε κάθε άλλο δημόσιο βιβλίο το οποίο τηρείται στα άλλα κράτη μέλη.

Πάντως, κάθε κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει την υποχρεωτική εγγραφή. Στην περίπτωση αυτή, η αναφερόμενη στο πρώτο εδάφιο αρχή ή πρόσωπο πρέπει να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για τη εξασφάλιση της εγγραφής αυτής.

2. Τα έξοδα καταχώρησης θεωρούνται ως έξοδα και δαπάνες της διαδικασίας.

Άρθρο 30

Επιβλαβείς πράξεις

1. Το άρθρο 10 δεν ισχύει για τους κανόνες περί ακυρότητας, ακυρωσίας ή ανενεργού πράξεων που είναι επιβλαβείς για το σύνολο των πιστωτών, εάν ο καθ' έλκων όφελος από τις πράξεις αυτές αποδείξει ότι:

- η πράξη η επιβλαβής για το σύνολο των πιστωτών διέπεται από το δίκαιο κράτους μέλους διάφορου του κράτους μέλους καταγωγής, και ότι
- το δίκαιο αυτό δεν προβλέπει, στη συγκεκριμένη περίπτωση, κανένα μέσο προσβολής της πράξης αυτής.

2. Εάν ένα μέτρο εξυγίανσης που ελήφθη από δικαστική αρχή θέτει κανόνες περί ακυρότητας, ακυρωσίας ή κήρυξης του ανενεργού των πράξεων που είναι επιβλαβείς για το σύνολο των πιστωτών και έχουν πραγματοποιηθεί πριν από τη λήψη του μέτρου, το άρθρο 3 παράγραφος 2 δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 31

Προστασία τρίτων

Εάν το πιστωτικό ίδρυμα, μετά τη λήψη μέτρου εξυγίανσης ή την έναρξη της διαδικασίας εκκαθάρισης, συνάψει δικαιοπραξία δια της οποίας διατίθενται εξ επαχθούς αιτίας:

- ακίνητο, ή
- πλοίο ή αεροσκάφος εγγραφόμενο υποχρεωτικά σε δημόσιο βιβλίο, ή
- τίτλοι ή δικαιώματα επ'αυτών των τίτλων, για την ύπαρξη ή τη μεταβίβαση των οποίων απαιτείται η εγγραφή σε δημόσιο βιβλίο ή λογαριασμό ή οι οποίοι τοποθετούνται σε κεντρικό σύστημα καταθέσεων που τηρείται ή ευρίσκεται σε κράτος μέλος,

το κύρος της δικαιοπραξίας διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται το ακίνητο αυτό ή το οποίο επιτάσσει την τήρηση του εν λόγω βιβλίου, λογαριασμού ή συστήματος καταθέσεων.

Άρθρο 32

Εκκρεμοδικία

Τα αποτελέσματα των μέτρων εξυγίανσης ή της διαδικασίας εκκαθάρισης επί εκκρεμούς δίκης με αντικείμενο πράγμα ή δικαίωμα των οποίων απεκδύθη το πιστωτικό ίδρυμα, διέπονται αποκλειστικά από το δίκαιο του κράτους μέλους, στο οποίο υφίσταται η εκκρεμοδικία.

Άρθρο 33

Επαγγελματικό απόρρητο

Όλα τα πρόσωπα, τα οποία καλούνται να λάβουν ή να δώσουν πληροφορίες στο πλαίσιο των διαδικασιών ενημέρωσης ή διαβουλεύσεων που προβλέπονται στα άρθρα 4, 5, 8, 9, 11 και 19, δεσμεύονται από το επαγγελματικό απόρρητο, σύμφωνα με τους κανόνες και τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 30 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ, εξαιρέσει των δικαστικών αρχών, για τις οποίες εφαρμόζονται οι ισχύουσες εθνικές διατάξεις.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 34

Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία μέχρι τις 5 Μαΐου 2004. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται μόνον στα μέτρα εξυγίανσης που λαμβάνονται και τις διαδικασίες εκκαθάρισης που αρχίζουν μετά την ημερομηνία η οποία αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο. Μέτρα που ελήφθησαν ή διαδικασίες που άρχισαν πριν από την ημερομηνία αυτή, εξακολουθούν να διέπονται από το δίκαιο που ίσχυε κατά τη λήψη του μέτρου ή την έναρξη της διαδικασίας.

2. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή, κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 35

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Άρθρο 36

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Λουξεμβούργο, 4 Απριλίου 2001.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	*Για το Συμβούλιο*
Η Πρόεδρος	*Ο Πρόεδρος*
N. PONTAINE	B. KOSENOKEN

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1. Π. Αγγελόπουλος, «Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα», Εκδόσεις Σταμούλη 2005, σελ. 86.
2. Κ. Αθανασίου « Απόκλιση από τη δεύτερη Τραπεζική οδηγία με βάση τις διατάξεις περί Δημοσίου συμφέροντος,» Δελτίο ΕΕΤ, 1991, σελ 117.
3. Μ. Αγγελάκης., «Συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας» (άρθρα 1-10 του Ν. 3301/2004)- Συνοπτική παρουσίαση θεσμικού πλαισίου, Δελτίο ΕΕΤ 2005, αρ. τεύχ. 41, σελ. 49.
4. Π. Αλεξάκης, «Το Ελληνικό Χρηματιστήριο κάτω από τις Ευρωπαϊκές Χρηματιστηριακές Εξελίξεις», Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, 2006.
5. Χ. Γκόρτσος : «Διαχείριση και εποπτεία του κινδύνου επιτοκίων των Εμπορικών Τραπεζών» , Δελτίο ΕΕΤ 1992, σελ 48.
6. Χ. Γκόρτσος: «Η Συμφωνία της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια των διεθνών εμπορικών Τραπεζών», Δελτίο ΕΕΤ 1990, σελ 29 επ (Α' μέρος) και 1991, σελ 19 επ (Β' μέρος).
7. Χ. Γκόρτσος: «Προληπτική εποπτεία Τραπεζών και Εγγύηση Τραπεζικών καταθέσεων στην Ελλάδα» , ΕΕΤ, 1997 σελ 77.
8. Α. Ευθυμιόπουλος «Η ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας: Η θεωρητική διαμάχη, οι εμπειρικές ενδείξεις και τα ζητήματα πολιτικής που παραμένουν «ανοικτά» Δελτίο ΕΕΤ 2005 σελ 42.
9. Π. Καραμανώλης «Διατάξεις για τη συγχώνευση –εξαγορά πιστωτικών Ιδρυμάτων και εκχώρηση – αναδοχή χαρτοφυλακίου τους», Δελτίο ΕΕΤ 1996, σελ. 42.
10. Γ. Προβόπουλος – Π. Καπόπουλος, «Η Δυναμική του Χρηματοοικονομικού Συστήματος», Εκδόσεις Κριτική. 2001, σελ 65.
11. Ι. Κουρής –Π.Στρούζας , «Συστήματα διακανονισμού των πληρωμών, Συστημικού Κινδύνου και ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας» , Δελτίο ΕΕΤ 1996 σελ. 100
12. Σ. Μούζουλας « Η συγχώνευση Πιστωτικών Ιδρυμάτων με τον Ν. 2515/97» ΕΕμπΔ 1998 σελ 458.
13. Κ. Ταβλαρίδης, Η πορεία του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος στην υλοποίηση της δημιουργίας του ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ, Δελτίο ΕΕΤ 2005 (Α' τριμ.), σελ. 13.

14. Γ. Τραγάκης, Η ποινικοποίηση της διεθνούς πρακτικής του ξεπλύματος χρημάτων και η νέα χρηματοπιστωτική ηθική, Δελτίο ΕΕΤ 1991, σελ. 6.
15. Θ. Χατζηγάγιος, «Οι αρχές της καθολικότητας και της ενότητας στις διαδικασίες εκκαθάρισης του πιστωτικού ιδρύματος στον ενιαίο κοινοτικό χώρο», ΕΕΤ, 1996, σελ. 586.
16. Ν. Χατζηγιάννη, «Γενικό διάγραμμα της εξέλιξης των κοινοτικών ρυθμίσεων για την εσωτερική αγορά στον χρηματοπιστωτικό τομέα», Δελτίο ΕΕΤ 1994 (Νοέμβριος.), σελ. 167.
17. Α. Χριστοδουλόπουλος, «Ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας: Επισκόπηση», Δελτίο ΕΕΤ 1998 (Β' τρίμ.), σελ. 72.
18. Ψιλοπούλου-Τσουτσουβά «Ο συντελεστής φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Οδηγία αριθ. 89/647/ΕΟΚ», Δελτίο ΕΕΤ 1991, σελ. 42.
19. Σ Ψυχομάνης . « Οι Τράπεζες και η Εποπτείας τους» - «Δίκαιο του Τραπεζικού Συστήματος», Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2006.
20. Π.Δ.Τ.Ε. 2577/2006 - ΦΕΚ 59/Α/20.3.2006 Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων.

ΞΕΝΗ

1. J. Petterson, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «Η Λειτουργία και η Εποπτεία των Διεθνών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (συνοπτική παρουσίαση)».